הארץ

1.50 ש"ח יום ו' י"ג בתמוז תשמ"ז, 10 ביולי 1987 VOL. 68/20731 JULY 10 1987

שביתה מיותרת ומזיקה

השכר בשירות הציבורי הוא נמוך, המנגנון מנופח.

בשנה האחרונה השכר הריאלי בשירות הציבורי עלה ב־10%, הגירעון במאזן המסחרי בכ־44%.

עליית שכר ללא צמצום המנגנון תביא לגירעון תקציבי, העלאת מסים ואינפלציה דוהרת.

למרות זאת תובעת ההסתדרות תוספת שכר גלובלית ומשביתה את המשק.

במקום לארגן שביתות, מוטב לה להנהגת ההסתדרות שתגשים את התחייבותה לעייל את סולל בונה וקופ"ח, שקיבלו סכומי עתק מהממשלה — לשביתת עובדי הציבור אין מקום.

עיונו מפלגות המרכז

יועץ גורבאצ'וב: יחסים עם ישראל במסגרת קידום השלום

ולנטין פאלין, מנהל סוכנות "נובוסטי" וממקורבי מנהיג בריה"מ, בראיון ל"הארץ": איננו עויינים לישראל בשום פנים ואופן ● גנשר: שוחחתי במוסקווה על היחסים עם ישראל ואדווח לפרס

מאת דניאל דגן שליח "הארץ" בבריה"מ

מוסקווה (מיוחד ל"הארץ"). נקשור יחסים דיפלומטיים עם ישראל במסגרת, באותה של קידום תהליך השלום במזה"ת וכאשר יהיה ברור לחלוטין שהמטרה היא השגת הסדר ולא העמקת הניגודים — אמר בראיון מיוחד ל"הארץ" ולנטין פאלין, יועצו של מנהיג בריה"מ מי־כאיל גורבאצ'וב.

(סוף בעמוד 7)

מובארק: יש קשיים — אך 1987 תהיה שנת השלום

נשיא מצרים לאחר שיחתו עם פרס: "לכם יש בעיות פנימיות וגם לנו יש"

הכריז בתום שיחה בת שעתיים עם פרס: אנו עמלים על סילוק הקשיים; אמשיך במגעים גם עם חוסיין והפלשתינאים ● שר החוץ המצרי עבדל מגיד יבקר בקרוב בישראל ● מובארק לפרס: ניכרת מגמת מיתון בעמדת אש"ף ● פרס: "כאשר רוצחים ילד, אף אחד לא מוכן להאמין להערכות בדבר מיתון בעמדות" ● פרס שוחח עם נשיא יוגוסלאוויה

פגישה בלבנות: הנשיא מובארק ושמעון פרס אתמול. (תצלום איפי)

מסמך 6 הסעיפים שהגישה ארה"ב לבריה"מ: מטרת המגעים: שלום; הדרך: מו"מ ישיר

מאת יואב מוקר

(סוף בעמוד 9)

(סוף בעמוד 7)

במשרדי הממשלה מכינים רשימות עובדים להם יוצאו צווי־ריתוק

קיסר: ראש הממשלה לא מתעניין והשרים אינם נוקטים עמדה

"אילו ידעתי ששמיר יכול לסייע — הייתי פונה אליו" ● "אולי אחרי השביתה ביום א' אפשר יהיה לקדם המו"מ" ● הודעת שר האוצר על נכונותו לדון בתביעות שכר סלקטיוויות מתפרשת בהסתדרות כפניה לדון עם כל איגוד מקצועי בנפרד ● קיסר מברך על נכונות נסים לדון בתביעת הפנסיונרים לפצותם על השחיקה בגימלאות ● צפויים שיבושים קשים בנתב"ג

"ראש הממשלה לא מתעניין, לא מתערב. לו ידעתי שהוא יכול לסייע בפתרון המשבר במשא־ומתן בין ההסתדרות לאוצר — הייתי פונה אליו. השרים אינם נוקטים עמדה..." — אמר אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

(סוף בעמוד 7)

"שיקרתי בעבר לקונגרס וזייפתי מסמכים — אבל עכשיו באתי לספר לכם את האמת"

נורת': עמירם ניר גיבור לאומי; קיבלנו מישראל מידע מדויק ומהיר

אמר בעדותו: תפיסת חוטפי אקילה לאורו לא היתה אפשרית ללא שיתוף פעולה עם ישראל ● ישראל וארה"ב תכננו מבצע משותף לשחרור מטוס טי־דבליו־איי בלבנון ב־85 במקביל לפרשת אירן ● ואשינגטון פוסט: צומצמו מאוד סמכויות ניר כיועץ רה"מ ● משרד רה"מ מכחיש

מאת צבי בראל שליח "הארץ" בארה"ב

מימין: קולונל אוליבר נורת' מוסר עדותו, אתמול. משמאל: עמירם ניר.

(סוף בעמוד 9)

ש"ס מבקשת להצביע בכנסת על חוק בתי הדין הרבניים ביום ד' הקרוב

שמיר הבטיח לפרץ לעשות מאמץ גדול יותר לקראת ההצבעה הבאה ולהגדיל את מספר התומכים

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

הצעת ש"ס: גיור בחו"ל חייב אישור בי"ד רבני

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

חוק בתי הדין הרבניים, שיובא ככל הנראה ביום רביעי הבא לקריאה טרומית בכנסת, קובע, כי כל תהליך גיור, שנעשה מחוץ לגבולות מדינת ישראל, בין שהוא גיור רפורמי, קונסרוטיבי או אורתודוכסי, חייב באישור בית־דין רבני במדינת ישראל.

מגישי הצעת החוק טוענים כי בגיור, כמו בלימודי הסמכה לרפואה, למשל, דרוש אישור של גורם ישראלי מוסמך, הבוחן את היקף הלימודים שהיו בחו"ל.

לעומת חוק בתי הדין הרבניים, מוצע בתיקון לחוק השבות, כי בסעיף בו המגדיר מיהו יהודי, מאז התיקון לחוק ב־1970 (בן לאם יהודיה או שנתגייר ואיננו בן דת אחרת), תתווסף המילה "כהלכה" למונח "נתגייר", ובכך יובן, כי הכוונה לגיור אורתודוכסי בלבד.

(סוף בעמוד 7)

הרב הראשי למועצת החשמנים בצרפת: מינעו מאשת נקש להיות "אלמנה חיה"

הרב מרדכי אליהו: ידוע לכבודכם הערך החשוב של הימצאות האשה לצד בעלה, במיוחד בימים קשים העוברים עליו, ככתוב: "ודבק איש באשתו" — והרי לרינה נקש אין כל קרובים בצרפת

מאת כתב שהאני הדעון אלון פתרי "הארץ"

רבין: אני עם שבתות ומטוסים לא מתעסק

מאת שאול צדקא סופר "הארץ" בבריטניה

ביום ששי האחרון היה מטוס "אל־על" בדרכו מארה"ב לישראל, כאשר תקלה אילצה אותו להתעכב בלונדון. הקברניט ידע כי העיכוב יאלץ אותו ואת נוסעיו להישאר משך כל יום ששי בערב ושבת בלונדון...

שלושה נהרגו אמש בתאונה ליד הקסטל

(ע.) בתאונת דרכים קשה אמש בכביש ירושלים־ת"א, באזור הקסטל, נספו שלושה אנשים ונפצע קשה. מספר כלי־רכב עלו באש.

שוק ההון

התעוררות בבורסה

מאת יהודה שרוני

הבוקר בהארץ חדשות הארץ

מתפרסם היום בעמודים

חלק א' 9 – 11

חלק ג' 1 – 12

עורך את העמוד: ברוך שטריא

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב' 1:

מדינת המפלגות הדתיות — פולס

שמונה הערות על המצב — יואל מרקוס

מגבלות העצמה — זאב שיף

אנטישמיות בישראל — גדעון סאמט

עמ' ב' 2

מקורות מדיניים — עקיבא אלדר

מסדרונות מפלגתיים — אילן שחורי

הקשר האמריקאי — צבי בראל

עמ' ב' 3

דו"ח ממוסקווה — דניאל דגן

תעשיות בלי בטחון — רומן פריסטר

הסוכנות בכלכלתה — גדעון אלון

דב הייקינד צועד בשדרה ה־13 — שלמה שמיר

עמ' ב' 4

איידס: הכפילות המסוכנת — ניוזוויק

קהיר הלא־רשמית — ניו־יורק טיימס

עמ' ב' 5

חריקות — זאב יפת

כספת — נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, אריה לביא

עמ' ב' 6–7:

תרבות וספרות

עמ' ב' 8:

הטלוויזיה של השבוע — הדה בושס

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: בהיר.
הטמפרטורות:
● ירושלים: 18–30.
● תל־אביב: 21–28.
● חיפה: 22–30.
● באר־שבע: 19–34.
הגולן 17–32, צפת 18–29, טבריה 21–35, שומרון 19–31, נתב"ג 20–30, עזה 21–28, אילת 26–39.

אתה צריך מזגן?

אל תתרוצץ קרא ליועץ!

ת"א 03-9630303 • חיפה 04-671416 • י־ם 02-718910 • ב"ש 057-72317 • אילת 059-72933

אלקטרה

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6061	−0.0042
נוסעים	1.9090	−0.0050
שחור	1.6500	+0.0100

שער הסל

יציג	1.6756	−0.0010

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 48 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

שלבים חדשים בבניה

למכירה דירות, קוטג'ים ופנטהאוזים 6, 5, 4, 3 חדרים

ירושלים — קוטג'ים — משכנות פאר — רח' נפתלי־אשר

פתח־תקוה — משכנות גנים — רח' יונה גרין־אונטרמן

בני־ברק — רח' קובלסקי — קרית־הרצוג

הרצליה — רח' העצמאות - קהילת ציון — המכירה תחל ב־15.7.87

בני־ברק — פרויקט יוקרתי חדש — רח' מודיעין - מנחם — המכירה תחל ב־20.7.87

משהב בונה גם ב
גבעתיים ◇ רעננה ◇ כפר־סבא ◇ בני ברק ◇ הרצליה
פתח־תקוה ◇ ירושלים

50 משהב

תל־אביב: רח' ליליינבלום 27 טל. 03-660931 ירושלים: רח' הנביאים 1 טל. 02-224181

אולינגר־דהאנגר

مطابق للأصل

שיחת היום / אורית גלילי

עם: יצחק ג'יבלי המכונה ג'יבלי הקטן, יוצא יחידה 101, שומר לשעבר ב"מועדון" של רפי שאולי
על: הכאת בחורה בדיסקוטק קולנוע דן בת"א

הדרך הפשוטה ביותר היא לסגור את הדלת

שומר סף היכה בחורה בדיסקוטק עד שנזקקה לאשפוז – עד לכך הגעת?

זה זוועה. קשה לי להאמין. יכול להיות שקרה שם משהו אחר. אולי עד ארם היה מעורב והיא היתה בברכה של תקרית אלימה.

היא בסך הכל רצתה להיכנס שוב לאחר שיצאה מהדיסקוטק לכמה דקות.

אם היא רכשה כרטיס כפי שהיא טוענת היא היתה צריכה להראות אותו. הכלל בדיסקוטק הוא כמו בקולנוע – אם אתה מאבד את הכרטיס אתה צריך לשלם עבורו שוב.

ונניח שהיא התעקשה בכוח או התנהגה, האם היה מותר להכותה?

חס וחלילה. לדעתי כואת אסור בכלל להגיע. בתקופה שלי מעולם לא היה מצב כזה. תמיד הסברתי בצורה אדיבה ומעולם לא היתה אלימות. המשטרה היתה אומרת לי "ג'יבלי, מאז שאתה שומר במועדון, השתקת את כל־רחוב הירקון".

איזה אנשים מגיעים בדרך כלל לעבודה הזאת?

קציני ביטחון שיש להם רשיון לשאת נשק. אבל אני מציע לשנות את השיטה כמו שמקובל עכשיו בארה"ב: מציבים בכניסה לדיסקוטק בחורה נחמדה או בחור עדין ומתורבת שמסביר בלשון אדיבה אם יש אפשרות להכניס אותך לדיסקוטק אם לאו.

האם יש נהלים מתי מותר להשתמש בכוח?

אף פעם אסור להשתמש בכוח. היה צריך במקרה הזה מיד להזעיק את המשטרה.

אז איך בכל אותן מתמודד השומר בכניסה עם גילויי אלימות?

התפקיד הוא הרבה יותר רחב ממה שחושבים זה לא סתם להעמיד בריון בדלת. הוא אחראי על כל נושא הביטחון במקום, עליו להגיע הרבה לפני כולם לבדוק המצבים השונים ופתחי הצלה במקרי שריפה.

האם מנהל צריך היה לי תפקיד יותר בבחורות בנות 16 ארבע?

יכול להיות שהמעיד הזה בן ה־22 הוא קומם מוח ואינו מתאים לתפקידו. גם כשאתה מקבל מכה או יריקה בפרצוף אתה צריך להבליג ואתה יכול להוציא רק את בעל המועדון או לקרוא למשטרה. כדאי לקחת מבוגרים יותר שיש להם נסיון ביחסי ציבור. הרבה מההוכרים שלי לא הכנסתי למועדון אבל תמיד בסוף נפרדנו בידידות.

האם אתה מאמין שעל אישה אף פעם לא מרימים יד?

אין הבדל. לא מרימים יד לא על אישה ולא על איש. הדרך הפשוטה ביותר לעצור בראתם שלא מבין שתי שפות היא לסגור את הדלת.

האם לבחורה לבוא מסוכן בדיסקוטק?

רצוי שתן הגעה בשתיים.

מצפים לבואה של המשלחת הסובייטית לישראל בשבוע הבא

פגישת מרפי־פוליאקוב – "המפורטת והכנה ביותר על הוועידה הבינ"ל"

מרפי לא יגיע למזה"ת ולא יפגש עם פרס בז'נווה ● עידכן הסובייטים בפרטי־פרטים על עמדות ישראל, ירדן, מצרים והפלשתינאים, והציג הערכת מצב במקרה שלא יתפתח תהליך שלום מהיר ● תוך חודש צפויות תשובות הסובייטים ● המשלחת הקונסולרית תגיע בשבוע הבא

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). פגישתו של עוזר מזכיר המדינה ריצ'רד מרפי עם עמיתו ולאדימיר פוליאקוב הוגדרה כ"פגישה המפורטת והכנה ביותר שהיתה בין הצדדים בנושאים הקשורים לוועידה הבינלאומית".

שרי החוץ של ארה"ב וברית"מ, ג'ורג' שולץ ואדוארד שוארדנדזה, ידונו בשבוע הבא בנקודות המחלוקת בין שתי המעצמות בנושא הוועידה הבינ"ל, לאחר שיקבלו דיווח מפורט מפי עוזריהם לענייני המזרח התיכון, ולאדימיר פוליאקוב וריצ'רד מרפי, לאחר שיחותם בז'נווה.

מקורות בממשל מסרו, כי מרפי עידכן את הסובייטים בפרטי־פרטים על עמדות ישראל, ירדן, מצרים והפלשתינאים, והציג בפניהם הערכת מצב פוליטית וצבאית, במקרה שלא ניתן יהיה להגיע לתהליך שלום מהיר.

הסובייטים, מצידם, העלו מספר רב מאד של שאלות הנוגעות לאופי שיתופם בוועידה בינ"ל, ולדרך בה ניתן, לדעת האמריקאים, להגיע להרכב מספק של ועידה כזו, בה ישתתפו גם הסורים. לדעת מקורות, נמנעו הסובייטים בשתי הפגישות שנערכו בז'נווה, לתת תשובות, אך צפוי כי הן יימסרו למזכיר המדינה ג'ורג' שולץ, כשזה יפגש עם עמיתו הסובייטי אדוארד שוארדנדזה בעוד כחודש.

ממחלקת המדינה נמסר, כי ריצ'רד מרפי לא יגיע למזרח התיכון כדי לתדרך את ראשי המדינות על הפגישות, אולם הוא ייפגש עם מובארק בז'נווה, ואת ראש ממשלת ישראל יצחק שמיר תידרך השגריר האמריקאי תומס פיקרינג. מרפי החליט לא להיפגש בז'נווה גם עם שר החוץ שמעון פרס, כאשר הוא עסוק בתידרוך ראשי מדינות אירופה על תוכן שיחותיו עם פוליאקוב.

הסובייטים לא דחו

עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ", מוסר כי אתמול דיווח שגריר ארה"ב בישראל תומס פיקרינג לראש הממשלה ולממלא־מקומו על שיחות מרפי־פוליאקוב. הוא סיפר שנושא הוועידה הבינ"ל עמד בראש סדר היום של השיחות שנמשכו יומיים. הסובייטים לא דחו את עמדת האמריקאים בעניין סמכויות הוועידה, והסכימו בדבר העקרון שהנושאים המהותיים יידונו בוועדות דו־צדדיות שהוועידה תלווה אותן.

הם לא שללו גם את התנאים לשיתופם בוועידה – חידוש היחסים עם ישראל, ושינוי במדיניות ההגירה לגבי היהודים. הוחלט להקדים את המפגש התקופתי הבא בין שתי קבוצות העבודה. האמריקאים התרשמו שהסובייטים מעוניינים מאד בהמשך הדיאלוג, מתוך העניין הרב שהם מגלים בכינוס הוועידה הבינ"ל.

מקור בכיר בירושלים אמר אתמול ל"הארץ", כי מצפים לבואה של המשלחת הקונסולרית הסובייטית באמצע החודש, כלומר בשבוע הבא.

הזמר הגדול פלאסידו דומינגו הגיע אמש לישראל, והופיע ב"פרקונצרט" בפארק הירקון בתל־אביב. בתמונה: דומינגו (משמאל) מתקבל על ידי ראש עיריית ת"א שלמה להט. (צילום: אבי האבר, "חדשות")

10,000 יהודים ביקשו מראשית '87 אשרות יציאה מבריה"מ; 4,000 נענו

השלטונות דוחים פניות של יהודים שלא הגישו בקשות בעבר ושאין להם משפחה בחו"ל

מוסקווה (עז"ת). פקיד סובייטי אמר אתמול, כי עשרת אלפים יהודים ביקשו עד כה במהלך שנה זו אשרות יציאה ו־40 אחוזים מהם קיבלו רשות להגר.

סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית "טאס" ציטטה דברים שאמר שמואל זיווס, מי שעומד בראש הועד האנטי־ציוני. לדבריו, רק אחוז עד שני אחוז מבין כל יהודי בריה"מ מבקשים לעזוב את המדינה. "ידוע ישה שמאז תחילת שנה זו הגישו עשרת אלפים יהודים בקשות הגירה מבריה"מ", אמר. "מבין אלה, 4,000 כבר קיבלו היתרים והם רשאים לעזוב את המדינה".

זיווס לא מסר פרטים על מצבם של 6,000 היהודים הנותרים שביקשו לעזוב את בריה"מ.

מאז הד"ר בינואר, מועד שבו קיבלו תוקף תקנות הגירה חדשות בבריה"מ, נרשמה עליה תלולה במיספר ההגירה היהודית.

3,092 יצאו מראשית השנה

ארגון שבסיסו בז'נווה מסר בשבוע שעבר שמאז תחילת 1987 הוגרו מבריה"מ 3,092 יהודים סובייטים. זה שיעור ההגירה הגבוה ביותר מאז הגיעה הגירת היהודים לשיא של 51,000 ב־1979.

יצויין שלעיתים קרובות עוברים כמה שבועות בין מועד מתן היתר היציאה וביצוע ההיתרים ע"י יהודים. מתקבל על כן על הדעת שהמספר של 4,000 שהוזכר ע"י זיווס הוא נכון.

מהגרים יהודים מבריה"מ סבורים כי שיעור גבוה בהרבה יותר כאשר צוין מבקש לצאת את גבולות בריה"מ. יהודים סובייטים, המצפים עדיין לאשרות יציאה, הביעו את החשש שמימדי ההגירה יצטמצמו במידה ניכרת, בעיקבות התקנות החדשות, הקובעות שרק אנשים שיש להם בני משפחה קרובים בחו"ל רשאים להגיש בקשת ליציאה מן המדינה.

הם מציינים כי השלטונות הסובייטיים מסרבים לקבל בקשות מיהודים, שלא הגישו בעבר בקשות מסוג אלה ושאינם יכולים להצביע שיש להם בחו"ל אם, אב, אחות או ילד. בעבר יכלו יהודים שרצו להגר להסתמך גם על הזמנות שקיבלו מבני משפחה אחרים.

יולי אדלשטיין שוחרר מהכלא הסובייטי ויתנחל באלון־שבות

אדלשטיין בן ה־29 בא אתמול לוינה עם רעייתו טטיאנה ויגיע לישראל ביום ראשון ● נדון ב־84 ל־3 שנות מאסר ● שמיר טילפן אליו ובירך אותו – ואדלשטיין השיב: הודות לך ולשרי הממשלה ניתן לי לצאת מבריה"מ

מאת גדעון אלון

אסיר ציון יולי אדלשטיין (29) שוחרר ע"י השלטונות הסובייטיים הגיע לוינה יחד עם רעייתו טטיאנה. ביום ראשון יגיע אדלשטיין ארצה.

בשיחת טלפון נרגשת בירך אותו אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר. "אני מאד מאושר שהגעת כבר לוינה, האם אראה אותך מחר בישראל?" שאל שמיר.

אדלשטיין השיב, כי יגיע רק ביום ראשון. שמיר: "חיכית כל־כך הרבה שנים, בוודאי תוכל לך סבלנות לחכות עוד כמה ימים". ראש הממשלה שאל את אדלשטיין לשלומו והוא השיב: "בריאותי טובה יותר מכפי שהיה קודם. אני מודה לך ולכל שרי הממשלה, שכן הודות למאמציכם ולמאבקכם ניתן לי אישור יציאה מבריה"מ".

שמיר השיב לו: "אני נרגש מאד. עשינו משהו למען שחרורך, אך את המאבק העיקרי ניהלת בעצמך, ע"י מסירותך, עקשנותך ועמידתך האיתנה בכל הסבל. אני מצפה בקוצר רוח לרגע שבו אוכל לחבק אותך". גם ראש מחלקת העליה בסוכנות, חיים אהרון, שוחח אתמול טלפונית עם יולי אדלשטיין ובירך אותו לרגל שחרורו. אדלשטיין ביקש להודות לראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר שסייעה בשחרורו.

יולי אדלשטיין נדון ב־1984 לשלוש שנות מאסר לאחר שהוק"ג"ב טפל עליו האשמות שווא. אדלשטיין, מורה לאנגלית במקצועו, שימש לפני מאסרו גם מורה לעברית ולגמרא. הוא מתכונן להתיישב באלון שבות.

ימאים מצריים אינם מורשים לרדת מאניות העוגנות בארץ

האיסור מטעמי בטחון הוטל לפני 8 חודשים ביוזמת משרד הפנים

מאת נורית כהנא
כתבת "הארץ" לענייני ספנות

זה שמונה חודשים, שימאים מצריים, המגיעים לארץ, אינם מורשים לרדת לחוף. עובדה זו נתגלתה אתמול באקראי, בעת שהאניה "סלומה" של חברת הספנות "מצר" הביאה לראשונה קבוצה של תיירים מצרים.

האניה מפליגה בקו ההפלגות חיפה־קפריסין ומביאה תיירים לשהייה של יומיים בארץ: יום טיול בירושלים ובבית לחם, ויום טיול לגליל ולטבריה. עד כה היה קהל התיירים בהפלגות אלו מורכב מאנגלים, אירים, צרפתים ואיטלקים. החל מאתמול התווספו אליהם בכל הפלגה כ־40 תיירים מצרים.

אתמול התעכבה ירידתם של 18 תיירים מקרב קבוצת המצרים על האניה "סלומה" לחוף בשל אי הבנה. בתוך כך התברר, כי על האניה "סולפרייק", השייכת לחברת האניות כספי, שהגיעה שלשום בבוקר לארץ, סוורבים ימאים מצריים שאינם מורשים לרדת לחוף.

האניה מבקרת פעמיים בשבוע בנמל חיפה ומשך שהייתה בו כיומיים. בעל חברת הספנות כספי, אריאל כספי, אמר, כי במשך שלוש שנים נהגו ימאים מצרים לרדת לחוף, אולם לפני שמונה חודשים הודיעו שלטונות הנמל לחברה, כי ישארו על האניה מטעמי בטחון. ההסבר שניתן הוא כי היו אלה הוראות מטה המשטרה בירושלים.

דוברת משטרת מרחב חיפה הגיבה אתמול, כי משרד הפנים הוא שיזם את האיסור לרדת לחוף.

השוק ידון בנירמול היחסים עם סוריה

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

שרי החוץ של 12 מדינות השוק האירופי המשותף ידונו בראשית השבוע הבא בהצעה לנירמול יחסי הקהילה האירופית עם סוריה. על פי דיווח, שהגיע מאחת מבירות אירופה, מסתמנת תמיכה רחבה בהצעה כזו.

שחל הגיש שאילתה לשמיר: מדוע הצבעת בעד החנינה

מאת כתבו המדיני של "הארץ"

שר האנרגיה משה שחל הגיש שאילתה לראש הממשלה בנושא הצבעתו בעד חוק החנינה לאסירי המחתרת. על שמיר להשיב להצעה תוך שבועיים. לדבריו, חרג שמיר מתקנון הממשלה, כאשר הצביע בניגוד לעמדה שהציג שר המשפטים אברהם שריר.

לדברי שחל הגישו ארבעה שרים הסתייגות לכנסת מהצעת חוק החנינה וזאת באמצעות מזכירות הממשלה. כיוון שאיש מהשרים ובהם ראש הממשלה לא העיר על כך ולא הביא את הנושא לדיון בממשלה מחייבת לדעתו הסתייגותם של הארבעה את הממשלה כולה.

בתגובה לטענות נגדו אמר אתמול שמיר בראיון לגלי צה"ל, כי זכותו כחבר כנסת וכשר להצביע על פי הבנתו ומצפונו בעניין שהממשלה לא דנה ולא החליטה ואין זה מעלה או מוריד במקרה זה שלשר המשפטים יש עמדה אחרת. כמו בנושאים אחרים, גם בנושא זה יש חילוקי דעות בין השרים.

יל"הרס בארץ האוס

יגם כואב שקט
הוא מפנה מקומו לתקוות
הנני מצפה למראה המחר
שישא את אהבותי אל נמשו.
אורך שדרות חיי
מנגן את זעמי ששר ליונה
אני הסורר שאינו מתרגש
סר מהשורה שהיא השנאה.

ראיתי שמעתי

הנשיא סייע לנסיעתם של העיתונאים הישראלים לבריה"מ

ביקורם של שלושה עיתונאים ישראלים, בהם שליח "הארץ", דניאל דגן, בפמלייתו של נשיא גרמניה המערבית, ריכרד פון־וייצקר, המבקרת בבריה"מ, התאפשר הודות להתערבותו של נשיא המדינה, חיים הרצוג. הנשיא, שביקר לפני שלושה חודשים בגרמניה, שוחח שם עם עמיתו המערב־גרמני בנושאים רבים. בין השאר סיפר ריכרד פון־וייצקר להרצוג על כוונתו לבקר בבריה"מ. הרצוג ביקש ממנו כי יצרף לפמלייתו גם שלושה כתבים ישראלים הנמצאים בשליחות עיתונאית בבון. הנשיא וייצקר ענה בחיוב, אולם לפני כמה שבועות הגיעו לכתבים הישראלים כי הם אינם כלולים ברשימת היוצאים. הרצוג, העומד בקשרי מכתבים עם עמיתו הגרמני, ציין, במכתב ששיגר לפון־וייצקר – האשר דן בו בקשרי ישראל־גרמניה – את העובדה שהכתבים הישראלים נותרו מחוץ לרשימה. הנשיא וייצקר הורה לאחד מעוזריו לדאוג לכך שגם ישראל מכל ושלמה שמשרי־יצורפו לפמליה.

ג.ארם

הצלחה לקונסרווטיבים בבחירות לקונגרס הציוני

בבחירות שהתקיימו בקהילות היהודיות בארה"ב לקראת הקונגרס הציוני שיהיה בדצמבר בארץ זכו הקונסרווטיבים להצלחה עצומה. בהופעתם הראשונה בבחירות הם זכו ב־20 מנדטים. הרפורמים זכו אף הם להישג נאה, כשהגדילו את כוחם מ־14 ל־33 מנדטים. תנועת העבודה הציונית הגדילה את כוחה מ־13 ל־15 מנדטים וכל שאר המפלגות ספגו מפלה. הקונפדרציה, המבוססת בעיקר על נשות "הדסה", ירדה מ־69 ל־48 מנדטים, המזרחי ירדו מ־19 ל־14 מנדטים, הציונים הכלליים מ־22 ל־14 מנדטים, חרות ירדה מ־13 ל־9 ומפ"ם צמצמה את כוחה משני מנדטים לאחד. בסך הכל השתתפו בבחירות בארה"ב 211 אלף בעלי זכות בחירה.

גורמים בסוכנות סבורים כי תוצאות הבחירות מגדילות את סיכוייו של גזבר הסוכנות, עקיבא לוינסקי, להיבחר ליו"ר הנהלת הסוכנות, משום שהקונסרווטיבים והרפורמים, שהגדילו את כוחם בשיעורים משמעותיים, לא יתמכו במועמד של הליכוד גם אם יהיה זה שגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו, לאחר שראש הממשלה ומרבית השרים והח"כים של הליכוד תמכו בחוקים הדתיים שנדונו השבוע במליאת הכנסת.

ג.ארם

450 חזנים על במה אחת

"הקנטורים", הלוא הם מיטב חזני העולם, יקיימו בארץ את הכינוס השנתי של "כנסת החזנים". הכינוס של "כנסת" זו, המאגדת את גדולי החזנים, נערך מדי שנה בארץ אחרת.

כ־450 חזנים היו אמורים להתכנס השנה בניו יורק, אך על פי בקשת נשיא המדינה, חיים הרצוג, הם החליטו להעביר את הכינוס לארץ. הם ייפגשו עם הנשיא, עם השר יוסף בורג, עם ראש עיריית ירושלים טדי קולק ועם ראש עיריית תל אביב, שלמה להט. ה"קנטורים" יופיעו ביום ראשון בקונצרט חגיגי בתיאטרון ירושלים.

"הגיע הזמן ל'ירוקים' ישראלים"

"הגיע הזמן להניח יסודות לקראת הקמתה של תנועת 'ירוקים', חסידי איכות החיים והסביבה בישראל, שתתמודד במישור האלקטורלי", כך אמר אתמול יוסף תמיר, מי שכיהן במשך שנים כיו"ר ועדת הכנסת לאיכות הסביבה. תמיר ציין כי בחודשים האחרונים גברו הפניות אליו מכל רחבי הארץ שיוביל לקראת התארגנות תנועת ה"ירוקים" במדינה וכי הוא החל לקיים מגעים בנושא. התנועה תרגול בהעלאת איכות החיים בארץ, בהגנת הסביבה, בריסון הזיהומים. "הוכח שבלי ייצוג והשפעה במרכזי קבלת ההחלטות עומדים ערכי תרבות בחיינו למכירה".

יוסף תמיר

תמיר הוסיף כי ההתארגנות תהיה על בסיס אישי וכי מדובר בהנחת יסודות לתנועה א־פוליטית.

אלי אלעד

ובתוכנית?

שיהיה קונצרט בפארק, מחר בערב, יודעים. שלא תתקיים התרמה, גם כן יודעים. מה שלא יודעים הוא מה ינגנו בקונצרט. גם התזמורת אינה יודעת. לא היה אפשר להוציא מפלאסידו דומינגו מה הוא רוצה לשיר רק עם הגעתו ארצה אמש היה אפשר לברר אתו את העניין. בירור שבעקבותיו יוחלט מה ינגן יצחק פרלמן ועל מה ינצח זובין מהטה.

בתוספת, הרעיבה להמציא תווים לכל הנגנים (בהנחה שהסולנים המבצעים הם בעלי זיכרון פנומנלי של כל הרפרטואר שלהם, בעיקר לזה המיועד להופעות תחת כיפת השמים), קצת להוציא מהעניין הזה.

ב.ש.

בעריכת עירית רוזנבלום

אמש במופע / רפי קינן

"ל־ש־ב־ת! ל־ש־ב־ת!"

ריי צ'ארלס וריקי לי ג'ונס בבריכת השולטן.

מכירים את המשל על החסידה, שהזמינה את השועל לארוחת ערב והגישה לו את מטעמיה בכלי ארוך וצר? יהודה טלית היה אמש בתפקיד החסידה ואילו הקהל, שבא אתמול לבריכת השולטן לטעום מריקי לי ג'ונס וריי צ'ארלס – לכל הדעות דליקטסים המתאימים למסעדה בדרגת שלוש מזלגות – מצא עצמו בתפקידו של השועל המסכן.

מה קרה? מכרו אלפי כרטיסים (במחיר יקר), אבל לא הביאו די סדרנים כדי לשמור על הסדר ועשרות אלפים איש דורשים הרבה סדרנים. בהעדרם של אלה התיישבו אותם הבאים ברחבה שלפני הבימה ובשבילים שמובילים אליה וברגע שהתחיל המופע – נעמדו. אלפים רבים נאלצו לקום בעקבותיהם כדי לראות – רובם ללא הצלחה. לא עזרו הצעקות הקבוצות "לשבת! לשבת!".

לשמוע את ריקי לי ג'ונס וריי צ'ארלס אפשר גם בבית, מעל גבי תקליט בהוויות רבה יותר והרבה יותר בזול. הצטערתי על שלא עשיתי זאת.

תיקון טעות

בעמוד 10 במוסף השבת חלה תקלה ובמספר עותקים הושמטו פרטים במודעת מטהר אויר ג'ונסון גלייד. עם הנוגעים בדבר, סליחה.

זכו בפיס

בהגרלת ה"פיס" מצטבר של מפעל הפיס מס. 28/87 שהתקיימה ביום 9/07/87 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך –.180,000.00 ש"ח זכה המספר 822911 הפרס המצטבר בסך 300,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 580,000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך –.12,000.00 ש"ח זכה המספר: 406714.

בסך –.6,000.00 ש"ח זכו המספרים: 466184 361961.

בסך –.300.00 ש"ח זכו המספרים:
045058; 045094; 086951; 162731; 180292; 217276; 327522; 350797; 394318; 461388; 484757; 509309; 537083; 547277; 553397; 582086; 602069; 634699; 654307; 680087; 698372; 704613; 730842; 757498; 760495; 764040; 764823; 786868; 789500; 815349; 829964; 877185.

בסך –.150.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0392; 5045.

בסך –.25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 607; 822.

בסך –.16.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 174; 756; 852.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 3 זכו בסך של –.2.50 ש"ח.

בסך –.5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
100; 165; 218; 333; 392; 407; 431; 504; 511; 560; 570; 618; 640; 646; 653; 655; 734; 750; 819; 884; 885; 893; 917; 933; 961; 990.

בסך –.2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
11; 13; 16; 17; 24; 25; 27; 28; 30; 36; 41; 43; 45; 48; 52; 57; 60; 76; 77; 80; 82; 86; 87; 88; 91.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

יצחק מרקס

ההלויה תתקיים היום יום שישי 10/7/87 בשעה 12.00 בצהריים בבית העלמין הרצליה (רח' פינסקר)

האבלים:
אשתו: מטילד מרקס
בנו: יוסף מרקס
כלתו ונכדותיו

בצער רב אנו מודיעים על פטירת רעייתי ואימי

קלרה קליין ז"ל

פרטים על מועד הלויה בטלפון 02-660775

בעלה: פרופ' יוסף קליין
בנה: דני קליין.

למירון, אבי ואשי
לניני ואירנה

אתכם באבל הכבד ובצער על מותה ללא עת של

רושה מלצר

משפחות: גרינבאום, אסולין בלומנטל

המעלות של

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מקס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	12	18	ב"ח	11	19
אתונה	19	29	בהיר	–	–
בוקרשט	15	29	בהיר	–	–
בריסל	11	19	ב"ח	9	21
וינה	12	19	גשמים	19	22
דבלין	14	21	ב"ח	18	21
לונדון	14	20	ב"ח	15	25
ליסבון	17	19	ב"ח	19	34
מדריד	19	32	בהיר	20	35
ניו־יורק	21	28	ב"ח	21	29
פאריס	17	21	בהיר	14	25
פרנקפורט	11	18	ב"ח	14	22
ציריך	15	20	ב"ח	–	–
קהיר	21	34	בהיר	22	33
קופנהאגן	11	17	גשמים	16	22
רומא	19	29	בהיר	18	31
שטוקהולם	12	17	גשמים	16	18

EL AL אל על

אל תטוס לחו"ל ללא עלון איידס בכיס!

עלון הסברה חינם במוקד קופ"ח, טלפון 03-433300 והעלון ישלח לביתך.

ניתן לקבל חינם גם במודיעין קופ"ח ארלוזורוב 101 ת"א.

קופת חולים

רבין: תעשיות הביטחון גדולות על ישראל ויש להשיבן לממדים נכונים

מקורות במערכת הביטחון: בדיון במועצת המנהלים של התעשיה האווירית לא הוצגו נתונים חדשים המחייבים שינוי עמדת שר הביטחון ביחס לעתיד הלביא

מאת ראובן פדהצור ודני בלומנקרנץ

"בדיון עם מועצת המנהלים של התעשיה האווירית לא הועלו נתונים חדשים המחייבים שינוי בעמדת שר הביטחון ביחס לעתיד הלביא". כך אמרו אתמול מקורות במערכת הביטחון, בתום הפגישה של מועצת המנהלים עם שר הביטחון, יצחק רבין, ועם שר האוצר, משה נסים. רבין אמר כי ישראל אינה צריכה לעסוק בפיתוח וייצור מטוסי קרב. לפיכך, מוטב להפסיק את הפרוייקט. לאחר הפגישה הבהירו שני השרים כי עמדתם נותרה כשהיתה, והם יציעו גנז הלביא בממשלה. עתה, מאשר להפסיק בלית־ברירה בעוד כמה שנים.

שר הבטחון הדגיש כי לדעתו התעשיות הבטחוניות "גדולות" על מדינת ישראל, ויש להחזירן למימדים הנכונים. רבין ציין כי הוא אומר זאת למרות שהלביא הוא הישג למדינה ולתעשיה האווירית.

שר האוצר אמר כי אף שנציגי התעשיה האווירית הציגו בעיות חמורות מאד לגבי עתידה, יש לשים על כפות המאזניים את כל השיקולים, ונראה כי כפות המאזניים נוטות הפעם נגד הלביא.

יו"ר מועצת המנהלים של התעשיה האווירית, מרדכי הוד, ציין כי הוא מדבר כמפקד לשעבר של חיל האוויר. לדבריו, כל שנה משאיר חיל האוויר כמחצית מתקציבו בארה"ב.

השאלה היא היכן ישקעו בשנים הבאות הכספים להצטיידות חיל האוויר — בישראל או בארה"ב? חברי מועצת המנהלים הביעו דאגה מהאפשרות המעשית להפסקת הפרוייקט.

מולה כהן אמר: "אם אין יעד כמו הלביא, ואין אתגר, החברה לא תהיה אותה חברה. לכן צריך לשנות יעדים בתקציב המדינה, ולהמשיך את פרוייקט הלביא, כי הפער אינו גדול".

יהודה בן מאיר אמר: "צריך פרוייקט מוביל. לכל מדינה יש פרוייקט כזה. בארה"ב פרוייקט מלחמת הכוכבים הוא פרוייקט מוביל. אם מצילים קיבוצים ומושבים, ניתן לסייע בפתרון בעיות הלביא. התעשיה האווירית היא מקום שמאגד בתוכו היבטים חשובים למדינה כמו טכנולוגיה מתקדמת, תעסוקה, בה עבודה צעיר ופריון גבוה".

אלקנה אפרתי אמר: "איני מבין מה השתנה בנתונים שלא היו ידועים קודם לכן. ברגע שהממשלה החליטה על כיסוי לפרוייקט, צריך להגיע עד הסוף".

יחזקאל פלומין הציע לבדוק אפשרויות בתחום הפיננסי הבין לאומי, כמו גיוס הון בחו"ל.

גורמים במשרד הביטחון הצביעו על מצב מתוח שנוצר בפגישה אתמול, בשל העובדה שחלק מחברי מועצת המנהלים של התע"א הם גם עובדי משרד הביטחון.

כך, מציג צבי טרופ, היועץ הכלכלי של מערכת הביטחון, את עמדת המערכת, השוללת את המשך הלביא, בעוד שכחבר מועצת המנהלים הוא בעצם צריך לצדד בהחלטות בהמשך הלביא.

נראה כי שר הביטחון ושר האוצר יגישו לממשלה הצעה משותפת שתקרא להפסיק את פרוייקט הלביא. להערכת שר האוצר יחלפו שבועות אחדים עד שתיפול ההחלטה בממשלה.

בפגישה שהיתה אתמול בין שר הביטחון, שר האוצר והרמטכ"ל לבין ראשי התעשיה האווירית התיישב יו"ר מועצת המנהלים של התעשיה האווירית, מרדכי הוד, בטעות, בכסאו של הרמטכ"ל, דן שומרון. בתמונה: הוד מחזיר את הכסא (צילום: אסף שילה, "ישראל סאן")

רופאי בתי"ח של קופ"ח ניתקו מגעים עם המרכז

על רקע סכסוך העבודה ב"בית לוינשטיין"

(עו). מזכירות רופאי בתי־החולים של קופת־חולים כללית החליטה אמש לנתק מגע בכל הנושאים עם מרכז קופת חולים, עד שיושב סכסוך העבודה ב"בית לוינשטיין" ברעננה. המשבר זה ארבעה שבועות. עקב סכסוך העבודה במוסד השיקומי הגדול בארץ, מתעכבת קבלתם של מאות חולים לאחר ניתוחי כריתה, הזקוקים לשיקום דחוף.

יו"ר ועד רופאי בית לוינשטיין, פרופ' זאב גרוסווסר, מסר כי אתמול בבוקר החליטה הנהלת המוסד באופן חריג לקבל שני ילדים הזקוקים בדחיפות לשיקום: ילד מבית־החולים רמב"ם בחיפה וילדה פגועת מוח מבית־החולים השרון בפ"ת. עם זה, אמר כי אי־אפשר להמשיך לעבוד במצב הקיים. כעת מאושפזים 170 חולים, במקום 270 בהתאם לתפוסה התקנית של בית החולים.

סכסוך העבודה בבית לוינשטיין פרץ לאחר שהמועצה המדעית המליצה על הסרת ההכרה במוסד כמוסד שיקומי, מאחר שהמנהל החדש, שמונה לפני כשנה וחצי, פרופ' ראובן אלדר, אינו בעל תואר בשיקום כנדרש בחוק. משום כך לא הגיע בשנה וחצי שחלפו שום מתמחה חדש לבית החולים, ולדברי פרופ' גרוסווסר הדבר גורם שיבוש חמור בסדרי העבודה.

דובר קופ"ח, דוד תגר, אמר בתגובה כי קבוצת רופאים מבי"ח לוינשטיין מנסה, בדרך בלתי־מקובלת, להדיח את מנהל המוסד, פרופ' ראובן אלדר, המכהן יותר משנה וחצי בתפקידו, באמתלה המתבססת כי הוסרה מבית־החולים ההכרה האקדמית לצורך התמחות. תגר הדגיש כי הגוף היחיד שבסמכותו לקבוע את ההכרה במוסד הוא מנכ"ל משרד הבריאות, וזה הודיע לקופ"ח כי לא הוסרה ההכרה ואין כל שינוי במעמדו המכובד של בית לוינשטיין.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

בעקבות מינוי גוף בוחר ללא נשים על ידי שר הדתות

להט יכנס ישיבת חירום להכללת נשים בבחירת רב אשכנזי לת"א

המר: רבנים אינם מוכנים להיבחר על ידי נשים, אז אין טעם לצרפן לגוף הבוחר ● להט: אם הכללת אשה בגוף הבוחר תמנע מינוי רב אשכנזי, יש לנו רב ספרדי היכול למלא תפקיד של רב יחיד בעיר

מאת חיים הנדוורקר ויהודית קטלר, סופרי "הארץ"

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, הודיע אתמול, כי יכנס את מועצת העיריה לישיבת חירום, כדי לקבל החלטה על שיתוף נשים בגוף הבוחר את הרב הראשי האשכנזי של העיר.

החלטתו זו של להט באה לאחר ששר הדתות, זבולון המר, הודיע אתמול, כי מינה בעצמו את הגוף הבוחר את הרב, לאחר שעיריית תל־אביב טרם עשתה כן, ובגוף זה, על פי קביעת השר, לא נכללו נשים.

להט הוסיף, כי אם קביעת המועצה להכליל אישה בגוף הבוחר את הרב תביא לכך שהרבנות הראשית תמנע בחירת רב אשכנזי לעיר, יש בתל־אביב רב ספרדי היכול למלא תפקיד של רב יחיד בעיר. עוד קרא להט לחברים למועצה, שמונו לגוף הבוחר, ללכת בעקבותיו ולהחרים גוף זה.

סיעת העבודה במועצת העיריה הגיבה בהודעה על החלטתו של המר. ראש הסיעה וסגן ראש העיר נתן וולוך אמר, כי הסיעה ביקשה לקבל חוות דעת משפטית לקראת פניה לבג"ץ. "הסיעה שלנו קבעה ששתי נשים יהיו נציגותינו, ונאבק שכך יהיה".

מזכ"ל נעמ"ת, מאשה לובלסקי, פנתה אתמול במחאה חריפה לשר הדתות, זבולון המר, על שמינה מטעמו רשימת מועמדים לגוף הבוחר את הרב הראשי האשכנזי לת"א, מבלי לכלול בו נשים.

המר: "אני רוצה רב אשכנזי בת"א"

שר הדתות, זבולון המר, אמר אתמול בתוכנית הטלוויזיה "ערב חדש", כי אין לו עניין לכפות גוף בוחר, אך יש לו עניין כי לעיר ת"א יהיה רב ראשי אשכנזי, ומאחר שרבנים אינם מוכנים להיבחר על ידי נשים, אין טעם להכניסן בגוף הבוחר.

שרה שטורקמן, יו"ר "אמונה": למה לגרום קיטוב בעם?

שרה שטורקמן, יו"ר "אמונה" — תנועת האישה הדתית לאומית, אמרה בתגובה לשאלת סופרת "הארץ" כי לצורך בחירת רב זקוקים לכישורים מיוחדים. על השאלה האם לנשים לא יכולים להיות הכישורים הללו, השיבה הגברת שטורקמן: "יצוג נשים חסר גם במסגרות הפוליטיות השונות מהכנסת עד הממשלה, מראשי הערים ועד למנכ"לי משרדים. מדוע צריך להיטפל לנושא כה שנוי במחלוקת ולגרום לקיטוב בעם? הלוחמים למעמד הנשים, מוטב שתחילה יבדקו בביתם. יש במאבק זה אי־הגינות מסויימת". היא הוסיפה עם זאת כי היא מצדדת בשיתוף נשים במועצות הדתיות. "לנשים הדתיות יש הבנה וידע בתחום שירותי הדת לקהילה והן יכולות לתרום רבות". לדבריה, אין מקום לשתף נשים חילוניות במועצות אלה.

החלטות בעניין שקדיאל — עד סוף החודש

בימים אלה נבחרה עו"ד רינה שעשוע־חסון (שינוי) למועצה הדתית ברמת השרון. שעשוע־חסון, כמו קודמתה לאה שקדיאל מירוחם, זקוקות לאישור שר הדתות למינויין. שקדיאל, שאישור מינויה מתעכב מאז פברואר '86, כבר פנתה לבג"צ אשר הורה על מתן החלטה עד לסוף חודש זה.

לילי מנזה, חברת מועצת העיר, שהיתה נציגת המערך בגוף הבוחר יחד עם עו"ד חביבה אביגיא אמרה באותה תוכנית, כי תפעיל את כל הכלים המשפטיים, כולל בג"ץ, כדי למצות את זכותה להיות חברה בגוף הבוחר.

"לכלוך ופגמים בתהליכי חיטוי בבנק הדם ביפו מסכנים חולים"

קובע הדו"ח של הוועדה לבדיקת נסיבות מותה של רות סוויסה, האשה בהריון מנתיבות, שנפטרה לאחר שמנת הדם שקיבלה הכילה חיידק קטלני ● בנק הדם ביפו מטיל האשמה על בי"ח "סורוקה"

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

"משטחי עבודה בבנק הדם ביפו, מתקנים וציוד אחר מלוכלכים ואין עובדי נקיון קבועים במקום. הצנטריפוגות אינן עוברות כל תהליך חיטוי, אלא ניקוי בלבד, ובתוכן נמצאו שאריות דם או מוצריו. פתחי הניקוז פעורים ובהם פסולת" — ממצאים אלה נכללים במסמך שהוכן על ידי פרופ' זק מישל, יושב ראש ועדת הבדיקה מטעם משרד הבריאות, שהוקמה כדי לבדוק את נסיבות מותה של רות סוויסה, תושבת נתיבות, אשר אושפזה לפני כשנה במחלקת יולדות בבית החולים "סורוקה" בבאר שבע בחודש התשיעי להריונה. קיבלה מנת דם והסתבר כי מנת הדם הכילה חיידק קטלני שגרם למותה.

המסכנים את ציבור מקבלי עירויי הדם: "אריזות הקרטון המשמשות למשלוח מוצרי דם לשימוש חוזר רב־פעמי מוכנסות לתוך חדרי העבודה, העבודה מתנהלת בחדרים פתוחים, אין אמצעים נאותים לרחיצת ידיים, רוב העובדים אינם משתמשים בכפפות בתהליך העבודה, אין חדר הלבשה ופריטי לבוש מצויים בתוך חדרי העבודה, פינת האוכל אינה מופרדת דיה מחדרי העבודה, תהליך חיטוי עור התורם אינו נראה נאות, השימוש בספוגיות וגאזה לא סטרילי, חומר החיטוי מוכן באמצעים עצמיים, כאשר ריכוז הכלורהקסידין שבו מגיע רק ל־0.4%. בסוף תהליך התרומת הדם הצינורית המחוברת את המחט לשקית נקשרת ונגזרת למחצה.

פרופ' זק, אשר מונה לחקור את נסיבות מותה, ערך ביקורת בבנק הדם ביפו, משם יצאה מנת הדם. וממצאיו החמורים הגיעו אתמול לבית המשפט המחוזי בבאר־שבע, הדן בתביעת משפחתה של הנפטרת שתבעה את בית החולים על רשלנות.

הדו"ח מצביע על שורה ארוכה של מחדלים בבנק הדם ביפו. במרחק כ־10 ס"מ מקצה המחט, כשהמחט עדיין בווריד, הקשר הנוצר הינו אמצעי האטימה היחיד עד ליצירת סגמנטים בהלחמה בבנק הדם מספר שעות לאחר מועד התרומה.

בתחום הרישום אין מפעילים אמצעי רישום מתאימים על גבי המקררים. בנוסף לכך אין רישום של מספרי האצווה של השקיות המשמשות לאיכסון מוצרי הדם וכתוצאה מכך במקרה של תקלה אין ברשומות בנק הדם כדי לספק מידע בדבר השקית שבה אוכסנה מנת הדם".

במסמך המשתרע על פני ארבעה עמודים נכתב כי "בשלב זה ולאור המידע המצוי ברשות חברי הוועדה אין אפשרות לקבוע בוודאות את מקור החיידק, שזיהם את מנת הדם, אך אין זה מן הנמנע כי החיידק חדר למערכת בעת התרומה, כתוצאה מתהליך חיטוי לקוי או מאטימה בלתי מספקת של השקית. ידוע כי מדובר בחיידק סביבתי נפוץ המצטיין ביכולתו להתפתח בטמפרטורות נמוכות והן ביציבותו היחסית לחומרי חיטוי".

עוד נכתב במסמך כי על בנק הדם לשפר לאלתר את כל המפגעים שנתגלו. אטימת השקית חייבת להיעשות בהלחמה ומיד אם גמר ההלחמה יש להפעיל אמצעי בקרה. עוד הודגש כי יש ללוות כל משלוח בכרטיס, לערוך רשומות, לרענן נהלים ולהגביר את עירנות הצוותים הרפואיים.

לעומת זאת בנק הדם טוען בבדיקה שערכה מטעמו כי הנהלת הרופאים בבית החולים "סורוקה" ובשלטתם הוא הגורם למותה של רות סוויסה. כמו כן, נאמר, לא בוצע על ידי הרופאים נתיחה לאחר המוות ולא בעטבר וחוסר דיווח של התפרצות זיהומים מסוג זה מסירים כל חשד התרשלות מעל כתפי בנק הדם.

בסיכום החקירה של בנק הדם נאמר כי מקרה טראגי כפול זה של מות האם ופרי בטנה תוך פרק זמן קצר מצריך חקירה אינטנסיבית.

הרפורמים בארה"ב מרוצים מההצבעה בכנסת—

"לקח למיעוט האורתודוכסי: אין בכוחו לתקן חוק השבות"

מאת שלמה שמיר

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). ראשי התנועות הרפורמית והקונסרבטיבית בארה"ב הגיבו בסיפוק רב על תוצאות ההצבעות בכנסת, שהכשילו את קבלת התיקון לחוק "מיהו יהודי".

סגן נשיא התנועה הרפורמית, הרב דניאל סיים, אמר כי הרוב בכנסת פעל לפי מיטב האינטרסים של העם היהודי.

הרב קלמן וולף, מראשי התנועה הקונסרבטיבית, אמר ל"הארץ" כי תוצאות ההצבעות בכנסת חייבות לשמש לקח למיעוט האורתודוכסי, שאין בכוחו להעביר בכנסת תיקון שירותי לחוק השבות. מיקוש זה חייב להוכח, אמר הרב קלמן, כי שימוש בפוליטיקה לקידום מטרות דתיות הוא הרב פיעות. "הגיע הזמן", אמר, "להתמודד עם הבעיות האמיתיות של המדינה והעם, ולא להתעסק בשאלות סמליות".

רבנים אורתודוכסים הביעו אכזבה מתוצאות ההצבעה בכנסת, אך יחד עם זאת הביעו אחרים מהם תרעומת על כך שהמפלגות הדתיות בישראל הפכו את הכנסת לזירת מאבק בשאלות דתיות והלכתיות.

תוצאות ההצבעה בכנסת פורסמו באמצעי התקשורת בניו־יורק בהבלטה רבה.

3 סטודנטים מחברון ועזה קיבלו תואר מוסמך בחקלאות

מטעם הפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות

מאת אורי ניר, סופר "הארץ" בשטחים

שלושה סטודנטים מחברון ועזה הם הראשונים מהשטחים שקיבלו תואר מוסמך בחקלאות מטעם הפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות.

טקס הענקת 296 תארי בוגר ו־74 תארי מוסמך, מטעם הפקולטה לחקלאות, התקיים ברחובות בראשית החודש.

שלושת הסטודנטים הם: חיר כפיישה מחברון, מוחמד אל־האמאלוה ומוחמד עבד אל־רחמאן מעזה. שני האחרונים סיימו את לימודיהם בהצטיינות. שלושתם התמחו בהגנת הצומח ומועסקים בידי המינהל האזרחי במקום מגוריהם.

סטודנט רביעי, פארס פאדל אל־באזי משכם, מסיים בימים אלה את עבודת המחקר שלו לתואר מוסמך בנושא גידול עצי זית. עוד שני סטודנטים, מחברון ומרמאללה, התקבלו ללימודי מוסמך בפקולטה לחקלאות.

סטודנטים אלה למדו באוניברסיטה העברית ביוזמתו של יורם ארצי, קצין מטה לחקלאות במינהל האזרחי.

העתונאים: עיצומים אם ברעם לא יקיים הבטחתו

— לצרף את ועד עובדי העיתונאים הלועזיים למועצת המנהלים ● הימלפרב: האשמות לא נכונות

(עו). "המאבק על מצב העתונאים בעתונים הלא־עבריים יתמקד עתה נגד המזכיר הכללי של מפלגת העבודה, הח"כ עוזי ברעם, מאחר שרשת העתונים שייכת למפלגה. אנו דורשים כי יקיים את הבטחתו לצרף את חברי הוועד של העתונים הלא־עבריים למועצת המנהלים של החברה המאוחדת לפרסומים ואנו נכפה עליו למלא את הבטחתו. אם לא יסכים, נתחיל בעיצומים". דברים אלה אמר יו"ר אגודת העתונאים בתל־אביב, זאב יפת, אתמול במסיבת עתונאים בבית־סוקולוב בתל־אביב.

ביום ב' השבוע שבתו כל העתונאים שביתת אזהרה והתראה של יום אחד. לדברי יפת, "עתונאים אלה נאבקים זה כשנה ויותר על שיפור בתנאי עבודתם ועל כבודם המקצועי, שנפגע על ידי ההנהלה, בראשות שבתאי הימלפרב, המשמש גם יו"ר מועצת המנהלים ועורכם הראשי של כמה עתונים".

יו"ר ועד העתונאים בעתונים הלא־עבריים, דוד דרורי, הודיע, כי בשבוע הבא יקיימו העתונאים שביתת שבת בתוך בנין המפלגה. עוד אמר דרורי, כי ברעם מינה אמנם את אהרון נחמיאס לבדוק בפרשה, כפי שהבטיח עוד בפברואר, אך, לדבריו, נחמיאס טרם הגיש את הדו"ח שלו.

העתונאית רבקה פלד מעתון "נאשה סטראנה", סיפרה כי בינתיים תיקן הימלפרב כמה דברים: הוא מינה מזכיר מערכת, התקין וילונות לחלונות, וניקה את הבנין.

עוד אמרה, כי המשכורת החודשית מגיעה כיום ל־600־700 ש"ח.

בתגובה אמר הימלפרב, כי אין בכוונתו להגיב על ההבטחות שייחסו מארגני מסיבת העתונאים למזכ"ל מפלגת העבודה, משום שאינו יודע על כך דבר.

לדבריו, בניגוד לדברי יפת, "אני נבחרתי לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של החברה המאוחדת לפרסומים על פי כל כללי החוק והתקנון ולתיאור העובדות בנושא זה ע"י יו"ר אגודת העתונאים אין שחר ויסוד". הוא דוחה "כלא נכונות" את האשמות של חברי ועד העתונאים על המצב במערכות העתונים הלא־עבריים. אשר לטענות על מערכת היחסים הלא־תקינה בין ההנהלה לבין העתונאים טוענת, אמר, שכאשר הבודק מטעמו של מזכ"ל מפלגת העבודה רצה לבדוק את הנושא עם ועד העתונאים, הם סירבו לשתף עמו פעולה. "מי שמתנהג כך, בל ישמיע טענות על יחסים מעורערים, כביכול, שכן איש לא יאמין לטענותיו".

הבהרה

מאסר העולם לרוצחה של אמי לוין בסך 25 שנה ניתן באופן חופף יחד עם שני ענשי המאסר הנוספים — ולא כעונש מצטבר. אי לכך נפסקו לו כפי שנכתב, סך הכל 45 שנות מאסר — אותם ירצה בחפיפה במשך 25 שנים.

זה יפה
זה טוב, זה אסם

ברכות למפעל **אסם** שדרות שזכה בדגל היופי
בתחרות השנתית של מבצע תעשיה יפה בישראל יפה
לשיפור איכות החיים והסביבה בתעשיה.

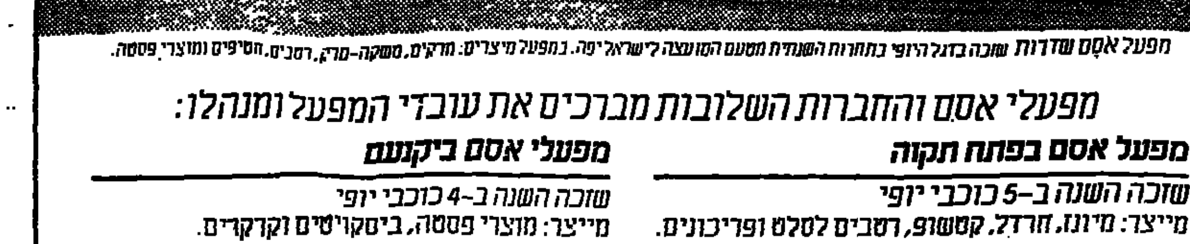

מפעל אסם שדרות שזכה בדגל היופי בתחרות השנתית מטעם המועצה לישראל יפה. במפעל מיוצרים: מרקים, משקה־מרק, רטבים, חטיפים ומוצרי פסטה.

מפעלי אסם והחברות השלובות מברכים את עובדי המפעל ומנהלו:

מפעל אסם בפתח תקוה
שזכה השנה ב־5 כוכבי יופי
מייצר: מיונז, חרדל, קטשופ, רטבים לסלט ופריכונים.

מפעל אסם בבני ברק
מייצר: ביסלי, שקדי מרק, קמח אסם תופח מאליו, מרקים, פסטה, אינסטנט פודינג, ג'לי בזק ועוד.

מפעל אסם בתל אביב
מייצר: ביסקויטים, קרקרים, עוגיות וכעכים.

מפעל אסם בחולון
מייצר: במבה ובמבה מתוקה.

מפעל אסם באור יהודה
מייצר: עוגיות ממולאות.

מפעלי אסם ביקנעם
שזכה השנה ב־4 כוכבי יופי
מייצר: מוצרי פסטה, ביסקויטים וקרקרים.

מפעל "הלנה רובינשטיין" במגדל העמק
שזכה השנה ב־5 כוכבי יופי
מייצר: מוצרי קוסמטיקה "HELENA RUBINSTEIN" ו־"CHOICE".

חברת אסם לונדון בע"מ
משווקת מוצרי אסם והחברות השלובות באנגליה.

סניפי המכירות של אסם.
בפתח תקוה, ירושלים, חיפה ובאר שבע
המשווקים מוצרי אסם והחברות השלובות
ברחבי הארץ.

1967

תעשיה יפה - בישראל יפה

זה טוב - זה אסם

הודעה לנוסעי אל על

השביתה במגזר הציבורי גורמת שינויים בהמראת טיסות אל על ביום א' 12.7.87

לפניכם לוח זמנים מעודכן:

טיסה 005 לניו־יורק ולוס אנג'לס	ממריאה בשעה 00:30
טיסה 363 לוינה	ממריאה בשעה 01:00
טיסה 009 למונטריאול, טורונטו ושיקגו	ממריאה בשעה 01:55
טיסה 353 למינכן	ממריאה בשעה 02:30
טיסה 337 לאמסטרדם	ממריאה בשעה 03:00
טיסה 357 לפרנקפורט	ממריאה בשעה 03:30
טיסה 5341 לבזל	ממריאה בשעה 03:55
טיסה 331 לבריסל	ממריאה בשעה 04:30
טיסה 345 לז'נבה	ממריאה בשעה 05:00
טיסה 377 לקופנהגן	ממריאה בשעה 05:30
טיסה 315 ללונדון	ממריאה בשעה 08:00
טיסה 347 לציריך	ממריאה בשעה 08:30
טיסה 385 לרומא	ממריאה בשעה 09:00
טיסה 323 לפריס	ממריאה בשעה 09:00
טיסה 015 ללונדון וניו־יורק	ממריאה בשעה 09:30
טיסה 317 ללונדון	ממריאה בשעה 20:15
טיסה 381 לרומא	ממריאה בשעה 22:20
טיסה 321 למרסיי	ממריאה בשעה 22:40
טיסה 443 לקהיר	ממריאה בשעה 23:59

לאור הלחץ הצפוי בנמל התעופה,
הנוסעים מתבקשים להגיע כשעתיים וחצי לפני מועד ההמראה.

מודים מראש על סבלנותכם.

EL AL אל על

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

התאוששות בסוף השבוע

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול ביום של עליות שערים בכל ענפי המסחר. מדד המניות הנסחרות במסגרת "המשתנים" עלה ב־3.8 אחוזים. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה אתמול ב־3.64 אחוזים, ובסיכום השבועי — ב־5.44 אחוזים. גם מחזורי המסחר במניות ההנפקות, שהיו השבוע מצומצמים למדי, גדלו אתמול במידה ניכרת והסתכמו ב־14 מיליון שקל.

התפנית נבעה מגל רכישות של מקורבים ומנהלי תיקים הפועלים באמצעות חברות הברוקרים. הם הזרימו פקודות רכישה גדולות יחסית, שסופקו על ידי מנהלי קרנות הנאמנות. את שינוי המגמה בבורסה אתמול יש לתלות ביציבות היחסית שהתגלתה במהלך השבוע האחרון, ובעובדה שבניגוד לשבועות האחרונים, תנודות השערים השבוע היו מתונות יחסית. בבורסה לא ידעו להעריך אם התפנית של אתמול היתה תפנית של ממש, או שמא מדובר בשינוי זמני. ההערכה הרווחת היא שאם תהיה יציבות בשוק בשבוע הבא, עשוי הדבר להזמין קונים נוספים ולהרחיב עוד את מעגל המשקיעים בבורסה.

	מדד	שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי	125.74	+1.49
כללי ללא בנקים	134.05	+3.64
מדד אג"ח כללי	112.43	+0.09
אג"ח צמוד מדד	111.62	+0.12
אג"ח צמוד מט"ח	116.97	−0.28

יציבות בבנקאיות

לאחר שבוע שבו עלו שערי הבנקאיות שבהסדר ב־2.06 אחוזים, בממוצע, נסחרו אתמול הבנקאיות לרוב ללא שינוי שער, במחזור מסחר כולל בסך 4 מיליוני שקלים. הפעילות בבנקאיות הושפעה השבוע מהתגברות השמועות על פרות, מידיות כראיות השקעה באפיקים שקליים, ומפרסום תכנית האוצר למיחזור כספי הבנקאיות שבהסדר באוקטובר 1988.

	תשואה שנתית דולרית ב־%
בל"ל 0.1	11.84
הפועלים ש	11.73
אי.די.בי. רג	11.68
דיסקונט א	11.95
המזרחי ש	11.90

אלרן ודלק: מניות השבוע

מניות אלרן ודלק הנסחרות במסגרת ה"משתנים" עמדו השבוע במוקד הפעילות בבורסה. עליית השערים במניות אלה סותרה את הגרסה הרווחת לפיה המסחר במשתנים הוא חד כיווני, ועובדה היו השבוע מניות ששערן ירד. את מניות אלרן ודלק רכשה בעיקר חברת ההשקעות "אופק", תוך עליות שערים. אתמול עלתה מניית אלרן בשיעור חד, 8 אחוזים, ומניית דלק ב־6.3 אחוזים, במחזורי מסחר גדולים. עליית המניות אלה סייעה לשפר במידת מה את אווירת הנכאים ששררה באולמות המסחר.

תיקון מכבי

שערן של חלק מהמניות, שנשחק בשבועות האחרונים שחיקה חדה, תוקן אתמול בשיעור ניכר. לדוגמא אחרות: מניות חברת ההשקעות של בנק הפועלים הבנק לפיתוח ומשכנתאות עלו ב־10 אחוזים. שערה של מניית אסותא, שנשחק מאז ההנפקה לציבור, עלה אתמול ב־6.9 אחוזים, והמניה נסחרה במחיר של 342 נק' (לעומת שער הנפקה של 360 נק'). יש לציין כי קונצרן כלל רכש בימים האחרונים, במהלך המסחר בבורסה, כמויות משמעותיות של מניות החברה.

ביקוש של 109 מיליון שקל להנפקת בנק ישראל

בנק ישראל גייס אתמול 40 מיליון שקל באמצעות שתי סדרות של אגרות חוב. לאגרות אלה נרשם ביקוש כולל של 109 מיליון שקל, והן נמכרו במחיר גבוה ממחיר המינימום. מתחילת החודש הגביר בנק ישראל את קצב גיוס ההון בבורסה והדבר נעשה על רקע ההערכה כי כמות הפדיונות ביולי תהיה גבוהה מהרגיל. באגרות החוב בעלות הברירה הכפולה נרשמו עליות שערים גבוהות מהרגיל.

היקף הפעילות במלוות קצרי המועד ממשיך להיות נמוך, גם אתמול, והסתכם ב־5.5 מיליוני שקלים, וללא שינוי מהותי ברמת התשואה לפדיון.

הודעות בורסה

● קנבשטיין אילר הפסידה בשנת 1986/87 1.7 מיליון שקל לעומת הפסד של 433 אלף שקל בשנה הקודמת.

● יחזקאל פלומין והמנכ"ל מודי־קסודיין דנקנר בשל קבלת החוק האוסר כהונה ביותר משני דירקטוריונים.

לאמנון שורץ
ולכל צוות
שגיא SAGY
מיקרו מחשבים בע"מ
ברכות ותודה על המסירות והיסודיות
בקבלת החזרי ריבית מהבנק
כה לחי
חורש מרדכי ושות' בע"מ

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	5612.95	5537.20	101.73	1.87
אבוקה	541.85	531.33	13.25	2.56
אגה	251.50	246.70	0.80	0.33
אדיר	1638.15	1606.25	7.09	0.44
אודם	2800.35	2746.05	69.85	2.61
אופיר	1913.04	1875.84	2.40	0.13
אור	443.81	434.67	−0.33	−0.08
אורין	150.94	147.95	0.46	0.31
אוריל	272.13	270.15	1.12	0.42
אורן	789.82	774.61	6.74	0.88
אייל	3831.68	3758.15	16.56	0.44
אירים	5482.86	5362.61	31.34	0.59
איתן	740.90	726.09	1.88	0.26
אלון	606.72	594.28	0.50	0.08
אלומת	663.88	650.94	0.68	0.10
אנליסט	103.14	100.94	0.23	0.23
ארז	372.25	365.12	11.09	3.13
אש	182.18	178.16	6.51	3.79
אשל	183.54	179.96	0.16	0.09
אתרוג	249.06	246.77	1.23	0.50
בדולח	2728.35	2676.44	43.74	1.66
ברוש	554.94	544.32	7.63	1.42
ברק	556.38	545.58	11.19	2.09
ברקת	304.35	302.98	−0.11	−0.04
בניש	1560.85	1530.82	7.96	0.52
גבע	1084.80	1069.06	2.18	0.20
גורן	432.18	424.08	1.74	0.41
גיא	10016.53	9868.70	25.31	0.26
גיל	3368.88	3305.96	26.29	0.80
גלית	615.33	607.93	1.82	0.30
דורבן	415.72	411.77	7.26	1.79
דוכיפת	503.20	493.41	6.70	1.38
דולב	242.60	237.54	0.01	0.00
דורון	1490.19	1462.43	4.60	0.32
דותן	265.15	260.06	0.44	0.17
דליה	585.26	574.73	2.09	0.36
דרור	381.78	375.18	4.64	1.25
דקל	455.68	447.06	14.89	3.45
הדס	427.41	423.71	10.48	2.54
הדר	534.08	524.88	0.80	0.15
זהבית	2728.51	2669.39	35.55	1.35
זוהר	20573.55	20276.64	44.32	0.22
זיו	19083.72	18809.00	3.73	0.02
זמיר	548.46	537.76	16.00	3.07
חוחית	160.80	157.28	0.22	0.14
חליפין	132.59	132.02	0.35	0.27
חלמיש	207.36	206.38	0.42	0.20
חן	141.87	141.30	0.27	0.19
טופז	1451.35	1419.82	7.67	0.12
טל	6126.64	6050.43	6.96	0.12
יבול	428.96	420.81	1.46	0.35
יהלום	2578.85	2529.16	59.05	2.39
יסודות	410.80	406.78	9.34	2.35
יערה	424.56	415.52	1.14	0.28
כוכב	368.43	361.37	10.55	3.01
כחל	138.00	135.33	0.20	0.15
כלנית	644.44	632.69	2.68	0.43
כספית	260.46	259.22	0.95	0.37
כרמל	150.60	147.53	0.61	0.42
כתר	1194.02	1170.89	3.33	0.29
להב	4805.03	4715.71	23.63	0.50
למשקיע	122018.66	120000.81	69.91	0.06
לפיד	444.32	435.62	11.58	2.73
לקט	1795.97	1760.26	1.93	0.11
לשם	332.51	330.93	0.17	0.05
מבחר	1263.43	1239.31	3.07	0.25
מבטח	3705.43	3672.11	7.82	0.21
מגר	256.59	252.98	−0.06	−0.02
מגנן	3666.54	3632.71	25.82	0.72
מגל	395.13	391.70	2.00	0.51
מור	2034.59	2005.82	52.17	2.67
מורן	942.97	934.20	13.96	1.52
מטח	26492.33	26053.62	434.36	1.70
מיטר	983.94	964.94	1.40	0.15
מעוף	4754.09	4663.88	66.79	1.45
מעיין	758.19	743.99	2.16	0.29
מקשה	342.21	340.57	0.22	0.06
מרגלית	1546.98	1516.65	24.27	1.63
מרווח	118.17	117.79	0.41	0.35
מרום	1266.81	1242.64	2.41	0.19
נובה	28536.25	28125.73	188.55	0.67
נטף	334.07	332.59	10.79	3.35
נטע	513.43	503.05	6.28	1.26
ניל	6824.13	6726.86	205.25	3.15
סביון	675.83	663.21	5.04	0.77
סגולה	135.56	132.86	0.33	0.25
סלע	338.08	336.45	0.54	0.16
סנונית	497.67	488.01	0.62	0.13
סער	405.28	397.90	4.80	1.22
ספיר	185.65	185.63	0.60	0.32
עדיף	391.42	384.19	6.68	1.77
עידית	840.36	836.61	26.94	3.33
עירן	482.67	476.31	2.72	0.57
ענבר	1272.01	1245.66	−0.77	−0.06
ענת	2661.78	2640.70	49.29	1.90
עפרוני	461.48	451.35	1.40	0.31
ערמון	138.59	136.04	0.19	0.14
פיא	1721.58	1688.49	22.05	1.32
צבר	585.14	573.67	0.36	0.06
צופית	497.28	487.55	7.56	1.58
צוק	118.09	117.62	0.42	0.36
צמיר	1061.98	1040.20	2.06	0.20
צמיחה	550.06	542.51	8.49	1.59
צמרת	1877.63	1841.35	−0.58	−0.03
קלע	2378.93	2367.07	24.73	1.06
רותית	19182.45	19026.96	415.85	2.23
רימון	125.31	125.06	0.10	0.08
רקפת	814.17	800.88	2.20	0.28
רשף	413.54	404.75	0.10	0.02
שבים	420.92	412.85	1.01	0.25
שחם	334.29	331.41	0.05	0.02
שירה	461.36	458.01	4.91	1.08
שמיר	381.09	373.64	1.30	0.35
שנהב	915.72	902.77	25.67	2.93
שסק	964.62	941.57	36.54	4.04
שקד	182.58	179.01	0.11	0.06
תאנה	258.76	256.48	5.30	2.11
תדהר	595.15	592.19	15.33	2.66
תירוש	513.16	507.04	1.93	0.38
תפוז	225.69	221.47	0.09	0.04
תפוח	186.72	185.49	1.06	0.57
תרשיש	1432.80	1404.94	2.42	0.17
תשרי	504.83	498.00	2.33	0.47

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	38771	+352
3602	35733	+326
3603	35891	+315
3604	30046	−73
3605	27395	−68
3606	25780	−66
3607	23931	−25
3608	22620	−24
3609	21519	−24
3610	19284	−395
3611	19315	+196
3612	18742	−72
3613	18282	+147
3614	17440	+8
3615	16265	+9
3616	14714	−108
3617	14014	−20
3618	13168	+8
3619	12175	+6
3620	11417	−116
3621	10843	−112
3622	9775	−104
3623	9197	−56
3624	8658	−35
3625	7924	+41
3626	7328	+38
3627	6934	+37
3628	6431	+46
3629	6026	+45
3630	5697	+43
3631	5181	+36
3632	4879	+36
3633	4608	+34
3634	4037	+15
3635	3817	+14
3636	3675	+14
3637	3449	+25
3638	3210	+23
3639	2999	+22
3640	2453	−15
3641	2125	−14
3642	1909	+14
3643	1656	+12
3644	1457	— —
3645	1313	— —
3701	1132	+54
3702	831.1	−24.5
3703	729.6	−19.5
3704	643.5	−16.8
3751	346.1	+2.9
3752	131.8	−8.7
3753	130.4	−3.6
3901	128.6	+0.2
3902	122.5	+0.3
3903	121.6	+0.3
3904	119.6	+0.3
3754	120	+0.1
3755	115.5	+0.1
3756	111.4	— —
3757	109.3	+0.1
3758	107.2	−0.1
3759	106.8	−0.1
3760	108.5	−0.1
3761	106.1	−0.1
3762	103.3	−0.1
3763	100.1	−0.1
3764	97.6	−0.8
3765	95.3	−0.7
3766	94.1	−0.7
3791	101.5	−1
3792	99.6	−1
3826	120.2	+0.4
3827	117.9	+0.4
3828	113.7	+0.4
3829	111.5	+0.4
3830	110	+0.6
3831	109.6	+0.8
3832	111.3	+0.8
3833	108.8	+0.8
3834	105.9	+0.7

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	366.1	+0.2
4102	142	−1.6
4103	140.2	−1.6
4104	135.7	−1.5
4301	135.7	−1.5
4302	129	−0.3
4303	128	−0.4
4304	125.9	−0.4
4105	112.7	— —
4106	109.8	+0.1
4107	106.4	+0.1
4108	104.5	+0.1
4109	101.4	+0.1
4110	100.2	+0.1
4201	126.4	+0.6
4204	117.5	+0.6
4205	115.2	+0.6
4206	112.8	+0.3
4207	112.3	+0.2
4208	114	+0.3
4209	111.5	+0.3
4210	108.6	+0.3
4211	105.2	+0.5
4212	105.5	+0.6
4213	101	+0.6
3213	196400	— —
3214	192300	+5600
3501	186500	+4000
3502	182950	— —
3503	164200	— —
3504	162800	— —
3505	155701	— —
3521	155901	— —
3522	150200	— —
3523	141600	— —
3524	141100	+208
3525	138400	— —
3526	137900	+199
3527	135000	— —
3528	132100	— —
3529	131100	+280
3530	127800	−201
3531	135100	+100
3532	132200	— —
3533	130401	— —
3534	123600	— —
3535	122801	— —
3536	122801	— —
3537	122800	— —
3538	115300	— —
3539	115000	— —
3540	114500	— —
3541	110700	— —
3542	110100	— —
3543	104850	— —
3544	105950	+1100
3545	102601	−699
3549	96860	−696
3552	88842	−675
3554	88613	−707
3555	88613	−707
3546	103276	+201
3547	103043	+201
3548	102928	+201
3550	97519	+196
3551	97136	+197
3553	88629	+226
3556	84730	+121
3558	84572	+124
3559	81579	+120
3560	77175	+116
3557	85363	+198
3572	77542	+184
3561	77073	+188
3571	76856	+181
3573	77108	+186
3574	71100	+172
3577	74188	+186
3578	68534	+173
3575	71477	+34
3576	74442	+42
3579	68709	+38
3580	64580	+36
3581	58751	+32
3582	54200	+30
3583	49361	+28
3584	46928	+27
3585	44477	+26
3586	40311	+22
3588	40241	+23
3589	36742	+21
3587	40244	+23
3591	36655	+21
3592	36613	+20
3593	36552	+21
3590	37031	+862
3595	35285	+847
3594	34876	+206

5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	153500	— —
2002	153200	−308
2003	146300	— —
2004	148200	— —
2005	140600	— —
2006	139000	— —
2007	136000	— —
2008	136500	— —
2009	135800	— —
2010	136370	— —
2011	133800	— —
2012	132500	— —
2013	134200	— —
2014	131200	— —
2015	130300	— —
2016	130400	— —
2017	127600	−300
2018	132500	— —
2019	131500	+200
2020	128900	+400
2021	127000	— —
2022	119500	— —
2023	120700	— —
2024	112600	— —
2025	113700	— —
2026	112900	— —
2027	109200	— —
2028	111300	— —
2029	104900	— —
2030	105000	— —
2031	100000	— —
2032	103563	+55
2034	97904	+52
2033	96753	−1697
2035	88853	−1644
2036	89998	+810
2038	85767	+806
2040	82651	+812
2037	85676	+1676
2039	82638	+1691
2041	78364	+40
2052	72209	+34
2051	80428	+39
2053	75930	+2160
2055	70251	+2079
2054	69571	+1979
2056	64468	+1985
2057	63341	+35
2059	57616	+31
2058	59221	−1636
2060	54724	−1591
2061	39800	−737
2062	36321	−692
2063	34624	−681

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	260	−1.1
7002	252.1	−1
7003	243.6	−2.9
7004	252.3	−2.7
7005	219.1	+5.9
7006	206.2	— —
7007	190.7	+2.2
7008	181.3	+2.1
7009	176.1	−3.9
7010	165	−2.5
7011	155.8	+0.4
7012	150.4	+0.5
7013	142.5	−1.6
7014	123.9	−1.8
7015	106.3	−0.6
7016	105.7	−0.6
7017	105	−0.7
7018	104.8	−0.7
7019	105.2	−0.7
7020	105	−0.7
7021	104.1	−0.7
7201	103.3	−1.3

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	13763	+53
6102	8361	+9
6103	7490	−6
6104	6909	+8
6105	6550	+8
6106	6326	−7
6107	6092	−7
6108	4571	−11
6109	4159	−11
6110	4104	−11
6111	3877	−66
6112	3276	−64
6113	2236	−5
6151	849.6	+11
6152	813.7	+10.7
6153	705.4	+2.7
6154	694.3	+2.7
6155	449.9	−0.6
6156	367.8	+1
6157	272.7	+0.4
6158	258.7	+0.4
6159	218.8	+1.6
6160	204.3	−0.5
6161	197.3	−0.5
6162	180.4	+0.9
6163	167.2	+0.4
6164	160.7	+0.4
6165	151.4	+0.7
6166	142	−0.4
6167	139	−0.3
6168	137	−0.4
6169	129.9	+0.2
6170	122.1	+0.3
6171	87.1	+0.4
6172	85.9	+0.4
6801	93.3	−0.2

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2506	113.5	+0.5

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
5 יהד	127.2	−0.3

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אתא	1359	+39
אלביט	218.2	— —
אלתא	1235	+12
אלסינט	2240	+30
סאיטקס	863	+11
תויד 84	99.4	+0.9
תויד 85	401	−4
הכ היש	231	+1
דיס הש	193.3	— —
כור	170.2	+0.2
כלל	442	— —
מ'צמ ד	197.8	— —
מ'צמ מ	275.8	— —
מ'צמ י	319.1	— —
רן	118	— —
טול בנ	157.2	— —
תישש	222	— —

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
ב.ל.ת.	141.5	+0.6
דיס הש	143.7	+0.8
כור	139.1	+0.6
כלל	180.2	+0.9
מב דיס	143.7	+0.4
משא מ	137	+2.6
משא מ	129.5	+2.4
משא מ	118.3	+1.2
לאומי	121.4	+0.3

שערי מטבע חוץ 9.7.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.56	1.63	1.5960	1.6160	1.56	1.63	1.5960	1.6160	1.56	1.63	1.5965	1.6166	1.6061	−0.0042
1 לי"ש	2.52	2.63	2.5855	2.6179	2.54	2.66	2.5856	2.6179	2.54	2.67	2.5919	2.6245	2.6035	0.0007
1 מארק גרמני	0.85	0.89	0.8706	0.8815	0.85	0.90	0.8700	0.8	0.85	0.90	0.8714	0.8824	0.8753	0.0024
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2608	0.2641	0.25	0.27	0.2608	0.2640	0.25	0.27	0.2612	0.2645	0.2626	0.0004
1 גולדן הולנדי	0.76	0.79	0.7728	0.7825	0.76	0.80	0.7740	0.7837	0.76	0.80	0.7731	0.7828	0.7774	0.0019
1 פרנק שווייצרי	1.02	1.07	1.0446	1.0577	1.03	1.08	1.0466	1.0596	1.02	1.08	1.0462	1.0593	1.0513	0.0069
1 כתר שוודי	0.24	0.26	0.2497	0.2529	0.25	0.26	0.2495	0.2526	0.24	0.26	0.2497	0.2529	0.2511	0.0003
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2377	0.2407	0.23	0.24	0.2377	0.2407	0.23	0.25	0.2378	0.2408	0.2393	0.0003
1 כתר דני	0.22	0.23	0.2290	0.2319	0.23	0.24	0.2290	0.2319	0.22	0.24	0.2292	0.2321	0.2305	0.0003
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3587	0.3631	0.35	0.37	0.3580	0.3625	0.35	0.37	0.3582	0.3627	0.3606	0.0006
1 דולר קנדי	1.18	1.23	1.2049	1.2200	1.18	1.24	1.2041	1.2191	1.18	1.24	1.2063	1.2214	1.2129	−0.0037
1 דולר אוסטרלי	1.05	1.16	1.1343	1.1485	1.09	1.18	1.1347	1.1489	1.10	1.18	1.1346	1.1489	1.1419	0.0030
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7812	0.7910	0.47	0.79	0.7789	0.7886	0.49	0.69	0.7811	0.7910	0.7856	0.0019
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4193	0.4246	–	–	0.4192	0.4245	–	–	0.4199	0.4252	0.4220	0.0010
10 שילינג אוסטריים	1.21	1.26	1.2372	1.2527	1.22	1.28	1.2394	1.2549	1.21	1.27	1.2385	1.2541	1.2450	0.0033
1000 לירות איטלקיות	1.17	1.23	1.2001	1.2151	1.18	1.25	1.2027	1.2177	1.19	1.26	1.2028	1.2179	1.2083	0.0020
100 יינים יפאניים	1.04	1.09	1.0691	1.0825	1.05	1.10	1.0683	1.0816	1.05	1.10	1.0700	1.0835	1.0756	0.0056

שערי המניות 9.7.87

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם כלולים בהסדר ההצמדה						
אבנה ש	21100		8			−8
הפועלים 0.1	1880		1120	+89	+5	+2095
יקפנות א 0.5	1150		2731	+18	+4.6	+2651
כללי לא בסחר	20455		144	+202	+1	+159
בנק בלאומי 1.0	—		הפסקת	מסחר	—	
בנק בלאומי 5.0	—		הפסקת	מסחר	—	
ב.ב.ל 0.5	8956		9722	+340	+4	+17318
בנק בלאומי 05	7210		1576	+318	+4.6	+1525
בנקים הכלולים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0	100600		669			
אידיבי ב 100.0	102000					−50
אידיבי בכ א	613000		1	−400	−0.1	−1
מגדל 0.1	75000		74	−149	−0.2	−546
דיסקונט ב	129400		55	+1214	+1	+137
דיסקונט א	128000		44	−500	−0.4	−270
דיסקונט שה 3	15590		33	−1		−20
המזרחי ש	41500		548			
המזרחי מ	41300		99			−63
הפועלים בכב	98500	תב	.9	+4925	+5.3	.9
הפועלים ש	68300		2841	+190	+0.3	+1077
הפועלים מ	68400		155	+100	+0.2	+252
כללי א 1.0	174790		6	−10		−4
כללי שה 7	8400					
כללי 0.1	43550		1859	−250	−0.6	−2061
כללי שה 11	16280		17	+9	+0.1	+57
פיננ הנדר 1.0	58195			−2		−500
פיננ הנדר 5.0	29130		4	+30	+0.1	+4
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	28500		52	−760	−2.6	−67
לאומישכן ש	9587		957			−275
לאומישכן מ	9350		136	+151	+1.6	+104
כרמל ש	6340	תב	1167	+320	+5.3	+2053
כרמל שה 1	4000		200	+50	+1.3	+200
בנק ב 5.0	—		הפסקת	מסחר	—	
בנ טפח ש	2673	תב	2987	+243	+10	+6927
טפחות ב ש	4020	תב	1154	+260	+6.9	+3370
עצמאות 0.1	19050		12	+850	+4.7	+28
משכנות מבב ש	23900	שב				
משכנות רג ש	24700	תב	392	+1550	+6.7	+581
משכנות שה 1	9920			+120	+1.2	+126
משכנות שה 2	5140		120	+40	+0.8	+1250
יתפר 1.0	3150		395	+132	+4.4	+1581
יתפר 5.0	1720		1324			−569
בית 1.0	7860		284	+360	+4.8	+1582
מוסדות מימון						
שלמה אש	820		13012	+40	+5.1	+38871
החקלאות מבב א	200997	לב				
החקלאות מבב ב	178000	לב				
לאומי העש א ש	12219		381			−137
פתוח העש מבב	149500	לב				
פת תעש בב ג	379945	לב				
פת תעש בב גג	229967	לב				
פת תעש בב גגג	230467	לב				
פת תעש בב ד	231459	לב				
פת תעש בב דד	67923	לב				
כרטיסי כנסים 5.0	1024		1640	+25	+2.5	+4427
תיירות בב	183423	לב				
כלל לישרב 0.1א	20430		14	+360	+1.8	+59
כלל לישרב 0.5ב	18001		317			−161
כלל לישרב אגח	16600	שב				
ביטוח						
איילון	156	בח	7500	+4	+2.6	+2644
אריה 0.1	1250	תב	546	+83	+7.1	+1363
אריה א 0.5	882		1000			−2500
בטחה כנה 0.1	570		200			
בטחה כנה 0.5	238		7851			
הדר 1.0	235	תב	3600	+15	+6.8	+12900
הדר 5.0	196	תב	7790	+10	+5.4	+23398
הדר אפ סד 2	227		3000	+12	+5.6	+18300
הפניקס 0.1	780		2500	+30	+4	+6000
הפניקס 0.5	740		1124	+20	+2.8	+671
הסנה-הראל 1.0	5200		520	+185	+3.7	+520
הסנה-הראל 5.0	4050	תב	1090	+258	+6.8	+4415
מנורה 1.0	2448		51			−51
מנורה 5.0	1600		500			
סהר ג 1.0	390	תב	10700	+20	+5.4	+31354
סקוריטס 0.1	1238	תב	800	+113	+10	+1300
ציון ש	280	תב	12973	+15	+7.5	+50340
ציון החזקות 1.0	7850			−97	−1.3	−45
ציון החזקות 5.0	2279		106	[illegible]	[illegible]	−4216
תכבה ש	315		13028	+9	+2.9	+9027
מסחר						
אלגור בגבא 1 ש	7650	שב				
אלגור בגבא 5 ש	4330		429	+200	+4.8	+579
כאור עזרא 1.0	1003		6922	+32	+3.3	+9721
כאור עזרא אפ	709		1885	+49	+7.4	+1285
אזם 4	322		23193	+15	+4.9	+80879
אנה 2	149.5	תב	14475	+8.5	+6	+45104
קרטסל 1.0	821		1844	−4	−0.5	−2874
רבל 0.1	22300	בח		−262	−1.2	−6.5
רפק 0.5	12000					
כלל סחר	405		4456	+17	+4.4	+6131
שופרסל א 2.0	12850		35	+379	+3	+35
שופרסל ב 10.0	8982		424	+276	+3.2	+339
שירותים						
אמנוא	342	תב	13747	+22	+6.9	+65644
הראל 1.0	1730	בח	460	+157	+10	+905
סגנת הספקה 0.1	710	תב	3010	+60	+9.2	+3345
סגנת הספקה 0.5	284	תב	6111	+14	+5.2	+19515
יסור 0.1	1250		1340			−248
יסור 1.0	302		32216	+12	+4.1	+74837
כהגי עובה 0.1	2437	תב	390	+220	+9.9	+438
כהגי עובה 0.5	1091		3596	+42	+4	+3729
כנסים 0.1	2750		100	+59	+2.2	+237
כנסים 0.5	2045		100	+40	+2	+50
מלונות ושירותי תיירות						
שקט 1.0	7570		100	−380	−4.8	−40
דלק ג ש	2673		4712	+159	+6.3	+6723
כלי הדר 1.0	4528	לב				
כלי הדר 5.0	3850	לב				
מלונות ח 1.0	1660		270	+20	+1.2	+30
מלונות ח 5.0	1375		682	+45	+3.4	+999
חוף האלמוג 1.0	6750	תב	150	+350	+5.5	+870
כנס סי 1 ש	3097		332.2	−92	−2.9	−151.4
מלונות הדן	2790		100			−127
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות במחשבים	978		740			+462
רבה סימן 1.0	10300		50	+160	+1.6	+10
יעלג 1.0	4580		310	+90	+2	+130
יעלג 5.0	5050		60	+150	+8.1	+185
כלל מחשבים 1.0	10890		65			−42
ב.ל.ל 1.0	13700		25	−300	−2.1	−25
ב.ל.ל 5.0	6495	כח	192	+65	+1	+108
מבט מחשבים 1.0	520	כח	1217	+20	+4	+1973
מחשב אפ	360		650	+11	+3.2	+1170
ניקוב מוחשב 1	1620		105	+50	+3.2	+545
ניקוב מוחשב 5	910		2871	+35	+4	+6856
ניקוב אפ סד 2	3922		161	+240	+6.5	+1085
חים מחשבים 1.0	770		1179			
אורן 1.0	—		הפסקת	מסחר	—	
אורן 5.0	—		הפסקת	מסחר	—	
אחרים אפ	811		2978	+40	+5.2	+9841
אחרים אגח	142.5		19580	+4.5	+3.3	+129762
אילון 1.0	400		5173	+10	+2.6	+9212
אל-רוב 1.0	1705	כח	1022	+55	+2.1	+1130
אבנצים 1.0	7000	תב	140	−600	−8.9	−245
אפריקה 0.1	50000		145	+2000	+4.2	+385
אפריקה 1.0	42100	תב	420	+2100	+5.3	+916
אפריקה אפ	30001		55	+1301	+4.5	+171
אריס	3818		570			−246
ארלון 0.1	3685	תב	1211	+300	+8.2	+5104
ארלון 0.5	2783	תב	1792	+253	+10	+5341
בן-יקר נת 1.0	6447		330	+807	+5	+182
בטבנין 1.0	2935		98	+139	+5	+875
בטבנין 5.0	2180		2000	+80	+3.4	+5149
דנקנר 1.0	6520		725	+170	+2.7	+967
דרוקר 1.0	518	לב				
דרוקר 5.0	420	לב				
דרור 0.1	181		2000			−1050
דרור 0.5	152		3750			−1500
המשלל 1.0	1262		200	+50	+4.1	+325
המשלל 5.0	832		159	+22	+2.7	+396
תלב 0.1	—		הפסקת	מסחר	—	
תלב 0.5	—		הפסקת	מסחר	—	
חברה לירושלים	294	תב	15998	+16	+5.8	+7687
ירושלים אפ	158		7237	+3.5	+2.3	+2654
גבים 0.1	4600	תב	1380	+321	+7.5	+3755
גבים 0.5	3800	תב	1534	+189	+5.2	+1739
ישפרו 0.1	3150		403	+120	+4	+1561
ירושלים 1.0	1319		347			−2
ישרס 10.0	18350		333	+551	+3.1	+445
כנף מחזה 1.0	10618	תב	17	+800	+8.2	+120
לוסר 1.0	4750	תב	714	+372	+8.5	+2473

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
לנדר 5.0	2115	תב	668	+115	+5.8	+2645
מ.ת.ב 1.0	569	לב				−6760
מ.ת.ב אופ 2	263	לב				+300
מ.ת.ב אגח	115	לב				
מאפי בירה 1.0	527	לב				−514
מיכאל 5.0	332		7852	+11	+3.4	+10713
מיכאל אפ	172		21176	+7	+4.2	+12739
מגג 5.0	2060		336	+60	+3	+1665
מייל 1.0	750	תב	406	+62	+9	+956
לינססין 1.0	416		364	+20	+5.1	+1016
לינססין 5.0	209	תב	28726	+15	+7.7	+34163
ליפסקי 1.0	1735	בח	450	+20	+1.2	+855
ליפסקי 5.0	1399		383	+34	+2.5	+1607
נאות אביב 0.5	5345	בח	480	+300	+6	+983
נכסי אוריס	319		9041	+13	+4.4	+18991
סד החוקת 1.0	945		1500	+17	+1.8	+500
סד החוקת 5.0	946		1000	+32	+3.5	+5664
מקי 1.0	7326		70	−74	−1	−70
מקי 5.0	6270		286	+40	+0.6	+14
עמר והלע סד 1 ש	440		1820	+30	+7.3	+3382
עוד 5.0	1800		167	+83	+4.8	+247
קוניה 0.1	3199		137	+38	+1.2	+292
קוניה 0.5	1476		200	+40	+2.8	+850
רמבן 1.0	395		5000	+17	+4.5	+5850
רמבן 5.0	215		11156	+10	+4.9	+23290
רמבן אפ	1185		1050	+50	+4.4	+1650
רמבן אגח	130		5000			−5000
רסקו מגול	3538		153			−61
רסקו רג	3470		342			−119
אוהים 1.0	1095		5764	+45	+4.3	+7367
נכסים ובנין	5150		1408	+149	+5	+1373
הכשרת הישוב ש	68000		56	+3609	+5.6	+57
כלל בל ן	653		5734	+26	+4.2	+7950
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2865		925	−30	−1	−1375
מטעי הדר 0.5	2860		60	−40	−1.4	−1060
מהדרין 0.1	6440		650	+240	+3.9	+1176
מהדרין אפ	4026			+40	+1	+580
נכסי הדרים 1.0	1675		901	+70	+4.4	+3128
פרי אור 0.5	2620	תב	248	+150	+6.1	+682
שגמר 5.0	2070		729			
שגמר אפ	835		1030			+1368
מזון וטבק						
אסם	1420	בח	230	+30	+2.2	+408
גולפרוסט 1.0	2701	תב	840	+200	+8	+1505
גולפרוסט 5.0	1902		716			
דובק בב ש	5660		1636	+160	+2.9	+1082
דובק בב מ	5790		500	+150	+2.7	+950
תלכל 1.0	858		170			−170
תלכל 5.0	699		100			−450
פרי-זה 1.0	—		הפסקת	מסחר	—	
פרי-זה 5.0	—		הפסקת	מסחר	—	
טמפו בירה 1.0	37363		138	−950	−2.5	−273
טמפו בירה 5.0	31000		124	+827	+2.7	+82
יכות 1.0	1245					
יכות א 5.0	705		1070	+5	+0.7	+330
יכות אפ 2	545	בח	400	+45	+9	+1535
כן 1.0	603		450	+20	+3.4	+847
כן 5.0	424	תב	806	+28	+7.1	+1308
סנפרוסט 1.0	14975			+75	+0.5	+100
עסיס ב 0.5	400		9145	+3	+0.8	+2625
אגגל שקל 1	3412		768	+45	+1.3	+102
שמן מבב א	4620		108	+70	+1.5	+150
עלית	17700		168	+715	+4.2	+145
טכסטיל והלבשה						
ארגמן סד 1 ש	585	תב	5041	+30	+5.4	+15537
ארגמן אפ	361		2580	+25	+7.4	+5428
ארגמן אגח	111		300			−300
אופיס 1.0	994	תב	300	+50	+5.3	+418
אופנת ברוך 1.0	600	שב				
אופנת ברוך 5.0	415		4500	+10	+2.5	+6200
אפ א	452		2201	+16	+3.7	+2500
ארגמן רג ש	15401	תב	225	+900	+6.2	+2039
דלתא-גליל 1.0	4550		1852	+150	+3.4	+4856
דלתא-גליל א 3.0	3840		1956	+130	+3.5	+2134
מטויות מאוחד 1	1761					
מטויות מאוחד 5	960		1086.5	+26	+2.8	+1308
ויסלפו 1.0	551		404	+18	+2.9	+1326
ויסלפו 5.0	245	שב				
הדיסון 1.0	6800		85			
זיקית 1.0	2230	תב	1030	+150	+7.2	+6961
זיקית 5.0	1775		2630	+45	+2.6	+8302
זיקית אפ	1126		460	+65	+6.1	+650
לודזיה 0.1	2932	תב	360	+240	+8.9	+1407
לודזיה 0.4	2410	תב	1273	+130	+5.7	+2106
ליגת 1.0	317		2430	+7	+2.5	+4039
סיב גליק	540	לב				
מקס 0.1	4240		429	+150	+3.7	+625
מקס 0.5	2810		365	+90	+3.5	+338
עים 1.0	575		667	+10	+1.8	+563
עים 5.0	260		10645	+9	+3.6	+16211
עים אפ	260		13280	+8	+3.2	+21444
עים אגח	115		12600	+2	+1.8	+26372
עמק סריגה 1 ש'	290	תב	23570	+18	+6.6	+52235
עמק אפ	180.5	תב	14908	+10.5	+6.2	+40923
פולגת א 1	1698		665	+80	+5	+588
פולימן א 0.5	10100	בח	265	+550	+5.8	+1095
פרגוד	788	בח	273	+8	+1	+136
ניסור סריגה	12200	תב	118	+600	+5.2	+355
תעש רגנדן 1.0	2600		330	+29	+1.1	+171
פולגת ב 4	1087		1705	+34	+3.2	+2194
מתכת ומוצריה						
אקסטל 5.0	2490		150	+100	+4.2	+175
אורדן 0.1	8800		776	+400	+4.8	+1261
אורדן 0.5	7440	תב	120	+400	+5.7	+316
אלומית 1.0	6670			+100	+1.6	+30
אלומית 5.0	5600	שב				
כבלים ש	362		394			−787
התכוף 1.0	7042		34			−51
התכוף 5.0	4580	תב	230	+234	+5.5	+227
התכוף אפ	3951	בח	15	+200	+5.3	+195
דיקה 1.0	4200					
דיקה 5.0	1855		100	+75	+4.2	+558
קומנאות מה 1.0	4410		4566	+195	+4.6	+21067
קומנאות מה 5.0	4290	תב	1664	+260	+6.5	+2756
מתכת סדס 1.0	206		7309			+4125
כבלי ציון 1.0	3010	תב	1208	+189	+6.7	+2030
כבלי ציון 5.0	1550		1700	+51	+3.4	+5288
כבלי ציון אפ	925		1644			−1244
מודן 1.0	751	לב				
קרמבי 1.0	316		2708	+15	+5	+8169
קרמבי 5.0	193		6642	+4	+2.1	+7388
נחושתן 0.1	39000		4	+500	+1.3	+19
נחושתן 0.5	17000	תב	39	+1000	+6.3	+79
מקר פלדה 1.0	3040	תב	170	+180	+6.3	+2919
קינג 1.0	940	תב	400	+50	+5.6	+978
קינג 5.0	544		200			
קליל 1.0	2330		937	+100	+4.5	+2585
קליל 5.0	1954		485	+44	+2.3	+1035
קליל אפ	1099		1103	+89	+8.8	+1808
קליל אגח	117.5		2740			−8050
שלדות 5.0	10100	בח	141	+270	+2.8	+155
תעשיות לביש 1.0	1031		130			−130
תעשיות לביש 5.0	650		500			−500
אלקו 0.1	8930		86			−20
אלקו 0.25 ש	4240		368	+200	+5	+1825
אלקו 0.25 מ	4410			+200	+4.8	+350
אלקטרה 0.1	1941		3509	+100	+5.4	+10734
אלקטרה א 0.5	1601		4020	+50	+3.2	+5481
אמ 5	1299		998	+69	+5.6	+3965
אגח 3	159	תב	33751	+10	+6.7	+193548
אירית 1.0	24500		114	+750	+3.2	+384
כלל העש אלק	2410	תב	991	+165	+7.4	+15752
טמקורנק 1.0	1480	תב	491	+76	+5.4	+4680
טמקורנק 5.0	1220		2107	+50	+4.3	+6807
מיכמגר 1.0	750	שב				
מיכמגר 5.0	557		2750	+25	+4.7	+2550
ציקלון 1.0	2047		266	+15	+0.7	+24
ציקלון 5.0	1192		100			−100
קבנשטין אילר 1.	—		הפסקת	מסחר	—	
קבנשטין אילר 5.	—		הפסקת	מסחר	—	
ת.א.ת 1.0	1478		985			−1021
ת.א.ת 5.0	777		4412	+36	+4.9	+8522
ת.א.ת אפ 1	19900	בח	10	+1100	+5.9	+41
תדיאה	855		4780	+40	+4.9	+12092
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	501480		2	−2520	−0.5	−1
אלרון 5.0	396879		6	+7782	+2	+6
מוצרי בניה						
א.ב. תעשיות 1.	202		13841	+6	+3.1	+30870
א.ב. אפ	705		2495	+45	+6.8	+6542
א.ב. אגח	131		7177	+8	+2.5	+84100
אקרשטיין 1.0	615		5512			−1898
אקרשטיין 5.0	455	תב	5881	+25	+6.1	+5340
אקרשטיין אפ	585		180	+3	+0.5	+100
אקרשטיין אגח	150		48800	+5	+3.8	+285000
בר-כון 1.0	111					
בר-כון 5.0	610	תב	1000	+34	+5.9	+2749
מרמטבס 1.0	9000					
מרמטבס 5.0	5070		181			
מ.ל.ב 1.0	1012		558			−181

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מלגב 5.0	800		100	+11	+1.4	+108
מזהל הסך בע"מ	660		221	+10	+1.5	+268
מוסיקה ולמבן 1	22165	לב				
מוסיקה ולמבן 5	15000	שב				
אגן 5.0	1605	תב	2243	+80	+6.3	+4879
כימיה, גומי ופלסטיק						
אליאנס ב	2598		349			−164
גל תעשיות 1.0	850		1410	+40	+4.9	+1638
גל תעשיות 5.0	680		590	+25	+3.8	+2610
דקסטר 1.0	2600		71			+29
דשנים 0.1	4358	תב	50	+250	+6.1	+330
דשנים 0.5	1700		1155	+48	+2.9	+995
חיפה כימי 10.0	906		10562	+41	+4.7	+29534
לייקר 1.0	2570		275	+120	+4.9	+985
מקסימה 1.0	8200	שב				
מקסימה 5.0	5920		100	+260	+4.6	+200
נקה כימיקל 1.0	6841			+13	+0.2	+15
סנו 1.0	22881		90	+800	+3.6	+165
סנו 5.0	19000		150	+900	+5	+200
פריקלאס	500		4289	+20	+4.2	+7857
פריקלאס אפ	208		7507	+16	+8.3	+13247
קים כימיקל 1.0	5300			+207	+4.1	+100
תגל 1.0	2400		75	+93	+4	+150
תגל 5.0	2030		25	+20	+1	+25
תיא 5.0	3980		249	+100	+2.6	+163
פרומדיקס 10.0	35171	בח	164	+3600	+8	+471
תוד א 5.0	10199		47			
טבע ש	14732		368	+653	+4.6	+192
ים המלח	2740		3242	+60	+2.2	−1072
מפרכרסים 10.0	680		4203	+36	+5.6	+2647
עץ, נייר ודפוס						
כתר	244		16924			+1872
דפוזן 1.0	8470		1			−1
דפוזן 5.0	5525					
חבג 1.0	10413		199	−50	−0.5	−40
יאה 1.0	5611			+80	+1.5	+100
לבניר אשקלון 1	600	תב	4600	+49	+8.9	+11800
מולט ב 0.5	48600		52			+1
סקטורה 1.0	3186		50			−50
רים 0.1	865		914			−552
רים 0.4	282		1032	+9	+3.3	+2147
תעל ב 0.2	17200		66	+700	+4.2	+235
מנועלי ניר 10.0	387236		12	+14061	+3.8	+9
תעשיות שונות						
אבריך 1.0	462		3202	+12	+2.7	+1748
אבריך 5.0	230		2000	+10	+4.6	+770
תמישה יוד	3250		25	−20	−0.6	−25
הנבולק 1.0	1860		250	+28	+1.5	+367
הנבולק 5.0	1350		650	−23	−1.7	−2250

שף רנאמנות
בטחה
הסבינה כלל
ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות נאמנות בע"מ

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
השקעות בתעשיה						
מור כבי ש	13100		622	+18	+0.1	+416.4
מרכזית ב 0.1	11700		159	+535	+4.8	+157
כלל תעש 1.0	248		21806	+9	+3.8	+5451
חברות השקעה						
אוניקו ש	7800		85	+310	+4.1	+83
אינקופה 0.1	80		30908	+2	+2.6	+24607
אלגר ש	14850	תב	24	+1000	+7.2	+489
אלגר מ	14200	שב				
אלרן מ	5638	קב		+268	+5	+1162
אמישר בכ	990		150	−11	−1.1	−350
אפיק 1.0	586	לב				−246
אפיק 5.0	270	לב				−181
גולת 1.0	1283	בח	70	+13	+1	+26
דנבאר 1.0	725		17			−17
דנבאר 5.0	532		1770			−1770
חברה לישראל 1.0	4600	תב	5511	+290	+7.2	+10960
חברה לישראל 5.0	4600	תב	2767	+808	+7.5	+8790
חלמטן 0.1	121000		1	+4000	+3.4	+3
חלמטן ש 1.0	24100		140	+800	+3.4	+240
אסמאג א 0.5	23700		184	+700	+3	+152
פעלים השק ש	926	תב	8853	+84	+10	+41716
מזרחי השק ש	34300		55	+1300	+3.9	+56
כור השקעות 124	12225			+600	+5.2	+20
חירון 1.0	2484	תב	54	+200	+8.8	+124
חירון 5.0	1395		1370	+65	+4.1	+735
ישם השקעות	242	תב	18897	+15	+6.6	+52807
יצוא ש	13850	שב				
ירדן א 0.1	1678		160	+28	+1.7	+199
כלל 50.0	1170		2413			+317
לנדקו 0.1	1139					
לנדקו 0.1	560		598			−598
מגור 0.1	560		523			−371
מגור א 0.5	435		85			−128
מגור אפ.	271		2417	+5	+1.9	+5600
אגח 1	124		2000			−2000
עין השק ב 0.1	3501	בח	89	+270	+8.4	+201
עין השק ב 0.5	1980		171			−71
פזה א 0.1	7990		65	+371	+4.9	+177
פזה 0.5	6040		270			+300
פרון ב 2.5	13350	תב	408	+650	+5.1	+1297
קרדן 1.0	107		9234	+2	+1.9	+21916
קרדן 5.0	88.5		7228			+2868
קרדן אגח	101		64477	+8.5	+0.5	+74523
אידיבי פתוח 2.0	9477		209	+325	+3.5	+83
אלרן ש	5701		907	+420	+8	+1077
דיסקונט השק ש	2514		1444	+61	+2.5	−449
כלל 10.0	1188		4936	+65	+5.8	+7951
מי השק ש	3148		752	+77	+2.5	+622
נסחרות במט"ח						
בית מ	—		הפסקת	מסחר	—	
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	5100		242	+39	+0.8	+50
דלק נפט 5	3828		581	+50	+1.5	+291
דלק היפ אפ 2	2504		1280	+60	+2.5	+1491
מי חיפושי נפט	34243		66			−34
יואל 5.0	760		19253	+22	+3	+11825
מגג 1.0	7099		215			−56
מגג 5.0	3220		387			−21
פרשיל ב 0.3	7250		27	−100	−1.4	−45
נפטא ש	3281000		1			−5
בני הדר	159	לב				+1200
בני הדר אפ 1	88.5	לב				
רקפ	1050		1760			−560
תבל	415	תב	2945	+25	+6.4	+14368
אלקול 5.0	145		10668	+3	+2.1	+17867
אלקול אפ	63		35873	+4.5	+7.7	+67207
רשימה מקבילה						
בלן	700	תב	5058	+36	+5.4	+13950
מעטרי טכנולוגיה	189	תב	4040	+14	+8	+5040
מ וק	515	שב		+25	+5.1	+8177

שערי מטבע בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 9.7.1987 באירופה

מכירה מיידית (ספוט)

1.6225/1.6235	$ ארצות הברית	ל־1 שטרלינג
1.8320/1.8330	מרקים גרמניים	ל־1$ ארה"ב
2.0650/2.0660	פלורינים הולנדיים	"
1.5260/1.5270	פרנקים שוויצריים	"
38.02/38.05	פרנקים בלגיים	"
6.1110/6.1140	פרנקים צרפתיים	"
1327.30/1328.30	לירטות איטלקיות	"
149.20/149.30	יינים יפאניים	"
1.2553/1.2558	$ ארצות הברית	לס.ד.ר.

שער הזהב $ 445.30 ארה"ב אונקיה לונדון מקסינג

מכירה מאוחרת (פורוורד)

	$/ל"ש	פ"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.6194/1.6206	1.5215/1.5227	1.8269/1.8282
3 ח'	1.6140/1.6153	1.5136/1.5149	1.8168/1.8180
6 ח'	1.6072/1.6086	1.5010/1.5025	1.8016/1.8033

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

"נוכח הנתונים על קרנות הפנסיה אזרז הצעת חוק פנסיה ממלכתית"

הודיע שר העבודה והרווחה, משה קצב, בעקבות הפרסומים על מצב קרנות הפנסיה של ההסתדרות

מאת עדנה אריהד
כתבת "הארץ" לענייני כלכלה

שר העבודה והרווחה, משה קצב, הודיע אתמול כי לנוכח הנתונים שפורסמו על מצב קרנות הפנסיה ההסתדרותיות, יפעל לזרז את הצעת חוק הפנסיה הממלכתית, שהיה על שולחן הממשלה לפני יותר משנה. התנגדות ההסתדרות לחוק כזה מנעה עד כה מהממשלה לקבלו ולהעבירו לאישור הכנסת.

על פי הצעת החוק, יפריש כל תושב מהכנסתו מעבודה לביטוח פנסיה במוסד לביטוח לאומי, ובהגיעו לגיל פרישה יקבל פנסיה שתהיה מורכבת מקיצבת זיקנה הקבועה בחוק, בצירוף אחוזים ממשכורתו או הכנסתו, בהתאם למספר השנים שצבר בביטוח.

הצורך בחקיקה נובע מהעובדה כי לכ־60% מהגימלאים אין כעת פנסיה

משה קצב

משלימה, והם נזקקים להשלמת הכנסה מהביטוח הלאומי. קרנות הפנסיה אמורות להתחיל לשלם בשנים הקרובות פנסיה לכ־70% ממבוטחיהן.

האוצר מתנגד להצעה להצמיד את הפנסיה הממלכתית לשכר הממוצע במשק. החוק אמור להבטיח את רציפות החיסכון של העובד לפנסיה. אי־מתן אפשרות לשבור חיסכון זה, יוסיף משאבים לקופת המדינה. החוק עשוי לשפר את מבנן של קרנות הפנסיה, ולגרום הקטנה של עלויות העבודה למעסיקים.

ההסתדרות, שהתנגדה כל השנים לחוק, מבקשת עתה להכניס בו שינויים כדי לשמור על עצמאות קרנות הפנסיה שלה.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה:

השכר בשירות הציבורי נשחק ברבע הראשון של '87 בארבעה אחוזים

הגיע לרמתו ערב הפעלת התוכנית הכלכלית ● הקביעה מהווה חיזוק לעמדת ההסתדרות הטוענת כי השכר ירד בחודשים האחרונים ● השכר בשירותים הציבוריים והקהילתיים בירידה מאז יולי '86

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אישרה אמש כי השכר הממוצע במשק אכן נשחק בינואר — מארס השנה ב־4 אחוזים לעומת אוקטובר — דצמבר 1986, והגיע לרמתו באפריל — יוני '85, ערב הפעלת תוכנית החירום הכלכלית לייצוב המשק.

קביעה זו של הלשכה לסטטיסטיקה מחזקת את תביעת ההסתדרות לתת לשכירים תוספת יוקר במסגרת הסכמי השכר החדשים במגזר הציבורי.

בשלושת החודשים הראשונים להפעלת התוכנית החירום הכלכלית, ביולי — ספטמבר '85, ירד השכר ב־14.6 אחוז לעומת אפריל — יוני '85. בינואר — מרץ '86, עלה השכר הממוצע ב־14.4 אחוז לעומת אוקטובר — דצמבר '85. עליות מתונות בשכר נרשמו בכל שנת '86, אך הן קוזזו, כאמור, בירידה של 4 אחוזים ברבע הראשון של שנת '87, בעת "התוכנית הכלכלית מספר 2".

גורמים בכירים באוצר, שעיינו אתמול בנתונים אלה, אמרו שהשכר אומנם בירידה, אך ציינו נתון אחר שפרסמה הלשכה, ולפיו היה סך התשלומים ברוטו למשרת שכיר ברבע הראשון של השנה — 1,200 ש"ח לחודש, עליה של 3.8 אחוזים ריאלית לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

מבחני השכר על פי התפלגות הענפים מתגבד: שבתעשיה חזרה רמת השכר למשרת שכיר, במחירים קבועים, ברבע הראשון של '87, לרמה שהיתה באפריל — יוני '85. זאת לאחר ירידה של 15 אחוזים ביולי — ספטמבר '86, ועליה באותו אחוז בינואר — מארס '87.

בשירותים הציבוריים והקהילתיים היתה רמת השכר למשרת שכיר, במחירים קבועים, בינואר — מארס '87, נמוכה מהשכר הממוצע באפריל — מאי '85. הירידה נמשכה 9 חודשים ברציפות: בינואר — מארס '87, ירד השכר במגזר זה ב־4.5 אחוזים לעומת שלושת החודשים הקודמים. באוקטובר — דצמבר '86 ירד השכר ב־0.6 אחוז, וביולי — ספטמבר '86 ב־3.3 אחוזים לעומת השכר באפריל — יוני '86.

אל על מנהלת מו"מ על הפעלת קו לוואשינגטון

מאת זוהר בלומנקרנץ

חברת התעופה "אל על" נמצאת במשא ומתן מתקדם על הפעלת קו תעופה חדש לוואשינגטון.

"אל על" מעוניינת, לפי שעה, בטיסה מוואשינגטון, דרך טורונטו שבקנדה או בוסטון, לישראל.

לעומת זאת, הנהלת נמל התעופה של וואשינגטון, ושלטונות מדינת וירג'יניה מבקשים להבטיח כי הטיסה תהיה ישירה ללוד.

בימים אלה פג תוקף הסכם התעופה בין ארה"ב לישראל, שנחתם לעשר שנים. המשא ומתן על הפעלת הקו החדש עשוי להיפתר במסגרת הדיונים בין וירג'יניה לישראל. שתי המדינות אמורות לחתום על הסכם תיירות בספטמבר.

עד כה חתמה ישראל על הסכמים כאלה עם מסצ'וסטס ועם ג'ורג'יה.

סוכנות החיתום אשכול עוברת מהסנה להפניקס

מאת אריה לביא

סוכנות החיתום הגדולה בארץ, "אשכול", עוברת מקבוצת הביטוח ההסתדרותית "הסנה" לקבוצת "הפניקס".

"אשכול" שייכת לשלושה שותפים פרטיים: אהוד טנא, שמעון קאופמן ואיתי פרנקל.

הפרמיות שלה בשנה מוערכות בכ־10 מיליון דולר. עד כה העבירה "אשכול" את רוב הפרודוקציה שלה לחברת "זוהר" מקבוצת "הסנה". באחרונה החליטה לצמצם חלק ניכר מפעילותה עם "זוהר", ולהעבירה לחברת הביטוח הנרכשה "דולר" מקבוצת "הפניקס".

מעבר זה נובע, בין היתר, מהחלטתה של חברת "זוהר" לצמצם את פעילותה, בניסיון לשפר את רווחיותה. מנכ"ל "זוהר", אלכס פלד, מסר ל"הארץ" שפעילותה של "אשכול" עם "זוהר" מסתיימת "תוך הסכמה הדדית".

מנכ"ל "דולר", ד"ר איתמר בורוביץ, מסר כי סוכנות אשכול אומנם החלה לעבוד עם "דולר", אך תעביר חלק מפעילותה גם לחברות ביטוח אחרות. יצויין ש"זוהר" ו"דולר" מבוטחות על ביטוח אנשי צבא הקבע.

הבנק הבינלאומי מעלה חלק מהעמלות בשיעור של עד 17%

מאת אריה לביא

הבנק הבינלאומי מעלה חלק מהעמלות הבנקאיות בשיעור של עד 17 אחוז. הבינלאומי הוא הבנק הרביעי, אחרי פועלים, בל"ל ודיסקונט המעלה עמלות. העמלות החדשות נכנסות לתוקף ב־13 ביולי.

להלן חלק מהעמלות החדשות:

● החזרת שק שנמשך על על החשבון מחוסר כיסוי — 5 שקל לעומת 2.93 שקל, עליה של 17 אחוז.

● ביטול שק על ידי בעל החשבון — 3 שקל לעומת 2.21 שקל: גידול של 36 אחוז.

● עמלת מינימום לקניית ניירות ערך — 5 שקל לעומת 3.17 שקל: גידול של 58 אחוז.

● דמי שכירות שנתיים לכספת (בהתאם לגודל הכספת) 60—170 שקל לעומת 50.5—126 שקל: עליה של 19—35 אחוז.

יצויין כי מחירי חלק מהעמלות נותרו ללא שינוי. כך למשל, עמלת מינימום במכירת ניירות ערך הינה 3.17 שקל. דמי ניהול חשבון ללקוחות עסקיים, כאשר החשבון בזכות — 11 שקל וכאשר החשבון בחובה — 27 אגורות.

10 אלפים עובדים בהסתדרות יעברו לשבוע עבודה בן 5 ימים

הבנה עקרונית הושגה בין ראש אגף המינהל בוועה"פ לחטיבת עובדי ההסתדרות בהס' הפקידים ★ מכסת השעות השבועיות לא תשתנה

מאת יהודית וינקלר

ההסתדרות תנהיג במוסדותיה שבוע עבודה מקוצר של חמישה ימים, בלא לשנות את מכסת השעות השבועיות. הבנה עקרונית הושגה בעניין זה בין גדעון שגיא, ראש אגף המינהל בוועד הפועל לבין חטיבת עובדי מוסדות ההסתדרות בהסתדרות הפקידים.

שגיא צופה כי השינוי יבוצע תוך חודש, אך לא יחול אוטומטית על כל העובדים, אלא על פי האפשרויות המעשיות.

מדובר ב־10 אלף עובדים במוסדות הוועד הפועל, לשכת העמ, קרנות הפנסיה, משען, נעמת, ומועצת פועלים. בקופת חולים תיערך בדיקה היכן ניתן להפעיל את שבוע העבודה המקוצר, כדי לא לפגוע בציבור החולים.

שגיא יביא בתוך שבועיים את ההחלטה לקצר את שבוע העבודה לישיבת אגף המינהל בוועד הפועל, לאחר שתיאם את הנושא עם חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי.

ההסתדרות תובעת מהאוצר להחליט עקרונית על הנהגת שבוע עבודה מקוצר בשירות הציבורי והממשלתי, ונושא זה הפך לאחד מסלעי המחלוקת המרכזיים.

ח"כ שפירא: אין סחבת בעניין המושבים; מינה ועדת משנה כדי לבחון בקשת האוצר

מאת עדנה אריהד
כתבת "הארץ" לענייני כלכלה

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, ח"כ אברהם שפירא, מינה אתמול ועדת משנה בראשותו לבחון את בקשת האוצר לסייע למושבים ב־1.25 מיליארד ש"ח.

חברי הוועדה מטעם הליכוד: אריאל ויינשטיין, יורם אירידור ופסח גרופר. מטעם המערך: עדנה סולודר, אברהם שלום, ובאה אחר. בנציגי האופוזיציה: גרשון שפט (התחיה) ודדי צוקר (רצ).

ח"כ שפירא דחה אתמול את הטענות כי יש סחבת בדיוני ועדת הכספים. הוא אמר כי ועדת הכספים אינה חותמת גומי של דו"ח רכיד. יש כוונה לעזור למושביק היחיד, ולא להסל חובות של ארגוני הקניות. "אין לנו בטחון כי דו"ח רכיד מבטיח זאת".

הוא הוסיף כי הוועדה שמעה בחודש שחלף נציגי משלחות של מושבים, ארגוני קניות, בנקים, ואחרים. עתה, לאחר שלמדו הנושא, תוכל ועדת המשנה לבוא לידי החלטה שתהיה על דעת כל הסיעות. ח"כ שפירא סירב להתחייב על מועד לסיום עבודת ועדת המשנה.

מרכז סיעת הליכוד בוועדת הכספים, ח"כ ויינשטיין, אמר ל"הארץ" כי נציגי הליכוד בוועדת המשנה מתכוונים לבחון אפשרות להגדיל את סכום מחיקת החובות לכל המושבים, למכור נכסים, להבטיח שלא יכנו על בעל משק לפרוע חובות במסגרת הערבות ההדדית, וכן להבטיח כי תנועות המושבים תאפשר לחברים, אם ירצו בכך, לפנות לערכאות כדי למנוע גביית חובות לאילהם במסגרת הערבות ההדדית. כמו כן ינסו למצוא פתרון לבעיית תקציב הפיתוח, שכן תקציבי הפיתוח של המחלקה להתיישבות יועדו למחיקת חובות בארבע השנים הבאות.

סיעת המערך התנגדה להקמת הוועדה. מרכז הסיעה, חיים רמון, טען כי על ועדת הכספים להחליט אם היא מקבלת את הצעת האוצר. עמדות שתי הסיעות ידועות, ולכן אין טעם בהקמת ועדת המשנה.

סופרת "הארץ" מציינת כי כל החלטה שתתקבל בוועדת המשנה מחייבת לקבל אישור של מליאת ועדת הכספים. לנוכח הקצנת העמדות של שתי הסיעות — ספק אם יהיה אפשר לגבש דעה מוסכמת עליהן. גם בוועדת המשנה יש רוב לליכוד, מאחר שגם נציגי האופוזיציה בוועדה תומכים בשינוי הצעת האוצר.

"מיני קמפוס": חברה לפיתוח תעשיות עתירות מדע בירושלים

החברה הכלכלית לירושלים והאוניברסיטה העברית מקימות מעבדות מחקר מתקדמות ליישום ידע שימושי שפותח באוניברסיטה

מאת עדנה אריהד
כתבת "הארץ" לענייני כלכלה

החברה הכלכלית לירושלים והאוניברסיטה העברית יקימו בירושלים "מיני קמפוס" לפיתוח תעשיות עתירות מדע, על בסיס הידע שפותח באוניברסיטה.

הקמפוס יוקם בקרית תעשיות עתירות הידע בהר חוצבים. את הפרויקט תבצע חברת "קרית תעשיות מדע", המשותפת לחברה הכלכלית ולאוניברסיטה העברית.

מבנה ה"מיני קמפוס" יוקם על 2000 מ"ר, בהשקעה של 2 מיליון ש"ח.

המבנה ישמש למעבדות מחקר מתקדמות ליישום ידע שימושי שמפתחות קבוצות מחקר באוניברסיטה. במעבדות יעובדו המוצרים את שלב פיתוח. לאחר גמר הפיתוח ויצירת מוצר בתנאי מעבדה, יוקם מפעל לייצורו באחד ממבני התעשיה של החברה הכלכלית בהר חוצבים.

דירקטוריון החברה הכלכלית אישר את מאזן החברה ל־31.12.86, המלין לפני בעלי המניות על חלוקת דיווידנד. המלין כי כספי הדיווידנד בהון העצמי של החברה יופנו להשקעה הדרושה להקמת מבנה ה"מיני קמפוס". מנכ"ל החברה הכלכלית, יצחק שורק, אמר כי מקורות מימון אחרים הם מענקי בניה לפי תוכניות מאושרות, ומקורות עצמיים של החברה.

חברת החשמל המצרית מעוניינת בניסיון של ישראל בשימוש בפחם בתחנות כוח

תת שר האנרגיה והחשמל של מצרים ביקר בתחנת הכוח בחדרה

מאת מיכאל גרטי
סופר "הארץ"

חברת החשמל של מצרים מעוניינת להסתייע בניסיון שנצבר בישראל בשימוש בפחם בתחנות כוח כדי להקים את תחנת הכוח המצרית הראשונה שתוסק בפחם. תחנה זו תיבנה, ככל הנראה, בחצי האי סיני. דברים אלה אמר אתמול תת־שר האנרגיה והחשמל של מצרים, מוחמד כאמל חסן, בתום סיור שערכה משלחת בראשותו בתחנת הכוח מ"ר בחדרה.

חסן, שהוא גם נשיא חברת החשמל של איזור התעלה וסיני, אמר לשר האנרגיה, משה שחל, כי תוכניות הפיתוח של משאבי האנרגיה בסיני מחייבות שיתוף פעולה עם השכנה ישראל — אך שיתוף פעולה יהיה גם בכל תחום מצרים.

המשלחת המצרית, שבאה לישראל שלשום, הוליכה ל"הארץ" את שהותה בארץ, ותשוב לקהיר מחר, לאחר שתבקר במתקני חברת החשמל ברוזם.

אנשי המשלחת הביעו עניין רב בנסיון להפיק דלק נוזלי וכוח חשמל מפצלי שמן, בחברת פמ"א ליד ערד. ד"ר מוחמד אל־מתעים אל־גואר, מנהל המחקר והפיתוח של חברת החשמל המצרית, אמר ל"הארץ" כי לאחר גילוי מרבצים של פצלי שמן בסיני ובמקומות אחרים במצרים, ארצו שוקלת כעת אם לשתף את ישראל בתוכניות הפיתוח לניצולם.

המשלחת המצרית הביעה התעניינות רבה ברכישת תחנת כוח סולארית מתוצרת חברת "לוז" הירושלמית. תחנה כזאת כבר פועלת בקליפורניה. במגעים בין מצרים, ארה"ב וישראל נקבע תחילה כי המצרים ירכשו, בסיוע אמריקאי, תחנה נסיונית קטנה בהספק של 120 קילוואט, אך עתה תומך ד"ר אל־גואר ברכישת תחנה גדולה בהרבה, "אולי של מגוואט, ואולי אפילו 30 מגוואט כמו בקליפורניה". זאת, מאחר שתחנות כוח אלה כבר אינן בשלב נסיוני, ואין טעם להקים יחידה קטנה.

לדברי חברי המשלחת המצרית, יכולה העסקה להיחתם בתוך זמן קצר, אם יימצא מימון בינלאומי נוח — שמקורו יהיה, ככל הנראה, בקרן הסיוע האמריקאי למפעלי פיתוח.

שר האנרגיה, משה שחל, הציע למצרים כל סיוע וייעוץ טכני בנושא המעבר לפחם, "בשיתוף פעולה בין שכנים".

סוחרי פ"ת דורשים לסגור גם את רשתות השיווק בימי שלישי אחה"צ

מאת נורית אמיתי

סוחרי פ"ת הדורשים לאכוף את חוק סגירת עסקים בימי שלישי גם על המגזר העסקי, כולל רשתות השיווק — אמר יושב ראש לשכת הסוחרים בפתח תקווה, מיכה גר־לצמן. זאת, כדי להבטיח כללי תחרות הוגנים ועל מנת לקיים שוויון לפני החוק.

יצויין כי לאחרונה הפיצה עיריית פ"ת מודעות ובהן הוהירה, כי תאכוף את חוק סגירת העסקים. במקביל, פנה ראש עיריית פ"ת ויו"ר מרכז השלטון המקומי, דב תבורי, אל רשתות השיווק הגדולות הפועלות בעיר וביקש לפתוח את מרכזי הקניות שלהם גם מעבר לשעות הפעילות המקובלות. לפני כשלושה חודשים פנה תבורי אישית לאנשי תנובה המפעילים את ההיפר־שוק ובעקבות כך הופעלו רשתות אלו גם מעבר לשעה 7.

ערך את העמוד יצחק לאור

כוכב נולד
חדש מאופל
מכונית השנה 1987

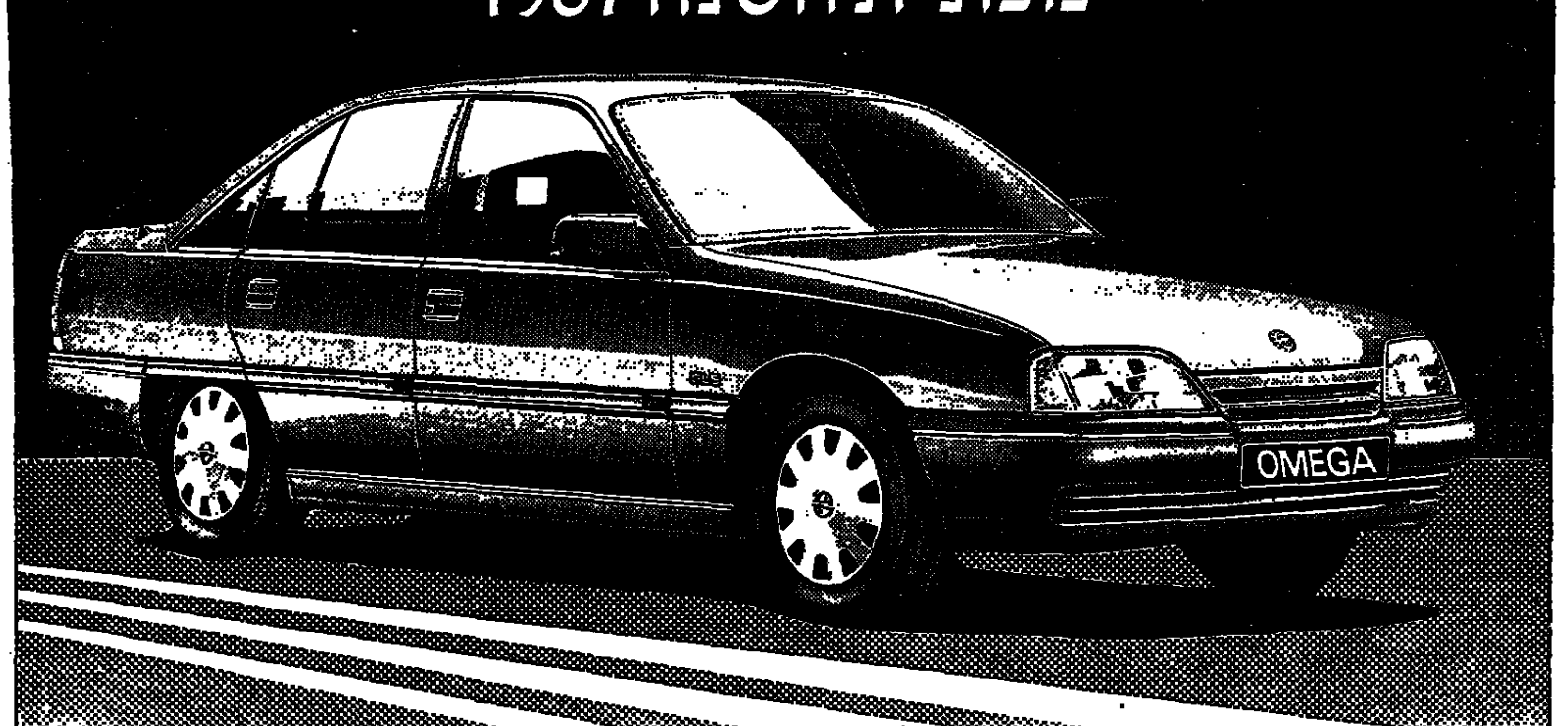

OPEL OMEGA
מכונית השנה 1987
אופל OMEGA
OPEL
GM
עכשיו היא בישראל
העוצמה שכבשה
את כבישי אירופה
בדגמי 1800-2000 סמ"ק
ליאו גולדברג בע"מ המניע להצלחת אופל בישראל

מטבח אירופאי צרפתי לאניני הטעם
תפריט היכרות: 17.60 ש"ח
מרק או סלט חסה ואגוזים
*
סטייק אמריקאי או
שוק אווז ברוטב תפוזים
*
קינוח
*
1/4 ליטר בירה או כוס יין

דיזנגוף 261 ת"א. טל' 449519, 03-440313

טסים לאמריקה?
COSMOS – החברה המובילה בעולם בחבילות תיור מציעה לך מבחר טיולים ברחבי ארה"ב וקנדה.
העקרון פשוט: אתה טס בזמנך החופשי, שוהה כרצונך ובוחר את הטיולים המתאימים לך.
לאחר הטיול תוכל, כמובן, להמשיך לבלות באמריקה ככל שתרצה.
מספר מקומות מוגבל!
★ הפארקים הלאומיים וארץ הקניונים ב־11 ימים
דנבר, ארץ השיין, הר רשמור, יילוסטון־פארק, סולט־לייק־סיטי, בריס־ קניון, גרנד־קניון, לאס־וגאס.
המחיר החל מ־ $ 588
יציאה בכל שבוע מדנבר
★ טיול לפלורידה ב־8 ימים
כולל ביקור במיאמי־ביץ', מרכז החלל בקייפקאנוורל ושהיה באורלנדו דיסניוורלד ו־EPCOT.
המחיר החל מ־ $ 378
היציאה בכל שבוע מסט פטרסבורג
★ טיול מחוף לחוף ב־14 ימים
לוס־אנג'לס, לאס־וגאס, גרנד־קניון, לייק פאואל, קולורדו ספרינגס, דודג' סיטי, סט. לואיס, וושינגטון די.סי., ניו־יורק סיטי.
המחיר החל מ־ $ 788
היציאה בכל שבוע מלוס־אנג'לס
הטיולים כוללים בתי מלון מעולים בדרגת תיירות, סיורים וטיולים מרתקים, אוטובוסים ממוזגים ומפוארים, מדריכים מקצועיים דוברי אנגלית. כמפורט בחוברת הטיולים של קוסמוס אמריקה לקיץ '87.
המחירים אינם כוללים כרטיסי טיסה, היטלים ומיסים.
סביב העולם בע"מ שיווק תיירות בינלאומית
בן־יהודה 20 ת"א, טל. 297353, 03-293996
COSMOS

مطابقة للأصل

هكذا اصله الأصل

רבבות השתתפו בהלוויית הסטודנט שנהרג בהתנגשות עם הצבא בסיאול

זו ההפגנה הראשונה באישור שלטונות דרום קוריאה מאז המשטר הצבאי

ים אדם מילא אתמול את כיכר העירייה בסיאול בירת דרום קוריאה. ההמונים השתתפו במסע הלוויה של סטודנט שנהרג מיריות שוטרים בהפגנה שהותה בראשית השבוע באוניברסיטת יונסיי. (תצלום: אי — פי)

סיאול (ע"צ וע"ר). המתאבלים שהשתתפו בהלוויית סטודנט דרום קוריאני שנהרג בהתנגשות עם כוחות הביטחון, קיימו אתמול את ההפגנה רבת המשתתפים ביותר בבירת דרום קוריאה מזה עשרות בשנים.

רבבות מילאו את הכיכר ליד בניין עיריית סיאול ואת הרחובות הסמוכים והניפו כרזות שחורות לזכר לי האן-יול בן ה-20, שנפגע בפצעי מוות על ידי רימון גז מדמיע של המשטרה בהפגנה שנערכה ב-9 ביוני.

עדי ראיה אמרו שההמון מנה למעלה מ-100 אלף משתתפים, ואילו העתונים פירסמו אומדנים שונים לגמרי, לפיהם מספר המפגינים נע בין 500 אלף למיליון.

תושב סיאול אמר, כי לא ראה הפגנה מעין זו מאז ההפגנות שנערכו בבירת דרום קוריאה ב-1965, כאשר התושבים ביקשו למחות נגד הנורמליזציה של יחסי ארצם עם יפן, שכבשה בשעתו את קוריאה.

ההפגנה שנערכה אתמול היתה הראשונה שיצאה לדרך באישור של השלטונות בסיאול מאז ההפיכה הצבאית של שנת 1979, שהעלתה את הנשיא צ'ון דו-הואן לשלטון.

הנשיא חנן 2,335 עצירים פוליטיים, וביניהם אחד ממנהיגי האופוזיציה, קים דה יונג.

הממשלה מחזירה את כל זכויות האזרח לקים, (63), שעליו נאסר להשתתף בחיים המדיניים מאז 1980.

קים ומנהיג האופוזיציה קים יונג סאן השתתפו בהפגנה אתמול וליוו את ארון המתים מאוניברסיטת יונסיי במרכז העיר.

- במהלך ההפגנה השמיעו רבבות את הקריאה "הלאה הרודן" ו"נבוא לבית הכחול" (ארמונו של נשיא דרום קוריאה).

התגלו מספר מקרי איידס בלבנון

ביירות (ע"מ). כמה מקרי איידס התגלו במספר אזורים בלבנון — על פי דיווחים שהגיעו ממשרד הבריאות בביירות. העתון "אל-שארק" המוסר על כך אומר, כי משרד הבריאות עומד לנקוט אמצעים למניעת הפצת המחלה, לאחר שהתברר כי הופעתה בלבנון נגרמה על ידי מבקרים זרים.

חבר הפרלמנט הבריטי מהלייבור:

"סוכני אם-אי-5 השתתפו בחיסול אנשי אי-אר-אי"

בעקבות האשמותיו פרצה סערה בפרלמנט • תאצ'ר: ההאשמה ראויה לבוז, שכן משמיעה מכפיש את אלה שנפלו על הגנת המדינה

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). סערה גדולה פרצה אתמול בבית-הנבחרים הבריטי לאחר שחבר-פרלמנט מן הליבור טען, כי בידו מידע לפיו סוכנים של ה"אם-אי-5" (המקביל בלונדון לשב"כ) נטלו חלק במסע מתוכנן לחיסולם של אנשים המשתייכים למחתרת האירית הקתולית. הוא טען, כי בין האישים אשר הוחו על הריגתם של השודדים במרוד היו קפטן רוברט נייק, מעתודיה לשעבר של תאצ'ר, וחבר הפרלמנט, איירי ניב, שניהם נרצחו על-ידי מתנקשים צמוד אירים.

חבר-הפרלמנט השמאלי, קן ליווינגסטון, האשים את ראש הממשלה בסיכול חקירתו של ועדת חקירה, אם כרצונה לסתור את שמם של השניים, אולם קריאתו נתקעה.

בתגובה חריפה של ספסלי המפלגה השמרנית, מרגרט תאצ'ר השיבה, כי ההאשמה ראויה לבוז, שכן משמיעה משתמש בבימה למען הכפשתם של אלה, אשר נפלו על הגנת המדינה. "איני סבורה כי זוהי הדרך הנכונה לנהוג — להטיל רפש באנשים ואח"כ לבקש ועדת חקירה", היא הוסיפה.

תאצ'ר ביקשה מניל קינוק, מנהיג הלייבור, לגנות את דברי חבר מפלגתו. קינוק השמיע התייגעות, אשר לא שיכנעה את אנשי הקואליציה ואחר מהם זעק לעומתו: "אתה השמעת כמו הפרקליט של קלאוס ברבי", משפט שעורר סערה מחודשת.

בריטניה תפעל למען הטלת אמברגו נשק על האיראנים

כדי לשים קץ למלחמת המפרץ • הבקשה הועלתה על ידי הליגה הערבית

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). בריטניה תומכת בבקשתה של הליגה הערבית ליזום במועצת הביטחון אמברגו נשק נגד איראן בנסיון לשים קץ למלחמת המפרץ. משלחת הליגה, בראשותו של שר החוץ הירדני, זאיד אל-ריפאעי, נפגשה אתמול עם שר החוץ, ג'פרי האו, ועם ראש הממשלה, מרגרט תאצ'ר, ודנה עמם באפשרות זו.

בריטניה היא המדינה היחידה מבין 5 חברות מועצת הביטחון, אשר אינה מספקת נשק לאחד משני הצדדים במלחמה. צרפת וברית המועצות מספקות נשק לעיראק, סין מספקת נשק לאיראן וגם ארצות-הברית סיפקה נשק לחומייני עד התפוצצותה של הפרשה. בדעתן של המדינות הערביות לשכנע את המדינות האחרות שלא למכור יותר נשק לשני הצדדים הלוחמים מתוך תקווה, כי צעד זה ישכנע את טהראן להתחיל במשא ומתן עם בגדאד.

משלחת הליגה פועלת מתוך החלטה של הפיסגה הערבית האחרונה לבקר ב-5 המדינות ולשכנע את מנהיגיהן לפעול למען סיומו של הסכסוך.

עיריית תל-אביב-יפו

הפילהרמונית בפארק
מוצ"ש 11.7.87

הסדרי תנועה וחניה

בעלי הרכב מתבקשים להחנות את רכבם באחד מהחניונים הבאים:

★ חניון אצטדיון ר"ג.
★ חניון אצטדיון האתלטיקה – רח' שטרית, הדר יוסף.
★ חניון "חנה וסע" ברידינג – מחניון זה – הסעות חינם לפארק הירקון.

משטרת ישראל תפעיל הסדרי תנועה מיוחדים בהתאם למצב התנועה בכבישים.

ציבור הנהגים מתבקש להשמע להוראות המשטרה.

לנוחותכם – מסוק ידווח על תנועת המכוניות בשידור ישיר בגלי צה"ל לפני ואחרי הקונצרט.

דובר סובייטי:

חקירת רוסט בפני סיום

מוסקווה (ע"ר). דובר סובייטי אמר אתמול, כי חקירת כניסתו לבריה"מ של מתיאס רוסט, שהנחית מטוס ליד הכיכר האדומה במאי, מתקרבת לסיומה.

עם זאת הוא לא נתן כל רמז באשר לתוצאות החקירה.

"הפרשה של הטייס המערב-גרמני הצעיר, מתיאס רוסט, נפתרת בהתאם לתקנות, והיא נמצאת בשלביה הסופיים. הכל כשורה התקבל", אמר דובר משרד החוץ בוריס פיאדישב בתדריך לעתונאים.

הדובר התייחס לדברים שהשמיע אתמול ולנטין פאלין, ראש סוכנות הידיעות הרשמית "נובוסטי", שאמר שתוך שבוע או ימים תבוא פרשה זו על פתרונה. הוא הביע את דעתו שמה שאמר פאלין אינו אלא עמדתו האישית.

פאלין אמר לכתבים המסקרים את ביקורו של נשיא גרמניה המערבית במוסקווה, שרוסט ישוחרר בקרוב מבית הסוהר הצבאי לפורטובו, שם הוא כלוא מאז שהנחית את מטוסו הקל ליד הכיכר האדומה ב-28 במאי.

חמאדי הואשם בסיוע לפשע חטיפת בני הערובה

קרלסרוהה, מערב גרמניה (ע"צ). התובע הפדראלי המערב גרמני, קורט רבמאן, הודיע אתמול, כי האשים את עבאס עלי חמאדי (28) בהשתתפות בחטיפתם של שני בני ערובה מערב גרמניים. חמאדי הוא אחיו של השיעי הלבנוני מוחמד חמאדי, שאף הוא כלוא בגרמניה המערבית.

תלונת משרד התובע נגד הלבנוני הגיעה ביום ד' לבית המשפט בקרלסרוהה, שעליו להחליט אם לפתוח בהליכים משפטיים נגדו אם לא.

בתביעה מוזכרים 3 סעיפי אישום, בנוסף לחטיפה. עבאס חמאדי מואשם בהפעלת לחץ על ממשלת בון, מתוך שניסה להשתמש בדרכי סחיטה כאשר חטף את שני הגרמנים. בנוסף על כך הוא מואשם בהפרת החוקים המתייחסים לאחזקת חומר נפץ — מחסן נשק התגלה בעקבות מעצרו ב-26 בינואר.

רבמאן הבהיר, כי עבאס חמאדי ביקש יחד עם אלמונים להשיג את שחרור אחיו מוחמד על ידי חטיפת שני בני ערובה מערב-גרמניים והוא רצה גם למנוע הסגרתו של אחיו לארה"ב.

שני הגרמנים, אלפרד קורדס ורודלף שמידט, נחטפו בביירות המערבית בשבועות שלאחר מעצרו של מוחמד חמאדי בנמל התעופה של פרנקפורט ב-13 בינואר.

איראן תקפה לראשונה מיכלית מארה"ב להובלת נפט כוויתי

מנאמה (ע"צ וע"ר). המכלית "פקוליק" הנמצאת בבעלות חברה אמריקאית, ומפליגה תחת דגל ליבריה, הותקפה אתמול בבוקר על ידי סירת משמר מהירה של איראן, במרחק כ-100 ק"מ דרומית מזרחית מהנמל הכוויתי מינא אל-אחמדי.

על סיפון האניה פרצה דליקה, שרק לאחר מספר שעות הצליחו להשתלט עליה. לא היו קורבנות בנפש. לדברי משקיפים, זו הפעם הראשונה שאיראן תוקפת מיכלית ערה המובילה נפט כוויתי במרחק כה קטן מנמל כוויתי. נמסר כי ארה"ב לא תגיב על התקרית.

מאז תחילת "מלחמת המיכליות" בין עיראק ואיראן לפני למעלה משלוש שנים, נערכו כל ההתקפות האיראניות — מהאוויר או מהים — פרט למקרה אחד, דרומית לקו הרוחב 28.

בתוך כמה ימים, סמוך לאמצע יולי, יתחילו 11 מיכליות כוויתיות הרשומות בארה"ב כמובילות נפט כוויתי להינות מליווי הצי האמריקאי במפרץ. משקיפים מצביעים על העובדה שמפקד "שומרי המהפכה האיראנית", מוחסן רזאי, איים שאנשיו יבצעו פעולות התאבדות במפרץ.

השבועון הבריטי "ג'יינס דיפנס וויקלי" מגלה בגיליונו האחרון, כי איראן הצטיידה בצי מלחמה ללא תקדים מאז תחילת מלחמת המפרץ. השבועון מצטט דברים שהשמיע המפקד מהמתר חוסיין מאלקזאדגאן, שאמר כי איראן הקימה צי מלחמה המורכב מיותר מ-80 אניות, הנעזר באניות תובלה וסיוע ובמטוסי תקיפה. כוח זה, לדברי מפקד הצי האיראני, מהווה תגובה איראנית לפעילות האמריקאית במפרץ.

שומרי המהפכה האיראניים פיתחו באחרונה אסטרטגיה חדשה של לוחמת גרילה נגד מיכליות במפרץ: הם תוקפים אותן בעיקר בשעות הלילה מסירות משמר קטנות ומהירות, או מסירות מדגם "זודיאק" המצויידות במשגרי טילים ומקלעים.

ואשינגטון (ע"ר וע"צ). דובר הבית הלבן גינה אמש את ההתקפה האיראנית על מיכלית אמריקאית במימי המפרץ הפרסי, אולם הדגיש כי אין בדעת ארה"ב להגיב עליה.

המיכלית "פיקוליק", בעלת תפוסה של 273,205 טונות, הניפה את הדגל הליברי.

הדובר, מארלין פיצווטר, ציין כי תקרית זו ממחישה את הצורך בסיום מלחמת איראן-עיראק, בהדגישו כי ואשינגטון מצטערת על התקיפה. כשנשאל פיצווטר אם ארה"ב מתכוננת לתגובה צבאית על התקיפה, השיב "לא, אין בכוונתנו להגיב".

הדובר גם הבהיר כי התקרית לא תפגע בתוכניתו של הנשיא רייגן להפעיל כוחות אמריקאיים כדי להגן על 11 מיכליות הנפט הכוויתיות במימי המפרץ, שיניפו את דגל ארה"ב. "החלטתו לבצע את שינוי הדגלים במיכליות הכוויתיות, מתוך כוונה להגן את מחוייבותנו כלפי המדינות במפרץ הפרסי שאינן משותפות במלחמה, ולהמשיך את סיומה של המלחמה", אמר הדובר.

בית הנבחרים האמריקאי אישר דחייה של 90 יום לביצוע תוכניתו של הנשיא רייגן להגן על אניות כוויתיות במפרץ, אך נמסר כי החלטה זו לא תמנע התחלת מבצע הליווי באמצע יולי. מתנגדי התוכנית חוששים כי ביצועה עלול לגרור את ארה"ב למלחמה המתנהלת זה 7 שנים בין איראן לעיראק.

הם טוענים כי הזמן לא מספיק כדי שהקונגרס והסנאט יגיעו לידי הסכם בקשר לחוק שימנע את המבצע או יעכב אותו, אך לדעתם יש לייחס חשיבות לכך שהקונגרס מביע את הסתייגויותיו. ההצבעה שנערכה אמש, על אף היותה סמלית, תשמש כאיתות רב רושם לבית הלבן. אם אכן תבצע ארה"ב את התוכנית, אומרים חברי הקונגרס, ימצאו את עצמם הכוחות האמריקאיים בעימות צבאי עם איראן.

הרפובליקאים בבית הנבחרים הגנו על עמדת הנשיא, באומרם כי המבצע הוא בעל חשיבות כדי להבטיח שהמפרץ יישאר פתוח בפני אניות נייטרליות, וכדי להגן על זרימת הנפט באמצעות נתיב מים זה. כ-300 אניות נפגעו ע"י איראן ועיראק מאז 1985, במסגרת המאמצים שעושות שתי המדינות לפגוע זו בהכנסותיה של זו.

בניגוד להודעות קודמות

משפט הכור בצ'רנוביל נערך בדלתיים סגורות

"כאשר יתרחש משהו מעניין במשפט נדווח עליו", אמר עורך של "טאס" לכתב רויטר

מוסקווה (ע"ר). משפטם של 6 גברים המואשמים באחריות לאסון הגרעיני בצ'רנוביל יימשך בדלתיים סגורות — על כך מסר אתמול רדיו מוסקווה. זאת בניגוד לידיעות מוקדמות על עריכת המשפט בדלתיים פתוחות, אם כי בהשתתפות מצומצמת של עתונאים מערביים.

תחנת השידור ציינה, כי בית המשפט יבקש לקבוע את מידת האחריות של כל אחד משש הנאשמים לפיצוץ הגרעיני ולאש שפרצה בכור הגרעיני של המפעל הגרעיני באוקראינה ב-26 באפריל 1986.

אתמול המשיכו הסובייטים למנוע פירסום מהלך המשפט, וגם העתונות הסובייטית נמנעה מלמסור פרטים.

סוכנות הידיעות הרשמית "טאס", שקיבלה רשות לסקר את המשפט, אישרה אתמול, כי שלחה כתב לבית הדין בעיר צ'רנוביל. "שום דבר מעניין לא התרחש אתמול", אמר עורך של סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית לכתב רויטר, שביקש לדעת למה לא מפרסמים פרטים על מהלך הדיונים. "כאשר יתרחש משהו מעניין, נדווח על כך".

אסון הקרינה בצ'רנוביל, התאונה הגרעינית החמורה ביותר שפקדה עד כה את העולם, גרם למותם של 31 אנשים, לפציעתם של למעלה מ-200, לפינויים של 135 אלף אזרחים סובייטים מאזורי קרינה. בעקבות האסון התפזרו עננים רדיו-אקטיביים מעל שמי אירופה.

20 נהרגו במיתקפת כורדים על 2 כפרים בדרום טורקיה

אנקרה (ע"צ וע"ר). 20 אנשים, מהם 11 ילדים, נהרגו במיתקפת מורדים כורדים על שני כפרים בדרום-מזרח טורקיה בלילה האחרון, כמה שעות בלבד לאחר שראש ממשלת טורקיה, טורגוט אוזאל, קרא למורדים החותרים לאוטונומיה לוותר על מאבקם.

סוכנות הידיעות הרשמית למחצה "סוכנות ידיעות אנאטוליה" ציינה, כי קבוצות של 20 עד 25 תוקפים פשטו על הכפרים פנצ'ק, בקרבת העיר אידיל, ויוואלי, בקרבת העיר מידיאט.

טבח זה נערך פחות מ-3 שבועות לאחר טבח של 30 אנשים בכפר פינארג'יק.

יצויין כי הטבח בפינארג'יק בוצע על ידי צבא העם הכורדי לשחרור, לפי הודעה שפרסם גוף זה.

ירידה של 27% בייבוא מזון לבריה"מ לעומת אשתקד

יובא מזון בשווי כ-16 מיליארד דולר

מוסקווה (ע"ת). בריה"מ שלמה סכום השווה ל-16 מיליארד דולר תמורת יבוא מזון בשנת 1986, ב-27 אחוז פחות מהסכום שהוציאה למטרה זו ב-1985.

העתון "סלסקויה ז'יזן", המתמחה על נתונים של המשרד לסחר חוץ, מציין, כי בריה"מ יכלה לצמצם את יבוא המזון בשל יבול הדגנים הטוב יותר בשנה שעברה.

העתון מגלה, כי בריה"מ שלמה ב-1986 3 מיליארד דולר תמורת דגנים מיובאים לעומת 7.2 מיליארד דולר ב-1985.

יבוא המזון הסובייטי מהווה 17.1 אחוז מכלל היבוא של בריה"מ.

ב-1986 גדל יבוא הבשר לבריה"מ ב-9 אחוזים. כן גדל אחוז היבוא של מוצרים מאזורים טרופיים.

בריה"מ ייצרה ב-1986 210.1 מיליון טונות דגנים, היבול הגבוה ביותר מאז 1978. השלטונות מקווים, שהשנה יגיעו יבולי הדגנים ל-232 מיליון טונות.

צרפת חידשה אספקת מטוסי מיראז' 2000 למצרים

קהיר (ע"ר). צרפת חידשה אתמול אספקת מטוסי קרב מדגם "מיראז' 2000" למצרים, לאחר הפסקה של שלושה חודשים, בשל עיכובים בתשלומים.

שר ההגנה המצרי, עבד אל-חלים אבו-גזאלה, שמסר על כך, הדגיש בפני עיתונאי סוכנות הידיעות המצרית הרשמית, אמר כי הראשון מבין שמונת המטוסים, שהספקתם הושעתה, כבר הגיע לשדה-התעופה במצרים.

אבו-גזאלה הוסיף כי צרפת הסכימה לא להתנות את אספקת המטוסים בחובה הצבאי של מצרים.

עורכת את העמוד: עדה אושפיז

לחברינו
הריאט ודוד אייזנמן
ברכות לבביות
להולדת הנכדה
כרמלה ויעקב כפיר

לגב' רחל לדר
למר יוסף ברק
ליהודית ולדב ברק
ברכת מזל טוב בהגיעו
למצוות של הנכד-הבן
בועז נ"י
"הארץ"

לחברנו ח"כ שלמה עמר
אתך לאורך כל הדרך
חברי תנועת מפנה
אגד צפון
סניף קו 50

לחברנו ח"כ שלמה עמר
נאמנים לך תמיד
חברי תנועת מפנה
אגד צפון
סניף נהריה

לחברנו ח"כ שלמה עמר
האמנו בצדקתך
חברי תנועת מפנה
אגד צפון
סניף בית אגד חיפה

"בזר שטיחים" אשר
רח' דיזינגוף 184 ת"א
המרכז לשטיחים פרסיים וסיניים
למכירה: שטיחים פרסיים וסיניים
בוכרה ✱ בלוצ'סטן ✱ קווקז ✱ קשמיר
קילים ✱ אפגן ✱ שטיחים טורקיים וסוזנים.
שטיחים עתיקים!!
ושטיחים במחירי הזדמנות!!!
רחיצת שטיחים
ותיקון אומנותי במומחיות
טל: 234580, 243598
ת"א דיזינגוף 184, 190

מצרים וישראל הגיעו להסכמה לגבי זכויות נחיתה בסנטה קתרינה בסיני

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

מצרים וישראל הגיעו להסכמה, שלא פורסמה בכלולה, בהסדר התעופה האזרחית שנחתם ביניהן, לגבי זכויות נחיתה ושינוי תהליך קבלת אשרות נחיתה בשדה התעופה סנטה קתרינה בסיני.

אתמול סיימו נציגי מינהל התעופה האזרחית של מצרים את ביקורם בישראל, ושבו לארצם בטיסה של "אל על".

על־פי ההסכמה שהושגה בשיחות, מצרים תאפשר לישראל להרחיב את התנועה האזרחית לסנטה קתרינה, באמצעות קיצור הזמן ושינוי משמעותי בדרך הגשת הבקשות לקבלת אשרות לביצוע טיסות שכר לשדה עצמו. הכוונה היא למתן אישורים לביצוע טיסות פרטיות במטוסים קלים למקום. עד היום היה צורך לפנות לפחות עשרה ימים מראש, באמצעות הצינורות הדיפלומטיים המקובלים, כדי לקבל אישור לגבי כל טיסה מסוג זה.

על־פי ההסכמה שהושגה, יקוצר משך הזמן הנדרש לקבלת אישור נחיתה לשלושה ימים בלבד, והפניה תעשה ישירות דרך מינהלי התעופה האזרחית של שתי המדינות. הדבר יאפשר לישראל להפעיל "מוניות אוויר" לסנטה קתרינה.

פאן אמריקן להסדר יעד כפול

חברת התעופה האמריקאית "פאן אמריקן", המקיימת טיסה יומית מישראל לפאריס, הגיעה להסדר עם חברות התעופה "בריטיש איירווייז", "סבנה" ו"איבריה", בדבר הנהגת שיטת "היעד הכפול" בכרטיסתיק.

מנהל המכירות של החברה האמריקאית בארץ, רוני האן, מסר אתמול, כי פירוש הדבר שנוסעים מישראל בכרטיסיה של חברת התעופה "פאן אמריקן" לפאריס, יוכלו מעתה לשוב ארצה מלונדון בחברת "בריטיש איירווייז", או לבחור באפשרות ההפוכה, במחיר של כרטיס קבוצתי.

הכרטיס בקטע שבין פאריס ללונדון או בכיוון ההפוך, יהיה במחיר נמוך במיוחד, כמעט במחיר הפלגה במעבורת בין שני היעדים. הסדר דומה יחול גם בטיסות של חברת "סבנה" לגבי בריסל שבבלגיה וחברת "איבריה", לגבי ספרד.

אמרגן נעצר ל־15 יום לאחר שהועלו נגדו חשדות לאונס ולמעשים מגונים

הסניגור: יחסי המין היו מרצונן של הצעירות שבאו להתראיין ולעתים אף ביוזמתן

(עז). מעצרו של האמרגן משה יהלום (37) משיכון בבלי בתל־אביב הוארך אתמול ב־15 יום, לאחר שחוקרי המשטרה טענו, כי התגלו חשדות מבוססים למעשי אונס ומעשים מגונים בצעירות, נוסף על אלה שהועלו נגד החשוד בשבוע שעבר.

יהלום הובא אתמול לבית־משפט השלום בתל־אביב, לדיון בבקשת המשטרה להארכת מעצרו. הוא נעצר לפני שבוע ל־7 ימים, לאחר שהמשטרה החשידה אותו בביצוע אונס ומעשים מגונים. לטענת המשטרה, יהלום פירסם מודעות בעיתון, בהן הציע לצעירות עבודה מעניינת, ובאותן בחורות שהגיעו לדירתו בעקבות המודעה, ביצע את זממו.

בשבוע שעבר נחשד יהלום באונס צעירה בת 22 ובביצוע מעשים מגונים באחרות. מאז, סיפר נציג המשטרה, הגיעו מתלוננות רבות נוספות, שסיפרו על מעלליו כששהו במחיצתו.

נציג המשטרה ביקש להאריך את מעצרו ב־15 יום, כדי להמשיך בחקירה המסתעפת, מאחר ששחרורו עלול להרתיע צעירות רבות שהתקשה, וטרם מסרו עדות.

סניגורו של החשוד טען כי לא היו כאן כל מעשים פליליים, ובכל שקיים מרשו יחסי־מין עם הצעירות שהגיעו אליו לראיון, נעשה הדבר בהסכמתן, ולעתים אף ביוזמתן.

השופט אליעזר כהן עמד על הצורך לאפשר למשטרה להמשיך בחקירה ללא הפרעה, והאריך, כאמור, את המעצר.

נעים זמירות

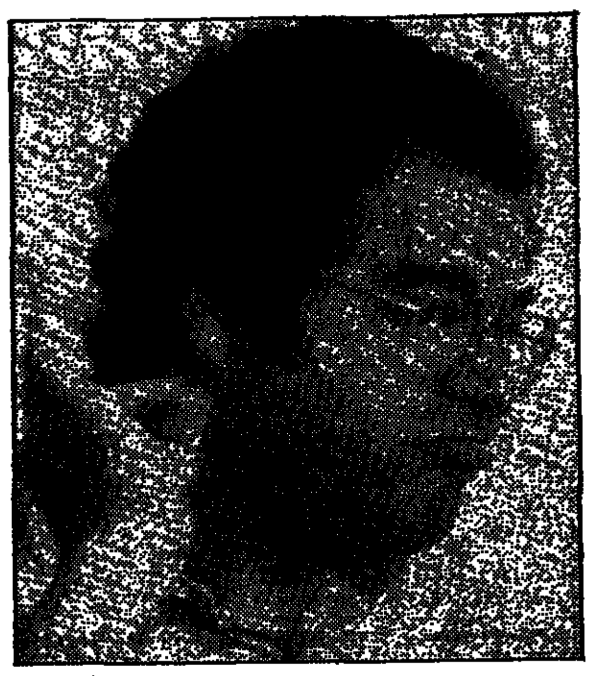

הזמר יצחק פרלמן, שינגן מחר עם התזמורת הפילהרמונית בקונצרט בפארק הירקון, השתתף אתמול בדיון עם חברי הנוער המוסיקלי בישראל והורים לילדים מוסיקליים. פרלמן העיד כי נהנה ביותר בחברת הנוער, וענה על השאלות בהומור. (תצלום: איתן מולר)

החיילים המשוחררים היהודים בארה"ב יערכו ועידתם בישראל ב־88'

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

ארגון החיילים היהודיים המשוחררים של ארה"ב החליט לערוך את ועידתו שלא מן המנין בישראל, בשנת ה־40 לקוממה.

ארגון המורים של ארה"ב — אף־איאי — החליט, לאחר שורה ארוכה של דחיות והתלבטויות, לכלול את מדינת ישראל בתוכנית התיירות לשנת 88'. בארגון 1.8 מיליון חברים. הארגון האמריקאי הגדול של בני הגיל השלישי — איי־איי־אר־פי — החליט אף הוא בימים אלה לכלול לראשונה את ישראל בתוכנית התיירות לשנת 88'.

ארגון נוסף בארה"ב, המתלבט עדיין אם לערוך את כינוסו בישראל, הוא הארגון לקידום תיירות נכים — אס־איי־טי־איי־אף — המאגד סוכני נסיעות, חברות תעופה, חברות אוטובוסים בארה"ב ומחוצה לה, העוסקים בעידוד תיירות נכים. הכינוסים הבין־לאומיים של הארגון נערכים בשבוע הראשון של חודש דצמבר בכל שנה, ומקומו של הכינוס הקרוב עדיין לא נקבע. יו"ר הארגון, ד"ר הרולד סניידר (בעצמו עיוור), מוכן לקיים את הכינוס הבא של הארגון בישראל.

גורם בכיר במגזר התיירות העריך כי קיים סיכוי טוב אם ישראל תענה על מספר קריטריונים. הנושא הועבר לטיפולה של מחלקת הכינוסים במשרד התיירות.

שביתה בעיריית קרית שמונה

מאת מנחם הורוביץ

מאות העובדים בעיריית קרית שמונה פתחו אתמול בשביתה ללא הגבלת זמן.

העובדים מוחים על כך שלא קיבלו עדיין את משכורת חודש יוני.

בעירייה אומרים כי משרד הפנים עדיין לא העביר תקציבים לעירייה ואילו פקידים במשרד הפנים טוענים שלפני כמה שבועות הוצגה לעיריית קרית שמונה תוכנית הבראה מקיפה אך עד היום לא ענתה העירייה בדרישות משרד הפנים והאוצר.

ערך את המהדורה: [illegible] לאור

פגישת פרס־מובארק

(סוף בעמוד 1)

הוסכם באורח עקרוני על ביקור, בקרוב, של שר החוץ המצרי, ד"ר עבד אל מגיד בישראל. הכוונה היא, שמג'יד יקיים בירושלים סדרה מקיפה של פגישות עם מדינאים ישראלים, מעל ומעבר למסגרת המסורתית של דיונים עם ראש הממשלה ושר החוץ. נראה, כי פרס שכנע את מובארק בכך שמפגש מפורש של מג'יד עם חברי הממשלה בארץ עשוי לסייע בהכרעות בישראל בשאלת הוועידה הבין־לאומית.

מובארק יודיע מקהיר

מובארק הבהיר אמנם בתום השיחה כי תאריך ביקורו של מג'יד בישראל "יעובד בצנורות הדיפלומטיים המקובלים", ואולם פרס רמז לכך שהנשיא המצרי מבקש להודיע מקהיר — ולא מוונציה — על בואו של שר החוץ שלו לשיחות בישראל וכי מועד זה "יהיה בטווח של ימים, שבועות ולא יותר".

על פי הצהרותיו של פרס — ובנימה מתונה יותר, גם הצהרותיו של מובארק — באו לידי ביטוי בשיחתם אתמול מרכיבי הסכמה מרכזיים: ההכרה המשותפת בכך שוועידה בין־לאומית אמורה להתכנס בכדי לאפשר "באורח מיידי" מעבר לשיחות ישירות בין הצדדים וכן ההסכמה בדבר הייצוג הפלשתינאי במסגרת משלחת ירדנית־פלשתינאית משותפת. בנושא ההשתתפות הפלשתינאית התפתחה עם זאת בין שני המדינאים שיחה מפורטת, שבמהלכה ניסה כפי הנראה מובארק להטעים באוזני פרס, כי ניכרות מגמות של מיתון בעמדות אש"ף. פרס השיב, לדבריו, כי בכל מקרה אין מקום לשיתופו של אש"ף בתהליך ו"כאשר רוצים ילד אף אחד לא מוכן להאמין להערכות בדבר מיתון בעמדות".

"גם לנו יש בעיות"

הנשיא מובארק נמנע בקפדנות מלאזכר בהצהרותיו הפומביות את המחלוקת הפנימית בישראל בשאלת הוועידה: "לכם יש בעיות פנימיות וגם לנו יש בעיות פנימיות. אני לא האיש שיתערב בבעיות כאלה בישראל; ישראל מדינה עצמאית, ריבונית".

לעומת זאת לא הסתייגו בימים האחרונים אחדים מיועציו הבכירים של הנשיא להיטתם לסייע, במידת האפשר ל"מחנה פרס" בעימות הישראלי פנימי עם "מחנה שמיר": אחד העוזרים אף הרחיק לכת ואמר: "כאשר פרס בא אלינו לאלכסנדריה בחודש ספטמבר (פרס כיהן אז כראש ממשלה) הוא דיבר על ועידה בין־לאומית בשמה של ישראל כולה, תהיה הממשלה אשר תהיה".

משותף במנגנון גמיש

שני האישים גם סקרו בפירוט את ההערכות באשר למעורבותם של הסובייטים במגעים: נראה כי הושגה מידה ניכרת של הסכמה ביניהם בציון העובדה ש"משהו במנגנון גמיש יותר" אכן מתגבש במוסקווה. גם בשיחה עם מובארק וגם בשיחה קצרה, שקיים פרס אחר כך עם מזכיר האו"ם פרז דה־קואיאר, אוזכרה ההתרשמות, לפיה "הסובייטים רוצים מאד להשתתף בוועידה ולא כל כך חשובים בעיניהם התנאים המוקדמים שיאפשרו את כינוסה".

פרס הדגיש לאחר השיחות אתמול בוונציה, כי גם בדיווחים, שהתקבלו ממקורות אמריקאים וממקורות בבירות במערב אירופה, ניכרו תזוזות מסויימות בעמדה הסובייטית. לדבריו נותרו בעמדות מוסקווה "בעיות המחייבות בדיקה זהירה" ואולם כל אלה, שבאו עם הסובייטים במגע בשבועות האחרונים, התרשמו בהקשר זה מן העובדה שניכרת "פתיחות" בעמדתם.

רושם מקביל

נראה, כי בשיחות שקיימו באמצע השבוע בוונציה הדיפלומט הסובייטי ולדימיר פוליאקוב עם האמריקאי מרפי התקבל רושם מקביל, לפיו אכן מבקשים הסובייטים להשתתף בפתיחת הוועידה ויהיו מוכנים אחר כך "לא להתערב יתר על המידה". עם זאת נמסר ממקורות, שקיבלו דיווחים מאותן שיחות, כי לא ניכרה אצל הדיפלומט הסובייטי נכונות לתזוזה משמעותית בעניין פתיחת שערי העליה מבריה"מ. אשר לסוגיית חידוש היחסים הדיפלומטיים בין ישראל לבריה"מ — זו, על פי הסובייטים, מהווה חלק ממכלול הסוגיות הקשורות בוועידה מזרח תיכונית.

בפתיחת שיחתו הממושכת עם מובארק בירך אמש פרס את נשיא מצרים לאחר שנבחר לתקופת כהונה נוספת בארצו. "זה ארוע משמעותי לכולנו", אמר אחר כך שר החוץ בפני כלי התקשורת. "בחירתו מחדש של הנשיא מובארק היא מקור לתקווה לכולנו: מצרים, יהודים וערבים".

שיחה עם נשיא יוגוסלאוויה

אמש שוחח פרס, דקות ארוכות, עם נשיא יוגוסלאוויה, לאזאר מויסוב. השיחה היתה בקבלת פנים שערך מזכיר האו"ם, פרז דה־קואיאר, למשתתפי ועידה של האו"ם לעניני פיתוח וסחר במדינות העולם השלישי. מהשיחה הקצרה התרשם פרס שבבלגרד "מודרים" להתקרבות בין ישראל לפולין ולביקור הצפוי של משלחת דיפלומטית סובייטית בישראל.

בקבלת הפנים ניגש גם שגריר הונגריה במטה האו"ם בוונציה אל פרס ושוחח עימו.

הבוקר ייפגש פרס בוונציה עם שר החוץ של דנמרק, ועם מי שנוארה "שני בני שיחה בעלי אופי פרטי". פרס אמור לשוב לארץ הערב, לפני כניסת השבת.

מובארק: העיכוב מסוכן

עקיבא אלדר, מוסר המדיני של "הארץ", מוסר כי נשיא מצרים חוסני מובארק הזהיר השבוע, כי עיכוב כינוסה של הוועידה הבין־לאומית הוא דבר המאיים על השלום ועל "הפיוס ההסטורי בין ישראל לערבים". מובארק אמר זאת בפגישה עם נשיא יוגוסלאוויה בטרם יצא לוונציה. הוא הוסיף כי מצרים נחושה בדעתה לקיים מגעים אינטנסיביים עם כל הצדדים במטרה לצמצם את חילוקי הדעות לפני כינוסה של הוועידה.

ראש ממשלת ירדן, זייד א־ריפאעי, אישר השבוע, כי ירדן קיבלה מארה"ב מסמך העוסק בנוהל הוועידה הבין־לאומית וכי ניתן לכנסה במרוצת השנה הבאה למרות שנותרו עדיין כמה פרטים שיש לסכמם. ריפאעי אמר זאת במהלך ביקורו של שר החוץ הצרפתי ז'אן ברנרד ריימון בבירת עמאן.

המלך חוסיין אמר השבוע בבמה הרמוניות, כי אש"ף צריך להיות מיוצג בוועידה במסגרת משלחת ירדנית־פלשתינית משותפת. לדברי המלך, האישים הפלשתינאים במשלחת טרם נקבעו, אך הם יהיו מאש"ף.

שמיר: הוועידה — אסון

ראש הממשלה יצחק שמיר הגדיר אתמול את הוועידה הבינ"ל כ"אסון". בשיחה עם סול לינוביץ, שהיה המתווך האמריקאי בשיחות האוטונומיה אמר שמיר, כי הוועידה לא תאפשר מו"מ אמיתי עם הערבים והציע במקום זאת שיחות עם ירדן בהשתתפות ארה"ב, המקובלת לדבריו על שני הצדדים. שמיר אמר ללינוביץ, כי הוועידה משרתת את האינטרס הערבי, אך ישראל אינה זקוקה לסין ולבריה"מ ולכן היא בודקת כל אפשרות לשלום. הוא אמר כי בקמפ דיוויד הוכיחה ישראל שהיא מוכנה ליטול סיכונים למען השלום וגם ההתנגדות לוועידה הבינ"ל אין פירושה התנגדות לשלום.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ביקר, ערב השבתת המשק, במפרץ אמנון החדש שנפתח בכנרת ולמד לנהוג על סירת מנוע. (צילום י.פ.פ.א.)

יועצו של גורבאצ'וב

(סוף מעמוד 1)

פאלין, מנהל סוכנות הידיעות "נובוסטי", הנחשב לאחד האישים המקורבים ביותר לגורבאצ'וב, השיב לשאלות סופר "הארץ" במשרדו בשדרות סובובסקי במוסקווה.

מה השלב הבא בקידום יחסי בריה"מ ישראל?

אי־אפשר לראות את קידום היחסים כשאלה נפרדת. הבעיות בינינו צריכות למצוא את פתרונן כחלק מתהליך של יישוב הסכסוך הישראלי־ערבי. אנחנו איננו עויינים לישראל בשום פנים ואופן. לא היינו אף פעם עויינים לישראל.

האם כינוס ועידה בין־לאומית למזה"ת היא תנאי בעיני מוסקווה לקשירת יחסים דיפלומטיים?

זאת איננה השאלה הנכונה. השאלה היא מה המטרה של ועידה בין־לאומית. המטרה צריכה להיות ועידה לפתרון הסכסוך ולא אמצעי כדי לתקוע תריז בין גורמים שונים בעולם הערבי.

האם מוסקווה רוצה להשתתף בוועידה בין לאומית?

כן בוודאי. אנחנו רוצים בוועידה שבה יקחו חלק כל הצדדים המעורבים בסכסוך, ושבה לכולם יהיו זכויות שוות.

גם אש"ף צריך להשתתף בוועידה כזאת?

לדעתנו אש"ף הוא אחד הצדדים. צריכה להימצא דרך לשתף גם אותו.

ואם תתכנס ועידה תקשור מוסקווה יחסים עם ישראל?

במסגרת הזאת ניתן לדון על קשירת יחסים. אם באמת ישראל רוצה שלום ומוכיחה שהיא תתרום לכך, נשקול את המצב ונחליט. במקרה כזה איני רואה כל מניעה לקשירת יחסים.

האם נכונות הידיעות שהשר עזר ויצמן הוזמן למוסקווה?

זה לא לגמרי מדוייק.

מה פירוש? אתה מכחיש או מאשר?

אין לי מידע נוסף. אינני יכול לאשר הזמנה כזאת.

יש עלייה קטנה במספר היהודים המקבלים אשרות יציאה. האם אפשר לצפות לגידול נוסף במספר היוצאים?

אבא אל תהפכו את הגירת היהודים לבעייה פוליטית. רק כך הבעייה תמצא את פתרונה בצורה הטובה ביותר. נכון שמספר היוצאים גדל במקצת. זה חלק ממגמה העולה בקנה אחד עם מטרותינו. איננו רוצים שאנשים יישארו כאן בניגוד לרצונם, ואנחנו מאפשרים להם לצאת במסגרת החוקים הסובייטיים. לא כתוצאה של לחץ מבחוץ אלא במסגרת החוקים הסובייטיים.

האם יש סיכוי גם לסירובניקים הותיקים. אני מזכיר שמות של שניים בלבד — יוסף בגון ואידה נודל.

אחד משני האנשים שהזכרת עבר עבירות חמורות. יותר מזה אינני יכול לומר דבר. אינני רוצה לדבר על מקרים בודדים.

גנשר: ארוחה לפרס

שר החוץ המערב גרמני גנשר, שסיים אתמול את שיחותיו בקרמלין, בין השאר בנושא ישראל, אמר ל"הארץ": שוחחתי עם אנשי הצמרת הסובייטית על שאלת היחסים בין בריה"מ לישראל וארוחה על התגובה לשר החוץ — שמעון פרס. לא נתבקשתי על ידי פרס למסור מכתבים לשר החוץ הסובייטי או למנהיגים אחרים בקרמלין ומעולם לא עשיתי זאת.

קיסר: שמיר לא מתעניין

(סוף בעמוד 1)

מתנהלים תוך כדי עימות.

מזכיר הסתדרות המהנדסים יצחק רז הציע אתמול במברק לשר האוצר לכנס את נציגי ההסתדרות והמעסיקים הפרטיים לדון במדיניות השכר במשק, כדי למנוע את ההידרדרות המאיימת על המשק כולו, אם לא תימנע השביתה ביום א'. רז מאמין כי ניתן להשיג פשרה בנושאים השנויים במחלוקת.

העובדים המקצועיים בשירות המדינה לא השתתפו בשביתה בת השעתיים שלשום, והקרוב אירגונים אלה יש ליצחק רז השפעה ניכרת על קביעת עמדות.

צווי ריתוק

צבי זרחיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר כי נציבות שירות המדינה הורתה למשרדי הממשלה להכין רשימות עובדים, להם יוצאו צווי־ריתוק. מחצית מעובדי משרד התיירות בחיפה כבר קיבלו הודעה על ריתוקם, ובהסתדרות עובדי המדינה התקבל מידע על הכנת רשימות במשרדי ממשלה אחרים. על־פי הנחיות נציבות שירות המדינה, שרי הממשלה אישרו במשאל טלפוני את הוצאת צווי הריתוק, אולם טרם סוכם סופית כיצד לנהוג בעניין.

לחץ בנתב"ג

זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תיירות, מוסר כי אי־נוחות לחץ ושיבושים בלוחות הזמנים צפויים לנוסעים, העומדים לצאת מהארץ בטיסות המתוכננות לחו"ל בין 10 בבוקר ל־6 בערב. מנהל התעופה בנמל־התעופה בלוד — רשות שדות התעופה, בשיתוף חברות התעופה, החלו בנקיטת צעדים להקדמת טיסות מתוכננות, לפני מועד פרוץ השביתה.

כך, לדוגמה, תקדים "אל על" 10 מטיסותיה, הכוללות 3,000 נוסעים, שהיו מתוכננות למשך אותו יום. הן יצאו מנתב"ג לפני 10 בבוקר.

במשך שעות השביתה המתוכננות לא יתקיימו גם נחיתות מתוכננות של מטוסים מחו"ל, ולפיכך יהיו שינויים גם במועדי הנחיתה, בעיקר דחיות. יום ראשון נחשב ליום עמוס בתנועה האווירית בנתב"ג, ביחוד בעיצומה של עונת התיירות.

סופר "הארץ" לענייני תרבות מוסר כי איגוד השחקנים שבהסתדרות קיבל אישור לא להשבית את הצגות התיאטרון של התיאטרונים הסובסידיים ביום א'. לעומת זאת הורה איגוד השחקנים להבריך שלא להשתתף בחזרות המתוכננות ליום השביתה.

ש"ס

(סוף מעמוד 1)

חילוקי־דעות לגבי אופן ההתייחסות הראוי של התנועה כלפי הליכוד. סגן שר העבודה והרווחה רפאל פנחסי עומד בראש התובעים להבהיר חד־משמעית לליכוד כי אם חוק בתי הדין הרבניים לא יעבור בקרוב, תתמוך ש"ס בהקדמת הבחירות. מולו ניצבים יוסף בר־שלמה ויעקב יוסף, המבקשים לא לאיים בפרישה, אלא לתת לליכוד שהות של זמן להביא לאישור החוק.

פרץ תמך בהצעת "התחיה"

נודע כי שלשום תמך הרב פרץ ברגע האחרון בהסרת הצעת חוק הכרת הדת, לאחר שהוברר כי לא יזכה לרוב. הוא אף סיכם את הדבר עם יו"ר סיעת הליכוד ח"כ חיים קופמן, אולם סגן השר פנחסי התנגד למהלך, והבע מפרץ שלא להסיר את ההצעה.

דרישתה הנרשה של ש"ס לאשר בכנסת בשבוע הבא את חוק בתי הדין הרבניים, נתקלה כבר לפני כשני שבוע בהתנגדות יו"ר הכנסת ח"כ שלמה הלל, שטען כי הצעת חוק זו אינה שונה מההצעה לתיקון חוק "מיהו יהודי", ולאחר שזו נפלה, אין להגיש את ההצעה הדומה, אלא לאחר שישה חודשים. ועדת הכנסת שהתכנסה, לא קיבלה את עמדתו של הלל, וקבעה כי מדובר בשני חוקים שונים.

שייט חלומי על אוניות הפאר של אפירוטיקי.

כל יום ג' מאשדוד. במסלול: תורכיה, יוון, האיים היווניים, מצרים.

השתחרר מטרדות היום יום. וצא לחופשה חלומית על סיפוני אוניות הפאר של אפירוטיקי. חופשה המשלבת נופש, מנוחה שעשועים וסיורי חוף:
קזינו, מסיבות קוקטייל, דיסקוטק, נשף התחפשות, קולנוע, תאים מפוארים, מיזוג אויר מלא, מטבח בינלאומי מעולה, 6 ארוחות ביום, כולל מזנון חצות, חנויות DUTY FREE, בריכת שחיה, סיפוני שיזוף, צוות הווי ועוד ועוד.

החל מ־ $565 לאדם בתא זוגי. (לא כולל מיסים)
25% הנחה לאדם שלישי ורביעי בתא.
50% הנחה לילדים בחדר ההורים.
עד 8 תשלומים לבעלי כרטיסי אשראי ויזה וישראכרט.
המוניטין של חברת אפירוטיקי מתבסס על אלפי לקוחות מרוצים המפליגים בשבחה.
עלון עם פרטים והרשמה אצל סוכני הנסיעות.

חבילות במחיר מבצע 7-4-3 ימים, נופש ושייט ותכלול: כאוות נפשך
אפשרות ל־3 או 4 ימי שייט

אלאלוף ושות' • ספנות בע"מ
תל אביב: אנגל 6, טל': 622591, 03-611454
חיפה: הנמל 40 טל': 660911, 04-671742. אשדוד: עורף הנמל, ביתן 16 טל': 21165-6, 055-21321

EPIROTIKI LINES
כבר 30 שנה של פעילות רצופה בישראל.

כשתרצה להגדיל את צי הרכב שלך. תשכור אותנו.

לשכור או לקנות מכונית, זו כבר לא שאלה.
כי אנחנו יודעים את היתרונות הגלומים בשכירת רכב.
ממי לשכור — זו כבר כן שאלה.
קופל מציעה לך הצעה מסחרית שקשה לסרב לה.
תבחר מכוניות — מסחריות או פרטיות, במודל יוקרתי או עממי —
ואנחנו נקנה לך אותה.
לקופל מערך ניהולי המבטיח ביצוע מהיר, טיפול אישי ושירות אמין כמו שרק חברה ציבורית מבוססת ואמינה יכולה להעניק.

קופל (נהיגה עצמית) בע"מ

"יועץ הרכב" של קופל לשרותך — הזמן אותו לשיחה בלתי מחייבת.
משרד ראשי הירקון 122 ת"א, 229189, 03-229180

קופל - המשכירה הצמודה שלך.

[illegible] الأصل

مطابقة للأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

הגורל הסיבוב הראשון בגביעי אירופה

אבי כהן ורוזנטל נגד שתי יריבות מבריה"מ

גלאזגו ריינג'רס תתמודד עם דינאמו קייב בטורניר האלופות ובריז' עם זניט לנינגראד בגביע אופ"א ★ מאלין (אוחנה) נגד דינאמו בוקארשט בטורניר למחזיקות גביע ★ הגרלה אכזרית: נאפולי (עם מאראדונה) מול ריאל מאדריד

כדורגל

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שלושה יריבים ממזרח אירופה, שניים מהם מברית המועצות, מצפים לכדורגלנים ישראלים אשר יופיעו בעונה הקרובה בסדרי מועדונים אירופיים במשחקי גביע היבשת, אשר הוגרלו כאן אתמול. משחקי הסיבוב הראשון יהיו ב־16 בספטמבר וב־30 בו.

קפטן נבחרת ישראל ומכבי ת"א, אבי כהן, אשר הצטרף השבוע לאחד מוני קבוצתו הסקוטית גלאזגו ריינג'רס, ודאי מקווה שלא להחמיץ את ההתמודדות הכפולה עם דינאמו קייב בגביע אירופה לאלופות. דינאמו כוללת את רוב כוכבי נבחרת בריה"מ. יריבה סובייטית אחרת, זניט לנינגראד, תצפה לקבוצתו הבלגית של רוני רוזנטל, פ.ק. בריז', בגביע אופ"א. אלי אוחנה, שהצטרף העונה לקבוצה הבלגית מאלין, עשוי לפגוש פעמיים בכדורגלני דינאמו בוקארשט בטורניר האירופי למחזיקות גביע.

אכזבה צפויה אתמול לאלופה האיטלקית נאפולי, ולכוכבה הגדול דייגו מאראדונה, כשנפל בגורלם לפגוש כבר בסיבוב הראשון את האלופה הספרדית ריאל מאדריד. אמנם האיגוד האירופי שינה אתמול לראשונה קבוצות בבירות, במגמה למנוע התמודדויות לא רצויות בין מועדוני צמרת כבר בסיבובים המוקדמים. אך לפחות שקבוצות איטלקיות נמנות בדרך כלל עם העילית האירופית, לא היתה נאפולי בין המיוחסות, בגלל עבירה הלא פרשית. לפיכך לא נמלטה מן ההגרלה האכזרית.

מול יציעים ריקים

עם זאת, תזכה נאפולי מיתרון מסויים: המפגש הראשון במאדריד ייערך מול יציעים ריקים, בעקבות עונש משמעתי שהוטל על הספרדים בגלל התנהגות לא ספורטיבית בחצי הגמר נגד באיירן מינכן בעונה שעברה.

יופ דרוואל, שאימן את נבחרת מערב גרמניה ומאמן כיום בטורקיה, אמר כי העימות בין נאפולי לריאל הוא בבחינת משחק הגמר. "אני סבור כי נאפולי תזכה בו, ותזכה אחרי כן גם בגביע האלופות", אמר דרוואל.

פורטו, שזכתה אשתקד די במפתיע בגביע האלופות, תתמודד בסיבוב הראשון עם האלופה היוגוסלבית וארדאר מסקופיה. באיירן מינכן, שנוצחה בעונה האחרונה בגמר, תפתח נגד צסק"א מסופיה. מאלמה אלופת שוודיה תקיים עימות מרתק עם האלופה הבלגית אנדרלכט.

ברונדבי נגד גטבורג

למחזיקת גביע אירופה למחזיקות גביע, איאקס אמסטרדאם, מצפה יריבה קלה בדמותה של הקבוצה האירית דאנדלק, המורכבת מכדורגלנים חובבים למחצה. עוד קבוצה אלמונית, מרתיר טידפיל מווילס, הוגרלה נגד אטאלנטה מאיטליה.

ברונדבי מדנמרק, המשחקת בבית הישראלי בטורניר האינטרטוטו, תתמודד בגביע אופ"א עם הזוכה בפרס זה בעונה שעברה, גטבורג משוודיה. ואנדרי יונייטד מסקוטלנד, שנוצחה בגמר האחרון, הוגרלה נגד קולריין מאירלנד.

יובנטוס מאיטליה, לראשונה עם איאן ראש, תפתח במפגש חד צדדי עם ואלטה ממאלטה.

אנגלי במונאקו: כדורגלן טוטנהאם לשעבר, גלן הודל (במרכז), מנסה לחלוף על פני יריב מקבוצת ניס במשחק ידידותי שהיה אתמול בריוויירה הצרפתית. מונאקו, קבוצתו החדשה של הודל, ניצחה 1–0. (צילום איי.פי)

שטבהולץ: אני מקווה שנצא קטנים ונחזור מהודו גדולים

הטניסאים יוצאים היום לאימונים במנצ'סטר

גביע דייויס

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הטניס של ישראל עומדת להמריא הבוקר לאנגליה, בה תתכונן למישחקה עם הודו ברבע גמר גביע דייויס. המיפגש ההיסטורי מבחינתה של ישראל — במעמד אליו לא הגיעה מעודה בטניס העולמי — יחל ב־24 ביולי בבירלה ויימשך יומיים. הנבחרת תשהה כשבוע סמוך למנצ'סטר, ולאחר מכן תמריא להודו.

הקפטן הוותיק יוסף שטבהולץ הסתפק אמש במשפט פרידה קצר: "אין לי הרבה מה לומר. אני מעדיף לדבר כשנחזור. אני מקווה שנצא קטנים ונחזור גדולים. נעשה את המכסימום, ואני מקווה שזה יספיק כמו תמיד".

המשלחת תכלול חמישה טניסאים: שלמה גליקשטיין, עמוס מנסדורף, גלעד בלום ושני צעירים שרק אחד מהם יסע להודו, רביב ויידנפלד ובועז מרנשטיין. אל המאמן הלאומי שלמה צורף גלוזים מאמן הכושר שמעון פיני העסקין מישל פורטל.

נבחרת הנשים תצא היום לצפון קרוליינה, בדרכה למיפגש עם קנדה בגביע הפדרציה שיחל ב־26 ביולי בוואנקובר. בנבחרת שלוש טניסאיות: אילנה ברגר, דליה קוריאט ויעל סגל. המאמן הוא יהושע שלם וראש המשלחת פרדי קרויזן. בצפון קרוליינה תשתתף הנבחרת בתחרות על פרסים בסך 10 אלפים דולר.

יעל סגל לחצי הגמר בתחרות הנוער בהולנד

הטניסאית הישראלית יעל סגל העפילה אתמול לחצי הגמר בתחרות הנוער הבינלאומית על גביע קוקה קולה, המתקיימת בהולנד. סגל גברה ברבע הגמר על האן דקאמפ מהולנד 1–6, 4–6. עתה היא נוצחה על ידי אורמנס מהולנד 2–6, 6–3, 4–6.

בתחרות לנוער העפיל אהוד וייזברג לרבע הגמר, לאחר שגבר על השוודי ניקולס הלברג 4–6, 6–0, 6–4. גיל דקל גבר על דיוויד ניוזל מארה"ב 1–6, 6–4 ושר גייסון על היפאני קנמורה מאוסקה 3–6, 4–6.

אוניברסיאדה

ישראל נכנעה 3–0 לסין בכדורעף

זאגרב (שרות "ספורט הארץ"). נבחרת הכדורעף של ישראל הפסידה אתמול לסין 3–0 בפתיחת מישחקיה בטורניר האוניברסיאדה. הסינים החזקים ניצחו 15–1, 15–8, 15–9, ולא התירו לישראלים כל סיכוי מהרגע הראשון. הבוקר תשחק ישראל נגד נבחרת בלגיה, במסגרת בית ה'.

נבחרת הכדורסל של אס"א, ששובצה לבית ו', תקיים בסוף השבוע שני מישחקים בשלב המוקדם: היום נגד הונג קונג ובשבת נגד בראזיל.

טור דה פראנס

רוכב הולנדי ניצח בקטע התשיעי ב"טור"

פאריס (איי.פי). הרוכב ההולנדי אדרי ואן דר פול ניצח אתמול בקטע התשיעי של הטור דה פראנס.

שחיה

נבחרת ישראל היום בדארמשטאט

מאת סופר "ספורט הארץ"

בכירי השחיינים של ישראל ישתתפו בתחרות הבינלאומית הגדולה בדארמשטאט, מערב גרמניה, שתחל היום ותמשך מחרתיים.

השחיינים הגיעו למערב גרמניה לאחר שהשתתפו בתחרות שמונה האומות בבלגיה.

רמת־השרון ואיטליה בגמר אליפות בתי הספר בכדורסל

הפתעה ישראלית: רמת השרון — אורט 94–71

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת אלופת ישראל לבתי הספר בכדורסל, נבחרת רמת השרון, תתמודד היום (16.00) עם איטליה בגמר אליפות העולם לבתי ספר המתקיימת בירושלים.

אתמול חוללו שחקני רמת־השרון הפתעה גדולה, כאשר גברו בחצי הגמר על האלופים, תלמידי אורט קרית־ביאליק 94–71, לאחר שפיגרו במחצית 32–34. רותם ארליך הירבה לקלוע למבצחים — 30 נק'. גם חיים מלכה הצטיין וקלע 20 נק'. גיא גודס האלוף מדרלי מאורט איכזבו בגלל חולשתם. גודס אף הורחק 4 דקות לפני הסיום, לאחר שפגע במתכוון בשחקן מרמת־השרון. אייל ליב היה הקלע המצטיין באורט, עם 24 נק'.

במישחק השני בחצי הגמר ניצחה איטליה 77–72 את ספרד, שהובילה במחצית 45–40. המישחק היה שקול ודרמטי, והמנצחת בו רמה גבוהה.

בגמר הנשים תתמודד היום (14.00) אלופת ישראל, חוף כרמל, עם ספרד. בחצי הגמר גברה חוף הכרמל על סגניתה, עירוני א' 62–55 (30–29). לכרמל הירבתה לקלוע אלומה גורן 39 נק'. לעירוני קלעה לימור מזרחי 25 נק'. במישחק אחר בחצי הגמר ניצחה ספרד את צרפת 78–73.

אתמול היו גם כמה מישחקי דירוג. בנים: פינלנד — אירלנד 45–43, צרפת — אוסטריה 79–73, דנמרק — בלגיה 89–64, אירלנד — לוכסמבורג 62–48. בנות: פינלנד — לוכסמבורג 56–26, אירלנד — דנמרק 58–47, בלגיה — אוסטריה 66–38, פינלנד — איטליה 39–36.

בית"ר ירושלים נגד ברונדבי מחר בדנמרק

אינטרטוטו

קופנהאגן (שרות "ספורט הארץ"). בית"ר ירושלים יפתח מחר בערב במישחקי החוץ של הנציגים הישראלים באינטרטוטו. הוא יתמודד בדנמרק עם קבוצת ברונדבי, המועמדת העיקרית לבכורה בבית הישראלי ולפרס של 15 אלף פראנקים שוויצריים.

ברונדבי השיגה בישראל שני ניצחונות חוץ, ולא איבדה אפילו נקודה אחת. ספק אם האלוף הישראלי יצליח לגמול לדנים על הפסדו ברמת־גן, למרות שהמארחים יופיעו בלעדי שלושה משחקני ההרכב הראשון, שקיבלו חופשה.

גם הירושלמים יופיעו בהרכב מאולתר, כיוון שרבים משחקני המפתח של הקבוצה לא יצאו עימה למסע האירופי.

המישחק השני בבית הישראלי יהיה רק מחרתיים במערב גרמניה, כאשר בוכום תארח את בני־יהודה.

בתוך כך נודע אתמול, כי מאמן ברונדבי אופה סקובראל חתם על חוזה עם בנפיקה ליסבון, לפיו יקבל לפחות 150 אלף דולר. העיסקה אושרה על ידי הנהלת הקבוצה הדנית, והמאמן עומד לצאת לפורטוגל כבר בימים הקרובים.

טבלת הבית הישראלי

1.	בית"ר ירושלים	4	1–3	5
2.	ברונדבי (דנמרק)	2	1–4	4
3.	בוכום (גרמניה)	2	2–2	2
4.	בני־יהודה	4	8–3	1

הבלם בקרדוש מבית"ר ישאל להפועל ירושלים

מאת סופר "ספורט הארץ"

משה בקרדוש, בלם בית"ר ירושלים, יושאל לעונה אחת לקבוצת הפועל ירושלים מהליגה הארצית. סיכום על כך הושג אתמול.

בורר יכריע בענין העברת דלזל מחיפה להפועל ת"א

כדורסל

מאת אברהם ציבין

סופר "ספורט הארץ" בחיפה

שופט בית המשפט המחוזי בחיפה, א.ה. בר, הותיר אתמול בעינו את צו המניעה שהוצא לבקשת מועצת פועלי חיפה האוסר על עמותת הכדורסל של הפועל חיפה למכור, להשאיל או לשחרר כדורסלנים ללא הסכמת מועצת הפועלים.

במהלך הדיון ביקש פרקליט הכדורסלן ג'ונתן דלזל (שהעמותה מבקשת למכרו להפועל תל־אביב), עו"ד יוסי ליבנה, לסייג את צו המניעה כך שלא יכלול את דלזל. בא כוח מ.פ. חיפה עו"ד חיים מלכא ביקש לדחות על הסף בקשה זו, ואכן ליבנה חזר בו מבקשתו זו.

השופט בר קבע, כי אם העמותה ומועצת הפועלים לא יגיעו להסכם בדבר מכירת כדורסלן זה או אחר, יועבר העניין כסעיף בורר בוררות בזמנו. הדבר מיש פ. חיפה משה גוטר אמר, כי בעקבות החלטה זו יחל הבורר, רכז הכדורסל בהפועל איתן חפר, כבר בשבוע הבא בדיונים עם נציגי מועצת הפועלים והעמותה כדי לפתור סוגיה זו.

העמותה מבקשת לשחרר אחרים משוקיה, אחרי שמוכיר מפ"ח משה ורטמן אישר, לפני יציאתו לארה"ב, רק 25 אלף דולר כהקצבת המועצה למחלקת הכדורסל בעונה הבאה. העמותה דרשה 200 אלף דולאר, סכום שנועד בחלקו לכיסוי גרעון העונה שעברה. אי היענות מפ"ח מעמידה בספק את יכולת העמותה להעמיד קבוצה ראויה לשמה בעונה הבאה, אלא אם כן יסתיים בחיוב המו"מ שמתנהל עם חברה המועמדת לאמץ את המחלקה.

המו"מ אמור להסתיים עד יום ג', ואז גם יוחלט סופית אם לרשום את הקבוצה למישחקי גביע קוראץ'.

אליצור נתניה נרשם באיגוד

מאת סופר "ספורט הארץ"

קבוצת אליצור נתניה נרשמה אתמול באיגוד הכדורסל, הן לליגה והן לגביע קוראץ'.

עתה נותר להמתין רק להרשמת הפועל חיפה לגביע קוראץ', הרשמה שתיעשה כנראה בראשית השבוע הבא.

ישראל תשתתף במחנה נוער אולימפי בסיאול

הועד האולימפי הישראלי יזמן בשיתוף 15 עד 20 ספורטאים צעירים למחנה הנוער האולימפי, שיהיה בשנה הבאה בסיאול בעת המישחקים האולימפיים.

המחנה, שייפתח ב־13 בספטמבר ויימשך עד ל־2 באוקטובר, נועד לגילאי 18 עד 22 ומטרתו לקדם את הרעיון האולימפי באמצעות מיפגש של 1,000 בני נוער מרחבי תבלותת הדגל האולימפי, באירות השיא של המישחקים. המחנה יתנהל בזירהי הכפר האולימפי — טכסי פתיחה ונעילה, תחרויות ספורט, שיחות, הרצאות, בידור, טיולים וביקורים בבתי משפחות מקומיות. הועדה המארגנת מתכוונת לשתף במחנה 200 בני נוער מקוריאה.

סאמאראנש בזאגרב:

בסיאול או שיבוטלו מישחקי 1988 יהיו בסיאול או שיבוטלו

זאגרב (איי.פי). "המישחקים האולימפיים של 1988 יהיו בסיאול, או שלא יתקיימו כלל", אמר כאן אתמול נשיא הועד האולימפי הבינלאומי, חואן אנטוניו סאמאראנש.

הוא חיווה דעתו, כי במתיחות ששררה בדרום קוריאה מסתמנת רגיעה, וכי האולימפיאדה תתקיים במתוכנן ותהיה "מוצלחת מאד".

אשר לתביעת צפון קוריאה לארח מישחקים ב־8 מ־23 הענפים, אמר סאמאראנש כי "בפגישה שתהיה ב־14 ביולי, אנו מקווים להגיע לכלל הבנה. לכל היותר, נסכים לעשות שינויים קלים בהצעות המקוריות שהגשנו להם באחרונה".

דרום אמריקה

צ'ילי בגמר

קורדובה, ארגנטינה (איי.פי). צ'ילי ניצחה כאן את קולומביה 2–1 אחרי הארכה, כדי להעפיל לגמר אליפות דרום אמריקה בכדורגל. היא תשחק ביום א' בגמר נגד המנצחת במיפגש בין ארגנטינה לאורוגוואי, שעמדו לשחק הלילה.

צ'ילי הפתיעה בשלב המוקדם בניצחון 4–0 על בראזיל, בעוד שקולומביה הביסה את פאראגוואי 3–0.

אתלטיקה

נבחרת ישראל מחר בוויילס

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת האתלטיקה של ישראל תשתתף מחר בתחרות שמונה האומות המסורתית, שתהיה בוויילס. הנבחרת הישראלית שהתה בבריטניה לסידרת תחרויות.

● האלוף האולימפי של 1984, יואכים קרוז מבראזיל, ניצח אור לאתמול בריצת 800 מטר על מסלול גשום כבד בזמן 1:45.74 דקה. לארי מיריקס מארה"ב קפץ למרחק 8.42 מטר.

● הייקה דרקסלר ממזרח גרמניה נצחה במפתיע בריצת 100 מטר, בתחרות בברלין, כשסיימה ב־11.20 שניות ופיגרה ב־5 מאיות אחרי בת ארצה סילקה גלאדיש. בקפיצה לרוחק ניצחה דרקסלר בהישג של 7.21 מטר. מייק קונלי מארה"ב קפץ לרוחק 8.32 מטר.

● 19 אלופי עולם, אלופים אולימפיים ואירופיים יתמודדו הערב באיצטדיון קריסטל־פאלאס בלונדון בתחרות גראנד־פרי מטעם פיו"ר סאלבו, על פרסים בסך כולל של 160 אלף ליש"ט. בין המשתתפים אד מוזס, כוכב 400 המטר מארה"ב באץ' ריינולדס, לינפורד כריסטי, פאטימה ויטבר ועוד.

נבים

שיא עולמי ו־7 מדליות לישראל

שיא עולמי, שתי מדליות זהב, שתיים מכסף ושלוש מארד — זה מאזן ספורטאי ישראל בחמשת ימי אליפות העולם בשחיה ובהרמת משקולות לנכים בצרפת.

השחיין הנכה בודין הכתיר לאלוף העולם במשחה ל־100 מטר חזה, ושבר את השיא העולמי בזמן 1:20.64 דקה. בודין הוסיף למאזנו מדליית ארד כשהגיע שלישי ב־100 מטר חופשי בזמן 1:04.1 דקה.

רוני בלוטין זכה במדליית כסף ובארד, כשהגיע שני ב־100 מטר דולפין ב־1:05.2 דקה ושלישי ב־400 מטר חופשי ב־4:42.4 דקות. מדליית כסף הוענקה לברעו אבוהר שהגיע שני ב־200 מטר חופשי. מירי סיסו הודגה שלישית ב־50 מטר חזה ב־1:08.54 דקה.

המשקולאי אבי שמרוך שמר על מעמדו הבכיר כאלוף העולם מאז 1975, כשהוא שב והאר, לאחר שלחץ 225 ק"ג במשקל עד 85 ק"ג. חברו עמוס בנוסר דורג שלישי במשקל עד 57 ק"ג.

נבחרת הכדורעף גברה על ארה"ב והפסידה לגרמניה ופולין.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

אברהם מילשטיין

ב"ר אליהו ז"ל

הלוויה תתקיים היום יום שישי י"ג תמוז תשמ"ז 10.7.87 בשעה 11.00 לפני הצהרים בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון בת־ים.

נפגשים ליד השער הראשי

אבלים: רעיתו: לאה

בנה: צבי פיכמן ומשפחתו

לד"ר יוסי שלומאי

משתתפים באבלך על מות

אביך ז"ל

המכון למיקרוביולוגיה
מרכז קובין
והמחלקה לפרזיטולוגיה
ביה"ס לרפואה של האוניברסיטה העברית ירושלים.

לצבי פיכמן ולמשפחתו

משתתפים בצערכם במות

אברהם מילשטיין

חברה להשקעות של בנק הפועלים בע"מ

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו

ירחמיאל (מיליק) שמואלביץ ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון 12.7.87 בשעה 5.00 אחה"צ
בבית העלמין סגולה בפ"ת
טקס לזכרו יערך בערב, בשעה 20.30
בבית האיכר ברח' נורדאו 7 בפ"ת.
תודתנו נתונה מקרב לב לכל מנחמינו ומוקירי זכרו.

מרים שמואלביץ
מוטי, דבורה, אבי וב"ב

אוניברסיטת תל־אביב

המרכז לניהול ביה"ס למוסמכים במינהל עסקים ע"ש לאון [illegible] · המרכז לניהול מערכות בריאות ע"ש קובנר · הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר

[illegible]

כואבים את מותו של

ד"ר ג'ורג' ס. ויין ז"ל

יו"ר הועד המנהל של מרכז קובנר

ומשתתפים בצער המשפחה

אנו מתאבלים מרה על מותו של

הרב ד"ר אהרון גרינבאום זצ"ל

ידיד ועמית אהוב

ומשתתפים בצער המשפחה

זכרו לא ימוש מאיתנו לנצח

יד אבי הישוב · יד הנדיב

לאברהם בן מאיר

אנו אתך ביגונך הכבד במות

אמך ז"ל

יגאל ברייטמן
אבי פילוסוף

לציון יום השנה השני לפטירתה של יקירתנו

אנה דוניץ ז"ל

נעלה לקברה בבית העלמין בקרית שאול ביום א', ט"ו תמוז — תשמ"ז (12.7.87) בשעה 5.00 אחר־הצהריים.

נפגשים ליד שער בית־העלמין

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה לאמי וסבתנו היקרה

בלה קסל ז"ל

(ממקסיקו)

תתקיים ביום ראשון, ט"ו בתמוז תשמ"ז, 12.7.87 בשעה 2.30 אחה"צ, בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין.

מרים פושקר וב"ב

לאדריכל צבי בן־דוד

אתך באבלך על מות

אמך ז"ל

הלל מרדי
ועובדי המחלקה הטכנית
ליד תנועת המושבים בע"מ

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

משתתפים בצערו של

פרופ' נח לוטן

במות עליו **אמו** ז"ל

היחידה להנדסה ביורפואית

ביום השנה אחרי מותו של אהובנו

ד"ר שמואל (ויקה) יהודה רגולסקי ז"ל

נפגש בבית הקברות בכפר סמיר בחלקו העליון ביום ראשון ט"ו בתמוז תשמ"ז 12.7.87 בשעה 5.00 אחה"צ

המשפחה

מרכז חינוך ליאובאק

משתתף בצער המשפחה
ואבל על לכתו של חבר
מועצת המנהלים

משה דוד ז"ל

איש נקי כפיים, בר לבב וידיד יקר

חיפה, תמוז תשמ"ז

למשרד מ.ג יועצים לאקוסטיקה

איתכם באבלכם הכבד במות

ד"ר רושה מלצר

ומשתתפים באבל המשפחה

משרד איסקוביץ — שפירא — האן

למשפחת מלצר
ול־מ.ג. יועצים לאקוסטיקה

משתתפים בצערכם על מות

רושה ז"ל

הקרן לירושלים
המחלקה הטכנית

לאופירה ועמנואל כהנא

אתכם באבלכם

מוקיריכם בחברת איי.בי.ראטה ובת.ד.ם.

אנו משתתפים באבל המשפחה
על מות

אברהם רייכלר ז"ל

פנסיונר החברה

פז חברת נפט בע"מ
ההנהלה, העובדים והפנסיונרים

לחברתנו יונה שגיא

משתתפים באבלך הכבד על
מות אמך

שרה שחורי ז"ל

ההנהלה וחבר המורים
תיכון מקיף "השרון"
רמת השרון

דירקטוריון הבנק הבינלאומי החליט לבחור מחדש ביגאל ארנון ליו"ר

בהעדרו מישיבת אתמול נדחתה בקשתו לפרוש בשל כתב האישום נגדו בפרשת "הפגישה הלילית"

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מועצת המנהלים של הבנק הבינ־לאומי הראשון דחתה אתמול בערב את מכתב ההתפטרות של יו"ר הבנק עו"ד יגאל ארנון והחליטה לבחור בו מחדש לתפקידו, זאת למרות כתב האישום, שיוגש נגדו בחשד של הסרדת עד בפרשת "הפגישה הלילית".

מועצת המנהלים של הבנק הבינ־לאומי התכנסה אמש בלא השתת־פותו של יגאל ארנון וזה היה אלי רמז למה שצפוי להתרחש. כזכור התפטר ארנון ביום חמישי שעבר לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה מסר על ההחלטה להגיש נגדו כתב אישום.

במכתב ההתפטרות שלו קבע ארנון שאינו רוצה להכביד בצורה כלשהי על הבנק ועל מועצת המנה־לים בגלל כתב האישום נגדו. ארנון מונה כזכור ליו"ר הבנק בפברואר, לאחר שהיו"ר הקודם צדיק בינו מונה למנכ"ל בנק לאומי.

בתקופה האחרונה היו מספר חי־לופי יו"רים בבנק הבינלאומי. לאחר פרישת מארק מושביץ נבחר עו"ד בועז נחיר, מאוחר יותר צדיק בינו ובפברואר נבחר יגאל ארנון.

מועצת המנהלים של הבנק הבינ־לאומי קבעה שעו"ד ארנון תרם לבנק ופרישתו תפגע בבנק לכן החליט לדחות את התפטרותו.

בבית ג'אן אומרים: בלי סיכום עליו יחתמו השרים כאילו לא השגנו דבר

המשטרה טרם עצרה המתפרעים במהומה ● החברה להגנת הטבע תפנה לגופי שמירת טבע בינ"ל

מאת אלי אלעזר
סופר "הארץ" לאיכות הסביבה ומובנות עתירים

בכפר הדרוזי בית ג'אן לא היו אתמול תגובות, למרות החלטת השרים ובראשם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ליישוב הסכסוך הקרקעות בין הכפר לבין רשות שמורות הטבע.

ראש מועצת בית ג'אן, שפיק אסעד, אמר, כי הוא אינו רואה סוף פסוק בהחלטת ועדת השרים: "לא די בהחלטה, יש להעמידה במבחן המציאות, ויש לי ספיקות רבים. לאחר ההצהרות האחרונות ששמעתי משר החקלאות אריה נחמקין ומ־מנכ"ל רשות שמורות הטבע אורי ביידך".

למרות זאת מאמין ראש מועצת בית ג'אן, שפרס יוצא את הדרך ליישום את ההחלטה, על אף התנגדויות. "אנו מתעקשים לסיכום בכתב כשהוא חתום על־ידי השרים. כל זמן שלא קיבלנו זאת — כאילו לא השג־נו מאומה", אמר.

בבית ג'אן נשמעו גם קולות המצדדים בהפסקת הסכסוך ובפ־תיחת דף חדש ביחסים עם רשות שמורות הטבע. כמופיק מאעד, מזכיר מפלגת העבודה בכפר, הציע לקיים ישיבה של המועצה ולהחליט על קבלת ההסכם.

המשטרה טרם החליטה לעצור את המתפרעים במהומות ביום שני. במשטרה הבהירו כי כל הסכם, ולו הטוב ביותר, לא יהיה לו קשר בטי־פול בכל המתפרעים במהומות השבוע. "ייעשו מאמצים להעמידם לדין בהקדם האפשרי, כדי שישאו בעונש כחוק", נמסר.

ולוצקי: הבשר להפרות החוק

החברה להגנת הטבע הודיעה כי בכוונתה לגייס אלפי חובבי טבע בישראל, לפנות לגופי שמירת הטבע הבינלאומיים, ולפעול בכל דרך חוקית כדי למנוע את שינוי החוק והרס כל מפעל שמורות הטבע במדינת ישראל.

בהודעה שפירסמה אתמול החברה להגנת הטבע נאמר עוד כי היא מגנה בחריפות את הצעתו של מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס להוציא את האדמות הפרטיות של תושבי בית ג'אן מתחום שמורת הטבע בהר מירון. משמעות ההצעה — אומרת החברה להגנת הטבע — היא חיסול שמורות הטבע, והיא מהווה תקדים מסוכן לשמורות טבע נוספות.

מזכיר החברה להגנת הטבע הביע את תמיהתו כיצד נותן מ"מ ראש הממשלה הבטחות כה מרחיקות לכת, בה בשעה שועדת הפנים של הכנסת מגבשת הצעות מעשיות לסיום הסכסוך, ובכך נותן פרס הכשר וציון לשבח להפרות החוק ול־אלימות כלפי שומרי החוק. "זה יום שחור לאשיות החוק ולעתידן של שמורות הטבע במדינה", אמר מנחם ולוצקי.

תמיר: שיטות מינכן

"השימוש בשיטת מינכן על־ידי בייגה לתוקפן, מסר כשלון, הוא תהינה הפוליטית של מפלגת העבודה לפורקי העול לא תעמוד במבחן הזמן. זה משגה חמור שיבחיל בשלוף" — הגיב אתמול יו"ר "חיים וסביבה", ארגון הגג של שוחרי איכות הסביבה בארץ, יוסף תמיר, על ההבטחות שנתנו לדרוזים על־ידי פרס.

עו"ד יגאל ארנון

"ישראל העבירה גופת בן 55 שמת בבית הסוהר בחיאם"

אסירים לשעבר האשימו בצידון את שירותי המודיעין של ישראל בהריגת האסיר ● חיזבאללה רכש עשרות בתים מצפון לאזור הביטחון

צידון (ע"צ). קבוצה של אסירים לשעבר האשימה שלשום את שירו־תי המודיעין הישראליים בהריגתו של עציר בבית כלא הנתון לפיקוח צד"ל.

בהודעה, שפורסמה בצידון, נאמר, כי עלי חוסיין מחמוד, בן 55, הומת בבית הסוהר חיאם ע"י שירותי המו־דיעין הישראלים. עוד נאמר בהודעה, כי גופתו נמסרה ביום ב' למשפחתו ברצועת הבטחון שהוקמה ע"י ישראל בטריטוריה לבנונית.

בהודעה נקראים ארגונים הו־מניטאריים בינלאומיים להתערב כדי לשים קץ "לנהלים הפועלים בסתירה לאמנת זכויות האדם" בחיאם, בית כלא שלנציגי הצלב האדום הבינלאומי לא ניתן לבקר בו.

בתים מצפון לרצועה

מבזק הדרוביק, מוסר "הארץ" בצפון, מוסר כי הארגון השיעי חיזבאללה רכש לאחרונה עשרות בתים של תושבים שיעים מצפון לאזור הביטחון בדרום לבנון. גור־מים לבנוניים אומרים, כי לא מן הנ־מנע שבתים אלה ייהפכו לבסיסים קטנים ולמקומות יציאה לפיגועים כנגד אזור הביטחון בישראל. איראן העבירה לאחרונה סכומי כסף גדו־לים לארגון השיעי חיזבאללה ובנוסף לרכישת הבתים הם קנו מפעל גדול לעיבוד עורות בכפר משקרא והלו מגייסים פלשתינאים מאזור צור לשורותיהם.

בדרום לבנון קיימת מתיחות רבה בין ארגון אמל לחיזבאללה ואמל הפסיק לאחרונה שידורי תחנת רדיו בתוך אפ־חם, שהחלה לשדר מאזור צור ומומנה על ידי חיזבאללה.

הרמטכ"ל לשעבר לוי עלול להיחקר בפרשת פולארד אם ייצא ללימודים בארה"ב

מאת ראובן פדהצור
סופר הצבאי של "הארץ"

ארה"ב הבהירה לרב אלוף (מיל') משה לוי, כי אין שלטונות ארה"ב יכולים להבטיח, כי בבואו לוואשינגטון לא ייקרא לחקירה בפרשת פולארד.

ההבהרה נמסרה לרמטכ"ל לשעבר, שהתכוון לצאת ללימודים בארה"ב. בשיחות סגורות אמר השגריר תומס פיקרינג למשה לוי, כי לאחר בדיקות שנעשו בארה"ב, לא ניתן אכן להבטיח כי לא ייחקר על ידי הגורמים המשפטיים העוס־קים בפרשת פולארד.

נורת': ניר גיבור לאומי

(סוף מעמוד 1)

שציין כי גבורתו באה לידי ביטוי, בין היתר, בכך שהתנדב להצטרף לנסיעה לטהראן — והגדירו "גיבור לאומי". "אם ניר פוטר מתפקידו בגלל עדותי — אני מצטער על כך", אמר נורת'. (הוא התכוון בדבריו אלה לידיעה שפורסמה אתמול בוואשינג־טון פוסט, לפיה צומצמו מאוד סמכויותיו של ניר כיועץ רה"מ ללוחמה בטרור).

תיאור שיתוף־פעולה

בדברי עדותו סיפר נורת' שכאשר מטוס טי־די־איי בטיסה 847 נחטף ביוני 1985, לא זכתה ארה"ב לשי־תוף הפעולה שציפתה לו מצד מנהי־גים שונים במזרח התיכון. נורת' לא נקב בשמותיהם של מנהיגים אלה, אך הוסיף ואמר: "בסופו של דבר נמצא פתרון במו"מ עם אחד מהם, שפעל כדי להביא לשחרורם של מרבית הנוסעים (החטופים)".

להלן אמר: "בסופה של הפרשה, כשורק מספר קטן של אמריקאים הוחזק בנפרד, באנו בדברים עם מדינה אחרת, וביקשנו שנציגיה יבואו בדברים עם פקיד איראני בכיר. הדבר נעשה, וכל בני הערובה שוחררו".

נורת' הוסיף ואמר כי ארה"ב לא הצליחה מעולם ליצור מגע ישיר עם חוטפי העצמים.

למרות שיתוף הפעולה ההדוק בתחום המודיעין, "הבינו הישראלים שלארה"ב יש צורך במקורות מידע בלתי־תלויים בישראל, ולפיכך ישראל לא התנגדה לקיום המערכת המקבילה של הקשר עם איראן", הסביר נורת', במה שנראה כסתירה לעדויות ששמענו קודם לכן.

נורת' ציין עוד, כי ישראל לא הודיעה כלי־נשק חדישים, יותר או זולים יותר במקום הטילים שהעבירה לאיראן, והעניין אחר הוא סיפר כי ישראלים רבים התקשרו אליו לאחר שהתגלתה הפרשה, וביקשו שהממשל ימשיך לדבוק ב"אין תגובה". לדבריו, "הייתי שמח אילו אכן יכולנו לעשות כך".

בסכום חלקה הראשון של העדות אישר נורת', כי שיקר לקונגרס בעת מסירת תדריכים סודיים לחברי וע־דות המודיעין על הסיוע האמריקאי שניתן לקונטראס; הוא שיקר בעת הכנת מיזכרים סודיים; הוא סילף וזייף מסמכים הנוגעים לסוגיות תגאה פרטיות שהוא קיבל: "אבל עכשיו באתי לספר לכם את כל האמת".

"וואשינגטון פוסט" פירסם אתמול, לאמור, ידיעה, על־פיה צומצמו מאוד סמכויותיו של ניר כיועץ ראש הממשלה לענייני טרור. לדברי הע־תון הוא לא פוטר מתפקידו רק כדי לא להראות כי משרד ראש הממשלה נכנע ללחצים מבחוץ.

מקורו המדיני של "הארץ" מוסר כי יועץ ראש הממשלה לתקשורת אבי פזנר הכחיש אתמול את הידיעה ב"וואשינגטון פוסט".

ניר מוסיף להחזיק במשרד ובמכ־ונית ומקבל משכורת ממשרד רוה"מ, אולם למעשה אינו נפגש עם ראש הממשלה.

מסמך 6 הסעיפים

(סוף מעמוד 1)

הצדדים השותפים למגעים במזרח התיכון — ישראל, מצרים, ירדן וארה"ב. תוכנם של הסעיפים, כפי שנמסר ברמה על־ידי מקור מערבי מהימן ביותר, מציג את ששת הסעיפים בגוונת "קונצנזוס אוזרי":

- ● מטרת המגעים — השגת שלום דרך התקדמות — מו"מ ישיר.
- ● ועידה בינלאומית יכולה להוות מסגרת לפתיחת מו"מ כזה.
- ● היה ותתכנס הוועידה — עליה להביא מיד למו"מ ישיר.
- ● הוועידה לא תכפה פתרון, ולא תוכל להטיל וטו על הסכם שיושג בין הצדדים.
- ● כל המשתתפים בוועידה חייבים לקבל כבסיס את החלטות מועצת הביטחון 242 ו־338, ולהתנער משימוש באלימות ובטרור.
- ● זכויותיהם הלגיטימיות של הפלשתינאים יידונו במו"מ בין הצדדים; הייצוג הפלשתינאי יהיה במסגרת משלחת ירדנית־פלשתינית.

לדברי המקור, שמנה את תוכנם של הסעיפים הללו, התקבל הרושם שהסובייטים הופתעו מהמידה הרבה של הסכמה כזו, כפי שהוצגה בפניהם על־ידי המסמך שהגישו האמריקאים. מתוך הפתעה זו ניתן להקיש, כי הסובייטים העריכו עד כה שמידת ההסכמה בין הצדדים באזור (וכינם לבית ארה"ב) — היתה מצומצמת יותר.

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המגבגן — נפתח קורס
טכנאי מערכות אזעקה והגנה מתוחכמות לבוגרי בי"ס מקצועיים
מגמות חשמל ואלקטרוניקה.
★ מעל גיל 20 ★ רצוי רישיון נהיגה
למתאימים מובטחת עבודה בחיפה והצפון
לפרטים 04-674941/3 לנורית

איילון חברה לבטוח בע"מ
לסניפנו בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת תביעות
לפנות טלפונית מיום א' 512236 למר שמואל רגב

להביישקר
■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יוצר להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ■ קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■
מפעיל/ה מחשב
כשורים דרושים:
● הנדסאי מחשבים או בוגר קורס טכנות מחשבים
● תושב נהריה
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ ת.ד 330 נהריה 22102 טל: 04-927831

ORS או.אר.אס שרותי כח אדם

- מהנדס תעשייה וניהול — רקע בטקסטיל - חובה. נסיון בשינוע בין מחלקות ובתהליכי יצור - לעבודה קבועה.
- מנהל כספים — כלכלן מנהל חשבונות מדופלם - בעל ראיה פיננסית רחבה. נסיון של שלוש שנים לפחות כמנהל כספים - לעבודה קבועה.
- טכנאי/ת כימיה — מנוסה יוצא ת צבא לעבודה במעבדה אנליטית.
- מנהל שיווק — אקדמאי בעל ניסיון בשיווק מחשבים ותוכנה - קבוע.
- מנהל מחסן — מנהל עבודה למחסן תוצרת גמורה. בוגר קורס ניהול מחסן. מאזור טבעון, נצרת, מגדל העמק, יגור, עפולה - קבועה.
- חשמלאים מוסמכים — בעלי ניסיון של שנתים לפחות - בתעשייה מאזור חיפה, טבעון, רמת ישי, נצרת, מגדל העמק, עפולה - קבועה.
- מכשירניות — יוצאות ת א לעבודה קבועה.
- מפעילי מכונה — מכונאי חשמלאי אחזקה - רצוי בעל ניסיון בתעשיית המזון לעבודה קבועה באזור רמת הגולן - תינתן עזרה.
- מסגר מכני — לעבודות עדינות.
- מסגר אחזקה / מכונאי אחזקה — בעל ניסיון רב, יוצא צבא, מאזור - חיפה, נצרת, עפולה, מגדל העמק, טבעון.
- כרסמים — מנוסים, קוראי שרטוט.
- מרכיבות/מחווטות/מלחימות — מנוסות לעבודה לתקופה ממושכת.
- נהג סמיטריילר — לעבודה לתקופה ממושכת.
- מנהל/ת חשבונות מדופלם — ניסיון של שנתים לפחות בתעשייה ובמסחר. ניסיון בעבודה על מחשב - קבועה.
- מנהל/ת חשבונות סוג 2/3 — ניסיון של שנתים לפחות בתעשייה.
- מזכירה בכירה — הדפסה עברית אנגלית + עבוד תמלילים - שליטה טובה בשפה האנגלית.
- מזכירה — הדפסה עברית, אנגלית, ניהול משרד. קבועה.

מועמדים יפנו לאו.אר.אס. רח' הרב הרצוג 2 חיפה ת.ד. 5346 טל: 663703, 04-664002

דרושה
פקידה
לכל עבודות המשרד היודעת להדפיס בלי שגיאות - בעברית ובאנגלית - יפה ומהיר.
נסיון — חובה!
שעות עבודה: 08.00-16.30 - ברצף. 5 ימים.
לפנות בכתב־יד למס' 710 ת.ד. 4868 חיפה

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
במחלקת משאבי אנוש
אחראי/ית גיוס וקליטת עובדים
תאור התפקיד:
✓ טיפול בגיוס כח אדם
✓ פרסום מכרזים
✓ מיון ובחינת מועמדים לעבודה
✓ ייצוג מחלקת משאבי אנוש בועדות מכרזים
✓ עריכת כתבי מינוי
✓ העברת נתונים למחשב
✓ טיפול בתהליך קידומם של העובדים
הכישורים הדרושים:
✓ רצויה השכלה אקדמית במדעי החברה
✓ רצוי ידע בסיסי בעבודה עם מחשב
✓ התמצאות בתנאי עבודה ובהסכמים קיבוציים
✓ כושר ויכולת ניהול תכתובת עצמאית
✓ כושר קיום מגע נאות עם קהל
✓ ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה בשפה האנגלית
✓ עדיפות תינתן למועמד/ת בעל/ת לפחות 3 שנות נסיון קודם בעבודה הקשורה למשאבי כח אדם
מכרז מס' 58/87
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל גב' תמר שרייבר מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קריית הטכניון חיפה — 32000, עד יום 17.7.87 בציון מס' המכרז

לשם ניתוחית
אם את
* אשה מוכשרת, אינטליגנטית, דינמית
* בגיל 30 — 55
* בעלת נסיון קודם בעבודה אחראית
אנו מעונינים בך!
לקידום תעון חדשני בנושא ביטוח רפואי — משפחתי
ואת תוכלי
להגות מהכנסה כספית נאה בזמנך הפנוי.
לקביעת ראיון — נא התקשרי טלפונית:
חיפה: 04-670613-4 04-672351-2 ולבקש את הדר או קרן
טבריה: 06-792797 לאיריס

לפרח צפון - פרויקט חונכות במחוז הצפון
דרושים
רכזי חונכים לשנה"ל תשמ"ח
בישובים דבוריה, חצור, קרית־שמונה, ורמה.
מהות התפקיד ריכוז קבוצות סטודנטים המשמשים כחונכים לילדים טעוני טיפוח
בפרטים נא לפנות טלפון 06-752324

ש.ח.פ. ישראלי בע"מ
דרושים
מחסנאים טכנים
באיזור אשדוד
טל: 08-234036

ענף הסריגה
קיבוץ באזור הצפון מחפש:
1. מייסטר למכונות סריגה עגולות עם נסיון.
2. סורג עם נסיון
נא להתקשר למספר טלפון בשבת 04-734150 באמצע השבוע: 734290, 04-734294 לפנות לזימל או נעמה, סודיות מובטחת

אחיות מוסמכות
הצטרפנה לצוות הסיעודי של בית החולים.
לרשותכן ולנחיותכן:
★ סיוע בדיור.
★ מעון יום ליד בית.
★ הסעות מאורגנות.
★ סידור עבודה מותאם לצרכים.
★ אפשרויות קידום, שליחה לקורסים על בסיסים ולימודים אקדמאיים.
לבחירתכן מחלקות:
★ טפול נמרץ לב ונשימתי ★ חדר מיון
★ נוירוכירורגיה ★ לב פתוח
★ פסיכיאטריה ★ נפרולוגיה
או כל מחלקה אחרת על פי בחירתכן
בדבר פרטים ניתן להתקשר אל: מרכזת כח אדם סיעודי במשרד אחות ראשית
טלפון: 04-533354

מלונות מוריה ירושלים
דרושים:
למחלקת הקבלה
1. פקיד קבלה
2. קופאי קבלה
בעלי נסיון במלונות 4-5 כוכבים
★ למחלקת חדרי אוכל
קפטנים
המעוניינים יפנו למחלקת כח אדם במלון. קרן היסוד 39. טלפון 02-232232

למחלקה הטכנית
★ הנדסאי מכונות לזווד
★ הנדסאי תעשייה וניהול רצוי נסיון בתפ"י למפעל אלקטרוניקה
★ מסגר + קריאת שרטוט + ריתוך חשמלי
★ מכונאי חשמל
★ חשמלאי מוסמך
★ טכנאי אלקטרוניקה נסיון על מחשב
★ מחסנאי לניהול מחסן ממוחשב לעבודה קבועה באזור ראשל"צ
★ מחסנאי אפשרי מפ"ט + רשיון נהיגה לעבודה קבועה בראשל"צ
★ מכונאי מנופים
★ עוזר צבעי תעשייתי
למחלקה המשרדית
★ מנהל חשבונות מדופלם
★ מנהל חשבונות התמחות ביבוא
★ מזכירה בכירה עברית/אנגלית + הדפסה
★ מזכירה לכח אדם אחרי שרות צבאי
★ קלדנית
★ מזכירה אנגלית ידע באנגלית מסחרית + טלקס בצוי הכרת נושא היבוא לעבודה קבועה בראשל"צ
למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאליים כחוק הכוללים: ביגוד, הבראה, ימי מחלה, ימי חג שי חגים ועוד
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו ברחובות רח' הרצל 187 בטל' 08-455904.
באשדוד רח' רוגוזין 8 טל: 055-33644, 055-32221
דנאל החברה לשירותי כח אדם
תל אביב • ירושלים • באר־שבע רחובות • אשדוד

זמיד שרותי כח אדם בע"מ
לסניפינו בחיפה ובקריות
דרוש
מסגר/רתך מנוסה
קורא תוכניות לעבודה ממושכת בתנאים מצויינים.
חיפה - החלוץ 3 טל. 04-670373
ת.ד. 44971 חיפה 31448
קביעות בזמניות של זמיד

דרושות כתבניות
עברית/אנגלית מנוסות
על מעבד תמלילים
גומא שרותי משרד בע"מ
שד' הן 90 אזור תעשיה ע. באליק ת.ד. 5333 טל. 04-703242, 718844

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה
מזכירה בארגון עובדי הטכניון
תאור התפקיד:
רכוז וטיפול בנושא תרבות ורווחה.
ביצוע עבודות משרד שוטפות.
טיפול בחשבונות, תיוק, דואר והדפסה.
כישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה או בוגרת בי"ס מקצועי לפקידות.
ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה. רצוי ידע ונסיון בעבודה על מעבד תמלילים:
נסיון בעבודות משרד מגוונות.
יכולת לקיים קשר נאות עם קהל.
רצוי נסיון קודם בתחום תרבות ו/או רווחה.
מספר המשרה: מז/193
מועמדים/ות מתאימים/ות המעונינים/ות לדרישות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 19.7.87 אל: אגף כח אדם.

ל"מרכז חורב" באחוזה — חיפה
דרושים
1. מנהל חברת הניהול
נדרש נסיון קודם בניהול
2. איש אחזקה
כשורים נדרשים:
• בעל רשיון חשמלאי מוסמך
• ידע ונסיון במערכות מיזוג אויר
• ידע ונסיון באחזקת מבנים מורכבים
נא לפנות בכתב יד ולפרט קורות חיים ונסיון קודם ל"עסקה משותפת כבר חורב" שד' מאפו 13, חיפה 31070.

למלונות דן כרמל | ודן פנורמה
דרוש/ה
אחראי/ת מחלקת אנשי עסקים (שלח)
הכישורים: * נסיון קודם במכירות
* קורסים בענף התיירות
* רצוי בעל/ת רכב
* העבודה בשעות מפוצלות
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם, מלון דן כרמל ת.ד. 6055 חיפה 34642.

דרוש/ה
רופא/ה כללי־משפחה
לעבודה במכון רפואי בחיפה.
טל. 242335, 04-251202

למרכז הקהילתי בכיוונים מחודשים בשלומי
דרושים/ות
עובדים בכירים להפעלת
תוכניות חדשניות
בתחומים: חינוך, תרבות וקהילה, קליטת אוכלוסיה חדשה וקשר עם התעשייה.
תכונות: יוזמים המסוגלים לעבודה בשעות לא שיגרתיות, כושר מנהיגות.
כישורים: השכלה אקדמאית, נסיון בהפעלת תוכניות חינוכיות
תנאים מיוחדים ומלוי שירותיים למתקבל כולל סיוע בדיור
יועדפו תושבי שלומי או תושבי שלומי בעבר המוכנים לשוב ולהתגורר בישוב.
נא לפנות למתנ"ס שלומי ת.ד. 1 שלומי, בצירוף קורות חיים, נסיון בעבודה והמלצות טלפון 04-968487

ד ר ו ש י ם :
1. מקדמי מכירות מקצוענים
משכורת + עמלות, למתאימים רווחים גבוהים, במסגרת משרה קבועה ומכובדת. הכשרה ארוכה על חשבון החברה.
מורים נוספים לכל המקצועות המפורטים מטה
1. גימולוגיה ומתכות יקרות (הקורס מקביל לזה המתקיים בבורסה בר"ג. נותרו רק מקומות בודדים).
2. שיווק, ארגון מכירות ואמנות המכירה, פרסום, הנהלה ויחסי ציבור (למנהלי המפעלים, אנשי שווק, סוכנים וכל המעוניין — חצי שנתי).
3. יועצי מס (שנתי) הנה"ח 1 + 2, מזכירות בכירות ויח"צ (חצי שנתי).
4. שמאות מקרקעין וניהול נכסים (שנתי וחצי שנתי).
5. כל מקצועות הבורסות הסוחרים והמשמצים (ריאלי והמזכנ).
הפרויקט להכנסה גבוהה יותר
אלפי שקלים בחודש!!!
★ מעוניינים בהסבה מקצועית — למקצוע רווחי ויוקרתי יותר?
★ מעוניינים להגביר סיכוייכם להצליח בחיים — ולטפס גבוה יותר בסולם ההצלחה?
● פתיחת הקורסים 2.8.87 - 6.9.87
● שעות נוחות בוקר, צהרים או ערב.
● ליווי יעוץ עזר גם לאחר הקורסים, העדפה למסיימים
● סיוע ממשי במציאת מקומות עבודה ברוב התחומים
פרוייקט 100
● ביה"ס המרכזי והנהלה ראשית ומזכירות: שד' הנשיא 7 ... 04-381490
● שלוחות ק. מוצקין (לתושבי עכו והקריות) ... 04-702067 (15.30 — 19.00)

קרית חינוך אורט קרית ביאליק
ע"ש ברברה ומוריס לוינסון
לקראת שנה"ל תשמ"ח דרושים:
1. מורים בעלי נסיון במקצועות: היסטוריה, ספרות, לשון ותנ"ך (יכולים להגיש מועמדות גם מורים בשנת שבתון, תושבי הקריות)
2. מורה לאנגלית.
3. מהנדס אלקטרוניקה להוראה וניהול.
4. טכנאי אלקטרוניקה לאחזקה.
המעוניינים מתבקשים לפנות ביום ראשון 12.7.1987 בין השעות 08.00 — 13.00 ו־17.00 — 19.00 למנהל קריית החינוך אורט, רח' ניר עם קריית ביאליק.

שופר-סל
לאזור חיפה והקריות
דרושים
מחסנאים
מנהלי מחלקות ירקות
המועמדים המעוניינים מתבקשים לפנות לחיים שטינברגר ביום א' 12.7.87 בין השעות 17.00-14.00 בהיפרכל בצומת קרית־אתא

למפעל נגרות גדול במפרץ חיפה
דרושים
קבלני משנה
להרכבת נגרות בניין באתרי בנייה באיזור הצפון
נא להתקשר לטל' 04-721357/8 לחבר יוזי 04-729074

طبق الأصل

مكتامنة الأصل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

מפעלי תובלה בע"מ
מפעלי אשדוד
לעבודה עם אתגר דרושים
נהגי סמיטריילר
בעלי נסיון
על המועמדים להתגורר באיזור אשדוד
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 057-39941
או 057-74961 או 055-33620-3
בקבוצת כימיקלים לישראל

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
מפעל תעשייתי גדול מאד
בדרום - מרכז הארץ
אנו מחפשים:

ראש אגף כוח אדם ומינהל

כישורים נדרשים:
- בעל תואר אקדמאי במדעי התנהגות וניהול.
- בעל נסיון של לפחות 8 שנים בניהול כוח אדם במפעל תעשייתי גדול בהיקף של מאות עובדים.
- גיל 35 עד 45.
- יוצא צבא.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 22511 תל־אביב עבור משרה 555.
סודיות תשמר בקפידה.
מודעה זו מיועדת לגברים ולנשים כאחד.

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

רותם דשנים בע"מ
למפעלם במישור רותם
דרושים לאגף האחזקה וההנדסה

מהנדס אחזקה ראשי
אחראי על הפעלת מערך אחזקה צמודה למתקני הייצור.
★ מהנדס מכונות בעל נסיון של כ-10 שנים, רצוי בתעשיה הכימית הכבדה.
★ נסיון ניהולי של צוותי אחזקה.

מנהל דימון ומעקב
אחראי על מח' הדימון והמעקב של אגף האחזקה וההנדסה.
★ מהנדס תעשיה וניהול עם נסיון של כ-3 שנים בתעשיה.

מנהל אחזקת מתקנים
★ מהנדס/הנדסאי מכונות.
★ ניסיון של כ-4 שנים בתחום ניהול אחזקה בתעשיה הכימית.

מנהל אחזקות מיוחדות
★ מהנדס מכונות עם נסיון של כ-5 שנים בתחום פיקוח הקמה.
★ נסיון ניהולי של צוותי ביצוע.

תנאי השכר ייקבעו בהתאם לנסיון ולכישורים.
למועמדים מחוץ לאיזור תינתן עזרה בדיור.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לירותם דשנים־ מישור רותם ד.נ. ערבה 86800, לידי "מהנדס".
בקבוצת כימיקלים לישראל

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה חברת־בת של אינטל קורפוריישן, מן המובילות בעולם בתחום המיקרו־מחשבים, הזכרונות והמערכות המבוססות עליהם.
בעקבות ההצלחה הראשונית, הננו מרחיבים את היקף הפעילות

★ בעלי ראש פתוח ויכולת למידה וקליטה מהירה
★ בוגרי 12 שנות לימוד בעלי רקע/נטייה טכנית
★ בעלי נכונות לעבודה במשמרות
★ בעלי ידע בסיסי בשפה האנגלית

נכשירכם
למגוון תפקידי בקרה והפעלת ציוד יצור בטכנולוגיות מתקדמות

אנו מציעים אוירה נעימה בחברה עתירת ידע, אתגר מקצועי ותנאי עבודה טובים

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל:
אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד. 3173 ירושלים 91031 או לטלפון: 02-887321

"יצור מעגלים משולבים בישראל"

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

המשטרה אתגר

דרושים
למחלקה לזיהוי פלילי

1. ראש מעבדת מסמכים:
כישורים נדרשים תואר שני, ידע בדפוס ו/או גרפיקה, יתרון לבעלי נסיון בבדיקת מסמכים וידיעת שפות

2. מומחה או מתלמד לזיהוי פורנסי של כלי נשק:
כישורים נדרשים תואר ראשון במדעי הטבע או הנדסה, הכרת סוגי נשק, ידע באנגלית טכנית, רצוי נסיון בעבודה עם מיקרוסקופ

3. צלמים בעלי נסיון, עדיפות לבוגרי בית־ספר לצילום

4. למעבדת טביעות אצבע— בוגרי מדעי הטבע:
מקום השירות ירושלים
על המועמדים להיות בעלי בריאות תקינה, לאחר שרות צבאי, גיל עד 35
המעוניינים יפנו בכתב וצרפו קורות חיים למען:
המחלקה לזיהוי פלילי, המטה הארצי, משטרת ישראל, ירושלים לידי עוזר ראש מז"פ

סודיות מובטחת

לחברה גדולה בענף המזון
דרוש
איש מכירות
לאיזור הצפון

★ בעל רקע ונסיון במכירת מוצרי צריכה וקידום מכירות ★ צעיר ודינמי ★ בעל השכלה תיכונית לפחות ★ בעל רשיון נהיגה ★ מגורים בחיפה והקריות

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 3538 קרית אריה פתח-תקוה 49517 עבור "איש מכירות"

לבי"ס תיכון רנה קסין
דרושים/ות
★ **מורה לסוציולוגיה**
שליש עד חצי משרה
★ **ספרן/ית** חצי משרה
לפנות טל. 02-817474

"פרי תנובה"
לפרי תנובה
דרושים
★ **מסיק דוודים ראשי**
בעל נסיון של 10 שנים
★ **מכונאי תעשייה**
בעל נסיון
★ **הנדסאי**
למחלקת אחזקה
עדיפות לתושבי רחובות והסביבה
המעוניינים יתקשרו למר אביטל מח' כח־אדם 08-469666

רכז לפעילות
החברה בטבעון

רקע בנושאי טבע וידיעת הארץ, כושר ארגון, נסיון בהדרכה, יכולת עבודה עם קהל. חצי משרה. מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד למח' כח אדם, רח' השפלה 4 ת"א 66183

החברה להגנת הטבע

לחברת לרגו הראל ירושלים
דרוש/ה
איש מכירות
עם ניסיון למחלקת ציוד מתכלה (מח' אספקה)
לפנות למזכירות טלפונים:
02-247042, 02-224523

לש. קאופמן — מחסן עצים
אזור התעשיה עטרות
דרושים
מנהל ייצור למפעל הרהיטים
• בעל נסיון בהנדסת ייצור וניהול.
• הנדסאי או טכנאי ייצור רצוי בענף העץ
• נסיון של 3 שנים לפחות במפעל תעשייתי.
• נסיון בארגון וניהול צוות עובדים.

פקיד מכירות למחסן העצים
בוגר בי"ס תיכון, רצוי ידע בהנה"ח, קבלה וטפול בלקוחות.
למתאימים תנאים מצויינים כולל הסעה ושבוע עבודה בן 5 ימים.
לקביעת ראיון, יפנו מתאימים בלבד טלפונית
02-854360, 853193/4

למפעל תעשייתי בתלפיות
דרושים
בודק ובודקת בטחוני/ת
לעבודה קבועה של 5 ימים בשבוע
בעלי השכלה תיכונית ללא עבר פלילי, עד גיל 45
יפנו מיום א' בין השעות 8.00-9.30 בבוקר לטפו' טל' 02-434535
למועסקים שכר נאות, ותנאים טובים
עדיפות לבעלי רקע משטרתי וכדומה.

דרוש/ה
חשב

תפקיד: ניהול מערכת הנהלת החשבונות, תקציב והמשכורות
הדרישות: מנהל חשבונות מדופלם נסיון במוסד ציבורי לפחות 7 שנים יכולת ניהול צוות
דרגה: כ"כא בדרוג האחיד ותנאים נלווים
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף אישורים על נסיון והשכלה לת.ד. 7314, י-ם עד 19.7.87
לבירורים נוסף לפנות לטל. 02-233081

דרושה
גננת לפעוטון בבית הספר לחינוך בהר הצופים
לתקופה 1.2.88—1.9.88
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון מספר 882017, 662016, 882224 בין השעות 08.30—14.30

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לע־בודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת הנוער והחלוץ

דרושה
מזכירה כתבנית באנגלית־עברית

הכישורים הדרושים:
1. ידיעת השפה האנגלית על בוריה כולל הדפסה
2. ידיעת השפה העברית כולל הדפסה
3. לאחר שרות צבאי
4. בעלת ניסיון בעבודה
5. תושבת הארץ—לפחות שש שנים
6. בעלת מוטיבציה ואחוי ציבור
7. למתאימות עבודה מיידית
על המועמדות לפנות בצירוף קורות חיים לסול קור

המחלקה לשירותים חברתיים מבשרת ציון
דרושים
1. עובד/ת סוציאלי כללי
★ בוגר בי"ס לעבודה סוציאלית
★ נסיון בטיפול פרטני ומשפחתי – 3 שנים לפחות
2. עובד/ת סוציאלי
במסגרת תוכנית שיקום שכונות
★ בוגר בי"ס לעבודה סוציאלית
★ נסיון בעבודה קבוצתית של שנתיים לפחות וידע רחב בטיפול פרטני
בדבר פרטים לפנות: 02-342191-2

יהדות רומניססית רוקנית
דרוש/ה
מרכז/ מנכ"ל
* תאר אקדמאי
* עברית ואנגלית על בוריין
* נסיון בעבודה ציבורית
* המלצות וקורות חיים
לפנות בכתב: לרחוב איתמר בן אבי 8 ירושלים
טלפון: 02 – 635038

מכון מ.ש.פ.
שירותים פסיכולוגיים

לאחד מלקוחותינו
חברה לשמירה אבטחה ושירותים
דרוש
שותף פעיל
(ללא השקעה כספית) משרה 0100
על המועמד להיות אדם חרוץ המוכן לעבוד קשה עבור תמורה כספית נאותה ואפשרויות קידום.
תנתן עדיפות לבעלי רכב (סמנה) ובעלי נסיון בענף.
מועמדים שגילם 35—26 תושבי ירושלים יפנו בכתב יד תוך פירוט קורות חיים לת.ד. 13012 ירושלים 91130 עבור משרה 0100

לחברת תקשורת ארצית
דרושים
אנשי מכירות
לפרוייקט חדש בירושלים
דרישות התפקיד:
השכלה תיכונית לפחות
ידיעת השפות אנגלית או ערבית יתרון
למתאימים מובטחים תנאים טובים... העבודה מתאימה גם לסטודנטים והמעוניינים בעבודה זמנית למקופת הקיץ
לפרטים לפנות מיום א' טל' 02-226448

למשרד פרטי גדול במרכז ירושלים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
דרגה 1+2
המעוניינים יפנו בכתב לת"ד 2201 ירושלים

דייל ישראל
תעשיות אלקטרוניקה בע"מ
DALE ISRAEL
Electronics Industries Ltd.

מקבוצת "וישיי"
למפעלנו בדימונה דרוש
מנהל מפעל
למפעל הרכיבים של החברה בדימונה
הכישורים: בעל נסיון בניהול מפעל תעשייתי;
ידיעה טובה בשפה האנגלית ובשפה העברית
התפקיד מחייב מגורים באזור דימונה
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לפי הכתובת "דייל־ישראל בע"מ", רח' האומן 2, ת.ד. 2502, מיקוד 58125, חולון
סודיות מובטחת

העתיד קם יהיה בדימונה.

לבית ספר תיכון מקיף ה' אשדוד רובע ה'
דרושים
1. מהנדס בנייה/אדריכל/הנדסאי
לגוראת מקצוע השרטוט והבנייה במשרה מלאה.
2. מורה למחשבים ורובוטיקה
½ משרה.
3. מורה לכימיה
⅓ משרה. לבגרות (3 יחידות).
4. מורה לגאוגרפיה
½ משרה
5. פסיכולוג / יועץ חינוכי
למשרה מלאה
בדבר פרטים, נא לפנות למזכירות ביה"ספר טל: 055-51234, ובערב, לטל 055-36429 לרווה

לגלריה לאמנות בירושלים
דרושה
דיילת מכירות
(במשרה מלאה)
דרישות התפקיד:
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
שפות נוספות יתרון, רקע באמנות, נסיון קודם במכירות,
נכונות לשעות עבודה גמישות.
נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים,
לת.ד. 10345 ירושלים 91102

רכז עבודה
עבור עבודות פינות אתר ארכיאולוגי בסביבות ירושלים
דרישות התפקיד:
★ ערבית מדוברת על בוריה.
★ ידע טכני (רצוי בנין, מסגרות וכו').
★ ניסיון ריכוז צוות בעבודות שדה.
★ נכונות לעבודה מאומצת עם אתגר.
התפקיד בהיקף משרה מלאה
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט נסיון קודם וקורות חיים,
אל: מועצה אזורית גוש עציון, ד.נ. הרי ירושלים 90940
עד: י"ח בתמוז תשמ"ז (15.7.87)
עבור רכז עבודה

שופר־סל
לסניף רמת־אשכול ירושלים
דרוש מחסנאי
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף, רח' פארן רמת־אשכול ירושלים
טל: 02-413389
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

מעבדות שרון בע"מ

למחלקה חשובה במפעלינו
דרושים
15 חברת טובים שאוהבים לעבוד
להכנת חומרים יהודיים לשימוש בתעשיות המזון בארץ ובעולם.
* יוצאי צבא עד גיל 35 אין צורך בניסיון
* העבודה במשמרות אפשרות לשעות נוספות
* עבודה קבועה
* ארוחות מסודרות, הסעות וכל התנאים הסוציאליים
* תמורה מלאה
לקביעת ראיון התקשר אלינו עוד היום ולבקש את בריג'יט

רח הבושם איזור התעשיה אשדוד
ת.ד. 832 אשדוד 77106
טלפון 35955 35570 055 23227

הקף
למרכז קהילתי רמות־אלון
דרושים
1. רכזת משפחתונים
⅓ משרה עם אפשרות להגדלה. השכלה ונסיון בתחום הגיל הרך.
2. רכזת גני מועדון
⅓ משרת ידע ונסיון בגיל הרך.
3. מדריך מוסמך
לחדר כושר. 1 משרה.
4. מתכנן חברתי
½ משרת. השכלה ונסיון בתחומים: מדעי החברה תכנון אורבני. עבודה קהילתית.
תאור התפקיד:
★ תאום ותכנון תכניות העבודה השכונתיות בתחום החברתי פיסי הארגוני. ★ הקמת מאגר נתונים על תושבים לשירותים בשכונה. ★ יצירת דפוסי עבודה לאסוף נתונים וניצולם. ★ לימוד והשגת סיוע לנותני השירותים בשכונה.
5. גננת מוסמכת ומנוסה לגן מועדון (אחה"צ).
6. מטפלת מנוסה לגן מועדון (אחה"צ).
7. מורים למוסיקה ילבלט לשנת הלימודים תשמ"ח · לקונסרבטוריון למוסיקה.
8. מורים לספורט ולאומנויות לשנה"ל תשמ"ח.
9. איש אחזקה 1 משרה.
10. מזכירה (לשעות אחה"צ).
לפרטים נוספים נא לפנות 02-867662, 868667

לוח RS
שרותי כח אדם
השרות המוביל 1987

לעבודה בתחום המתכת
דרושים
1. מרכיבים
2. מפעילי מכונות אוטומטיות
3. עבודת יד.
4. חרטים/כרסמים קונבנציונאלים.
5. מסגרים מכניים
שכר גבוה במיוחד וכל התנאים הסוציאלים, הסעות + ארוחות. על כל המועמדים להצטייד בפנקס מילואים, תעודת שבוי, תעודת זהות.
א.ר.אס.
רחוב אבן־ישראל 3 ירושלים
02-242152-9

בי"ס הקהילתי ע"ש שרמן · מתנ"ס בית פומרנץ
דרושים מורים לשנת תשמ"ח לכתות א'-ד' במקצועות:
★ חשבון ★ אנגלית ★ לשון והבנת הנקרא
לפנות: טל' 02-824529-813414

לחברה העוסקת ביבוא ושווק
דרושים
לעבודה במשרה מלאה
מזכירה ראשית
הכשורים הנדרשים
1. ידע מושלם בהדפסה אנגלית עברית (רצוי שפה אם אנגלית)
2. נסיון בהפעלת טלקס ומעבד תמלילים
3. יכולת נהול משרד
מנהל חשבונות ראשי
הכשורים הנדרשים
1. נסיון של 5 שנים בניהול מערכת חשבונות של חברה העוסקת ביבוא ושווק
2. ידע בהפעלת מערכות ממוחשבות
3. יכולת עבודה וניהול עצמאיים
בדבר פרטים נא לפנות לאשר 02-533254

שופר־סל
לסניף קרית־יובל ירושלים
דרושים
★ עובד/ת מחלקת בשר
★ עובד/ת מעדניה
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף, מרכז מסחרי קרית יובל ירושלים טל: 02-413389

לקלורית ירושלים
הנדסה וסחר בע"מ
דרושים
1. **עוזר לטכנאי קירור**
מיזוג אויר + ידע בחשמל (בעלי נסיון)
2. **בונה לוחות חשמל ופיקוד**
המסוגל לעבוד בצורה עצמאית (בעלי ניסיון בחשמל תעשייתי) להרכבות וחווט.
לפנות ימים א-ה טל. 02-524142

חבר
02-234265
מועמד/ת לעבודת כח־אדם בעל/ת יוזמה ומרץ במכירות
למשרה מלאה

פרוייקט שיקום שכונות · הסוכנות היהודית · מבשרת ציון · החברה לשיקום שכונות
דרוש/ה
מנהל/ת למרכזי למידה
2/3 משרה במבשרת־ציון
תאור התפקיד: אחראי על המרכז ומפעיל צוות מורים ותלמידים.
דרישות התפקיד: מורה מוסמך, בעל ותק בהוראה, שעות העבודה – אחה"צ.
בדבר פרטים: שלום מוחה או שולי לוי 02-345081

המשטרה אתגר

אם הינך מעוניין/ת בתפקיד לא שגרתי?
אם הינך מעוניין/ת בתפקיד עם אתגר?
אם הינך מעוניין/ת במקום עבודה קבוע עם שכר ותנאי שרות טובים?

עליך להיות בעל/ת 11 שנות לימוד לפחות, לאחר שרות צבאי בריאות תקינה וגיל עד 35

הצטרף אלינו

★ **מועמדים מתאימים יובחרו לתפקידי סיור, חקירות ובילוש!**
★ **לקציני צה"ל ואקדמאים מסלול מואץ לקצונה**
★ **לחסרי דיור אפשרות להשתתפות בשכר דירה**
★ **שכר התחלתי כ־1000 ש"ח.**

לקבלת פרטים נוספים, הינך מוזמן לפנות בצירוף תעודות השכלה ופנקס מילואים.
לאחת מלשכות הגיוס המפורסמות להלן:

תל־אביב	רח' הרכבת 14	טל' 03־628290־3
ירושלים	רח' המלך ג'ורג' 8	טל' 02־244433
חיפה	רח' העצמאות 82	טל' 04־661067
באר שבע	רח' העצמאות 55	טל' 057־32521
רחובות	רח' הרצל 206	טל' 08־487488

שעות הקבלה:
ימים א'.ג'.ה' 07.30—16.00 ימים ב'.ד' 07.30־19.00
ימי ו' וערבי חגים 07.30—12.30

סודיות מובטחת

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920

משרה פנויה מס' ח/252/87

מתכנן עצמאי
המחלקה להתישבות

המקום: אגף תכנון כפרי אזורי תל־אביב

תאור המשרה:
1. ריכוז ענף בבדיקת פרויקטים להקמת ולהרחבת מפעלים חקלאיים; הגשת חוות־דעת כלכליות והתמחות בענף המספק חומר גלם למפעלים חקלאיים
2. הכנת תקציב פיתוח למפעלים אזוריים, מעקב אחר הביצוע, וטיפול בבקשות המפעלים להלוואות מתקציבי הפיתוח

הכשורים הדרושים
1. בעל/ת תואר ראשון באגרונומיה ו/או בכלכלה ו/או הנדסת ייצור עם נסיון של 3 שנים בטיפול במפעלים חקלאיים או בעל/ת תואר שני באותם תחומים עם נסיון של לפחות שנה אחת
2. בעל/ת רשיון נהיגה; בעל/ת רכב פרטי

הדרגה המוצעת
5—8 בדירוג המקצועי
התאריך האחרון להגשת הצעות: 24.7.87

קרן קימת לישראל

דרוש/ה

שליח/ה לאיטליה 16/87

דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמאית מתאימה ונסיון רב בתחום הארגוני, בעריכת מגביות ובעבודה ציבורית;
★ ידיעת השפה העברית והשפה האיטלקית על בוריה;
★ כושר הבעה בכתב ובעיפ בשפות הנ"ל;
★ ידיעה יסודית בהיסטוריה, במסורת ובתרבות של עם ישראל והכרת הקהילה היהודית בארץ הנ"ל;
★ כושר וניסיון בקיום בית פתוח ומגע עם אנשים;

מועמדים/ות מתאימים/ות הממלאים/ות אחר הדרישות הנ"ל מתבקשים/ות לפנות בכתב עד 22 ביולי 1987 בצירוף תולדות חיים מפורט הכולל השכלה וניסיון, בין השאר מצב משפחתי, לת"ד 283 ירושלים, ולציין על גבי המעטפה "שליח לאיטליה"

מנע אש ביערות

למפעל תעשיתי בירושלים
דרוש

קצין בטחון

דרישות:
★ נסיון קודם
★ נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות
★ בעלי רכב

נא לפנות בכתב בציון פרטים אישיים מלאים, קורות חיים המלצות לת"ד 3255 ירושלים

מערכות זמן ותדר בע"מ
חברת בת של תדיראן ר.F.E.J ארה"ב
דרושים
עובדים בעלי רקע במכשירנות, מכניקה עדינה
לעבודה בהרכבת מכשירים
לפרטים נא לפנות לטל:
02־822611, 02־822621
פניות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי נא לשלוח לת.ד. 1792 חולון 58117

בדוס

מפעל לעיבוד ויצור מוצרי בשר בע"מ
אזור התעשיה הכבדה רח' האורגים
אשדוד

דרושים

עובדים ועובדות עם נסיון בעבודת בשר

שעות העבודה 07:00 ־ 13:00 או 14:00־20:00
העבודה במשמרות
לפנות לטל: 055־22393

חבר

המרכז הגדול לכח אדם מקצועי
רחוב יואל 6, טלפון: 02־234265־6־7־8

את רצינית?!
יודעת להדפיס?
משכורת גבוהה מחכה לך הקיץ
היכנסי אלינו בהקדם
חבר תמיד לשרותך
לא לתיכוניסטיות

קרן קימת לישראל

דרושים/ות

1. מרכז פעולות חינוכיות ארציות בבתי הספר העל־יסודיים מס' 14/87

תיאור המשרה: ארגון פעולות הסברה ומפגשים חינוכיים עם תלמידים מורים והורים; תכנון וארגון סיורים במפעלי פיתוח הקרקע, ימי עיון ואירועים לתלמידים ומורים.
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית, רצוי מוסמך; בעל רשיון הוראה ו/או תעודת הוראה; נסיון רב בהוראה ו/או בניהול ו/או בפיקוח על חטיבות ביניים ו/או בבתי ספר על יסודיים; בעל רשיון נהיגה ורכב.
מקום מגורים בתל־אביב והתפקיד מחייב נידות ברחבי הארץ.

2. מרכז פעולות חינוכיות בבתי־ספר במחוז ירושלים מס' 15/87

תיאור המשרה: ארגון פעולות הסברה בבתי־הספר; תכנון וארגון כנסים, סיורים במפעלי פיתוח הקרקע, ימי עיון ואירועים לתלמידים ומורים.
דרישות המשרה: מורה מוסמך; ניסיון במינהל חינוכי; בעל רשיון נהיגה ורכב.
מקום מגורים בירושלים.

מועמדים/ות מתאימים/ות הממלאים/ות אחר דרישות אחת מהמשרות הנ"ל יפנו בכתב עד 22 ביולי 1987 בצירוף תולדות חיים מפורט הכולל השכלה וניסיון, לת"ד 283 ירושלים ולציין על גבי המעטפה מס' המכרז.

מנע אש ביערות

Eldan

אלדן ציוד אלקטרוני בע"מ

מקדם/ת מכירות לדיאגנוסטיקה

1. נסיון קודם בעבודה עם קיטים דיאגנוסטיים RIA, נסיון קודם במכירות לשוק הדיאגנוסטי.
התפקיד כרוך בנסיעות ברחבי הארץ, מגורים באזור המרכז. ידיעת השפה האנגלית חובה.

ביוכימאי/ת

2. בעל/ת תואר MSc, או ph.D ידע נרחב בשיטות לבידוד חלבונים וחמרי טבע. נסיון של שנתיים (לפחות) בעבודת מחקר. העבודה כרוכה בשימוש באיזוטופים רדיואקטיביים. מקום העבודה תל־אביב, תחילת העבודה אוקטובר 1987. ידיעת השפה האנגלית חובה.

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

3. למתן שרות לציוד אלקטרוני מדעי ורפואי באזור תל־אביב.
תנתן עדיפות לבעלי נסיון, יוצאי ח"א וחי"ק.
רצוי אנגלית.
רכב צמוד, השתלמויות בחו"ל, תמריצי עידוד, 5 ימי עבודה בשבוע.

נא לפנות למשרות הנ"ל בצרוף קורות חיים — המלצות לת.ד. 1270 ירושלים 91012.

— סודיות מובטחת —

קרן קימת לישראל

דרושים/ות

1. מרכז פעולות חינוכיות ארציות בבתי הספר העל־יסודיים מס' 14/87

תיאור המשרה: ארגון פעולות הסברה ומפגשים חינוכיים עם תלמידים מורים והורים; תכנון וארגון סיורים במפעלי פיתוח הקרקע, ימי עיון ואירועים לתלמידים ומורים.
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית, רצוי מוסמך; בעל רשיון הוראה ו/או תעודת הוראה; נסיון רב בהוראה ו/או בניהול ו/או בפיקוח על חטיבות ביניים ו/או בבתי ספר על יסודיים; בעל רשיון נהיגה ורכב.
מקום מגורים בתל־אביב והתפקיד מחייב נידות ברחבי הארץ.

2. מרכז פעולות חינוכיות בבתי־ספר במחוז ירושלים מס' 15/87

תיאור המשרה: ארגון פעולות הסברה בבתי־הספר; תכנון וארגון כנסים, סיורים במפעלי פיתוח הקרקע, ימי עיון ואירועים לתלמידים ומורים.
דרישות המשרה: מורה מוסמך; ניסיון במינהל חינוכי; בעל רשיון נהיגה ורכב.
מקום מגורים בירושלים.
מועמדים/ות מתאימים/ות הממלאים/ות אחר דרישות אחת מהמשרות הנ"ל יפנו בכתב עד 22 ביולי 1987 בצירוף תולדות חיים מפורט הכולל השכלה וניסיון, לת"ד 283 ירושלים ולציין על גבי המעטפה מס' המכרז

מנע אש ביערות

לבית חולים טלביה דרושים/ות

* אחים/ות
* חובשים/ות קרביים
לעבודה מיידית

טל: 02־662441

דרושה
בוגרה עבור תפקיד מבקרת איכות
לא נדרש נסיון
12 שנות לימוד חובה
בפרטים לפנות לאשפלסט אשקלון
051־26210, 051־26825

יותר טוב מנפאואר

לסניף ירושלים
המחלקה המכנית
ההבצלת 5, א'־ה' 09:00־14:00
טל: 02־233436

דרושים
חבר'ה רציניים
בעלי רקע במכניקה
לעבודה באזורי ירושלים.

תנאים טובים למתאימים, הצעות כלכלה ותנאים סוציאליים — כחוק.

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

בקרית גת
דרוש/ה מנחה להדרכת מורים בבתי"ס בנושא שימוש מחשב בהוראה

תיאור התפקיד
★ ביקורים במערכות תואם באזור קרית גת
★ הדרכה בהפעלת מערכות תואם ושילוב תאבהרון והתרגול בתהליך הוראה בכיתה
★ מעקב אחר התקדמות והכוונה
★ טיפול בבעיות טכניות משותפות

הכישורים הדרושים:
★ השכלה אקדמאית מלאה
★ נסיון בהדרכת מורים
★ רצוי ותק בהוראה
★ רצוי ידע במחשבים

היקף המשרה המוצעת: עד שלושה ימים בשבוע
העבודה כרוכה בנסיעות ברכב פרטי
תחולת העבודה: מייד
נא לפנות בכתב לד"ר יהושע רושק, מרכז מנהי תוא"ם היחידה למחשבים בהוראה
ת.ד. 39513 רמת־אביב תל־אביב 61394

לבית חנה — מעון טיפולי למתבגרים בירושלים דרוש/ה

עובד/ת סוציאלי/ת
למשרה מלאה

דרישות התפקיד: 1) השכלה אקדמאית (רצוי M.A). 2) ניסיון של 3־5 שנים, כולל עבודה עם משפחות. 3) שעות העבודה בחלקן אחה"צ והערב.
בהצעות לפנות לת.ד. 16017 ירושלים בצירוף קורות חיים והמלצות.

מועצה מקומית גבעת זאב
למרכז הקהילתי
דרושים

מדריכים
במקצועות הבאים

טרום כלי	תופים
כלי נשיפה	תאטרון
פסנתר	ציור ורישום
כינור	

בעלי תואר ונסיון בהדרכה יפנו לאילן דזאק טל: 02־361141, 02־361184

נציבות שירות המדינה מודיעה על
פרסום מכרז פומבי מס' 177
(בהיתר מיוחד)

קצין מטה פנים
ביהודה ושומרון
משרד הפנים

הדרגה יס 2 ־ כא של הדירוג האחיד
(9 ־ 10) של דירוג מח"ר)

תיאור עיקרי התפקיד
טיפול בנושאים בסמכויות רשויות השלטון לפי התחיקה והנוהלים בענייניים מוניציפאליים באיזור יהודה ושומרון.
קצין מטה מטעם משרד הפנים ליד המינהל האזרחי ביהודה ושומרון ואחראים לטיפול מטעם ראש המינהל בתחום הרשויות המקומיות הערביות.

דרישות המשרה
השכלה אקדמית (תואר ראשון) ושמונה שנות ניסיון.
שליטה מלאה בשפה הערבית.
אישור בעל רשיון נהיגה למכונית פרטית. נכונות לנסיעות למרחקים ארוכים ולעיתים קרובות באזורי המינהל האזרחי ביהודה ושומרון.
פרטים נוספים והדרישות על השכלה ונסיון, ניתן לקבל בלשכת המודעות של נציבות שירות המדינה, הקריה רח' קפלן 3, ירושלים.
המועד האחרון להגשת הבקשות — כ"ו בתמוז התשמ"ז (23.7.1987)

מוקד 99

מקבוצת "השמירה" בע"מ
החברה המובילה בתחום המיגון המתוחכם

דרושים/ות:

מוקדנים/יות

★ מעל חצי משרה ★ יוצאי צבא/מבצעים ★ מגורים בגוש דן ★
תנאי שכר הולמים
פרטים בטל. 03-651051
ענת זרמתי

מקדמי/ות מכירות

★ עד גיל 30 ★ אפשרות למשרה חלקית
פרטים בטל. 03-706181/2
ענת גתיאת

המועצה המקומית
מצפה רמון
מחפשת

גזבר/ית

המעוניינים באתגר, שכר ותנאים משכנעים יפנו למזכיר הזובר
המועצה. גרשון ופניק
טלפון: 057־88561

המוכשרים ־ למצפה רמון

דרוש
רוכש מודעות
לידיעון אגודת הסטודנטים תל־אביב
טל: 420591
423004
לפנות ליפעת

לאיגוד מקבלי גמלאות מהנתאות בע"מ
דרוש/ה
עורך/ת דין
ידיעה טובה בגרמנית
טלפון:
03־662046
03־652364
לפנות לפר שטרנוס

לחברת אחזקה גדולה
דרושים
לעבודה בתל־אביב

אנשי מיזוג אויר

עם הסמכה בחשמל ונסיון מעשי מוכח, לעבודה קבועה. למועמדים מחוץ למרחב ת"א תינתן אפשרות סיוע בדיור.

חשמלאים מוסמכים

עם נסיון באחזקת מערכות + תעודות
נא לפנות טלפונית: 02־382076, 02־381238

אדם מנוסה ואחראי בתחום מכשירי הכתיבה לתפקיד בכיר במשרה מלאה
נא לפנות לגרפוס, בן יהודה 35, ירושלים

למושב באר טוביה
דרוש
מכונאי
למכון חקלאי
רצוי בעל נסיון בקומביינים לירק
טל: 055־81006

למיפרוטאל תעשיות ירושלים בע"מ
גבעת שאול ב'
דרושים
א. מסגר אחזקה
ב. מסגר אחזקת מכונות
להתקשר 02־522201

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

המגנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־61333
רחובות 08־451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 8.00־20.00
ביום ו' 8.00־15.00
טלפונים: 03־433300
"שוקר" — שרות רפואי לקט
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ומבוגרים בשעות 19—24
טל' 03־7549111 "שוקר" קוד מנוי 222
שר"ן — שירות רפואי נייד
ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום — 660585, 02־669531
מוקד לילה שבת חג — 226191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום — 218820, 218898
מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ולי השאיר הודעה לרופא תורן מכון בל"ר
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03־284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 285822 03—294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז סיוע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־660111
קשב לבית —
שרות טיפים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052—548575
7549111 איתורית 1500
שר"ן — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04־672222/3
תל־אביב 03־5461111
ילדים תומר 261113
חיפה 04־672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057—48111
מרכז רפואי באר יעקב 03־225958
מרכז סיוע למצבי לחץ מטעם "מעגלים"
א ו ה 11.00־13.00
ב ו ד 16.00־18.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
תורנות רופאים ויטרינרים — ד"ר פרייבין רישה הכמה האחר 3 רמת־גן 748250

אגף לשירות אנוש ־ חברה סיעודית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה
טל' 03־461727/8

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)
ירושלים
הדסה ע"כ — (ילדים, פנימית, עיניים)
שערי צדק — (כירורגית)
בקור חולים — (נשים, א.א.ג)
הדסה הר"צ — (אורטופדיה)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שדה רב האומר 3 תכנית ל' 428510
מעיין חיים מרכז צהלון שד' ירושלים 98 יפו 822986
ירושלים
מרפאות רח' הנביאים הנביאים 1 224173
חיפה
מרכז מכבר 27 664073
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 78 842433
בת ים
מאור הכיכר רייך 20 583360
רמת־גן
גרינה ביאליק 50 722237
פתח תקוה
קפ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
תרופה הרצל 2 28656
הקריות
הרכן מפשת מודיעין ק. מוצקין 715136
רחובות
הנגב הרצל 196 473956
חדרה
צליק בן הנשיא 322126
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא הכרות, משפחה, מיניות — אבשלי מניעה.
תל־אביב: ימים ב' ג' ד' — 16.00־19.00.
יום ו' שעות 8.30—11.00
רמבים 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' — 16.00־19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

המגנת רופאים במקרים דחופים:
מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052—61333
נהריה 923335
רחובות 08־451333
בת ים 585555
חולון 803135
לוד־רמלה 08־221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 8.00־20.00
ביום ו' 8.00־15.00
טלפונים: 03—433500

שר"ן ־ שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה כולל רופאי שיניים
מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון בל"ר
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03־284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' ועדבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 03—285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00־24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז סיוע לקורבנות אונס — 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04—660111
שר"ן — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים תומר 261113
חיפה 04—672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057—48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)

ירושלים
שערי צדק — (כירורגית)
בקור חולים — (ילדים, א.א.ג)
הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, עיניים)
הדסה הר"צ — (אורטופדיה)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שדה רב האומר 3 תכנית ל' 428510
זיוה אצ"ל 52 שכ' התקוה 378405
מרכז, שדה רב, זיוה
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מרכז, מרפאת רחמה הכ"ג 28 523191

חיפה
נודאו נורדאו 13 664039
חולון
עין יהב עין יהב 2 884854
בת ים
בלפור בלפור 90 583448
פתח תקוה
קפ"ח כללית חיים עוזר 905271
רמת גן
הרצל הרצל 52 722372
נתניה
המגן שד' ויצמן 13 22985
הקריות
הרכן מפשת מודיעין ק. מוצקין 715136
רחובות
ברק הרצל 155 452154
חדרה
צליק בן הנשיא 522126

מרכזי מידע — אגד
02—304304 03—432777 04—549121

הסנה
מוגש בשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	כ"ש	מוצ"ש
ירושלים	7.10	8.31
תל אביב	7.28	8.34
חיפה	7.23	8.35
באר־שבע	7.25	8.23

דרושים
סטודנטים/יות
לבציר ענבים בבית יתיר, מושב שיתופי דתי בהר־חברון
טל: 02־963123, 02־963126 בבוקר

מוכר / מוכרת
בעלי ידע ורגש בעיצוב פנים לייעוץ לקהל בחנות בדי ריפוד ווילונות
נא להתקשר לטלפון 611878
תל־אביב

למוסד ממשלתי לילדים מוגבלים בסביבות פ"ת
דרושים בדחיפות:
1. רכז/ת משמרת אחה"צ
2. בח עזר סיעודי לעבודה במשמרות
3. אחות מעשית לעבודה במשמרות
תנאים טובים מובטחים, הכשרה לתפקיד תנתן במקום, אפשרות קידום והשתלמויות בהתאם לכישורי המועמדים/ות
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קצר של נסיון באם יש, כתובת ומס' טלפון לת.ד. 2104 חולון עד 24.7.87

לעיתון ה"ארץ"
דרוש
עובד תחזוקה/ מלגזן למשרה מלאה
המעוניינים יפנו למר ישראלי יעקב
טלפון: 5121355

RS 1987

סניף אשקלון
דרושים

1. מהנדס מכונות
• ידע בתכנון
• נסיון באלקטרו אופטיקה
• נסיון 3־5 שנים
• למשרה קבועה.
2. הנדסאי מכונות
• ידע בתכנון
• נסיון באלקטרו אופטיקה
• נסיון 3 שנים
• משרה קבועה
3. מכשירנים
• בעלי נסיון צבאי
• הכשרה תינתן במפעל
• עבודה קבועה
4. חוטים/ות
• נסיון במעגלים מודפסים
• רצוי ידע בקריאת שרטוט
• משרה קבועה
5. מזכירה אנגלית/עברית
• נסיון בניהול משרד
• הכרחי ניסוח באנגלית
• לעבודה קבועה (5 ימים בשבוע)
6. מסגר אחזקה
• בעלי נסיון בתעשיה
• עבודה קבועה
7. מסיקי דוודים
• הכרחי נסיון בתעשיה
• עבודה קבועה
• למתאימים תנאי שכר טובים
8. חשמלאי מוסמך
• נסיון בתעשיה
• עבודה קבועה
9. מחטטאים/־ מפטיים
• בעלי תעודה צבאית
• משרה קבועה
10. מפעיל C.N.C
• רצוי בעל נסיון בהפעלת מכונת AKUMA
11. מפעילי מכונות
• בוגרי בתי ספר מקצועי
• לאחר שירות צבאי
• למשרה קבועה
12. הנהלת חשבונות סוג 1/2
• בעלי נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת
• רצוי תושבי אשדוד

בדבר פרטים נא לפנות ל־O R.S אשקלון הרצל 24 קומה ב' טל' 051־22134
קבלת קהל בימים א'־ה' 08.00־18.00
ימי ו' וערבי חגים 08.00־12.30

המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק
הועדה לאנרגיה אטומית
דרוש

מהנדס כימיה

★ בעל תואר שני עם התמחות בבקרת תהליכים ליישום עוקבים (TRACERS) בתעשיה ובמחקרי סביבה.
★ דרוש נסיון בתכנות מדעי במקרו־מחשב ובמערכות מדידה מפוקדות מחשב.
★ רצוי נסיון בתעשיה הכימית.
העבודה כרוכה בנסיעות ובשהות בשדה.

אנו עובדים חמישה ימים בשבוע ומקיימים מערך הסעות בכל אזור המרכז.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה, רשימת ממליצים ומספר טלפון למחלקת כח אדם, המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק דואר יבנה, מיקוד 70600.

— סודיות מובטחת —

ההסתדרות עולמית לנשים ציוניות
למרכז להכשרה מקצועית
דרוש/ה
לקראת שנת הלימודים תשמ"ח

מורה למקצועות: פקידות, כתבות, מעודראות והנהלת חשבונות
היקף המשרה 22 שעות שבועיות
מדריך/ה חברתי/ת לבית התלמיד
שעות העבודה 12.00־16.00
מורה לספרות
המעוניינים יפנו לויצו בית הכרם רח' החלוץ 27 ירושלים
טל: 02־531252

מושב עידן בערבה מחפש:

1. מרכז לשטח בצל
– עם ניסיון

2. גנן

להתקשר למספר 057־81138 למוטי בשעות הערב

هكذا في الأصل

רפי סוויסה מבקש מן הפרקליטות להעמידו לדין "כדי שאוכיח צדקתי"

מאת ראובן שפירא, סופר "הארץ"

רפי סוויסה מבקש מהפרקליטות להעמידו לדין בעניין חשדות המשטרה נגדו על הדחת עדים על ידו בחקירות המשטרה בפרשת בנו דוד, החשוד בביצוע התפרצויות לדירות.

בתוכן הועלו חשדות נגד סוויסה — מי שהיה נציב שירות בתי הסוהר — כאילו ניסה להשפיע על אשת בנו ועל אימה להעניק אליבי לבנו דוד בקשר למעשים, בהם הוא נאשם כי פרץ לדירות.

סוויסה מכחיש את ההאשמות האלה וטוען, כי פעל בצורה לגיטימית ולא עשה שום מעשה פלילי. לפני ימים אחדים כבר העידה בבית המשפט, בערות מוקדמות, אם כלתו של סוויסה בקשר למגעים שקיים איתה סוויסה בפרשה זו.

אתמול, כצעד יוצא דופן, הביע סוויסה את רצונו לעמוד לדין בפרשה, כדי להוכיח את צדקתו.

במכתב ששלח סניגורו של סוויסה עו"ד דוד חיים משגב לפרקליטות מחוז המרכז עדנה ארבל הוא כותב: "מרשי רפי סוויסה הורה לי להודיע לך שהוא, כשלעצמו, רואה בהגשת כתב אישום וביחוד העובדות לאשורן בבית המשפט את הדרך היחידה והאפשרית לטיהור שמו שהוכפש בימים האחרונים".

נראה כי ללא שום קשר למכתבו של סניגורו של סוויסה יוגש בימים הקרובים כתב אישום נגד סוויסה, מאחר שהמשטרה משוכנעת כי יש בידיה די ראיות להוכחת האשמות נגדו.

ילדה בת 7 וצעיר בן 18 טבעו אתמול למוות בחופי תל־אביב. הצעיר טבע בחוף הדרון. הוא נמשה מן המים, וניידת של מד"א עשתה מאמצים רבים להחייתו, אולם ללא הצלחה. שעתיים מאוחר יותר טבעה למוות ילדה בת 7 בחוף אלנבי. היא נלקחה לבית החולים "דוקח", שם נקבע מותה. בתמונה: חובשי מד"א מנסים להציל את הטובע, המוטל על אלונקה. (תצלום: אבי הזהב, "חדשות")

אלי לנדאו חסם את כביש החוף במחאה על הוויתור לדרוזים

במשך 45 דקות הנהיג ראש עיריית הרצליה מחסום ליד נוף ים וגרם לפקק תנועה ענקי עד 5 אחה"צ

(עז). 45 דקות נחסם כביש החוף, בסמוך לשכונת נוף־ים שליד הרצליה אתמול אחה"צ, במחאה על הדרך בה השיגו הדרוזים תביעותיהם בשמורת הר מירון.

ראש עיריית הרצליה, אלי לנדאו, העמיד לרוחב הכביש שתי משאיות גדולות וטרקטור, וחסם את הכביש. פקקי תנועה ארוכים השתרכו בכביש מכיוון חיפה לתל־אביב, ונהגים כועסים נאלצו לפנות לדרכים חלופיות בהכוונת שוטרי תנועה. כעבור 45 דקות, סמוך לשעה 5 אחה"צ, הוזזו המשאיות בהתאם להוראת המשטרה, והתנועה חזרה למסלולה.

הפגנת המחאה באה סמוך לאירועי בית ג'אן, כדי למחות, לדברי לנדאו, על הדרך בה נקטו הדרוזים. לנדאו אמר: "חסמתי את הכביש במחאה על ההתנהגות המבישה של הדרוזים. מעולם לא שמעתי שהדרוזי יאמר 'איטבח אל יהוד', ונעבור על כך לסדר היום. באתי להמשיך ולצעוק את צעקתו של מנכ"ל רשות שמורות הטבע, אורי בידרה, להם שאיבד את בנו במלחמות ישראל, וזעקתו 'שקר ונבלה' תלויה באוויר. כולם ממשיכים לקנות ולמכור קולות וכך מטפלים בבעיות מדינת ישראל".

לדברי ראש העירייה, הוא ביקש גם לעורר את דעת הקהל לאור בבעיות ההתנחלות הקשות של צומת נוף־ים, התנועה קורבנות בנפש מדי יום, ותושבי האזור נאלצים לעמוד בפקקי תנועה מדי יום ביומו, ואינם יכולים להגיע למקום מגוריהם. התושבים מבקשים, לדבריהם כבר שנים רבות, להרחיב את הכביש בנוסה ולבנות מעליו גשר להולכי רגל.

אחד השוטרים שהגיע למחסום כדי לכוון את התנועה הוא תושב בית ג'אן בעצמו, ג'מאל עטילה.

אלחדיף נתבע להגיש שמות המורים שהקצו מבחני נהיגה תמורת תשלום

מנהל אגף הרישוי דורש מיו"ר ארגון בתיה"ס לנהיגה להמציא לו ולמשטרה את שמות אותם מורים, שעל מעשיהם דיווח היו"ר במסיבת עתונאים בתחילת השבוע

מאת יהושע גבר, סופר "הארץ"

אברהם אלחדיף, יו"ר ארגון בתי הספר לנהיגה, נתבע אתמול על־ידי מנהל אגף הרישוי במשרד התחבורה, רפי ברזווד, להמציא מיד לו ולמשטרה, רשימה שמית של מורי נהיגה, שלדברי אלחדיף הקצו מבחני נהיגה תמורת תשלום.

מעלה זו מהווה עבירה על החוק, ומשרד התחבורה חייב לנקוט הליכים חוקיים נגד העבריינים. התביעה הוגשה בעקבות דבריו של אלחדיף בראשית השבוע במסיבת עיתונאים, לפיהם ידוע לו כי מורים מקצים מבחני נהיגה לתלמידים המרבים להם בתשלום.

משרד התחבורה מקצה לבתי הספר לנהיגה את מבחני הנהיגה לפי שיקולים מקצועיים, המותנים בבשלות של התלמיד לעמוד במבחן. ההקצאה נעשית חינם, ללא תשלום. מסיבה זו רואה משרד התחבורה בדברי אלחדיף במסיבת העיתונאים האשמה בשוחד — עבירה פלילית.

בשבועות האחרונים יצאו מורי הנהיגה במאבק נגד המצב הבלתי נסבל במשרדי הרישוי, שם נאלצים תלמידיהם להמתין חודשים ארוכים עד שהם זוכים לעבור את ה"טסט".

בעקבות זאת, נמסר מלשכת דובר משרד התחבורה, הוגדל מספר הבוחנים, והחל מחודש יולי, ב־52 בוחנים, בנוסף על הבוחנים הרגילים, ואילו מספר מבחני הנהיגה הנוספים לחודש גדל בכ־10,000 למשך חצי שנה.

לשכת רואי החשבון תשפוט חברים על "פרסומת ושידול לקוחות"

מאת יהודה שרוני, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

לשכת רואי החשבון הוליכה באחרונה להעמיד שני רואי חשבון לדין על עבירה על תקנון האתיקה של הענף.

מדובר בשני מקרים שונים שטופלו עקב תלונות של רואי חשבון אחרים. אחד מהנוטעמים לדין מואשם כי שלח דואר לעורכי־דין שאינם נמנים עם חוג לקוחותיו, ובו הציג את שירותיו. רואה חשבון זה נתבע על פרסומת ועל שידול לקוחות.

רואה חשבון האחר מואשם כי פירסם בעיתונות מודעות, ובהן הוא מודיע על צירופו של חבר חדש למשרדו, וכי האיש יהיה אחראי על יחידת המיסים במשרד. חבר זה היה בעבר סגן פקיד השומה בת"א 2, שהוא אחד ממשרדי השומה הגדולים בת"א. גם רואה חשבון זה נתבע על פירסומת.

חוגים בלשכת רואי החשבון הסבירו כי התחרות החריפה בענף מאלצת את החברים לפרסם עצמם הן במישרין והן בעקיפין. אחדים מרואי החשבון הבכירים, מפרסמים עצמם בעקיפין בכלי התקשורת באמצעות מתן עצות חינם בתחומים שונים.

לארכיטקטים, ליצרני עבודות אלומיניום ולרוכשי בנייה

עידן חדש בענף האלומיניום

קומפלט + הדרכה + מידע = הכל תחת גג אחד

1 קומפלט — קיימים במרכז - פרופילים, אביזרים, אטמים, מבלטים, קטלוגים ותצוגת דגמים בבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

2 הדרכה — קליל הקימה 4 מרכזים לייעוץ טכני והדרכה - תצוגה במקום, אפשרות לייצור דגם, חופשי - ללא תשלום, הביקור בתיאום מראש.
איזור המרכז — ארמל 03-808734, 805320 | איזור ירושלים — אלמיר 02-854468 | איזור הדרום — רהפל 057-73124, 33124/5 | איזור הצפון — קליל 04-700424, 710857

3 מידע — קטלוגים הכוללים שרטוטי הרכבה, פרופילים, אביזרים, אטמים ומבלטים ניתן לקבל במפעלנו, במרכזי ההדרכה, ובבתי המסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

קליל 2000 — פתרון רב תכליתי ספרופילי אלומיניום
קליל 4000 דרי קיפ — חלון ציר צד משתפע
חלון הזזה קליל 1920 — 2-3 נתיבים
חלון כיס קליל 1620 — דגם קל
דלת הזזה קליל 2160 — יציבות ותוקף עד 300 ס"מ
4 תלונות צ"ס 6 פרופילים משותפים — קליל 4020 קיפ, קליל 4030 ציר, קליל 4040 פיוט, קליל 4050 קבוע
חלון כיס — קליל 1660, קליל 1661-רשת, קליל 1662-נושה

החלונות עמדו בבדיקות התאמה של מכון התקנים הישראלי לדרישות ת"י 1068 "חלונות אלומיניום".
כל פרופילי קליל מיוצרים בהשגחת מכון התקנים הישראלי.
סימן הזיהוי הבלעדי של פרופילי קליל ≡ 3 פסים.

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210 קרית מוצקין ■ 26114 ■ טל: 700424, 710857 (04) ■ טלקס 471637 KLIL IL ■ פקס: 711190 (04)

מה מתבשל?

מזון ומטבח

קראו החודש ב־ מזון ומטבח

כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.

המחיר: 2.80 ש"ח בלבד

מסעדנים-קראו החודש ב"מזון ומטבח" על סעודות ומסעדות: ★ לאכול בעיניים - קרין בשר ★ על טעם ועל ריח - קצה הגינה ★ סוכריות מתגלגלות ★ מגמות ואופנות במטבח הצרפתי העילי של ימינו ★ שיח יינות מקליפורניה ★ ועוד ועוד...

הפצה ע"י: "נד — חברה להפצה".
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

הוזמנה ל"פגישת אירוסים" ונאנסה ע"י הארוס וידידיו

(עז). צעירה שהוזמנה לפגישה עם החבר שלה לקראת אירוסיהם, נאנסה עליידו ושני צעירים נוספים מתרשיחא — נאמר בכתב אישום שהוגש אתמול לבית המשפט המחוזי בחיפה.

כרם אסד אסעד הנדייה (21), נג'יב אניס עבד (21) וחביב אסד הנדייה (18), נאשמים באינוס בצוותא של נערה ערביה בת 18.

כרם נפגש עם ידידתו באחד מימי יוני בצהרים, בחורשה ליד כפר החורשים. כשהגיעה, תקף אותה הנאשם, קרע מעליה את בגדיה ואנס אותה. התביעה טוענת כי שלושת הנאשמים אנסו את הצעירה, התעללו בה וצילמו אותה במצבים מביכים.

בל"ל מוותר על החזר חלק מהלוואה שנתן לעובדים

מאת אריה לביא

הנהלת בנק לאומי החליטה לוותר על חלק מההלוואה שנתנה לעובדי הבנק במסגרת הסכם השכר ל־1986.

לכל עובדי הבנק ניתנו אז הלוואות של 750 — 3000 שקל, בלי ריבית, אך צמודות למדד, ל־30 חודש. ההלוואות ניתנו לפי דרגת העובד, והחלו להיפרע בינואר 1987.

לפי הסכם שהושג אתמול עם העובדים, תחזיר להם הנהלת הבנק את התשלומים הראשונים ששולמו השנה על חשבון ההלוואה. זאת במסגרת הסכם השכר לשנת 87'.

מיכל ושי לוינזון
חובקים בת

נכדה

להדסה נשר, חיפה
למירה ומרדכי לוינזון, תל־אביב

סנט־לואיס, ארה"ב
ז' תמוז תשמ"ז
4 ביולי 1987

האזנו הערב בשעה 19.00
לטור השבועי ב"קול ישראל",
בה יראיין יואל רפל
את שמואל כהן
ראש המועצה המקומית מצפה־רמון
על
התנופה המחודשת בישוב

רשות השידור

האזינו הערב ב־ 19.05
לטור השבועי של רשת ב'
עם פנחס שדה

הופיע מהדורה שניה של ספרו
סיפורי הבעש"ט

בהרצליה
בלב העיר
פנטהאוז מפואר
בקומה ה־15
600 מ"ר מיזוג מרכזי, שיש איטלקי,
מטבח אמריקאי נוף מרהיב
052־540172
03־473666 בשבת

המשרד לעניני דתות
לב שומע
חייג — 02–551000
02–551009
בימים ראשון ורביעי
בין השעות 18.00–22.00
תיענינה פניותיך ושאלותיך בנושאים ערכיים
ורוחניים ובנושאים מעשיים טכניים
וארגוניים הקשורים לשרותי הדת בישראל
השרות ניתן לציבור ע"י
המשרד לענייני דתות
בסיוע תנועת אל־עמי

חוסייני, מנהל המרכז ללימודים ערביים, שוחרר ממעצר מינהלי

מאת אורי ניר, סופר "הארץ"

שעות אחדות לאחר שהותר מתקופת מעצר מינהלי בת שלושה חודשים, הכריז אתמול ראש המרכז ללימודים ערביים במזרח־ירושלים, פייצל חוסייני, כי הוא מתכוון להמשיך בפעילותו במסגרת החוק, למען הגדרה עצמית לפלשתינים, ונגד הכיבוש הישראלי בשטחים.

נגד חוסייני — הנושא תעודת מושב מזרח־ירושלמית — הוצא צו מעצר מינהלי לתקופה של שישה חודשים, בחשד שעסק בפעילות הסתה חתרנית. משך המעצר שלו הופחת לשלושה חודשים בהוראת שופט, עקב ערר של חוסייני על הצו. מקורות בכירים במערכת הביטחון העריכו בשבוע האחרון כי בעקבות מעצרו של חוסייני "פחתה מאוד פעילות ההסתה וההתארגנות המדינית במזרח־ירושלים ובגדה המערבית".

בטיעוניה נגד חוסייני, הסתמכה פרקליטות המדינה על תיק סודי, וכן על ראיונות שחוסייני העניק לעיתונות בשנה האחרונה. לדברי חוסייני, התיק הסודי שהפרקליטות הכינה נגדו היה פיקטיבי, וצו המעצר נגדו הוצא בגלל חששם של השלטונות מפעילותו הפוליטית החוקית ומהדעות שהוא מביע בפומבי.

אמנסטי מגיב

בתשובה לשאלה, נמנע חוסייני מלגנות את מעשי הטרור שמבוצעים בשטחים נגד אזרחים ישראלים. לדבריו, הכיבוש הישראלי ומדיניות ההתנחלות של ישראל הם הגורמים הבסיסיים למצב המבוכה השורר בקרב אוכלוסיית השטחים, ומביא את הטרור. עם זאת אמר חוסייני כי "כל אזרח שנהרג בשטחים ובתוך גבולות הקו הירוק, בין אם הוא יהודי או ערבי, הוא בבחינת אובדן של אזרח בפוטנציה למדינה החילונית־הדמוקרטית שתקום בעתיד באזור זה, ועל כך יש להצטער".

ארגון זכויות האדם "אמנסטי" הודיע בשבוע שעבר כי הוא מכיר בחוסייני כבאסיר מצפון. הארגון קבע כי חוסייני נעצר בגין פעילותו הפוליטית הבלתי־אלימה.

בימ"ש דחה דרישת המדינה להטיל עונש מאסר על מי שהרגה חברתה בתאונת דרכים

ד"ר עדנה אלוני, מרצה בכירה באוניברסיטת חיפה, לא צייתה לתמרור "עצור" באזור ים המלח, וגרמה למות חברתה בתאונה ● המדינה דרשה עונש מאסר, אך ביהמ"ש אישר עונש שהוטל עליה בבימ"ש שלום: 350 שעות שרות לתועלת הציבור

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

בפסקדין ראשון מסוגו ועקרוני דחה בית המשפט המחוזי בבאר שבע את בקשת המדינה להטיל עונש מאסר בפועל על מרצה בכירה באוניברסיטת חיפה, שהואשמה בהריגת חברתה בתאונת דרכים.

השופטים השאירו את העונש שהוטל עליה — 350 שעות שרות לתועלת הציבור ושש שנות פסילה. השופט המחוזי אפרים לרון קבע בהחלטתו כי "השרות לתועלת הציבור הוא אמצעי מתקדם וליברלי, וראוי ליישמו כדי לגוון את דרכי הענישה".

עדנה אלוני, מרצה בכירה לספרות באוניברסיטת חיפה, ואם לארבעה ילדים, הואשמה כי ב־1984, בעת שנהגה במכוניתה באזור ים המלח, לא צייתה לתמרור "עצור", פגעה בכלי־רכב אחר בצומת, וגרמה למותה של חברתה שישבה לידה. היא עצמה נפצעה באורח בינוני.

נגד אלוני הוגש כתב־אישום בבית־משפט השלום בבאר־שבע, ולאחר שהודתה באשמה, הוטלה עליה, לבקשתה, עבודת שרות לתועלת הציבור בהיקף של 350 שעות — הנחיית סדנאות לנהגים למניעת תאונות, הדרכת ילדים מוגבלים במוסד של ויצ"ו.

פרקליטות המדינה ערערה על העונש, בטענה כי ראוי שהעונש על עבירה של גרימת מוות בתאונת דרכים יהיה מאסר בפועל.

אב בית הדין השופט לרון קבע אתמול כי במקרים מסויימים עבודה לתועלת הציבור הולמת יותר ממאסר. גם השופט י. בנאי הסכים לפסק הדין, ואילו השופט א. טר משוב שישב בהרכב היה בדעה שיש להטיל מאסר בפועל. השופטים המחוזיים השאירו את פסק הדין של בית משפט השלום על כנו אך הוסיפו 6 שנות פסילה לעונש המקורי.

מכתב אישום שהוגש בתל אביב על מעשה שאירע בין רח' אלנבי לאנטוורפן

המוכר מסר יהלומים ב־184,000 דולר, הקונה פתח הכספת ונעלם בדלת סמויה

הנתבע — וולף לוין, הקרוי גם לינדין ארנולד וגם אהרון קיגל

(עז). תביעה על־סך 300 אלף ש"ח הוגשה אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב נגד איש־עסקים, המופיע, לטענת התביעה, בשמות שונים, ומבוקש ע"י כמה ממשטרות אירופה. הצליח להונות את התובע, יהלומן ישראלי, בשיטה מתוחכמת.

התביעה הוגשה מטעם חברת "דיאמנטס אורה", העוסקת ביבוא וייצוא יהלומים, נגד וולף לוין, הידוע בכינויים נוספים כמו לינדין ארנולד, ואהרון קיגל, שכתובתו כולם רחוב דוד רזיאל 6 בבת־ים.

טרם הוגש כתב־הגנה בתיק זה.

בכתב־התביעה נאמר כי בדצמבר 86' התקיימה פגישה בין מנהל מטעם החברה לבין הנתבע, שהציג עצמו כסוחר יהלומים. הפגישה נערכה בחנות "תכשיטי ספיר" ברחוב אלנבי בתל־אביב, ובה ביקש וולף לוין לקנות יהלומים מהחברה התובעת. הוא התנה עסקה זו בכך שהיהלומים יימסרו לו במשרדו באנטוורפן, בלגיה.

ב־21.12.86 נסע מנהל "דיאמנטס אורה", צבי מוסקוביץ, לאנטוורפן, ולמחרת התקיימה הפגישה המתוכננת במשרדו של הנתבע, כאשר אל וולף לוין התלווה אדם נוסף, שהציג כשותפו. מוסקוביץ הציג את היהלומים שהביא, בשווי של 184,000 דולר, והשניים בדקו אותם וביקשו לקנותם בהתאם.

נטען כי הנתבע איפשר את קניית היהלומים, ואז פנה אל פינה בחדר, שם היתה כספת, על מנת להוציא מתוכה את הכספים לתשלום. אלא שתוך־כדי, כהרף עין, חמקו הנתבע ו"שותפו" דרך דלת סמויה שהיתה בפינת החדר, ונמלטו.

מוסקוביץ הזעיק את המשטרה הבלגית, שגילתה כי המשרד הושכר ע"י הנתבע ואדם נוסף, לאחר שמסרו לבעל המשרד פרטים שקריים. מאז ניסתה חברת "דיאמנטס אורה" להתחקות על עקבות הנתבע, וגילתה, לטענת התביעה, כי האיש מבוקש ע"י כמה ממשטרות אירופה, וכי הוא נוהג להשתמש בשמות שונים לצורך מעלליו.

לפיכך תובעת החברה החזרת היהלומים שהוצאו ממנה בתרמית, בצירוף ריבית מירבית, הוצאות משפט ושכר טירחה.

השופטת רות שטרנברג־אליעז הוציאה אתמול צו־עיכוב יציאה מן הארץ נגד הנתבע.

ערך את העמוד יצחק לאור

חשבשבת TM

תוכנה להנה"ח, שווק, רכש, יצור וניהול מלאי

חשבשבת מרכז: ת"א, דרך פ"ת 65, טל. 03-261146

סניף דרום ת"א: יפו, בית מרכזים 03-812918, 03-812915
סניף ר"ג פ"ת: ר"ג, היצירה 31 03-7511101, 03-7511001
חשבשבת ירושלים: בן־יהודה 13 02-245546, 02-232193
חשבשבת השפלה: רחובות, ויצמן 9 08-468918, 08-462818
חשבשבת צפון: חיפה, שד' הנשיא 46 א' 04-337163, 04-333950
סניף הגליל: נצרת, עצמון 16 06-571343
חשבשבת השרון: כ"ס, ויצמן 138 052-449563
סניף נתניה: רח' רזיאל 7/9 053-915264
חשבשבת דרום: ב"ש, מרכז הנגב 40 057-37762, 057-77114

ברכות ללקוחותינו החדשים:

שמינר בע"מ, ת"א; דיונון, ת"א; אפרת מכונלוגיות, ת"א; תעשיות להם צרפתי, ת"א; דפנה את פרנקו, ת"א; צפרת חקפים, ת"א; דקמה סוכניות, ת"א; איגוד המפרסמים, ת"א; פנאר לי, ת"א; בית כהן אלקטר, ת"א; פריים 2000, ת"א; ישיבת הידושי הרים, ת"א; הקפריין דורין, ת"א; סורדן בע"מ, ת"א; בגד ספורט, ת"א; עיתון גלובס, ת"א; א.ח.ה., ת"א; אדם חיים ודפי, ת"א; גריגברג מהנדסים, ת"א; הפועל המזרחי, ת"א; מיסטר עופר, ת"א; קידום מכללת, ת"א; זליג בורה, ת"א; הכנסים האמריקאיים, ת"א; ביה"ס אליאנס, ת"א; קוביכל, ת"א; ענתבי, ת"א; דיראו סיב, ת"א; אלקטרוניקס ליין, ת"א

בניש חיים, ת"א; גק אל, ת"א; מופרסמאר, ת"א; מלין, משהבי"ס; רוגרדובי, ת"א; F C.P, ת"א; בן שם אלי, רמה"ש; ליפ סילן, יהוד; סכבי העולמי, ר"ג; משכל בע"מ, ר"ג; צלילים בע"מ, ר"ג; א.פ.ג. אביב, ר"ג; אלדור מחשבים, גבעתיים; לאופל השקעות, ב"ב; ח א.ס., ר"ג; ר.ח. הנהה"ש, פ"ת; כדייד, פ"ת; פרמה סריד, פ"ת; שייביערנש, פ"ת; מ.מ.ס.ר. חולון; אורם, בת"ים; שרון שחר, בת"ים; דשת סוכני ביטוח, ראשל"צ; קרן אספקה לבנין, ראשל"צ; קרן אספקת מזון, ראשל"צ; א.מ. אחזקה, רחובות; ש.ח.ד., נס ציונה; דוד ברוך, לוד; תורג'מן ש. יבנה

יפית מודל, ת"א; מזרי ניסים, גן יבנה; הסוד הסמוטומים, ירושלים; מוסד ביאליק, ירושלים; מלון אייל, ירושלים; אוני בבעת רם, ירושלים; ריזל מנחם, ירושלים; רותם פיתוח ובנין, ירושלים; אחים דורה, מבשרת ציון; סידי חבשום, בית שמש; שלי, כ"ס; סמדר לבנין, רעננה; רוסמן ובניו, רעננה; אסולין הרצל, רעננה; גומיקו אקספורט, רעננה; גרעין משה, מושב בצרה; גרשון שלום, הוד השרון; הקו הירוק, הוד השרון; קיבוץ שמיר, גליל עליון; ביסון יורם, קרית שמונה; אלקריף דוד, קרית שמונה; אמסית, מושב גורן; זכוכית נהריה; ארז הצפון, עכו; מל מערכות מידע, עכו; נתן צנצורים, ק. חיים; ד"ר צוריה רובי, ק. ביאליק; הנ' מכשירי רפואה, ק. אתא; רצף תעשיות, ק.אתא; בית הלחם, חיפה; אורלי תאורה, חיפה; שמראהלבד, חיפה; חנוכה דוד, ת"א

נגת בע"מ, חיפה; ג.ר.א.ס. בע"מ, חיפה; מאיר אבי, חיפה; עדילן שורק ושוכני, חיפה; עוגן בע"מ, חיפה; אקלימי מאיר, חיפה; שוזקן, חיפה; יצחק אברהם, ביתשאן; הולים בע"מ, עפולה; עצמון פלסט, פרדס חנה; ה.ק. כימיקלים, בנימינה; אפריאם יוסף, חדרה; אורס, נתניה; נוימן מפעלי מתכת, נתניה; ואמן משה, נתניה; דובב חיים, נתניה; בלוירה אלון, הרצליה; א ד ש, הרצליה; מועצה כפר שמריהו; שרות ניהול, אשדוד; סלול לאון, גדרה; בגן בע"מ, באר שבע; הכס בע"מ, באר שבע; ר ר חשבים, ב"ש

אלפי ממליצים אינם יכולים לטעות!

בית אבות
תפארת המשפחה
לעצמאיים, תשושים, סיעודיים
רח' אפשטיין (הגפן) 17
ב"ב טל: 798900
אכסניות לחודש
ראשון חינם
במחירים עממיים

הארץ

יום ו' י"ג בתמוז תשמ"ז
10 ביולי 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשם שוקן עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת בתכנן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

ההסכם הוא בלתי נמנע, השביתה נמנעת בהחלט

מותניים — אם לא תחול התפתחות של הרגע האחרון — תנחית ההסתדרות על הציבור השבתה כללית של השירותים הציבוריים. ייאמר מראש ובמלוא הבהירות: זו היא השבתה מיותרת, חסרת הצדקה. ההסתדרות תיטיב לעשות, אם תבטל אותה. זאת משום שטענתה של ההסתדרות, כאילו שר האוצר אינו מוכן להיכנס למו"מ על תוספת שכר, אין כל יסוד במציאות.

נכון ששר האוצר אינו מוכן, בשלב זה, לדון על "תוספת שכר גלובלית" לעובדי השירות הציבורי. אבל יש ארבעה דברים ששר האוצר מסכים להם (על פי הודעתו שלשום ב"מוקד"), עוד בטרם החל המו"מ לגופם של עניינים: להבטיח שהשכר הריאלי של עובדי הציבור לא יפול משכרם ב־1986; לתקן את שכרם של בעלי השכר הנמוך (לא רק ברמות שמתחת לשכר המינימום אלא גם מעבר לזה); לבחון — במגמה לתקן, את גמלאותיהם של קצבאי שירות המדינה; ולדון כבר עכשיו על תוספת אפשרית לשכרם של עובדי הציבור בשנת 1988. ארבעה סעיפים אלה יכולים לשמש נקודות מוצא מספקת למשא ומתן ענייני — מבלי שההסתדרות תוותר מראש על תביעתה לתוספת שכר גלובלית.

התעקשותו של שר האוצר בעניין תוספת שכר גלובליות קשה לעיכול אבל אינה שרירותית. תוספת שכר משמעותית לכלל העובדים — ההדגשה על המלה "משמעותית" — לרבות בעלי שכר בינוני וגבוה, עלולות לפגוע ביציבות בשתי דרכים: להגדיל את התקציבים הציבוריים ולסכן את איזונם; ולשמש עילה לתביעות שכר מקבילות במגזר העסקי. התעקשותו של נסים היא לטובתם של השכירים, שיהיו הראשונים להיפגע אם תתחדש האינפלציה.

יתכן שבסופו של דבר, בלחץ של שביתות, ייאלצו המעסיקים הציבוריים לשלם תוספת שכר גלובליות ניכרות לכלל העובדים. במקרה זה לא רק שתיפגע היציבות — שלגביה מפגינה ההסתדרות אדישות ניכרת — אלא יוקטן הסכום שהמעסיקים יוכלו להפריש לבעלי השכר הנמוך ולגמלאים. האם מעוניינת ההסתדרות להפגין שוב שהיא מקריבה את עניינם של בעלי השכר הנמוך והגמלאים לטובת בעלי השכר הבינוני והגבוה?

כך או כך, אין הצדקה להשבתת השירותים בכלל ובהיקף המתוכנן בפרט. מדוע חייבים חולים בבתי־חולים ובמרפאות לשלם את מחירו של מאבק מקצועי שהצדקתו שנויה במחלוקת, במקרה הטוב? באיזו הצדקה מנתקת ההסתדרות את קשרי התעופה הבין־לאומיים של ישראל למשך שמונה שעות תמימות? איך מרשה ההסתדרות לעצמה להדיר את הציבור משירותי רדיו וטלוויזיה למשך 24 שעות? והכל משום שהממשלה אינה מוכנה להיענות מייד לתביעה או שתי תביעות שהוגשו לה.

אי אפשר להתעלם מן הרושם שיש בין ראשי ההסתדרות והקרוב עסקני שני האיגודים המקצועיים הנוגעים בדבר ששון מהפרו אלי קרב ("נשגע אותם עד שיתנו", אמר אחד מהם). מר קיסר ייטיב לעשות אם ירסן את עסקניו הלהוטים ויחדש מיד את המו"מ עם שר האוצר; שני האישים ייטיבו לעשות אם ייפגשו עוד היום כדי לגבש את עיקרי ההסכם.

ההסכם הוא בלתי נמנע, השביתה — נמנעת בהחלט.

האמריקאים: נורת אומר אמת

(עכ) 58 אחוז מן האמריקאים סבורים כי לויטננט־קולונל אוליבר נורת אומר את האמת בעדותו המשמעותית בפני ועדות החקירה של הקונגרס בפרשת "איראנגייט", כך מגלה סקר דעת־קהל שפורסם ביום ו' רשת הטלוויזיה איי־בי־סי.

70 אחוז מהנשאלים הביעו את הדעה כי מי שהיה עוזר המועצה לביטחון לאומי מיטיב להתנהג כשהוא חשוף למטר השאלות שמציבים לו פוליטיקאי הקונגרס. 61 אחוז מהנשאלים הביעו את הדעה כי אין להעמידו למשפט.

יצויין כי לפני שנורת התחיל להעיד בפרשה סברו 59 אחוז מהאמריקאים שלא יאמר את האמת, כך על פי סקר שפירסם בתחילת השבוע הזה השבועון "יו.אס. ניוז אנד וורלד ריפורט".

ישראל אינה קנין האדוקים

מאת פולס

יש מקום להרגשת סיפוק על ששתי הצעות־חוק (של המפד"ל ושל ש"ס) נדחו על־ידי רוב חברי הכנסת. לא היתה זאת הפעם הראשונה שהוכשל ניסיון הדתיים לשלול את יהדותם של עולים שגוירו בחו"ל על־ידי רבנים רפורמים וקונסרבטיביים, ובדרך זו להוציא את שני הזרמים האלה אל מחוץ למחנה; אבל הבסת הניסיונות האלה מתנהלת יותר על רקע החשש — המבוסס היטב — מניכורם של רבים מבין יהודי ארצות־הברית, העלולים להירתע מדרך המדינה, מאשר על רקע שכנוע פנימי המחייב הכרה בזכות קיומם של כל זרמי היהדות הדתית.

אפשר לגרוס כי מאמצי המפלגות הדתיות לשנות בדרך של חקיקה ממלכתית את דמות המדינה ואת צביונה של הפרוטקציה היהודית, נכשלו עד כה לחלוטין — אם נוציא מכלל זה את חוק הגירושין והנישואין. הנה הצעת־החוק "לשמירת מקומות קבורה" המיועדת לקצץ בכנפי המחקר הארכיאולוגי, נמצאת זה 5 שנים בגניזה, ויש מקום לקוות כי גם הצעת־חוק להרחבת סמכויותיהם של בתי־הדין הרבניים תהיה שותפה לגורלה של הצעת־החוק שנכשלה השבוע בכנסת. אבל הכשלונות החוזרים ונשנים בתחום החקיקה הממלכתית אינם צריכים להטעותנו. ישראל מציגה בשנת הארבעים לקיומה תמונה "דתית" — קרי, אורתודוכסית — בולטת הרבה יותר אפילו מלפני עשר שנים.

ציבור האזרחים החילוני מוטרד ללא הרף על־ידי יוזמות של נציגי המפלגות הדתיות בעיריות וביתר הרשויות המקומיות. מנסים להכריח אותם לאכול מצה בלבד בשבוע של פסח, למנוע הצגות קולנוע בשבתות וחגים, לפרסם באופיה החילוני — ברוחה הגדול — של חיפה. אין רוצים נשים כחברי המועצות הדתיות, שבסמכותן לבחור רב מקומי, ועוד דוגמאות כאלה וכהנה.

הממשלה עושה, זה 10 שנים, כל מה שביכולתה כדי לקדם את עניין האורתודוכסים במישור מינהלי. היא מפטמת ישיבות וכוללים ומשלימה עם צמצום ניכר בכוח־האדם העומד לרשותו של צה"ל. לשום קבוצות של אינטרסנטים אין הממשלה מסבירה פניה כמו לרבנים לסוגיהם, ובעניין השמיטה של שנה זו מתעלם משרד החקלאות אפילו מדעתה של הרבנות הראשית לארץ־ישראל, אשר בהוראותיה זו נוטה לקולא דווקא.

באגף החינוך הממלכתי־דתי שבמשרד החינוך והתרבות מורגשת המגמה להתייחד עם הפלגים הקיצוניים. המורים רבים בבתי הספר הנתונים לפיקוחו, נוטים בעצמם לעבר אגודת ישראל וש"ס.

היועץ המשפטי לממשלה נאלץ להתאבק, במקרה של ויליאם נקש, עם בית־דין רבני שהוציא צו עיכוב נגד הסגרתו, אשר בית־המשפט העליון ראה לנכון לכוף על שר־המשפטים. השפעת המפלגות הדתיות מורגשת על כל צעד ושעל, ה"סטאטוס קוו" בתחום היחסים בין הדת והמדינה מתערער והולך.

יש הזוקפים את התהליך הזה לחובתו של משטר הבחירות אשר מקנה, זה כמה שנים, למפלגות הדתיות את יכולת ההכרעה בין שני המחנות הפוליטיים הגדולים, שאף אחד מהם אינו מסוגל לגבור על יריבו. אבל שינוי המשטר לכיוון של בחירות רוב חברי הכנסת באזורים היה למעשה מגדיל את השפעת הדתיים: בעוד שמספר חברי הכנסת של המפד"ל, ש"ס, אגודת ישראל ומורשה היה צפוי לקטון, היה מספר חברי הכנסת שיתמכו בדרישות הדתיות, גדל בשיעור מחשי. בכל אזור־בחירה שמספר הבוחרים הדתיים בו לא היה מספיק לכיבושו, היו בעלי "הקול הצף" אלה שיכריעו את הכף לצד הליכוד או המערך, ומועמדיהם היו רואים צורך להבטיח לבוחרים הדתיים את תמיכתם בענייני חקיקה.

הבעיה האמיתית אינה גלומה בכוחן הפרלמנטארי של המפלגות הדתיות, אלא בעובדה כי רבים מבין חברי הכנסת שאינם דתיים, נוהגים להתייחס במידה זו או אחרת של הבנה, אהדה או לפחות סלחנות לחברי בית־הנבחרים המתיימרים לייצג באופן מוסמך ובלעדי את "היהדות".

מפלסי הדרך

הראשונים שפילסו את הדרך לכך, נמצאו דווקא בין ראשי מפלגת העבודה. אלה, יורשיהם של ראשוני העליה השניה והשלישית, שאבותיהם — והם עצמם — התחנכו על ברכי ההשכלה במזרח־אירופה, גילו לפתע כי הדור הצעיר הגדל במדינת ישראל, זקוק לחיזוקה של "תורשתם היהודית". זלמן ארן ז"ל, כשר החינוך והתרבות, ביקש לתקן מה שנראה בעיניו עיוות מצער.

הגדיל לעשות מנחם בגין, אשר תיבל את שיחותיו בהבעות תנאי משאלה "אם ירצה השם", וכיסה את ראשו בכיפה כל אימת שציטט מתנ"ך בהופעותיו הפומביות. מאז הורגלנו גם לתצלומיו של שמעון פרס חובש כיפה וההרגשה כי האדוקים הם היהודים "האמיתיים", הולכת והופכת לנחלת הכלל. אין תימה כי מספרם של בוגרי הישיבות מגיע היום לרבבות; ושהמגיפה של "חזרה בתשובה" התחילה להתפשט, גם היא.

נחוץ להזכיר כי התנועה הציונית צמחה על אדמת ההשכלה, וכי קיימת יהדות לגיטימית גם מחוץ למחנה האדוקים בדת. גם מי שאינו מניח תפילין יכול לכבד את המורשה היהודית על כל היבטיה ולדאוג לחינוך בערכיה. האמונה באל עליון אינה מחייבת שמירת כל תרי"ג המצוות, וגם יהודי שאינו שומר־מצוות יכול לקיים את עצמו ואת ילדיו כחוליה בשרשרת הארוכה של תולדות עם ישראל.

רוב יהודי ישראל אינו אדוק, ורוב יהודי הגולה, ביחוד אלה שבארצות־הברית, דוגלים בפלורליזם בתחום הדת. רוב הבנים, הנכדים והנינים של יהודי מזרח־אירופה שהגיעו במאה השנים האחרונות לחופי העולם החדש, נבנו שם במאה העשרים לתחום התרבות המערבית. הם סולדים מגילויי הפונדמנטליזם והזרם לכיבושה של מדינת ישראל. הם רוצים להזדהות עם ישראל כמדינת היהודים; אבל נבצר מהם להבין מה קורה אצלנו, תחת חסותן של ממשלות ישראל, אשר מפלגת העבודה משתתפת בכמה מהן והיא משלימה לעיתים קרובות עם הכפיה הדתית, והחלוקה אף מוחות אחרי "הציבור הדתי", אשר כביכול מסוגל להקנות למערך רוב בכנסת.

חברי המערך המבקשים לרווח אותו לכיוון זה, משלים את עצמם: אין הם מעריכים כראוי את רוח הקנאות ואת יצר התוקפנות שהיים ראש בקרב רוב הרבנים שבמדינה. מוטב לשמעון פרס שלא להאמין לעצותיו של הח"כ פרופ' שבח וייס. מחובתה של מפלגת העבודה להדוף את התערבות הרבנים ולעמוד על המשמר פן מדינת ישראל תהפוך מעוז של אורתודוכסיה, תובדל מרוב העם היהודי באשר הוא.

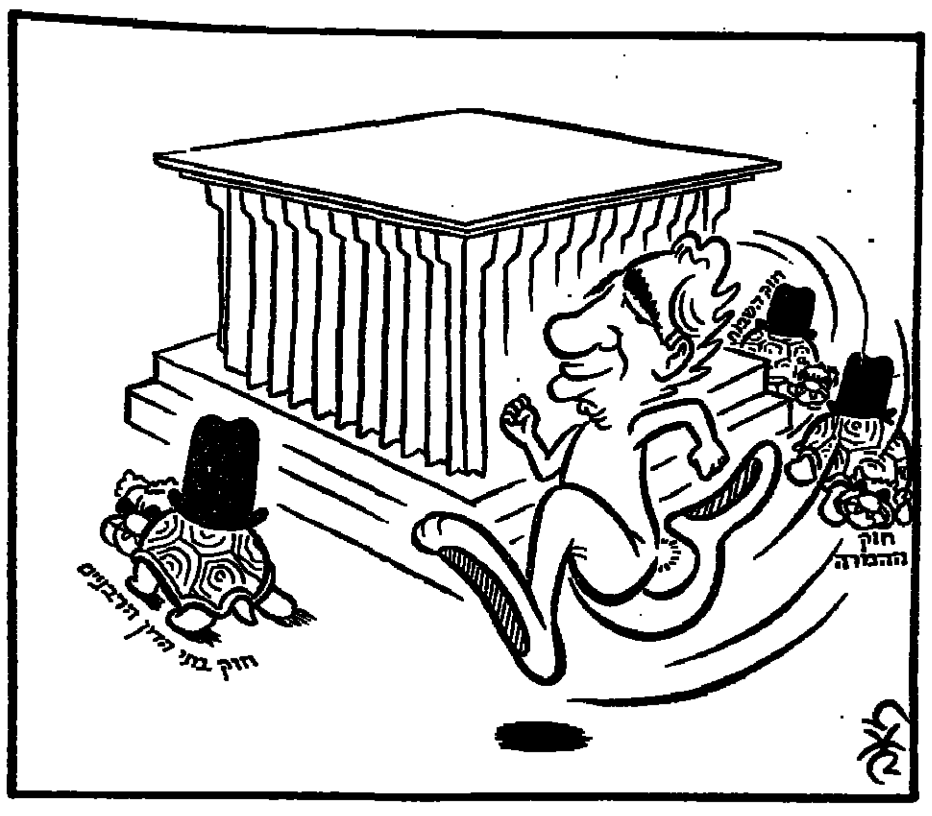

שמונה הערות על המצב

מאת יואל מרקוס

גנדי: מיהו לעזאזל?

1) אנשי המצפון

לא יהיה זה קונץ להלל ולשבח את שרה דורון. כולם עשו זאת, ובצדק. כל עוד יש ח"כים כמוה, שמצפונם גובר על המשמעת המפלגתית, על הפחד מהדתיים ועל שיקולים של הישרדות בשלטון, יש תקוה לפוליטיקה הישראלית. אבל — הסליחה עם האנשים היפים — מגיעים דברי־השבח גם ליצחק שמיר. כשהצביע בעד הצעת חוק החנינה לאסירי המחתרת, בניגוד לדעת שר־המשפטים שלו ובמחיר הסכנה ששלטון החוק יהיה להוכא ואיש־לולא, היה נאמן לעצמו. שכן הוא באמת מאמין שיהודים שהורגים ערבים, קוטעים ידיהם ורגליהם ומתכננים פיצוצי אוטובוסים על נוסעיהם, הם פטריוטים, וכי בהחלט צריך שיהיה דין שונה בין יהודים לערבים. שמיר בהחלט הצביע בהתאם למצפונו. באמת־המידה הציונית והדמוקרטית שהשתרשו בפוליטיקה שלנו — גם זה משהו.

2) לשעמם עד מוות

כך זה מתחיל: עורך־העיתון אומר (תוך כדי פיהוק) לכתבו ש"נושא הלביא משעמם את הקורא. כתוב על נושאים אחרים". ובאמת, כמה אפשר לכתוב על הלביא? אותו התהליך של מיאוס מחמת שיעמום עבר גם בנושא "הוועידה הבינלאומית". נמאס לשמוע על זה ונמאס לקרוא על זה. נמאס לקרוא על השב"כ. נמאס לקרוא על ר' שפירא כמלך ישראל. לשעמם את הציבור עד מוות הוא הגימיק המתוחכם ביותר של הפוליטיקאי הישראלי. בימיה הראשונים של המדינה, מקובל היה לשעמם את הציבור בנאומי פאתוס ארוכים — ובעוד הבל ורזומים, היו ההחלטות נופלות מאחורי הקלעים. בשנים האחרונות משיגים אותו אפקט על־ידי סחבת. עוד לפני שנים מספר כיניתי זאת בשם "חוק הבאגאליזציה" — לאמור: אי־החלטה או אי־התחשבות בדעת־הקהל, גוררות למעצבי דעת־הקהל לחזור על עצמם עד שהם ממאיסים עצמם על קוראיהם ושומעיהם. הפוליטיקאים משיגים את שלהם על־ידי המאסת הנושאים על האזרח. הכלבים מפהקים, בפארפרזה על אימרה ידועה, והשיירה דורכת במקום הנוח לה.

3) פצצת הזמן

אם בעוד עשר, עשרים או שלושים שנה תהיה הארץ מלאה מאות אלפי קשישים רעבים ללחם, לא יהיה אפשר לייחס זאת לרעם ביום בהיר. זה חודשים מזהירים בכתב ובעל־פה שקרנות הפנסיה היו לפצצת־זמן. כל היינו אנו מפרישים לעת זיקנה, ויכול מאוד להיות שאנו שמים את כספנו על קרן־הצבי. איך הממשלה והכנסת יכולות להתייחס בקלות־דעת לשערוריה אדירה בהתהוותה? הן עסוקות בחיי השעה ולא כל־כך איכפת להן בעיותיה של הממשלה שתהיה בעוד 20 שנה. ובינתיים (ראה הקטע הקודם) הם סמוכים ובטוחים שנתעייף להתריע ותתעייף לקרוא.

4) רמיית הפשרה

הכלל שאפשר לרמות חלק מהאנשים חלק מהזמן, פשוט אינו נכון בישראל. אצלנו אפשר גם לרמות את כל האנשים כל הזמן. טלו, למשל, את הדיבורים על "פשרה" בנושא הלביא שעליה שוקדת ממשלה שאינה מסוגלת להביא את עצמה להחלטה על קיצוץ הפרויקט. מאיזה צד שלא מסתכלים בפשרה לא יכול להיות שאין בה רמייה. אם אפשר לייצר את הלביא במחצית עלותו — מדוע לא עשו זאת עד עכשיו ומדוע לא קיבלו הוראה לבנה. אם קיימת נוסחת־פלא לעשות זאת מחוץ לתקציב, מדוע שומרים זאת בסוד? יש עוד כמה דברים חיוניים שאפשר היה לעשות, מחוץ לתקציב. אם הכוונה למשוך את לוח הזמנים, או חיל־האויר יישאר כמה שנים בלי כלים. אם הכוונה לעשות "דיאטה" ללביא, או לא יהיה זה המטוס המשוכלל, הנבכפי המתוכנן, אלא מטוס של עבודות־דוחק, שלא ישחרר את חיל־האוויר מהצורך לקנות בכל זאת את האף־16. מחפשים את "שביל הזהב", אמר אחד השרים. הגדרה קולעת בהחלט: הפשרה משקלה יהיה בזהב.

5) גנדי

קשה להאמין איזו מהומת אדירים קמה סביב כותרת שחיפש לעצמו חבוד הטוב של בצלאל מזרחי, שהתפרסם בשעתו גם בפגישה לילית מיועדת עם גומדי או אושרי. הצעות כאלה וגרועות ממנה מסתובבות כמו זבל בשוק הכרמל. השאלה אינה טראנספר־שמאנספר, אלא מיהו לעזאזל גנדי?

6) חוק הצמדים

האם שמתם לב לכך שרוב חייה של המדינה עמדו בסימן של צמדים פוליטיים: יערי־חזן, ספיר־סולל, דיין־פרס, פרס־מרפי, שריר־אולמרט, שרודלר, פרס־רבין ועתה שמיר־פרס מול רבין־פרס. במבט לאחור מתברר שהצמדים הפוליטיים היו על־פי רוב תוצאה של חולשה וחוסר יכולת־החלטה. ההחלטות הגדולות באמת דווקא נפלו על־ידי אנשים שעבדו לבד. ד. בן־גוריון בהקמת המדינה ובעיצובה הממלכתי. אשכול "החלש" בהחלטת ששת הימים. בגין בהחלטת השלום ופינוי ימית. לעומת זאת, בכל מקום שפעלו צמדים, כשהאחד שואב כוח מהשני או סומך על השני — היו הכשלונות והמחדלים הגדולים ביותר במדינה (ראה יום הכיפורים ופרשת השב"כ). כל זמן שרבין יסמוך על נסים בנושא הלביא, ושמיר על פרס, וכל אחד מהצמדים על הצמד השני — העכבר הזה יוליד פיל.

7) הגעגועים לגיבורים

הכל לי על שמואל תמיר, שלא זכה לראות את המקום האדיר שמותו תפס באמצעי־התקשורת. מבט לחדשות הקדיש לו 5 דקות רצופות בראש המהדורה, בלי להביא שום ידיעה אחרת מהארץ והעולם — דבר השמור אולי לראש־ממשלה. בסתר לבו כמה הציבור לגיבורים צעירים ומצליחים, אך זקני המדינה הצליחו בכל התקופות לסרס, לדכא ולבלום צעירים מוכשרים מלהגיע לראש הפירמידה. חלקם נשחק, חלקם נאבק ונשרף והמעטים שהגיעו לראש — הגיעו קשישים ועייפים, ודי בצלמם (ובצילם) של הזקנים. מזלם של תמיר, של אלון, דיין ועזר ויצמן דומה ל"מזל" של ג'ון קנדי — אגדות כישוריהם לא הועמדו במבחן העליה.

8) רבין

לא יעזור שום תירוץ: יש כיום רק אדם אחד המסוגל לשים קץ ללביא. הוא יצחק רבין. כל מה שעליו לעשות הוא להניח על שולחן הממשלה הצעת החלטה לביטול הפרוייקט ולהבהיר שאם יוכרע נגד דעתו, לא יטול יותר אחריות על ביטחון המדינה. קשה להאמין, ועוד לא היה תקדים כזה, שהממשלה תצביע נגד עמדתו המוצהרת של מערכת הביטחון, קרי: של צה"ל ושר־הביטחון כאחד. זאת האמת וכל האמת. אך איפה משיגים קצת תעוז בשביל רבין?

התעלמות ממגבלות העצמה

מאת זאב שיף

הלקח החשוב מפרשת הלביא הוא שהתעלמות ממגבלות המשאבים גורמת להיחלשות אסטרטגית ואינה מאפשרת לקבוע סולם עדיפויות לישראל

הלקח העיקרי מפרשה זו — תהיה ההחלטה על המשך פרויקט הלביא אשר תהיה — הוא שההנהגה הישראלית התייחסה בשנים האחרונות בביטול למגבלות העצמה והמשאבים של מדינה קטנה כישראל. לתפישת עולם ציונית האומרת כי ה"דוד סם" יחלץ את ישראל מכל התסבכות כספית הם קוראים "חזון טכנולוגי". והלקח הוא שאי־התחשבות במגבלות העצמה, ובפרט כאשר ישראל מצויה במצב מלחמה, מכניסה לנו היחלשות אסטרטגית, הגברת התלות בארה"ב וכשלונות העלולים לזעזע את אושיות המדינה.

כתוצאה מהתעלמות ממגבלות העצמה נולדה מכשלה קשה: מדינת ישראל אינה יכולה לקבוע לעצמה את סולם העדיפויות שלה בתחום הביטחוני — ולא רק בו. אפילו יצליח המטה הכללי להגיע להסכמה באשר לסולם העדיפויות הבא, אין הדרג המדיני מסוגל לאשר את ההמלצות הללו. הפשרה שבעשות בדרך כלל בעניין זה היא שמאשרים כמעט הכל לכולם מבלי להתחשב במגבלות העצמה, וכששואלים במצב נסתר, התשובה היא: יהיה בסדר? נלך לאמריקאים. והתעלמות ממגבלות העצמה לא נולדה עם פרויקט הלביא ואין היא מצטמצמת רק בתחום הבטחוני. אנו נתקלים בה במבני פאר באוניברסיטאות ובהתנהגות ראשי הבנקים. עוד קודם להתנהלות פרויקט הלביא וגם במהלכה ביזמה מערכת הביטחון סכומי ענק על מערכות נשק ורכש של ציוד שמוגה ביום כאבן שאין לה הפכין. הרשות לפיתוח אמצעי לחימה ("רפאל"), המעלה טענות קשות נגד פרויקט הלביא, הסתבכה בעצמה בהקמת מפעל יקר ללא אישור שחייב סגירתו של מפעל דומה של תדיראן.

גם מלחמת לבנון היא דוגמא לאי־התחשבות במגבלות העצמה באשר למשאבי האנוש ומאות המיליונים שהשקענו בלבנון במקום בישראל. במקרה של פרויקט הלביא מנקרת ההתעלמות ממגבלות העצמה עיני כל משום שמדובר בפרויקט יוקרתי ומחמת ההשלכות הקשות על תחומים שונים, כולל על צה"ל.

* * *

לפתע ניצבת ישראל בפני בעיה שלא ידעה בעבר: למרות הסיוע האמריקאי הנדיב מתברר שאי־אפשר לעשות הכל, לבנות בעת ובעונה אחת טנק מרכבה מתקדם, וגם את ספינות הטילים החדישות, סער 5, וצוללות מתקדמות. גם נשק מתקדם למיגון השטחים, וגם להכין את צה"ל לשדה הקרב העתידי וגם את מטוס הלביא, ועוד ועוד, נושאים שהצנזורה לא תתיר לפרסמם.

מהי התשובה השכיחה של המתנגדים למגבלות העצמה והיכולת לטענה זו? ישראל לא התחשבה מעולם באילוצים כלכליים. גם כאשר החליטו על הלביא הקטן לא קבעו מהיכן יבוא הכסף. לכן מוסיפים שרק קטני אמונה מתחשבים יותר מדי באילוצים הכלכליים וכי למעשה יש לעם ישראל הרבה כסף, צריך רק להצטמצם ולסחוט יותר מיסים ומלוות שלא יוחזרו. אחרים משיבים בטענות מיסטיות למחצה, כמה הכל יסתדר? צריך להמשיך בשיטה של מדינה קטנה העושה דברים גדולים, או מה שחסר לנו זה חזון. אסור לוותר על פרויקטים גדולים וראוותניים, משום שזו פגיעה ביוקרה ובכושר ההרתעה של ישראל.

נכון שכמה ממפעליה של ישראל בעבר, כמו התיישבות באזורים מסוימים לאחר קום המדינה, לא התבססו על היגיון כלכלי, אך בניגוד לפרויקט הלביא אלה היו לרוב מפעלים לאומיים שלא היתה לנו ברירה לגביהם. על הלביא אומרים כיום כמה מראשי תומכיו שאילו היו צריכים להחליט עתה על הפרויקט, לא היו תומכים ברעיון. יש המזכירים את הקמת הכור הגרעיני בדימונה כדוגמה דומה לפרויקט הלביא. ברם הבעיה בדימונה לא היתה בהיבט הכספי, אלא בהחלטה לבנות כור גרעיני כחלק מאפשרות ביטחונית אחרת.

לא היה אמנם די כסף להשלים את הכור, אך ההוצאה על הקמת הכור אינה דומה להוצאה הכספית המתמשכת עד שנת אלפיים ויותר בשביל הלביא. אפילו יש בידי אזרחי ישראל כסף מיותר האם מטוס הלביא, שהמטכ"ל אומר שאין לו חפץ בו, הוא הפרויקט שבגללו יש לסחוט את העם כאשר נרתעים מלעשות זאת למען החינוך, הבריאות, ועוד? יתכן שמנהיגי ישראל נכשלו בכך שלא הצליחו להקנות חזון לעם, אך התחליף המובא מכישלון זה אינו הלביא.

* * *

ככל שמתהרים בסיבותיה של התעלמות ממגבלות העצמה והיכולת נראה כי זהו תולדה שלילית של הסיוע האמריקאי הנדיב מחד ושל תהליך קבלת ההחלטות לקוי ומרושל מאידך. עד 1967 הצליחה ישראל בעזרתו של העם היהודי לרכוש ולבנות את כל מערכות הנשק שהיו דרושות לה, וכן פרויקטים כמו הכור הגרעיני בדימונה. דווקא כאשר החלו זרמים המיליארדים מארצות הברית איבדנו את החשבון ומשנה לשנה חסר לנו יותר.

הסיוע האמריקאי העצום יצר את התחושה כי אפשר הכל ואין גבול ליכולת ולמשאבים. לא אחת אומרים לנו האמריקאים כי היו שמחים לסייע לנו בתכנון לטווח ארוך. היתה זו אמירה נימוסית על דעתם על התכנון הלקוי אצלנו. ואכן, מי שקורא את דו"ח מבקר המדינה על פרויקט הלביא נדהם מתהליך קבלת ההחלטות הלקוי, מאיכותן הירודה והנתק בין ההחלטות של הדרג הפוליטי ובין שתכנן הצבא.

כן, מהוללתו של הפרויקט הבלא הבדל בין לביא קטן או גדול. דווקא אריאל שרון כשר ביטחון הבין בשלב מסוים את הסכנה הגדולה והחליט להפסיק את הפיתוח של המטוס לכמה שנה. הבהיותו הנחה למצוא שותף אמריקאי או אחר לפיתוח המטוס. אי הצלחה בעניין זה הוא הכישלון הגדול של ישראל התעשיה האווירית (שלא השתוקקה למצוא שותף כזה). כעבור חצי שנה חזר שרון לקו ההתחלה וכמנהגו הפך את כר החלב.

מן הלקח הנבוע מההתעלמות ממגבלות העצמה במקרה של פרויקט הלביא לא נוכל להתעלם. בכל מקרה ייגרמו נזקים כבדים, כך אם נפסיק את הפרויקט וכך אם נמשיך, אלא שבאפשרות הפסקה הנזקים יהיו כפולים. השאלה היא כיצד לשפר את איכות תהליך קבלת ההחלטות כדי לקבוע סולם עדיפויות בעתיד.

ההתמודדות הקשה עם נבואתו של א. ה.

מאת גדעון סאמט

שימו לב איך, בתוך סערת המאורעות המסחררים שמסביב, אנחנו נדחפים בקצב גובר אל מושגים אנטישמיים, אפילו נאציים. זאת לא רק היתה שפכה שהביאה את הרב שלמה גורן לומר על טדי קולק שהוא משתמש נגדו בשיטות נאציות. לא רק להם הויכוח הנעולי בכנסת על חוקי הדת הביא רב אחד, יצחק פרץ, לצעוק לאלעזר גרנות שהוא אנטישמי. זה אחד מהגילויים הקשים של התמודדות, אשר לא חשבנו אף פעם שנצטרך לעמוד בה, עם השוואתנו למעצמות שבחבורות האנושיות.

ברמת עמיד פרצה אנטישמיות ישראלית — היא קיימת בכל הארץ — שגם הודיה מפני איומי השמצה ערבים אינה יכולה לסתור אותה. תפישת הערבים אצל ישראלים רבים דומה מאוד להכמשת היהודים בפי דורות של אנטישמים: גם את האנטישמים הלעיזו בפגרים מפני האיום היהודי; זו לא היתה איבה רק כלפי סכנתו כביכול של עם שונה.

הדימוי המשפיל, הבזוי, של פועלים ערבים בתל־אביב הוא בוטה. כל תיאור אשר יטשטש את טיבו. לבד מאינגרדורים, המוכרת במקומות רבים בעולם, יש כאן, ללא ספק, מהסממנים הבחורים של משטמה לערבים בגוער שבאלה. כדוגמותיה בכל מקום, היא מלווה בתיאור קודרבנות השנאה ביצורים נחותים ודוחים. אבל תאמר לישראלים שמנהגם דמוי־אנטישמי — הם ירצו לקרוע אותך לגזרים.

התופעה אצלנו לא־פעם בשוויון שתענק לדרוזים — כניגוד לערבי ישראל, הם הרי משרתים גם בצבא — אבל היחס אליהם בבית־ג'אן היה כאל גוף זר שאפשר, אולי מוטב, לנהוג בו בבזיון מסוכן. חברי המחתרת היהודית יהיו תמיד בעיני תומכיהם בנים יקרים, ואילו דרוזים אלימים הם פורעים. בהשתוללותם כאילו הוכיחו בעליל עד כמה גדולה סכנתם.

***

המוסר הזה מפני הערבים, המלווה בבוז ובשנאה, הולך וכופה עלינו את ההשוואות המזוהמות הללו ליחס כלפי היהודים. ההשוואה לנאצים צביון מסויים מאוד מכיון שהיא מתנת כל הזמן בעובדות מן החיים. כפי שקורה לעתים קרובות בעניינים כגון אלה, חלוצי ההשוואה באו מן הספרות והתיאטרון. בתחילה הם העלו על עצמם המתיוגים נראה של הציבור. איך הם מעזים לערוך את ההקבלות הנוראות שלהם? בהדרגה הפך עולם האסוציאציות האנטישמי לחלק שכיח של הדיון הציבורי אצלנו.

בחזיון הסאטירי "יהיה הודש" של יהושע סובול והלל מיטלפונקט, צבועים חיילים על הבימה במצעד־ברוחים ונושאים שלט "יודן ראוס". הם הופכים לפתע את השלטים והקהל המעונה רואה עליהם "ערבים החוצה". בקטע מ"גטו" של סובול, שנפסל להצגה בארץ לאחר שהועלה על־ידי תיאטרון חיפה — איסה בגרמניה, אומר הקצין הנאצי לראש היודנראט שבקרוב, בפלשתינה, היהודים "ינהגו כמונו".

הגלפה זאת הופיעה במחזה המתאכזר של הפילוסוף היהודי ג'ורג' סטיינר, "הובאתו של א. ה. לסאן קריסטובאל": א.ה. הוא היטלר, שנמלט לדרום אמריקה, מובל על־ידי שוביו היהודיים ומסביר בהתפרצויות היסטריות מדוע נגזר עליהם ללכת בדרכו. ההשוואות המיועדות לנאצים הגיעו עד לבית־המשפט העליון, כמו במקרה של "אפרים חוזר לצבא", מחזה המבוגר של יצחק לאור. דובר שם, בין היתר, על הקצין שהורה לחפש תכשיטים בבגדיו של ילד ערבי. מבין לו שיימצאו שום מבין שגם־הוא, כילד, הסתיר את תכשיטי משפחתו. וגם הוא היה ילד כמו, כתוב ברק, וההשוואה צורבת את לבו, אבל רשות הצריבה היא בלבה של הדמוקרטיה.

המילון הנאצי לא מיוחד ליחסי ערבים־יהודים. מצטיינים בשימוש בו החרדים כלפי יריביהם ולא פחות מזה בינם לבין עצמם. צלב־הקרס הוא רישום נפוץ על קירות הרחוב החרדי במאבקים הפנים בין הסיעות שם. מובאות גרדפות ריח אנטישמי עז נתלשו בשפע מן המקורות על־ידי רבנים וכותבים דתיים, להצדקת השנאה לערבים ולביסוס הצורך להכרית אותם מתוכנה, כעמלק.

רחבעם זאבי והטרנספר שלו — מוסווה המטושטש תחת האיצטלה של ביל כבלסון — הוא רק אחד מגידולי־הפרא של אודה המחשבה הזו, בגירסתו הדמוגראפית־כביכול. ואיזה הדר מולא אחרי הפאשיסט הקריקטוראלי הזה, מאיר כהנא, היה בהורדו לגיוס הרוב בכנסת שלשום?

***

ככל שתהיה נראה ההתנגשות ביהודים כאנטישמיים בכוח — בעצם, כבר בפועל — יש בה גם תועלת. בשביל מי שמוכן לפקוח את עיניו, היא מורידה את הסכנה — הנוראה לא פחות — שעם הסגולה הנבדל הזה יסגל כלפי הערבים, מתוך הכרה ושכנוע עצמי, את ההתמהות שבאלימות האנטישמית. האוירה אצלנו מתחילה כבר להיות כשרה לכך, וגם השפה מוכנה לשימוש.

יש עדיין כיסי התנגדות ניכרים. יש לאדמס מתרגישות למה שעלול לקרות לנו אם תשתלט כאן קהות־החושים כלפי הסכנה הנוראה של השתלטות אנטישמיות יהודית. יהודים טובים מקבלים פריחה, יוצאים מכליהם, כשמשייכים בהם את ההשוואות האנטישמיות. אבל זאת אמת מארץ־ישראל: מציאות מה אשר להם־עצמם יש חלק בה ושהם יכולים לחסום אותה במקום להתבחש לה כהשמצה גסה של עוכרי ישראל.

אנחנו נקלעים, לפעמים בלי משים, אל תוך הפה הנורא של המשואה האנטישמית. התשובה בסודו, אם כבר נופנו בסופרים ובמחזאים וציבורנו אותם הברחשנו את העניין על כל גבעה ומתחת לכל עץ רענן. עכשיו הגיע הזמן לקחת אחיד — ולביים, קצת אומץ מחשבתי — ולשאול את עצמנו אולי, לעד אלי, יש בזה משהו?

למה אנחנו שובתים?

רוב העובדים שבשירות הציבורי משתכר בין 500 ל־700 ש"ח לחודש.

אי אפשר לחיות מזה!

קצבותיהם של הגימלאים התקציביים בשירות הציבורי נשחקו בעשרות אחוזים.

אי אפשר יותר להשלים עם זה!

מה אנחנו תובעים:

- לתקן את שכרנו שנשחק מאז הפעלת התוכנית לייצוב המשק.
- לתקן את השחיקה החמורה בגימלאות עובדי הציבור.
- לעבור לשבוע מקוצר של חמישה ימים ולבצע בשלבים, תכנית לקיצור שעות העבודה השבועיות, דבר שיביא לייעול ולחיסכון וכמובן לשיפור איכות החיים.

בסירובו של האוצר לדון עם ההסתדרות על תביעותיה הוא מאלץ את עובדי השירות הציבורי לצאת למאבק שהעובדים היו מעדיפים לוותר עליו.

אנו רוצים לתת שירות לציבור —
אך לא נוותר על זכותנו להתקיים בכבוד מעבודתנו.

על כך המאבק!

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
האגף לאיגוד מקצועי
מטה המאבק

מסרים

طبق الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

ואף על פי כן, נוע תנוע

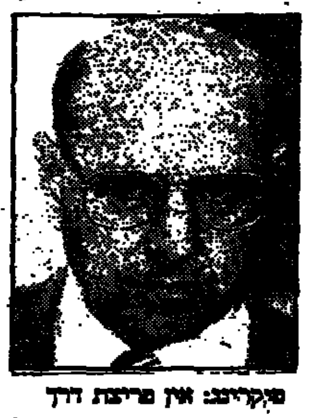
פיקרינג: אין פריצת דרך

מובארק: בלי בשורות

פרס: התחבטו ארוכות

שמעון פרס התחבטו ארוכות, כמעט עד הרגע האחרון, סביב המפגש הזמני עם הנשיא מובארק בז'נווה. רעיון לפגישה בקאהיר נדחה מיד מחשש מפני ביקורת. במשרד החוץ יכלו לצפות מראש את תגובת הליכוד "שוב הוא רץ אחרי הערבים. מדוע הם מתעלמים מכל ההזמנות שלנו?" האמנם, לשכת ראש־הממשלה הכחישה השבוע את ההזמנה הפתורה של יצחק שמיר לשר־החוץ המצרי, איסמת עבד אל־מגיד. ועידת ארגון האו"ם לסחר כמ־דינות מתפתחות שימשה מלון־אור־חים נוח לפגישה השלישית בין שר־החוץ לנשיא מצרים.

פרס לא נשא עמו לז'נווה חד־שים מפליגים. למובארק לא היו בשורות מרעישות לתהליך השלום. שם המשחק מאז ישיבת התיקו בקבינט הוא "שמור על המומנטום". פרס מקפיד למצוא מדי שבוע עוד אירוע שישאיר את הוועידה הבינלאומית בראש סדר־היום הלאומי והבינלאומי: פגישות עם מנהיגים צרפתים ובריטים, מאחוריה של הוועידה או דיווח של דיפלומטים אמריקאים על שיחותיהם עם ה־סובייטים. השגריר תומס פיקרינג לא ידע לספר אתמול על פריצת־דרך בפגישת מנהלי המחלקות במשרדי־החוץ של ארה"ב וברה"מ. המסר העיקרי מפגישת מרפי־פוליאקוב היה מיקומו של תהליך השלום בסדר־היום של שתי המעצ־מות. אפשר ללמוד משהו מ־לוח־הזמנים של הפגישות שבמשכו ימים בז'נווה: יום וחצי לוועידה הכל"ל ורק חצי יום למלחמה במפרץ הפרסי, נושא שאינו יורד אף הוא מסדר־היום של המעצמות. פיקרינג מסר על דיאלוג רציני בעניין הוועי־דה. הרוסים לא זזו שום רעיון אמריקאי ולא שלפו ציפורניים מששמעו שוב את התנאים הידועים לשיתופם בוועידה. עליהם, כמו על האמריקאים, מוטלת עדיין מלאכת ריכוך רבה בקרב "לקוחותיהם" באזור. הירדנים סיפרו אמנם לשר־החוץ הצרפתי, ז'אן ברנרד ריימון, על ריכוך כלשהו בקרב הסורים. אולם בירושלים כבר מורגלים באו־פטימיות־יתר של אנשי המלך, בעיקר ראש־הממשלה זייד א־ריפאעי, בנושא זה. שמחה רבה יותר גרם לפרס דיווח צרפתי על אישור רשמי־כמעט של אותו ריפאעי לעקרונות הסכם פרס־חוסיין מה־11 באפריל.

שלושה חודשים בדיוק חלפו מאז אותה פגישה דרמאטית בלונדון. רבים בירושלים חששו, אחרים קיוו, שהמלך יקבל "רגליים קרות" עוד לפני פתיחת עונת הרחצה. ואולם בכל שחולף הזמן מתחזקת התחושה, בעיקר בוואשינגטון, שהפעם אין זה עוד תרגיל ביחסי־ציבור של חוסיין. מה ששם משמיע אמנם נציג ירדני בכיר את הפזמון התורן: "אש"ף הוא הנציג המוכר של העם הפלשתיני", אך כזכור, השאיר ההסכם דלת פתוחה לאש"ף, בתנאי שיכיר ב־החלטה 242. מקור בכיר בירושלים אמר לי השבוע כי "פתח"/ערפאת כבר דילג על המכשול הזה, בתנאי שיוקצה לו כיסא נפרד אצל שולחן הוועידה.

חבר הכנסת והשגריר־לשעבר, שמחה דיניץ, שב מוואשינגטון לאחר פגישות עם סגן הנשיא ג'ורג' בוש, ארוחת־בוקר ארוכה עם שר־החוץ ג'ורג' שולץ ופגישות עם אנשי משרדו ובראשם ריצ'רד מרפי (מי צריך שגריר חדש?). "ארה"ב רואה את הוועידה כנושא חי ומו־עניינת לעודדו כמסגרת יחידה להד־ברות עם הערבים", מעיד דיניץ. הוא מאשר את הרמזים שהממשל לא יעמוד לאורך ימים מנגד, למול סרבנות הליכוד. "ארה"ב מקבלת שבישראל תיווצר חזית רחבה של תמיכה במהלך המדיני". הם לא יתאבלו היום על פיזור הכנסת ולא יסתירו לאן נוטה לבם. דיניץ שמע מראשי הממשל שאלות תמוהות בנוסח: "איננו מבינים מדוע הליכוד חרד כל־כך ממהלך מוסכם אמריקאי־ישראלי, כאשר מונחת לפניו מחוייבות אמריקאית לפרוש מהוועידה, אם אחד הצדדים לא יקיים את התנאים. מדוע משחקת ישראל לידי הסרבנים הערבים ולידי הרוסים ומשחררת אותם מהצורך להשיב בבירור היכן הם עומדים".

שגרירות ארה"ב בתל־אביב דיווחה השבוע לוואשינגטון כי אפסו הסיכויים שאריה דרעי יפיל את הממשלה. חבריו של רפאל איתן הם תחנת התקווה הבאה של שמעון פרס.

מז'נווה לירוחם ובחזרה

בשיפולי הרי יהודה, במסוק צבאי המסתובב בין בתי־אבן ערביים קטנים בארץ מריבה, רוכן שמעון פרס על מהדורת ראשית שמספרת על עוד פגי־שה עם הנשיא מובארק. שוב הוא נפרד מהלשכה הממוזגת במשרד החוץ ומוכל בהוטר הדביק של הנגב. אחר־כך, בב־הנ"ס של ירוחם, מעוכן פרס את חלומו הישן של בן־גוריון. לא בקילומטרז' ולא במספר יהודים נגשים את החזון, אלא באיכות־טכנולוגיה. לפני 3 חודשים הוא בא ללונדון לדבר עם המלך חוסיין על מפעל מים מתוחכם לרווחת שני העמים, ויצא עם הסכם לכינוס ועידה בינלאומית. מוב־ארק יבקש לשמוע עד מתי תר־סיף ממשלת שמיר לעמוד מנגד ופרס ישיב בתוכנית מרשל למזרח־התיכון. בירוחם רוצים לשמוע הבטחות על דיור מרווח יותר למען זוגות צעירים, הוא מדבר איתם על מדענים אמריקנים שפיתחו פרות בגודל של תרנגול־הודו, שיכולות להסתו־בב אצלכם בגינה ולעשות "מו", ועל "קפסולה" ששולחים לחלל ויוצא ממנה בית־חרושת.

מקורבים אומרים שאובססיית המדע והטכנולוגיה תקפה אותו ביתר שאת בשבועות האחרונים. בכל הזדמנות יספר על מדעני המפתח באמריקה בינה מלאכותית. מי לו ומה לו המטכ"ל כולו ומומחי בנק ישר־אל הואצה, כאשר בתעשיה האווירית מספרים לו כי יחד עם הלביא נאבד דור שלם של מדענים צעירים. ברחבת המוע־צה דיבר איתו בתור שרידי בר־פיה שחורה על בטלה מאונס בעיירה. פעם הבטיחו להם להביא לכאן את התעשיה הצב־אית מרמת־השרון השבוע. פרס אומר שאין לממשלה מבין לקנות 80 מיליון דולר לכיסוי ההוצאות, וחבר מועצה מירוחם מסביר באריכות מדוע אסור ל־הפסיק את הלביא. פרס אומר שאם יהיה בתפקיד אחד ייאבק בעד השכלה גבוהה חינם. חברת המועצה לאה שקריאל, מרכזת "העם בעד השלום למען הבי־חוך" על חזה, אותה אשה דתית אמיצה הנאבקת נגד הריאקציה הדתית, מרבות על השקעה חינוכית־תרבותית למימון השר לום.

שתי נשים חייכניות מאחורי דוכן התנחמה על הוועידה הבינ־לאומית, שליד בניין המועצה, לבשו תגיניות לכבוד האורח. מפלגת העבודה בירוחם גייסה כבר 250 חתימות. פעם, לא מזמן, דוכן תבוסתני כזה לא היה מוציא כאן את יומו. זקנים מרוקאים מוקצים בדוחקים לל־חוץ את ידו של שמעון פרס ובי־תנועה מנוסה של מנשקי מזוזות הם מקרבים בלאט את היד אל השפתיים. מישהו אפילו דוחף לידו את תדפיס חשבון הבנק שלו עם האוברדראפט ופרס נענע בראשו, הבטיח לטפל ושילשל את הדף לכיס.

במרומי המסוע החדש של מפעלי ים־המלח, המורים את האשלג מסדום היישר אל קרו־נות הרכבת עליני תוכניות־מושב הוא מחייך. מנהג בעלי בתים, ושואל "נו, ומה אתה אומר על זה?" מסביר שהמסוע פינה את הכביש מ־400 משר־איות ומבטיח לעשות משהו בעניין התלונות נגד רכבת ישראל. אחרי סיור מיזוג בין בקבוקים של מיץ "קוקה קולה" במפעל "פניציה" ובאגם המופלא של ירוחם, מתנפלת עדת כתבים מקומיים בשאלות על הוועידה הבינלאומית והד־סים ומובארק בז'נווה. קוראים מפנקס, כמו הפזיניים מירו־שלים, כמו שביקש העורך בתל־אביב. פרס לובש באחת את אישת שר־החוץ של מסיבות העיתונאים בחדר האח"מים בנ־מל התעופה בן־גוריון. רק הכתב הבדואי של הטלוויזיה בערבית שאל על התוכניות לפיתוח הנגב. בערב, ב"שרינו", דיבר פרס בפעם הראשונה על התפטרות מממשלה שאינה עושה די למען השלום והמשבים. הוא לא שכח להוסיף — ולמען ההשכלה הגבוהה.

שמיר קורא לעשות ילדים

שמיר: התשובה הציונית לסכנה הדמוגרפית

ראש הממשלה אינו מבין מדוע מרבים בימים אלה לדבר על מה שהוא עוסק בין נרשיים: "הסכנה הדמוגרפית". במכתב ברכה ששלח ליו"ר ארגון זהב"י, ד"ר יוג'ין וינר, לרגל הוועידה השלישית של האגו־דה לזכויות המשפחות ברוכות היל־דים, מוסיף שמיר להצליף בדמוגר־פים: "יש בכך הגזמה מרובה ותיסיק הפחדה שאינו במקום". עם זאת מתלונן ראש הממשלה על כך שבשנים האחרונות "שוחה בקרבנו הילודה", ומביע תקווה שהגברת הי־לודה והעליה תיתן את התשובה הציונית ההולמת "לכל אלה המהל־כים עלינו אימים על הקטנת מספ־רנו".

לפני שנתיים וחצי החליט יצחק שמיר, אז שר־החוץ, לחפש את התשובה הציונית ההולמת בקרב ציבור היורדים בארה"ב. הוא הורה לכל הנציגויות להתגייס למבצע החזרת יורדים של משרד־הקליטה. יוסי קוצ'יק, הממונה על מבצע יד־דה החזרת יורדים, גייס לא מכבר את המנכ"ל המדיני של משרד־החוץ, יוסי ביילין, וזה חידש את ההוראות שהפיץ קודמו, דוד קמחי. בתזכיר שהפיץ לא מכבר קובע ביי־לין כי הקונסוליות אחראיות על הטיפול בחזרת ישראלים, ועליהן לעמוד בקשר עם אנשי משרד־הקליטה שיעדכנו אותם בנהלים וב־משאבים.

במשרד־הקליטה מבינים זה כבר שפוטנציאל החזרת היורדים (כ־200 אלף בארה"ב בלבד, בהם 32 אלף אקדמאים, בהם 8,000 מהנדסים) עולה על הסיכוי להביא משם עולים ציונים. נתוני משרד המילואים של צה"ל מלמדים, למשל, כי מדי שנה מבקרים בארץ כ־15 אלף יורדים, שמותיהם נלקחים מהמחשב והרשי־מות נשלחות לקונסוליות.

במסגרת מאבקו נגד הדמוגרפיה כינס שמיר בביקורו האחרון בארה"ב אלפים מבין יורדי לוס־אנג'לס וקרא להם לשוב הביתה. השבוע דיווח לו הקונסול הכללי שם איתן בנצור (שליווה את ראש־הממשלה בהופעתו) ... על 2,500 פניות של יורדים לקונסוליה בעקבות אותה קריאה ויוזמות חדשות של משרדי החוץ והקליטה. לפחות 300 מהם כבר שבו לישראל מאז, ורבים אחרים הולכו לארה. הוא מצטער ששרים אחרים המרבים לפקוד את אמריקה מתחמקים ממפגש עם היורדים.

בשנת '85 שבו הביתה מעט יותר מעשרת אלפים יורדים ומספר דומה הגיע אשתקד. מקצתם לא היו יור־דים מלכתחילה, אלא סטודנטים ו־משתלמים שנכנסים לסטטיסטיקה המגדירה "יורד" מי ששהה בחו"ל יותר משנתיים. מספר הישראלים ש־ירדו באותן שנים אינו ידוע. מספר הילדים הערביים שנולדו באותה תקופה ... — קריטה לתור הסיבוכי.

אף שעל בטאבה

כאשר ראש הממשלה יצחק שמיר אומר, כי עד כה לא שמע מנהיג ערבי מדבר על פשרה טריטור־יאלית, אפשר שהוא מתכוון לניסיון ערבי שהיה לישראל סביב הסכסוך הגבול בטאבה. בדיונים שהתקיימו מחוץ להליך הבוררות הרשמי, דחו המצרים גישושים ישראליים בדבר פשרה טריטוריאלית במיתחם הקטן. היועצים המשפטיים המצרים נהגים על פי העיקרון של "אף שעל". נראה שהנשיא מובארק חושש מתקדים של ויתור על אדמה שהערבים טוענים לבעלות עליה.

בשלב זה קיימו מנכ"ל משרד החוץ, היועץ המשפטי ... סיכל, שתי פגישות סודיות עם המצרים באירופה. בסיוע מתווכים אמריקאים גובשה הצעה לפשרה פונקציונלית, שעיקרה בעלות מצ־רית על ... של מלון "סונסטה", המיתקן החשוב היחיד בסביבה ... בעיית השיפוט מצאה את פתרונה בהסכמה, שישראלי אשר יעבור על החוק יימסר לידי משטרת ישראל וישפט בתחומה. תמורת כל זאת צריכה ישראל, על פי אותה הצעה, להעביר את הריבונות בשטח לידי מצרים.

מקורות אינם מוסכמים כיצד לוותר על שטחים, ולפיכך ביקש שמיר משר החוץ שמעון פרס, איפשר להמשיך המגעים סביב ההצ־עה. פרס היה מוכן לאמץ את המלצת צוות המשפטנים־היועצים ... כולם, ... אינם מוכנים להישבע שפסיקת הבוררים תהיה נוחה יותר לישראל. לעומת זאת, אין להניח שהמצרים יותנו אחרי הבוררות — אם יזכו בה — מה שהם מוכנים לתת היום.

פגישה שנקבעה ל־22 ביוני בין היועץ המשפטי של משרד החוץ רובי סייבל לבין עמיתו המצרי נביל אל ערבי להמשך הדיון בהצעה בוטלה בהתערבות לשכת רוה"מ. שמיר סבור כי יש להעניק מול המצרים תקיפות קשה ובינתיים ב"קיטור" הישראלי וללכת איתו עד הסוף. הוא דוחה את עצת המומחים ליטול 50 אחוז מהתיקה. אף אם הסיכוי לאבד את כולו אינו עולה על 20 אחוזים. המשא ומתן הופסק אפוא עד להכרעת "פורום ראשי הממשלה".

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

מלחמת 30 הימים

בצמרת הליכוד העריכו השבוע כי 30 הימים הקרובים יהיו המשמעו־תיים ביותר מבחינת אפשרות פיר־וקה של ממשלת האחדות והקדמת הבחירות. בלשכת ראש הממשלה החלו בימים אלה לספור את הימים עד ל־6 באוגוסט — היום האחרון למושב הקיץ של הכנסת.

ההערכה הרווחת בליכוד היא, כי אם עד סוף המושב לא תצליח מפלגת העבודה לגבש רוב לנפילת הממשלה או להקדמת הבחירות, הרי לפחות עד לאביב הבא קיומה מובטח. מושב החורף מתכנס רק ב־19 באוקטובר לאחר חג הסוכות. משבר שיתרחש חודש או חודשים לאחר מכן יוביל לבחירות — לא לפני חודש אפריל.

אולם בשלושים הימים הקרובים צפויים לליכוד מוקשים לא מעטים. העיקריים שבהם: חידוש התביעה לוועידה בינלאומית מצדו של פרס לאחר פגישתו עם נשיא מצרים. האולטימטום של תנועת התחיה, המאיימת להצביע בעד הקדמת הב־חירות אם לא תחודש ההתנחלות בי־הודה ושומרון; האולטימטום של סיעת ש"ס שספגה אומנם השבוע מפלה בכנסת, אך דורשת עתה את תמיכת הליכוד בחוק בתי הדין הרבניים בשבוע הבא.

כל הפגישות שהיו בימים האחרו־נים בין שמיר לראשי התחיה, וגם זו שלשום עם הח"כ גאולה כהן, גררו הצהרות מצד ראשי התחיה כי תנועתם איתנה בדעתה להביא לפירוק הממשלה אם עד ה־19 ביולי, מועד כינוס מרכז התנועה, לא תחודש תנופת ההתנחלויות בי־ו"ש.

בישיבת שרי הליכוד השבוע עלה נושא אולטימטום התחיה. שמיר מסכים לרוב התביעות וכך גם השרים אריאל שרון ודוד לוי, אך הוא אינו מסוגל לעמוד בפרק הזמן האולטימטיבי שראשי התחיה מצי־גים לו. השר שרון הציע כי שמיר יורה לכל אחד משרי הליכוד להעביר משאבים וכספים ליו"ש בכל התחומים בהם שולט הליכוד ובכך לרצות אולי את ראשי התחיה.

המוקש האחרון לליכוד הוא אולי דווקא הקרוב ביותר: הצעת אי האמון בממשלה שהגישו סיעת מפ"ם והרשימה המתקדמת לשלום, בעקבות תמיכת שמיר בחנינה לאסירי המחתרת. הדיון עתיד להתקיים ביום שני הקרוב. ובמפל־גת העבודה גוברים הקולות להצביע הפעם ביחד ולהביא לפירוק הממשלה. בצמרת מפלגת העבודה ממתינים לשובו של פרס מז'נווה כדי לקיים בראשית השבוע הבא דיון שיקבע את עמדתה של המפלגה בעקבות פגישת פרס־מובארק ולקראת תנופה מחודשת ברעיון הוועידה הבינלאומית.

מרכז חרות מתכנס סוף סוף

לאחר שנה וחצי ממועד פתיחת ועידת תנועת החרות ושבעה חד־שים מתום כינוס המושב השני של הוועידה יתכנס סוף סוף ביום ראשון הקרוב מרכז תנועת החרות. אך גם בישיבה הזאת, שתתמקד בדיון מדיני, לא תתאפשר בחירת הנהלת התנועה והצירים יסתפקו בהחלטה שתקבע עקרונית את מספר חברי ההנהלה.

כוונת צמרת חרות היתה להביא לאישור מרכז התנועה רשימה של 120 חברי הנהלה חדשים כדי שניתן יהיה לעבור מספר ימים לכנס מוסד זה שסמכויותיו מוגבלות ביותר, כדי לבחור את מזכירות תנועת החרות, הגוף הביצועי של התנועה. לאחר בחירת המזכירות, יצטמצם תפקיד ההנהלה והתנועה לפורום המדיני של תנועת החרות.

רשימה שמית של 120 מועמדים, שגובשה בחודש האחרון מגן שר הביטחון מיכאל דקל בהוראת ראש הממשלה יצחק שמיר, עוררה בימים האחרונים סערת רוחות במסדרונות מצודת זאב, וגררה בעקבותיה כינוס חירום של ראשי הסניפים בתנועה, ציבור הנשים, וחוג צעירים. הטענה היתה כי דקל הכניס לרשימת חברי ההנהלה פונקציונרים תנועתיים בל־י ללא ייצוג הולם לסניפים או למגזרים אחרים.

מאחורי המרד נגד הרשימה שגיבש דקל עמדו כמה פעילים המקורבים לשר דוד לוי שבעזרת ח"כ ראובן ריבלין מירושלים. כינוס ראשי הסניפים ביום ראשון השבוע פתח את האות שאילץ את שמיר ודקל לשנות את תוכניתם, לא להגיש למרכז ביום ראשון את הרשימה השמית, להחליט על הגדלת הנהלת התנועה ל־240 חברים ולקיים בעוד כחודש כינוס נוסף של המרכז בו יאושרו השמות. בחירת מזכירות תנועת החרות תידחה אם כך לפחות בחודשיים.

הליכוד נגד הלל

הלל: מבלי להכנע לתעלולים

בין ראשי הליכוד ליו"ר הכנסת שלמה הלל קיימת מתי־חות מאז הימים הראשונים לכהונתו. הליכוד האשים את הלל לא פעם בהעדפת מפלגת העבודה, בגישה מפלגתית צרה ובהתנהגות הנובעת מעמדה אנ־טי חזית מובהקת. השבוע הגיעו יחסי הלל־הליכוד לשיא חדש סביב סירובו של הלל להחזיר את הדיון בערעורו של ח"כ מאיר כהנא על הרחקתו מתוכנית ישי־בות המליאה.

הלל החליט לדון בערעור בעת היעדרותו של כהנא ולמ־רות בקשתו המפורשת של יו"ר ועדת הכנסת ח"כ מיכה רייסר שעמד אותו יום במליאת הכנסת. ראשי הליכוד מוכיחים כיום להלל את השופט בוועידת מפלגת העבודה בה טען כי לא יאפשר ... בכנסת ומביאים כדוגמא את השורה הארוכה של ההסדרים והתקנות ... החוקים בכנסת. לטענת הליכוד ... האנטי חזית של הלל ומרצונו להקשות על הליכוד המפלגות הדתיות להגיש חוקים לכנסת.

טענה נוספת כלפי הלל על העלאתם של שיקולים פוליטיים מובהקים בעיצובי ועדת הכנים של הכנסת והמלצות שהיו להלל בעבר לביטול סיורים בהר הבית וביהודה ושומרון. בליכוד גם טוענים כי הלל משתדל שלא להזמין אישים מהליכוד לקבלות הפנים הרבות שהוא עורך במשכן הכנסת. לאורחים מחו"ל ומעדיף להזמין אישים המקורבים לו ממפלגת העבודה.

במכתב אל קוטמן דוחה הלל את טענות הליכוד וקובע כי מרגע שנבחר לתפקיד יו"ר הכנסת על ידי כלל חברי הכנסת זכה לאמון הבית, והוא חייב לנהל את הכנסת בהתאם לסמ־כויות הקבועות בחוק ובתקנון. חובתו הציבורית, לדבריו, היא לנהל את ענייני הכנסת, תוך אחריות והגינות, מבלי להיכנע לתעלולים של מפלגות או של אישים גם כשהם לא ממפלגתו. "כך נהגתי בעבר, וכך בדעתי לפ־עול גם בעתיד" — כותב הלל.

הקשר האמריקאי / צבי בראל

הפחד האמריקאי

ברנרד גץ יצא זכאי. הוא ירה בש־לושה צעירים שנסעו אתו ברכבת התחתית של ניו־יורק, ביקשו ממנו כסף והוא לחש באוזניהם: "אין בעיות. יש לי חמישה דולר לכל אחד מכם". שלף אקדח וירה בהם. שניים נפצעו באורח קל והשלישי יישאר נכה כנראה לכל חייו. "באותו רגע רציתי להרוג אותם", אמר גץ לחוקריו. "התכוונתי להרוג אותם והייתי עושה זאת שוב, בנסיבות דו־מות". אם היה משפט נערך בארץ, אין כמעט ספק שהיה יוצא חייב בדין. כך, על כל פנים, אמרו לי מומחי משפט. אבל בניו־יורק, בפני חבר־מושבעים העושה דרכו מדי יום ברכבת התחתית, גילם ברנרד גץ את מאוויו של כל נוסע. הוא לחץ על ההדק בעבור כל אחד מן המי־ליונים המפוחדים להביט בעיניהם של שכניהם לקרון. הוא היה הגיבור האמריקאי החדש.

השבוע הזדמן לי לחוות את הפחד הזה. בחמש וחצי בבוקר נסעתי בר־כבת התחתית אל שדה־התעופה קנדי. כדי לקבל את פניו של בני שהגיע מהארץ. בשעה כזאת רק מתי מעט מסתובבים בחוצות. רובם עשו את לילם בתוך תחנת הרכבת ונמצאים בשלבים שונים של יקיצה. זו שעה קשה בעבודת, שעה עצבנית, בה הסבלנות עוברת מב־חנים לאריקלים. כדי להיכנס לתחנה ברחוב 72 וברודווי, נאלצתי לפסוע מעל רגליו של אדם צעיר שעדיין ישן, או לפחות כך נדמה לי, כי כשעברתי את המכשול הזה ראיתי שהסתכל בי במבט קשה. הסרתי כהרף־עין את מבטי ממנו, רק כדי להיתקל במבטיהם של שלושה צעירים אחרים, גם הם לבושו עדיין את "חולצות־הבית" שלהם, מעילים פרומים, צעיף־צמר שלא נודע מתי נסרגו, נעליים פתוחות שהרגליים נשרצות בהן רק חלקית ועיניים כהות עם הרבה "לבן" סביב האישונים. לכל אלה נוספה ה־תפאורה הרגילה של תחנת הרכבת התחתית. אור ניאון דלוח, פנס־חירום שלא הצליח לכבות, המון צלליות בעים. זוהי הצידה מפני אחר מונם, שנראה כמו מהגורי ואשר כמעט התנגש בי. עד כמה חסר לי אז האקדח. רק חולצתי תוכל לספר. פסים דקים של רטיבות נוצרו על גבה, כשהם מסמנים את יובלי הזיעה שקלוחה על גבי.

אין כשעה הזאת כדי להיזכר בכל אותם סיפורי־זוועות שסיפרו לי מכרי על הרכבת התחתית של ניו יורק. פתאום נזכרתי בסיפור על הנערה שאצבעה נקטפה כאשר טבעתה נחמדה ממנה; על הסכין שנתקעה בצלעותיו של זקן שלא ידע אפילו לזהות את הדוקר, משום שתמיד נהג להביט אל תקרת הרכבת כדי להימנע מלהביט ב־עיניהם של בני־אדם; על הילד שנדחף אל פסי הברזל שניות מספר לפני שעצרה עליהם הרכבת; על האשה שהתמידה תמיד נסעה עם בקבוק תוחמצה כבלי־מגן, עד שיום אחד נפצרה ממנו — בכיוס של שכבה־למושב. כל אלה צצו ועלו וקיבלו משנה תוקף למול מבטי־הבוקר של אנשי השאריה. הם ידעו שאני מפחד. הם מכירים את הסוג הזה של הנוסעים. תיירים מיעים, עם מבט אחוז תזזית. הם כבר יו־דעים שכספי מחולק בין הבעלים, הכיס הקדמי של מכנסי וכיס החו־לצה, שהרי כל שנייה משמשתי לראות אם לא נגנב אותו כבר במכנסיים.

וכשמתחול מעגל הסעודות, הוא לא נגמר. שכחתי כשרון ללכת "רחוב תפוח", כפי שיעץ לי פעם חבר, המובן שקראתי לאט את שלטי־ההדרכה. במקום ללכת מהר, בצעדים איתנים, כרגיל ובקי, כפי שגם שכחתי להשתמש בסכין ארוכה ומוקשה כדי לנקות בה את השן הד־פנית. כדי שיראו. הלכתי שטוט־כתפיים וכשה מבלי לסבה עמדתי על הרציף ליד פועלי הבוקר. מולקי העיתונים, והמבקים. כשעמדתי בזווקה אל עמוד הבטון המחזיק את התחנה הישנה ובשתי ידי אחזתי בפיסת־ברזל שבלטה ממנו. אותי לא ידחפו אל המסילה ללא מאבק אחת מרגלי היתה מוכנה גם לבעוט בכל שיתקרב. הפה מי מילאתי רוק כדי להתגם בו את מי שרק יעז להראות סימנים של חבילות כלפי. בתחתית כמו בתחתית: מי שיורק ראשון, נשאר בחיים.

באותו רגע ידעתי רק דבר אחד: אם ברנרד גץ היה מגיע לתחנה, הייתי נתלה על הנהרו ולא מניח לו עד שהיה נושא אותי אל יעדי. כמה מודה הייתי מתנדב לנקות את אקדחו בשלושים השנים הבאות ולצחצח את כדוריו עד אין קץ.

רק לא "פליירבוי"

מנהל ספריית הקונגרס, דניאל בורסטיין, ניסה כבר בעבר דרכים מקוריות כדי להילחם בקיצוץ תקציב הספריה כמטיל הקונגרס. במסגרת הקיצוצים השנה, החליטו נבחרי העם לפגוע בתקציב המיועד לתרגום ספרים לכתב בריל, ובעקב כ־100 אלף דולר. בורסטיין עשה חישוב מהיר ומצא שסכום־זה בדיוק מוציאה הספריה על תרגום הירחון "פליירבוי" לכתב בריל, ובאחת החליט להפסיק זאת. בורסטיין קיווה שהרעש שיתעורר עם הפסקת תרגום הירחון הזה, הנהנה מפו־פולאריות עצומה (מקום שני) בקרב צרכני כתבי־העת בכתב בריל, יד ליד מחאה שתבטל את הקיצוץ.

בורסטיין טעה. בעתירה שהגישו 41 חברי בית־הנבחרים, האגודה למען העיוור, אגודת הספריות האמריקאית והנהלת "פליירבוי" ל־בית־המשפט הפדראלי בוואשינגטון, הם תבעו להחזיר את הירחון לרשימת התרגומים הממשלתיים. הטענה נתקבלה והשופט תומס הוגאן קבע שהחלטת הספרן הראשי היא "סוג של צנזורה וקביעת דעה" ולפיכך הורה להשיב את התרגום לברייל של הירחון העסיסי על כנו.

אל תשלח לי גלויות מיפאן

לקונגרס האמריקאי, כך מסתבר, יש די זמן גם לזוטות כאלה. כל עוד אפשר להרוויח מהן קצת הון פו־ליטי, או לפחות פרסום בעיתונות. לדוגמה. הסנאטור הדמוקרטי רוברט קאסטן מקנטאקי ביקר בחנות־המכר של הסנאט, בבניין דירקסן, וגילה שנמכרות בה גלויות של מצבת־זיכרון לקרב על האי איוו־ג'ימה, שנכבש ב־1945 בידי ארה"ב. הגלויה מתארת אמנם את הפסל המוצב ליד בית־הקברות בארלינג־טון, מערבית לוואשינגטון, אבל הודפסה, והגבא לצלן, ביפאן. הסנאטור הנרעש הבין מיד נאום עמוק, אותו נשא במליאת הסנאט ובו אמר ש"אם הסנאט מבקש להוליך בקרב נגד הגרעון המסחרי, עליו להראות דוגמה ולנקות תחילה את שולחנו, כלומר את חנותו, מן הסחורה היפאנית הזאת". במקביל שוגר מכתב זריז להנהלת האדמיניסטראציה של ה־סנאט, כדי שתורה על הוצאה מיי־דית של הגלויות.

הגרעון המסחרי אולי לא יצא נשכר כלוכך אבל תמונתו של מר קאסטן זכתה להופיע בכמה פרסו־מים. צריך רק להזכיר שלסנאטור המבכר, שנחשב ידיד ישראל אמיתי, היה ממי לקחת דוגמה. לפני חודש הוליכו שניים מעמיתיו, הסנ־אטורים הווארד מצנבאום מאוהיו וג'ון היינץ מפנסילווניה לעשות הצגה משל עצמם. למסיבת עי־תונאים אותה זימנו, הם הביאו ארגז קרטון גדול ולתוכו השליכו כלי־אוכל עשויים מתכת, בהם משתמש מזנון הסנאט, ואשר נוצרו ביפאן, בקוריאה ובטאיוון. על הארגז נרשם בגדול: "לא עוד". את נאומיהם בעד הגבלת מכסות ליבוא מתכת שמעו רק מעטים, אך תמונות ה"תשליך" עשו כמובן את שלהן ואולי גם הוסיפו כמה קולות.

יהודי מבולבל

ארתור ליימאן, היועץ המשפטי של ועדת החקירה של הסנאט בפרשה האירנית, נחשב לאחד המוחות המבריקים בתחום פשעי הצווארון הלבן, כמו גם בתחום העסקים הגדולים של וול סטריט. כך, לדוגמה, ייצג את חברת "פנזאויל" בתביעה המשפטית נגד "טקסאקו", בה זכתה "פנזאויל" בפיצוי של מיליארד דולר. הוא ייצג את ג'ון זכארו, בעלה של המועמדת לסגנית־נשיא, ג'ראלדין פרארו. הוא פיצה חלק גדול מן הכסף בפעולות בבורסה הניו־יורקית. בכל מקום שבו עלתה באשה של פשע ציבורי גדול, אפשר היה למצוא את החותם של בוגר הרווארד הזה. כישוריו הפכו אותו לשותף בכיר בחברת עורכי־הדין פאול, וייס, ריפקינד והארטון (בה היה שותף קבת ביאלקין, היו"ר לשעבר של ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים). אבל על לי־ימאן, בנם של מהגרים יהודים מרו־סיה, מספרים שהוא מבולבל לגמ־רי. הוא יכול להופיע בגרביים לא־תואמים או בחליפה העשויה משני חלקים שונים. באחד הימים, כך מספרים, הוא ביקש ממזכירתו לקשר אותו עם אדם ששמו בגין יודע.

כעבור דקות מספר חזרה ה־מזכירה אל ליימאן ובישרה לו שהאיש הלך לעולמו. "אין דבר", ענה ליימאן המבולבל, "תמסרי הודעה שיתקשר אלי לכשיחזור".

רשות שדות התעופה בישראל

הודעה לציבור המבקרים

מגרשי החניה בנתב"ג מופעלים לצורך חניה קצרה עד 24 שעות רצופות בלבד.

לנוחיות המשתמשים ניתן להסדיר חניה ממושכת העולה על יממה — ע"י פניה למשרד החניון.

רכב החונה מעל תקופה של 24 שעות וחניה ממושכת העולה על יממה אחת לא הוסדרה מראש —

יגרר

הפעלת המגרש (כולל גרירת הרכב) הינה — עפ"י כללי רשות שדות התעופה (העמדת כלי רכב וחנייתם בנתב"ג — תשמ"ד 1984).

האוניברסיטה הפתוחה

בית ספר לשפות — המחלקה לאנגלית

מוזרו מספר מקומות

לקורסים באנגלית

בתל־אביב, ירושלים, חיפה ומכללת אחווה שיפתחו בספטמבר 1987

הקורסים מוצעים בשני מסלולים:

א. אנגלית עם דגש על שיחות

הלימודים יתקיימו בשלוש מתכונות:

1. לימוד אינטנסיבי — 5 מפגשים שבועיים של 4 שעות לימוד (בבוקר), במשך שישה שבועות. סה"כ 120 שעות לימוד מלאות.
2. לימוד רגיל — מפגש שבועי אחד של 3 שעות לימוד (בוקר או ערב), במשך 18 שבועות. סה"כ 54 שעות לימוד מלאות.
3. לימוד רגיל — שני מפגשים שבועיים של 3 שעות לימוד (בוקר או ערב), במשך 18 שבועות. סה"כ 108 שעות לימוד מלאות.

ב. אנגלית — הבנת הנקרא לצרכים אקדמיים

הלימודים יתקיימו רק במתכונת רגילה של 54 שעות לימוד מלאות (ערב).

הנרשמים יעברו מבחן מיון, ובייעוץ עם הסגל האקדמי ישובצו לקבוצת לימוד ברמה המתאימה. התהליך כולו כולל ההרשמה בפועל, ימשך כשעתיים.

מקומות ההרשמה והמועדים:

בתל־אביב: רח' קלאוזנר 16, רמת אביב טל' 03-422626, 03-423857
בימי רביעי: 15.7.87, 22.7.87, 29.7.87, 5.8.87 בשעות: 09:00-16:00.
בחיפה: בית"ס למלונאות "דביר", רח' אלחנן 17, טל' 04-373144
בימים ראשון ורביעי, עד ה־30 ביולי 87, בשעות: 09:00-12:00, 16:00-18:00.
בירושלים: בבית ספר "מיטשל", רח' סוקולוב 15, קומה ג', טל' 02-667536
בימים ב', ג', ד', עד ה־29 ביולי 87, בשעות: 08:00-12:00, ביום ג' בשעות 15:00-17:00.
במכללת אחווה: במכללה האזורית "אחווה", מועצה אזורית באר טוביה, טל' 055-84154-81970
בימים ראשון ושלישי, בשעות: 10:00-14:00, יום שני, בשעות: 13:00-18:00.

הקורסים מוכרים ע"י משרד החינוך לעובדי הוראה בשנת שבתון ומזכים בגמול השתלמות.

קורסי אנגלית עסקית יפתחו באוקטובר 87, בת"א, ירושלים וחיפה וימשכו 14 שבועות.

מבצע מיוחד!

האתחרה היחידה שלנו — הוא ה־נוף

חברת מתתיהו ליפשיץ מציגה

16 קוטג'ים מפוארים

בשכונת נוף־הרים

במבצע מיוחד חסר תקדים

חברת מ. ליפשיץ הינה המובילה:

* באמינות * באיכות הבניה
* באמינות * בעמידה בלוח הזמנים
* בתכנון * בטיפול אישי בלקוח

ליפשיץ בע"מ

פרטים בשקלים משרד המכירות של חב' ליפשיץ בע"מ

רח' המלך ג'ורג' 41 ירושלים טל. 02-246146 02-244059

הצטנפות קיפודים / השווים יותר / חפש את השירות / כוס מים לגנרל / להקל על הק־ג־ב

מאת דניאל דגן

"הם הצטנפו כמו קיפודים", אמר לי נשיא מערב־גרמניה, ריכארד פון וייצזקר, שסיפר על תגובת הצמרת הסובייטית בנושא הגירת יהודים מבריה"מ.

הנשיא, אנדריי גרומיקו, המזכיר הכללי, מיכאיל גורבאצ'וב, ושר החוץ, אדוארד שוורדנאדזה, היו נתונים כנראה בלחצים פנימיים כבדים. הם ביקשו לבצע מראש מצב שבו תופיע בין כמי שהגליהו לרשום לזכותה הישגים בתחום קידום זכויות האדם בבריה"מ. אותו היחס שהופגן כלפי הבקשות בעניין הגירת יהודים, חזר על עצמו גם בנושא בקשות הגירה של אזרחים סובייטיים ממוצא גרמני. לכל אורך הדרך, "נייט" רוסי ברור בכל הנוגע לדיון מפורש בנושאים רגישים אלה.

הצמרת הסובייטית משום לא רצתה לדבר על יוסף ביגון ועל אידה נודל. ממש כשם שלא רצתה לדבר על איחוד גרמניה, או על בעיות הפוליטיות. בכך ביקשו הרוסים לרמוז, בין השאר, כי נושאים אלה שמורים לדיון עם מעצמת־העל היריבה.

למרות האכזבה ממהלך השיחות בשאלת ההגירה, אין צורך להיתפס לפסימיות. כמסופו של דבר, הרוסים האזינו בנימוס לדברים שנאמרו להם — גם אם נבעו מלהרפיס אותם ב"פראוודה" וב"איזווסטיה". השיפוט מכל ה"גלזנוסט", מדיניות הפתיחות של מיכאיל גורבאצ'וב, אינה יכולה להתרחש בחלל ריק. אם גורבאצ'וב רוצה באמת בפתיחות, הוא חייב להחיל אותה, לפחות בהדרגה, גם על מתנגדי המשטר ועל מי שמבקשים להגר. עידוד מסוים אפשר לשאוב ממספר אשרות היציאה שהוענקו בחודשים האחרונים. עליה מוגבלת מאוד, אך בכל זאת עליה.

השווים יותר

ברחובות המרכזיים של מוסקווה שמור הנתיב האמצעי למכוניות שרד של הצמרת הסובייטית. אפשר להכיר כלי־רכב אלה על־פי גודלם — ואולי יותר מזה, על־פי המהירות שבה מתמרנים אותם הנהגים ברחובות העיר.

מכוניות־השרד של האוליגארכיה הסובייטית גדולות מאוד, נאות מאוד ושחורות. ניגוד בולט למכוניות העממיות והפשוטות של אזרחים רגילים. בחלון האחורי של מכוניות השרד יש וילון. אנשי הצמרת בקרמלין ובמקומות אחרים רוצים ליהנות מדיסקרטיות.

מכוניות־השרד נוסעות בנתיב המרכזי המיוחד ומצפצפות על הגבלות התנועה. בצמתים השוטרים עוצרים את כל כלי־הרכב האחרים, כדי לאפשר לאנשים החשובים לעשות את דרכם מישיבה לישיבה. דרך אגב, בצמתים אלה נמצא גם מגדל־תצפית של משטרת־התנועה. מן המגדל אפשר להשקיף בנוחות על כל אירוע חריג — כולל, כמובן, התקהלויות אסורות למיניהן.

עמידה בתור לפני חנות מזון — מראה מאוד שכיח כאן — אינה נחשבת להתקהלות אסורה. אבל למען ההגינות צריך לציין, כי במוסקווה יש הרבה מאוד תורים גם לפני אולמות של בתי־קולנוע, או תיאטרונים, או קונצרטים, או הופעות מחול. בבירה הסובייטית מתנהל בימים אלה פסטיבאל סרטים בין־לאומי, וגם בלי זה היא מציעה שפע אוויר של אירועי תרבות.

מי אינו עומד בתור? אף לא פעם אחת? אותם אנשי הצמרת הנוסעים במכוניות־השרד. הם מקבלים את הכרטיסים במשרד, וקונים בחנויות מיוחדות שבהן אין דוחק וצפיפות. לטיפול רפואי הם זוכים בבתי־חולים מיוחדים ליוקרנים.

דרך אגב, גם אנחנו, העיתונאים, היינו כאן יוקרנים לימים אחדים. צריך היה רק להפליט את מילות הקסם "דלגציה" (משלחת) — ומיד ניתן היה לדלג על־תורים ולזכות בסעודות בשירות אדיב ונעים בכל מקום.

חפש את השירות

אחת הבעיות הקשות של מוסקווה היא היעדר מסעדות היכולות לספק שירות טוב ומהיר. תל־אביב מתפוצצת מרוב בתי־אוכל. במוסקווה צריך לחפש אותם, ולהמתין בתורים ארוכים כדי לקבל אוכל ברמה הנוגעת לעיתים קרובות בעי־מידה.

למה אין מסעדות מספיקות ברמה נאותה? למה הסרות מוניות? למה צריך לזכות זמן רב לקבלת שירות בטלפון? למה אי־אפשר לאתר את נהג מכונית־השרד שהועמדה לרשות העיתונאים האורחים? למה מזמינים הרוסים 100 עיתונאים לפגישה בקומה השישית של בניין גדול, אך מעמידים לרשותם רק מעלית אחת קטנטונת לארבעה אנשים?

התשובה: המתכננים בקרמלין טעו בספירי המסעדות והמכוניות שהיקצו למוסקווה, ובמעט גם בכל השירותים האחרים. מצד שני, הם דיכאו ביד רמה כל ניצן של יוזמה פרטית והפכו את העבודה לעניין שאינו משתלם. כל אחד ממלא את הנורמה המינימלית וממהר להסתלק. ואם ניתן סתם כך לא לעבוד — כמו במקרה של הנהג שאני מחפש — פשוט נעלמים מטווח הראיה והולכים לטייל ברחוב.

כל זה צריך, כמובן, להשתנות במסגרת ה"גלזנוסט" וה"פרסטרויקה" (הפתיחות וההתחדשות) של גורבאצ'וב. במקום תיכנון מסמסם מלמעלה, יהיו יותר סמכויות בדרגים הנמוכים. ובמקום שכר המבוסס על נורמות סוציאליסטיות עקרות, ניתן יהיה ליזום, לעבוד ולהרוויח בצורה חוקית.

את התוצאה ניתן כבר לראות באופן חלקי. בשוק הירקות הפרטי אפשר למצוא כל מה שחסר בחנויות הממשלתיות המבורעות. הפרטימויות, ובמסעדות הפרטיות הבודדות במוסקווה יש שירות אדיב ומהיר. העלות לאין ערוך על כל מה שמוצע בבתי־האוכל הסרי תחדר של מנגנוני הקרמלין.

כוס מים לגנרל

במסיבת עיתונאים במוסקווה שאלתי את ולנטין פאלין, יועצו של גורבאצ'וב, איזה גורמים — לדעתו — מתנגדים למדיניות הפתיחות וההתחדשות של המנהיג הסובייטי.

עוד לפני שפאלין הספיק להשיב, קפץ ממקומו הגנרל יורי לבוב, שישב לידו: "אני רוצה להבהיר בצורה ברורה שמצידנו, אנשי הצבא, אין התנגדות לגלזנוסט ולפרסטרויקה".

הגבתי מיד בהערה, כי לא שמעתי כלל שהצבא מתנגד למדיניות הפתיחות וההתחדשות של גורבאצ'וב.

הגנרל צחק והגיב: "אמרתי את זה בצורה פרופילקטית (טיפול־מנע), לכל צרה שלא תבוא".

עכשיו אני מאמין, שתגובתו הספונטאנית של לבוב משקפת יותר־מכמה. מומחים לענייני בריה"מ אומרים, שחלק גדול מן ההתנגדות לחידושים של גורבאצ'וב בא משורות הצבא.

באותה מסיבת עיתונאים נתבקש הגנרל להשיב על השאלה, כיצד קרה שההגנה האווירית הסובייטית נכשלה בזיהוי מטוסו של הצעיר הגרמני מתיאס רוסט — האיש שנחת עם מטוסו בכיכר האדומה.

בעוד לבוב לוקח אוויר, מזג פאלין כוס מים והושיט אותה לגנרל: "קודם כל, תנו לי להגיש משהו לשתות".

להקל על הק־ג־ב

פרופ' ולאדימיר לאבנוד, מאוניברסיטת ייל, אחד המומחים האמריקאים הבולטים לענייני בריה"מ, אמר כאן בבית־הורגות, כי הדבר היחיד הפעיל ברוסיה הוא השירות החשאי ק־ג־ב. האמנם?

התחלתי להאמין בדבר זה כאשר איתי שסוליות הנעלים שלי היו אדומות לגמרי אחרי סיור רגלי במוסקווה. מישהו היפנה את תשומת ליבי לכך, שאני משאיר עקבות ברורים בכל מקום שאליו אני פונה.

אבל התברר, שלא הק־ג־ב צבע את סוליות נעלי. הן פשוט התלכלכו בחומר אדום המרוח על הכביש בצמתים אחרים במוסקווה.

ביקרתי אצל יוסף ביגון, הלכתי לפגישה של מתנגדי המשטר, התראיתי עם יהודים בבית־הכנסת. בשום מקום לא יכולתי להבחין במעקב. הק־ג־ב לא חיטט בבית־המלון, ולא ניתק את קשר הטלפון כשדיברתי על נושאים רגישים. אני חושד שהם פשוט שכחו אותי.

מצד שני, סיפר לי כתב גרמני ותיק, שהרדיו בחדרו הופעל לפתע בשעה חמש בבוקר. לדעתו, אין ספק שמישהו שיחק במכשיר האוטומטי וכיוון אותו בהיסח־הדעת לשעה לא מתאימה. מחוץ לזה, הוא מחזיק בדיעה, שממילא יש ציתות לכל שיחות הטלפון.

אחרי יומיים של שהות במוסקווה החלטתי לצפצף על הק־ג־ב. אם הם יודעים הכל — שידעו זאת באופן רשמי. במקום להיעלם בחשאי במנהרות הרכבת התחתית של מוסקווה, ולקחת אחר־כך מונית, הזמנתי מכונית־שרד רשמית של "אינטוריסט" — עם נהג צמוד, כמובן. במכונית האו, שכל תנועותיה נרשמות, נסעתי אל מתנגדי המשטר, לבניין השגרירות הישראלית לשעבר, אל פעילים יהודים ולבית־הכנסת. אם הק־ג־ב כל־כך רוצה לדעת — למה להקשות עליו את המלאכה?

דיפלומטים בבידוד

כשאין לך ידידים בצמרת הסובייטית, אתה יורד אל העם ופוגש אנשים פשוטים. האנשים האלה גרים בדירות צנועות ואפורות, הבנויות ברמה פרימיטיבית ביותר. כך אצל צייר המוזאה סרגיי וולדכוב. כך אצל מתנגד־המשטר סרגיי גריגוריאנץ, שאצלו השתתפתי בפגישה של נציגי קבוצות אופוזיציה.

ממש מדהים, מאין שואבים אנשים אלה את הכוח הנפשי והפיזי לחיות בתנאים קשים ביותר — אף להמשיך וללחום למען רעיונותיהם. במישור אחר, מדהים ללמוד, שרוב אזרחי בריה"מ חיים בתנאי־דיור דומים, וסובלים ממחסור גם בתחומים אחרים. למרות זאת, הם משלימים עם גורלם ברוח טובה והכנעה.

אחרת לגמרי חיים כאן הדיפלומטים. ביקרתי אצל נציגים גרמניים, וראיתי — בראשונה במוסקווה — דירה בנויה כהלכה, המרוהטת בטוב־טעם מערבי. ממש תענוג, אחרי הדירות העלובות של החוגים הסובייטיים שראיתי. אבל אליה וקוץ בה: דיפלומט אתה חי כאן בתנאים של בידוד. מול הכניסה לבית יש שמירה מתמדת. שוטר רושם אותך בבואך ובצאתך, ועוקב אחר תנועותיך. אין ספק, שהוא מדווח גם על האורחים הבאים איתך. (כן, אני כבר רשום ממילא אצל הק־ג־ב).

אם האורחים נראים, או לבושים, או מתנהגים כאזרחים סובייטיים, יעצור אותם השוטר וידרוש להזדהות. דירה יפה — כן. אבל המחיר לכך הוא חיים בתנאים של הסגר.

מדברים בשני קולות

מפליא, אבל זאת האמת לאמיתה: בישראל ניתן להבין את הנעשה בקרמלין טוב יותר מאשר בלונדון, או בוואשינגטון, או בבון, או בבירות אחרות, מפני שמוסקווה, ממש כמו ישראל, מציגה בימים אלה מחזה פוליטי מיוחד במינו — ממשלה המדברת בשני קולות.

הטיפול בטייס־הספורט המערב־גרמני מתיאס רוסט ממחיש את המצב. ימים מספר לאחר שמטוסו של רוסט נחת בכיכר האדומה, הבטיח אחד מנאמני גורבאצ'וב, שהטייס הצעיר ישוחרר במהירות. לא חלפו 48 שעות ודובר משרד־החוץ השמיע הבהרה מנוגדת: רוסט יוחזק במעצר ממושך עד לבירור מוחלט של העניין. אין כוונה מיידית לגרש אותו מבריה"מ.

שתי ההצהרות היו נכונות, כל אחת בשעתה. מפני שבמאבק הברוחות הפנימי בקרמלין התנגשו שתי מגמות — חסידי הקו הליברליזציה של גורבאצ'וב עם חסידי הקו הנוקשה, הנהנים מייצוג נכבד בפוליטביורו.

גם בעת השהות שלנו במוסקווה, ניכרו מגמות סותרות של הצמרת הסובייטית. בתחום התקשורת הרבה, שסוכנות־הידיעות "נובוסטי" משקפת דעות מתונות ברוח גורבאצ'וב, בעוד שהעיתון "פראוודה" נותן פרסום נרחב לקומוניסטים אדוקים הנלחמים נגד שינויים.

תעשיות בלי ביטחון (ג')

למכור או למות

התבססות בשוק הנשק המתוחכם תאפשר לישראל לוותר על מכירות למדינות שמשטריהן מעלים שאלות מוסריות. אולם הדרך לקניינים בארה"ב, במזרח הרחוק ובאירופה אינה סוגה בשושנים. התעשיה הביטחונית שפונקה משך שנים על־ידי הזמנות כמעט אוטומטיות לצה"ל מתקשה בהסבה לשוקים תחרותיים בעולם

מאת רומן פריסטר

מדי כמה שבועות ממלא בנימין קרנץ את מזוודת ג'יימס בונד שלו בחוברות פרסום צבעוניות ובדגמי חלפים לטילים שהוא מייצר בשביל התעשיה האווירית, ועולה על מטוס לארצות־הברית בתקווה לכבוש בסערה את השוק הגדול בעולם. כמוהו עושים עשרות מנהלי מפעלים קטנים ובינוניים, שנפגעו מקיצוץ תקציבי הביטחון בישראל ונאלצים לחפש בייאוש חלופה לשוק המקומי שהצטמק. הם מביטים בקנאה בכ־120 מפעלים זרים שקשורים בפיתוח של הלביא (לעומת כ־30 במדינת ישראל) ובעשרות חברות אמריקאיות שמספקות לצה"ל מוצרים שגם הם מסוגלים לייצר — ושבים בדרך כלל הביתה בידיים ריקות. השוק הגדול בעולם נשאר לגביהם מחוץ לתחום.

"במפעלים קטנים כשלנו לא נוצרה המאסה הקריטית שמאפשרת הקמת מערכת שיווק עצמאית במדינות מפותחות", אומר עמי שטרן, מנהל "פרקר", חברה המייצרת ציוד ביטחוני באזור התעשייה של הרצליה־פיתוח. לפני 18 שנים היתה "פרקר" חברה אמריקאית בבעלות יהודית וייצרה פריטים לצוללות אטומיות. ב־1969 שיכנע הנספח הצבאי דאז בוואשינגטון את בעליה להעביר את העסק ארצה. שנתיים אחרי מלחמת ששת הימים, בגל האופוריה של האמבארגו הצרפתי, דיברו הכל על החברה לשאוף לעצמאות בייצור ביטחוני. אלא שבינתיים שינתה המציאות את הנחות היסוד וגם 'פרקר' יצאה לרעות בשדות זרים. אך הניסיון לימד את עמי שטרן, שגם כאשר נוצר הקשר המיוחל עם לקוח גדול בארה"ב, לא תמיד יש סיבה לשמוח ולהשיק כוסות.

בקטלוג מוזהב של החברה מופיעה עדיין תמונתו של מסוק מדגם יוז־500. בעבר ייצרה 'פרקר' חלפי גבות למסוקים אלה. אבל כאשר רכש היצרן האמריקאי את קו הייצור של הדגם, אבדו לחברה הישראלית הזמנות במאות אלפי דולרים. עמי שטרן מספר על כך כדי להדגיש כמה מעט שליטה יש לו על המתרחש. "הפסדנו את הלקוח למרות שהמוצר שלנו היה באיכות גבוהה ומחיר נמוך. דבר דומה קרה לנו כאשר ייצרנו מארזי תותחים למטוסי כפיר. התעשיה האווירית תלתה תקוות רבות בייצוא המטוס, וכשנתבדו התוחלות הדורות נשארנו גם אנחנו עם הלשון בחוץ. הבעיה היא שחלק ניכר מהייצוא מופנה לארצות העולם השלישי. אך זהו שוק הפכפך ויכולתו הכספית בירידה מתמדת".

יוז 500: בגלל היצרן האמריקאי הפסידה החברה הישראלית הזמנות במאות אלפי דולרים

מות הסוכן הנוסע

אהרן קליימן, פרופסור ליחסים בינלאומיים באוניברסיטת תל־אביב ומחבר ספר על נשק כאמצעי דיפלומטיה (הוצאת פרגאמון בוואשינגטון), יודע לספר שהקשיים שנתיים מוביים כדי לאמוד את היקף הייצוא הביטחוני של מדינת ישראל — הדבר לא עלה בידיו. "לא היה לי כל סיכוי מול עשרות בעלי מקצוע שכל תפקידם להסוות כל נתונים. אולם ממקורות זרים אפשר ללמוד, שבתחילת העשור עבר הסכום הכולל על כמיליארד דולר. אך דבר אחד הינו ודאי: בשנים האחרונות השתנו יעדי הייצוא. לא עוד העולם השלישי, כי אם מדינות המצוידות את צבאותיהן בנשק מתוחכם. העולם השלישי למד לייצר כלי נשק קונבנציונאליים — לעתים בסיוע ישראלי — ואינו זקוק עוד לייבוא. לפי הנתונים של סוכנות הנשק ופירוק הנשק של ארה"ב (אסד"א), מכרה צ'כוסלובקיה בשנת 1983 ציוד ביטחוני ב־750 מיליון דולר, רומניה — ב־450 מיליון, פקיסטן ודרום קוריאה — ב־300 מיליון כל אחת ובולגריה — כ־250 מיליון דולר. ומן הצד השני אותן המדינות שמשקיעות עדיין ב'עתיד' בצלליל, בפגנים והדי־ליישים או בתרגומות מתוצרת כחול־לבן, קופר תיקן ריקות בדרך כלל".

פרופ' קליימן רואה בהכרח להתחרות עתה בשוק האיכותי גם ברכה וגם קללה "את הברכה אני רואה בהזדמנות־פז להפסיק סוף־סוף את עיסקות הנשק עם מדינות שעוררו תמיד 'שאלות מוסריות'. כוונתי לקשרים עם משטרים רודניים או גזעניים ועם לקוחות מפוקפקים כמו חומייני או תנועות מרי למיניהם. את הקללה אני רואה בצורך להתחרות ביצרנים מתרבים הגלובים של ציוד ביטחוני יקר ומתוחכם. להרבם אין המגבלות הפוליטיות שמפריעות לייצוא שלנו. על ישראל לשחות בים סוער של עיסקות שהשתיקה יפה להן; הדבר אינו פשוט והי לזכור שגם כל המוניטין שישראל זכתה להם כיצרנית נשק נבנה בשורות קרב אמיתיים ולא במעבדה. אנו בסך הכל דג קטן שמנסה להסתגל לקוחות, לצד כרישים ענקיים ואכזריים".

אין כמו ארגון מיקום, מנהל מפעל יעילנע ובעצמו לפעמים 'סוכן נוסע' המנסה לשווק את תוצרתו בארצות־הברית, כדי לאשר את דבריו של המלומד. הפנטגון הקצה 90 מיליארד דולר לרכש ביטחוני, הסכום האגדי מושך רבים כפי שמושכת אש את פרפרי הלילה. הסכמי ה"אופסט" (רכישות גומלין) מבטיחים השנה ליצרנים ישראלים נתח של 150 מיליון דולר מתוך העוגה הענקית. למרות היתרון הזה, שבים לרוב המוכרים עם תיקי ג'יימס בונד בידיים ריקות. הם חורשו את היבשת לאורכה ולרוחבה, התדפקו על שערי חברות הענק כדי לשמש להן קבלני־משנה ואכלו אין־ספור ארוחות עם מאות מתווכים שהוכרזו בכל עיר אמריקאית, רובם יהודים, שמבטיחים הרים וגבעות, אך מסוגלים רק לעתים רחוקות לקיים את הבטחותיהם. מעשים בלבד מתברים היו להוכחת כי הסיבה העיקרית לכישלונם נעוצה בחוסר ידע על התנאים בהם פועל השוק הגדול בעולם, הדבירות מוזילסת לגבי הנהלים המיוחדים את מחלקות הרכש של צבאות ארצות־הברית. רבים מדי סומכים על כושר האילתור שהיה לשם דבר בישראל, אך אינו נכס כשמדובר במגע עם לקוח רציני מעבר לאוקיאנוס.

על חולשת השיווק הזאת עמד אבי רווה, כאשר סיים את כהונתו כסגן ראש משלחת משרד הביטחון בארה"ב, והציע לחברות כלל ולהתאחדות התעשיינים להקים בארץ חברה שתעזור ליצרנים קטנים ובינוניים להתמודד בשוק האמריקאי. הוא אומר: "אחד הבונוסים שישראל הביאה משיחות קמפ־דייויד היתה הזכות למכור ישירות לצבא ארה"ב. ב־1983 השתתפתי במשא־ומתן על הערכת ההסכמים בבירה, למדתי היטב את כללי המשחק והחלטתי לנצל את הידע שצברתי. אחרי סירוב גורמים כלכליים שנים הסכים דיסקונט להשקיע להקים את חברת השיווק 'איימס' שאני מנהלה הכללי. עד עכשיו סגרנו עיסקות שערכן כשני מיליון דולר. ייתכן שאין זה סכום מרשים מאוד, אך צריך לראותו על רקע נכונותה המוגבלת של התעשיה הישראלית להתחרות בשוק חופשי. יצרנים לא מעטים אינם מוכנים לסכן השקעה של אלפי דולרים בודדים כדי להתאים את הציוד שלהם לדרישות הצבא האמריקאי. כאשר יש דרישה לפריט המבויל בתוכו מתכת זכוכית, למשל, מתקשים שני־יצרנים ישראלים לייצור שמוצעת מתאימה, בדרך כלל הם־אומרים 'תודה'. לא מוכנים למכרז הבא, כמה שיהיה תפור בדיוק לפי יכולתם. לעתים מתקשים היצרנים לפתח מוצר מבוקש. כאשר מתבצע הייצוא באמצעות רפא"ל או התעשיה האווירית, מוטל עומס הפיתוח על הקבלן הישראלי הראשי. נראה שהיצרנים שלנו לא הבינו עדיין את משמעותה המלאה של הסיסמה 'למכור או למות', ולא נרפאו מהמחלה הישראלית שהסימפטום שלה — חוסר סבלנות.

"היצרנים בארץ חפצים בתוצאה מיידית. להשקיע היום ולהרוויח מחר. באמריקה זה לא הולך והטיפול בעיסקה עם הצבא נמשך שם לפעמים עד 9 חודשים".

הקיצוץ הפתאומי בתקציבי הביטחון הסליך את התעשיה הבטחונית למים סוערים לפני שלמדה לשחות. עשרות מפעלים פרטיים וציבוריים קמו בעזרת מערכת הביטחון והיא אשר פינקה אותם במשך שנים בעזרת הזמנות בטוחות ומבוססות ברוב המקרים על חישוב של קוסט פלוס. רק ענקי התעשיה האלקטרונית הקימו לעצמם מערך שיווק בחו"ל. האחרים ייצאו באמצעות שלוחות משרד הביטחון (רפא"ל ותע"ש) או בעזרתה של התעשיה האווירית.

פינוק ותוצאותיו

הייצוא הזה לא עזר לתעשיינים לבנות מוניטין כלשהו. שהרי תוצרתם נבללה בתוך המוצר הסופי, כמו מזל"ט, טיל ברק או אוויוניקה של מטוס־קרב. לקוחותיהם של תע"ש, רפא"ל או התעשיה האווירית בחוץ־לארץ דרשו לעתים שמירה על סודיות מוחלטת של העיסקה וקבלני־המשנה לא ידעו כלל לאילו ארצות בשווקים הפריטים שסיפקו. הם הסתפקו בפיצוי כספי על כך ששמם לא הופיע ברשימון היצואנים ולעתים נשללה מהם הזכות לפרסם שהם משתתפים בביצוע פרויקט לאומי גדול. היום, כשהם נאלצים להתחרות בשוק האיכותי, איש אינו מכיר אותם.

גם התקשרות ישירה עם חברה אמריקאית גדולה לא עוזרת תמיד ליצרן הישראלי לבנות לו שם. בעיקרון, אין החברות בארה"ב רוכשות מוצרים שלמים (מכלולים) כי אם פריטים שונים, בעיקר כאלה שדורשים הרבה עבודת ידיים. את מלאכת ההרכבה שיש בה ערך מוסף גבוה הן שומרות לעצמן. יש קבלנים ראשיים בארה"ב שמתנגדים אפילו לציון "מייד אין יזראל" (מיוצר בישראל), למרות שציון כזה הינו חובה על־פי הוראות המכס של ארצות־הברית. ב'סיגן' שמייצר חיבורים מתוחכמים לכישור פניאומטי והידראולי, מצאנו אריזות מקוריות של היצרן הזר. "אפילו קופסת הקרטון, אסור שתסגיר אותנו", אומר אמיר שמטשקוביץ', בעל המפעל. "הזיהוי הוא פרי המצאתנו. אך לגבי השוק האמריקאי אינו קיימים כל עיקר. אם כאשר יפסיק הלקוח את קניותיו אצלנו, יהיה עלינו לחפש חלופה בלי כל יכולת להסתמך על הניסיון שצברנו".

חלק מהחברות הגדולות המייצרות מערכות משוכללות ומתוחכמות מצא את דרכו לשוק האיכותי. הסכמי רכישות־הגומלין היו לעזר רב. אך לאחרונה נודע גם על עיסקות שאינן קשורות ב'אופסט'. חברת טקסטרון המייצרת את מסוקי 'בל' מנהלת משא־ומתן מתקדם עם יצרני ציוד לחימה אלקטרונית בארץ, ואילו חיל האוויר של ארה"ב סיכם עם חברת אלביט עיסקה גדולה לאספקת מערכות חישה ובקרה לטילי אוויר־קרקע מדגם 'עופר'. אלא שלפעמים יוצרת המציאות מצבים אבסורדיים. כך, למשל, מצוקה תקציבית בשקלים מנעה מצה"ל לרכוש מערכת נשק משוכללת שהצבא שלנו זקוק לה. בלחץ מערכת הביטחון התקשרו שתי חברות המייצרות מיכשור אלקטרו־אופטי לבקרת אש בטנקים (אלביט ואל־אופ) עם יצרנים בארצות־הברית והעבירו להם את סודות הייצור, כדי שצה"ל יוכל לרכוש את הציוד הדרוש לו בתמורת דולרים, שמקורם בסיוע אמריקאי לרכש ביטחוני. בדרך זו אבד לישראל ידע חשוב וגם האפשרות להעסיק בעלי מקצוע מעולים. בהתחשב בצמצום התקציבים שקפצת החברות למחקר ופיתוח טמונה בעיסקה סיבובית כזאת סכנה ממשית לעתיד התעשיות הביטחוניות בישראל.

(בכתבה הבאה: חפש את האשם)

אקטיוויסט יהודי מברוקלין

בארצות־הברית צומח דור חדש של עסקנים יהודים • רב הייקינד בן ה־36 הוא נציג טיפוסי של הדור הזה

מאת שלמה שמיר

ניו יורק

כאשר רב הייקינד צועד בשדרה ה־13, שהיא הרחוב הראשי של רובע בורו־פארק בברוקלין, ניגשים אליו עוברים־ושבים ולוחצים ידו בחמימות. בעלי חנויות קוראים לעברו קריאות עידוד, ואברכים חסידים מודים לו על המאבק שניהל נגד פקידה בכירה במימשל ניו־יורק, שהפיצה מסמך אשר כלל התבטאויות בוטות. רב הייקינד הוא חבר בית־הנבחרים של מדינת ניו־יורק, ותומכיו מציינים בסיפוק כי אין לו יריב מתבזר לכהונה זאת. הייקינד הוא בן 36, גבר נאה, בעל זקנקן מטופח בקפידה, מן הצעירים שאמונות יהודיות מאוזלות לבגד־תיק. בעוד צעירים יהודים בגילו עושים צעדים ראשונים כעורכי־דין או כרופאי־שיניים, הייקינד כבר שקוע בפוליטיקה כעיסוק קבוע. ועל כך שהוא מייצג את אחד מהרובעים היהודיים הגדולים ביותר בארצות־הברית. אזור־בחירתו כולל חלקים מרובעים בורו־פארק ופלאטבוש, וכ־80% מאוכלוסיית אזור־בחירה זה הם יהודים. לפי הערכתו, 55% מהם יהודים דתיים.

הוא אינו מסתיר את הנאתו מתשומת־הלב שהוא משך בסיוריו ברחובות שני הרבעים האלה. אך ברצונו עבה שאין לשייכו לגלריית העסקנים הוותיקים הקשישים. הוא ממהר להדגיש כי אינו רודף־פרסום, ומקפיד שלא לפנות ביוזמתו אל עיתונאים.

עסקן מקומי

רב הייקינד אינו הבולט והמפורסם בקבוצת העסקנים היהודים הצעירים, שבחמש השנים האחרונות תפסו עמדות־מפתח בראשות ארגונים ומוסדות יהודים בארצות־הברית. הוא עדיין עסקן ברוקלינאי מקומי, הידוע בעיקר רק לאלה המתגוררים באזור בחירתו. אך הייקינד יכול להיחשב כאב־טיפוס לדור חדש של עסקנים יהודים צעירים, שבעבודה קשה, בנחישות ובהתמדה הם דוחקים את העסקנים הוותיקים הקשישים וכובשים מקומות מרכזיים בשורות הראשונות של מנהיגות יהודי אמריקה. באותה ויה, בהתנהגותו ובשאפתנותו מאפיין הייקינד רבים מאלה הנמנים על העסקנים היהודים הצעירים באמריקה. יותר מאשר על רבים מהם, שהוא הגיע למעמד הציבורי בתהליך דמוקרטי של בחירות מקומיות וכלליות, ואילו עמיתיו הגיעו לראשות הארגונים הגדולים על־ידי מינוי, או לאחר מאבק מאחורי הקלעים בגוורדיה הישנה. אך כמותם, נדחף הייקינד על־ידי הכרת ערך עצמו, אמונה בכישוריו ושאיפה להוכיח את עצמו כדי להגיע לכהונה רמה יותר במישור הארצי.

הייקינד עצמו מסרב להרחיב את הדיבור על תכניותיו לעתיד. אך מכריו אומרים כי הוא שוקל אם לבחור במסלול שיוביל לקונגרס בוואשינגטון, או להתמודדות על משרת נשיא מועצת עיריית ניו־יורק. העובדה כי אשתקד נבחר ברוב מכריע לתקופת כהונה שלישית בבית־הנבחרים של מדינת ניו־יורק, מעידה כי הוא הצליח לשכנע לא רק את עצמו בכישוריו וביכולתו.

אקטיוויסט יהודי

כמו רבים מאלה הנמנים על הדור החדש של עסקנים יהודים צעירים באמריקה, לרב הייקינד מבנה ויכוח נמרץ וניסוח בהיר, והוא מציג בתום ובכוח שכנוע עמדות והשקפות נחרצות בנושאים המעסיקים את יהדות אמריקה ובשאלות הקשורות לישראל. הוא יהודי אורתודוכסי, הגאה מאוד בעובדה זאת. כ־15% מבין 150 חברי בית־הנבחרים של מדינת ניו־יורק הם יהודים, ואחדים מהם מייצגים אזורי־בחירה שבהם ריכוז גדול של יהודים. אך הייקינד הוא היחיד מהם, המתהלך במסדרונות בנייני המימשל באלבני חבוש כיפה סרוגה, והוא בולט על ראשו גם בשעה שהוא יושב באולם המליאה של בית־הנבחרים. אולי כדי להוכיח כי תלמיד־ישיבה לשעבר ובן למשפחה חסידית בוויליאמסבורג הגיע בכוחות עצמו למעמד ציבורי מוכר הוא אינו מחמיץ שום הזדמנות כדי להבליט בפומבי את עובדת היותו יהודי שומר תורה ומצוות. עובדה זאת גם מחזקת את הקשר בינו לבין אותם מעמיתיו בראשות הארגונים היהודים הגדולים, שאף הם אורתודוכסים, ועברו מסלול חינוכי תורני דומה לשלו.

הייקינד מסתייג מן הכינוי עסקן, ומעדיף את התואר אקטיוויסט יהודי. גם בכך הוא מאפיין את העסקנים היהודים הצעירים, המשתדלים כמותו להינתק מן התדמית המקובלת והלא־מחמיאה שיש לרבים מאלה המוחזים כעסקנים ותיקים, המאכלסים זה שנים רבות את הנהגות הארגונים היהודים הגדולים. הוא טוען נגד הגישה הרווחת עדיין בקרב מנהיגים יהודים באמריקה, שלא למחות מיד ובפומבי על גילויים ומעשים הפוגעים באוכלוסיה היהודית, או להימנע מתגובה נחרצת על אירועים והתפתחויות שאינם מתיישבים עם האינטרסים של מדינת ישראל. הוא מוכיח, כדוגמה, כי לאחר שפורסמו המסמכים שחשפו את עברו של קורט ולדהיים, היססו מנהיגים יהודים להצטרף למערכה ההסברתית נגד ולדהיים, ועברו חודשים רבים עד שהם נתנו ידם למערכה זו. "מנהיגים ועסקנים יהודים רבים באמריקה עדיין מאמינים כי על־ידי שתיקה או תגובה מעודנת הם יצליחו לבלום גורמים או מעשים הפוגעים ביהודים ובישראל", אומר הייקינד. "אך עובדות בשטח מוכיחות כי זו שגיאה חמורה".

הייקינד משוכנע, כי כבר בגיל צעיר, כתלמיד־ישיבה וכסטודנט בקולג', הוא התחיל לגלות מעורבות בעניינים יהודים ובנושאים הנוגעים לישראל. הוא אינו אוהב להיזכר כי היה זה מאיר כהנא שעודד אותו לפעילות ציבורית. הייקינד מדגיש כי מזה שנים אין לו קשרים עם כהנא, אך הוא מאשר באי־נוחות כי אמר פעם לעיתונאי, ש"מאיר כהנא שינה אותי מבחור־ישיבה שקט ואדיש לאיכפתניק, ועורר בי רגש אחריות ושותפות כלפי יהודים באשר הם שם". לעומת זאת, הוא מספר לא בלי גאווה, כי כבר בשנת 1973 נסע למוסקווה בחברת צעירים יהודים אחרים והשתתף בהפגנה בכיכר האדומה למען זכויות יהודי רוסיה. סוכני הק־ג־ב הוזעקו למקום, פיזרו את ההפגנה וגררו את הייקינד למכונית שהסיעה אותו לנמל־התעופה של מוסקווה, שם הועלה בכוח למטוס שהחזירו לארצות־הברית. הוא מזכיר, כי עוד לפני שג'סי ג'קסון התפרסם כמי ששואף למועמדות המפלגה הדמוקרטית לנשיאות, הוא ניהל תעמולה נגד ג'קסון ועשה פומבי לביטויי־גנאי שהשמיע ג'קסון נגד מדינת ישראל. כשחזרה הזה הייקינד, שהוא דמוקרט קנאי, לפעול להקמת קואליציה של אישים יהודים ולא־יהודים במטרה לבלום את שאיפותיו של ג'קסון.

מזון כשר

כמי שנהנה להצדיק את התואר אקטיוויסט יהודי, מספר הייקינד על פעילותו בתחומים שונים, שעסקנים יהודים ותיקים מעדיפים להתרחק מהם. מחירים של מצרכי־מזון כשרים, הוא אחד מהתחומים האלה. הייקינד טוען, כי אין סיבה שמזון כשר יהיה כפול ולעתים אף יותר מזה, לדבריו, ערך בדיקות ושוחח עם רבנים, שוחטים ומשגיחים וגילה כי ההוצאות הכרוכות בשמירה קפדנית על כשרות אינן מצדיקות מחיר סופי כה גבוה לתוצרת כשרה.

לפני שבועות אחדים, לאחר שהועלו מחירי מוצרי־חלב בניו־יורק, פנה הייקינד אל יצרני ומפיצי מוצרי חלב כשרים ותבע מהם להוריד את המחירים. אנשים המכירים את הזהות של אלה המגולים את תעשיית המזון הכשר בניו־יורק, אומרים כי דרוש אומץ לב כדי לתבוע בפומבי הוזלת מוצרים כשרים.

הייקינד מציין כי רבים מהפונים אליו בבקשות עזרה וטיפול בבעיותיהם הם ישראלים, שמספרם באזור הבחירה שלו נאמד באלפים רבים. מסתבר כי רבים מהם הם מקרי־סעד הזקוקים לסיוע או להמלצות כדי להשתלב בתוכניות־סעד של העירייה או המדינה.

באחרונה זכה רב הייקינד לפרסום רב ובולט באמצעי־התקשורת של ניו־יורק, לאחר שהביא לפיטוריה של פקידה בכירה באחת הרשויות העירוניות. קרולין פיטס היא כושית, שחיברה והפיצה חוזר למורים ומורות בדבר זכויות ביטוח, שכלל ביטויים גזעניים בוטים. בין השאר כתבה, כי כל הלבנים נגועים בגזענות, גם אם אין הם מפגינים זאת כלפי חוץ. תוכן החוזר הובא לידיעת הייקינד, וכמי שמכהן כיושב־ראש תת־ועדה לזכויות האדם בבית־הנבחרים, הוא תבע מיד את הפסקת הפצה של החוזר ואת פיטוריה של הפקידה. היו שהציעו פשרה שקטה, כדי לא ללבות את הרוחות ברשות העירונית שהעסיקה את הפקידה הכושית. אך הייקינד התעקש ולאחר שבועות מספר של מאבק, היא פוטרה. ה"ניו־יורק טיימס" ועיתונים אחרים בניו־יורק דיווחו בהרחבה על פרשה זאת וחילקו להייקינד שבחים.

לפני חודשים מספר הוזכר שמו של הייקינד בעיתוני ישראל, לאחר שמכתב שנכתב על נייר המכתבים שלו נשלח אל משרד־הפנים בירושלים ובו מידע כאילו תושב ברוקלין, אברהם מנדרוביץ', שנמלט לישראל בעקבות חשדות כי ביצע מעשים מגונים בילדים, הוא חולה איידס. הייקינד טען כי הפקידה שכתבה מכתב זה אינה נמנית על צוות משרדו. הוא הגיב בזעם על שתוכנו של המכתב, שהופנה לרוני מילוא, הודלף לעיתונים. לאחר מכן התברר כי המידע במכתב היה לא מדויק.

שלא כעמיתיו העסקנים הצעירים שבתוקף תפקידם בראשות הארגונים היהודים הם עומדים בקשרים עם מנהיגי ישראל, הייקינד אינו מגלה תחכום רב בהתייחסותו לישראל ולבעיותיה. הוא תומך ללא הסתייגות בעמדותיה המדיניות של ישראל וקרוב בהשקפותיו לליכוד. אם אכן, כפי שהמקנים תובעים בברוקלין, מתכונן הייקינד להתמודד על כהונה רמה במישור הארצי, עשויה ישראל יום אחד להזקק לשירותיו של אקטיוויסט צעיר זה.

אנכרוניזם בפעולה

37 חברות כלכליות שערכן כ־500 מיליון דולר נמצאות בבעלות או בשליטה מלאה וחלקית של הסוכנות היהודית. למרות החלטות חוזרות ונשנות של חבר הנאמנים של הסוכנות למכור את החברות רק קומץ מהן נמכרו, בדרך כלל בהפסד כספי ניכר

מאת גדעון אלון

מה המכנה המשותף לחברת התעופה הלאומית "אל־על", מלון "נפטון" באילת, חברת השיכון הציבורית "עמיגור", מפעל "יכין חקל" לעיבוד שטחי פרדס ותעשיית שימורים, מוזיאון ישראל, חברת "מקורות", "בנייני האומה" והחברה לפיתוח תל־אביב? — אלה רק חלק מן החברות הנמצאות בבעלות או בשליטה, מלאה או חלקית, של הסוכנות היהודית.

בסך הכל מעורבת הסוכנות בעסקיהן של 37 חברות כלכליות (ועוד 11 חברות בלתי פעילות), שערכן נאמד במאות מיליוני דולרים (יש העוקבים בסכום של חצי מיליארד דולר). מרבית החברות הוקמו ביוזמת הסוכנות או נרכשו על־ידיה לפני שנים רבות (חלקן כבר בשנות השלושים) כדי ליצור מקורות תעסוקה לעולים ולסייע בפיתוח קרקע, מקורות מים, התיישבות חקלאית ותעשייתית, וכדי לקדם את קליטתם של העולים.

קחו לדוגמה את "החברה לפיתוח תל־אביב". זו חברה ציבורית שהוקמה ב־1932 על ידי אנשי ציבור ועולים, כדי לרכוש אדמות בצפון תל־אביב לשם ייסוד תעשייה לעיר. כיום עוסקת החברה (שהסוכנות מחזיקה ב־90.7 אחוז ממניות הבעלות שלה ו־59.2 אחוז ממניות השליטה, שאר המניות בידי עיריית תל־אביב) באחזקה ובניהול נכסים בתל־אביב. מרביתם מפעלי תעשיה ועיזה בשטח המשתרע על 60 דונם באזור רידינג בתל־אביב.

נשאלת השאלה מדוע ממשיכה הסוכנות להיות שותפה בכירה ב"חברה לפיתוח תל־אביב"? האם יש זיקה כלשהי בין פעילותה של הסוכנות לבין פיתוח העיר העברית הראשונה? מה גם שחבר הנאמנים של הסוכנות קיבל, מאז 1972, לפחות שלוש פעמים החלטות המורות למועצת רשות החברות של הסוכנות (שבראשה כיהן עד לפני חודשים ספורים יו"ר הנהלת הסוכנות אריה דולצ'ין) למכור את כל החברות שאין להן זיקה ישירה לפעולות הסוכנות.

עו"ד אליהו לנקין, שעמד בראש ועדה ציבורית, מיוחדת שהוקמה באוקטובר אשתקד על ידי חבר הנאמנים של הסוכנות, כדי להמליץ על דרכי פעולתה של רשות החברות, אומר: "הגענו למסקנה שאין שום הצדקה לאומית, ציבורית וציונית שהסוכנות תמשיך להחזיק בחברות כלכליות, שאין שום זיקה בין פעילותן לבין תפקידיה של הסוכנות. איני טוען שעל הסוכנות להיפטר מכל החברות שברשותה. חברה כגון "עמיגור" חייבת להיות גם בעתיד בשליטת הסוכנות, כיוון שהיא מסייעת בפתרונות דיור לעולים. אבל מדוע על הסוכנות להחזיק בחברה כלכלית כגון "יכין חקל", שאין כל קשר בין פעילותה לבין מטרות הציונות".

עו"ד לנקין (שיחד עמו כיהנו בוועדה, שהגישה באחרונה את המלצותיה לחבר הנאמנים של הסוכנות, גם מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות לשעבר יעקב סלמן, שמואל בן־טובים, מומחה בתחום הבנקאות ויצחק קלמנוביץ', רואה חשבון ועולה חדש מדרום אפריקה) מדגיש: "הגענו למסקנה שגוף ציבורי כל־כך כבד ומסורבל כמו הסוכנות, אינו מסוגל לנהל עסקים. נוצר מצב שעשרות החברות של הסוכנות, שלחלקן יש כבר חברות בנות משלהן, הפכו לנטל ולמעמסה על הסוכנות. הן לא מביאות לה הכנסה, אלא בדרך כלל רק הוצאות והפסדים, לעתים כבדים מאוד".

ד"ר אשר פרידברג, ששימש במשך שנים רבות כמנכ"ל המשרד לביקורת בהסתדרות הציונית, מציין כי "אין התאמה בין מטרות היסוד שהוגדרו בעת שהחברות הוקמו, לבין הפעילות שהחברות מבצעות כיום. החברות הפכו במרוצת השנים לגוף הנושא את עצמו. כאשר חברה מסוימת מסתבכת ונקלעת לקשיים כלכליים והיא זקוקה לעירוי דם, היא פונה לסוכנות מתוך רצון לינוק מעטיני העם היהודי". ד"ר פרידברג מוסיף: "בדרך כלל היקלעותן של חברות הבנות הסוכנותיות לקשיים כספיים נבעה מניהול כושל. הסוכנות לא ידעה לצפות שינויים כלכליים העומדים להתרחש. צריך להבין שכשהוקמו החברות הכלכליות שעסקו בקליטת עולים בתעסוקה, התיישבות וכו', הן היוו מכשיר חיוני לצורך קליטת המשאב האנושי של העליה. אבל משעבר תנופת העליה, ממדי העליה פחתו והמדינה הקימה גופים ושלוחות מיוחדות לטיפול בדיור, תעסוקה וכדומה, היה על הסוכנות לשנות את מבנה החברות, לצמצם את מספרן ולהתאים עצמה למציאות של 1987. אבל החברות המשיכו וממשיכות להתקיים בכח האינרציה, תוך עיוות המטרות הבסיסיות שהיו ביסוד הקמתן".

גורם בכיר בסוכנות המעורה בנעשה בחברות הסוכנותיות אומר: "אתן לך דוגמה מוחשית, המראה אולי יותר מכל עד כמה החברות הפכו למוקד אנכרוניסטי, שהקשר שלו לסוכנות מקורו לעתים ממש גיחוך. "הכשרת הישוב" היא חברה ציבורית שהסוכנות מחזיקה במניות היסוד שלה, וכן יש לה שליטה של 50.5 אחוז בחברה. "הכשרת הישוב" (שמוכרת מניותיה בידי הציבור באמצעות הבורסה לניירות ערך) עוסקת בתחום הנדל"ן, המקרקעין, פיתוח מבני תעשיה, השכרת מבנים למגורים ומסחר ואחזקת בתי מלון. השווי הנכסי של החברה נאמד בכ־130 מיליון דולר. בבעלותה שטחים יקרים כגון תל־אביב־קומי ובניין המשביר במרכז בירושלים, מרכז שלום באילת וכדומה. בזמנו רכשה בתי מלון כדי לסייע בפיתוח אזורים מרוחקים וכדי לספק מקורות תעסוקה לעולים. בתי המלון שבבעלות "הכשרת הישוב" הם: מלון השרון בהרצליה, רימונים בצפת, נפטון וגלי אילת באילת, וכן מנהלת החברה את מלון "סינר" בתל־אביב. בגלל העובדים במלונות באילת נמצא יותר ערבים מאשר עולים חדשים. אולי תאמר לי אתה, איזו זיקה יש בין מטרות הסוכנות לבין אחזקת בית מלון באילת? מה ההבדל בין הסוכנות וחיים שיף, ששניהם מנהלים בתי מלון?".

מנכ"ל רשות החברות שלמה שוורצברג מודה ש"בעבר החברות הכלכליות של הסוכנות היו גוף בעל משקל כלכלי נכבד בחיי המשק. אילו טיפחו את הגוף הזה הוא יכול היה להיות מכשיר כלכלי חשוב, שהיה מסייע לפעילותה של הסוכנות. אבל מאז שחבר הנאמנים קבע חד משמעית, שיש למכור חברות שאינן משרתות את מטרות הסוכנות, חלקן נמכרו. מזה 10 שנים לא נרכשו חברות חדשות וכך כמו שמבנה החברות לא התפתח. לכך כמו אבר בגוף המידלדל כשלא מפתחים אותו, כך גם חלק מהחברות של הסוכנות 'נחלשו'. כשביקשתי את שוורצברג שיציג בפני את רשימת החברות שנמכרו על ידי הסוכנות בשנים האחרונות, הוא פירט: "דסקו, דקו, פרי הגליל, מפעלי בתים טרומיים, ובאחרונה גם ההדפי מבט ולוחות הגליל".

ראשי חבר הנאמנים של הסוכנות מודעים מזה זמן רב שהחברות מנוהלות בצורה כושלת, ולא נמסר להם מידע מקיף ועדכני על מצבן. כל אימת שמנהיגי העם היהודי מהארץ ומהתפוצות מתכנסים לדיון משותף, מושמעת ביקורת חריפה נגד חברי מועצת רשות החברות של הסוכנות. בחודש פברואר השנה הגיעה הביקורת לשיאה. אחד הנציגים מחו"ל, פיל גרנובסקי (נשיא מועצת הנגידים של קרן היסוד בקנדה) האשים: "היקף הנכסים של הסוכנות הוסתר מאיתנו. מכירת הנכסים היתה יכולה לצמצם את החובות של הסוכנות ולאפשר שימוש בכספים רבים יותר למימון תוכניותיה. כמה פעמים צריכים הנציגים מחו"ל לדרוש לקבל מידע על כל הנכסים הכספיים של הסוכנות. אנו מדברים על מאות מיליוני דולרים, שניתן היה להפנות אותם לקליטת עולי אתיופיה, למפעל שיקום השכונות ולסיוע למאבקם של יהודי ברית המועצות".

בתום דיון סוער החליט חבר הנאמנים ברוב מוחץ (34 נגד 16) לפזר את מועצת רשות החברות, שהיתה הגוף האחראי לקביעת מדיניות הסוכנות לגבי החברות.

החלטת חבר הנאמנים היתה הבעת אי אמון בוטה בדולצ'ין (יו"ר מועצת הרשות) וחברי המועצה האחרים. במקום המועצה הוחלט לצוות ועדת חברות, שמורכבת בעיקר מאנשי כלכלה ועסקים הבאים על ראשי המגביות. בראשה מכהן אירווין לוי ממיאמי. חברים הם אלכס גראס ואייזאק נוביק מארה"ב ומנדל קפלן מדרום אפריקה, ורק שני נציגים ישראלים, חברי ההנהלה הציונית הגזבר עקיבא לוינסקי וראש מחלקת העליה חיים אהרון.

אולם גורמים בכירים בסוכנות סבורים, כי גם ועדת החברות החדשה לא תוכל להוליך את "עגלת" החברות השקועה (רובה) בבוץ טובעני. אמנם ניתנו לה סמכויות רחבות (פיקוח צמוד על מינוי דירקטורים, קבלת דיווחים שוטפים על מצב החברות והמו"מ המתנהל למכירתן וכו') אבל גורם בכיר המעורה בנושא החברות אומר: "זה לא רציני וגם לא יעיל. כיצד יוכלו הנציגים האמריקאים לנהל את החברות מניו־יורק? הערכתי היא שזה הגוף יהפוך לגוף בלתי יעיל ולא אפקטיבי".

(מאמר ראשון בסדרה)

مطابق للأصل

هكذا من الأصل

"נס פוליטי" בקוריאה

מאת אנגוס דאמינג וברדלי מרטין
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

במשך קרוב לשלושה שבועות קראו סטודנטים מפגינים תיגר על שלטונו האוטוריטרי של צ'ון דו האן. עתה גם מרמיע מילאו את רחובות סיאול מדי יום. עם התפשטות האלימות נראה היה שהמשטר מאבד את השליטה ברחובות, וככל הנראה מתכונן להכריז על מצב חירום. אז, בתחילת השבוע שעבר, שינה לפתע רו טאי וו, האיש שצ'ון בחר ליורשו, את זירת המשחק. בתפנית של 180 מעלות שהדהימה אפילו את תומכיו, הביע רו את תמיכתו בכל אחת מדרישות האופוזיציה, לרבות דרישתה לבחירות ישירות לנשיאות. יומיים לאחר מכן העניק צ'ון עצמו את הגושפנקה לקריאתו של רו לרפורמות דמוקרטיות כוללות. בנאום טלוויזיוני לאומה הכריז צ'ון: "את מורשת החשדנות, האנטגוניזם, השלטון השרירותי והעימות הקיצוני ששררה ב-40 השנים האחרונות יש להשליך כעת לפח האשפה של ההיסטוריה".

כך נסוגה קוריאה ברגע האחרון מסף התהום. באחת גימרלו רו וצ'ון משבר מסוכן. העימותים האלימים מדי יום בין המשטרה לדיסידנטים מהומות לבין מפגינים בסיאול ובפוסאן עלולים היו בסופו של דבר להשקיע את המדינה במלחמת אזרחים. כלכלתה המשגשגת בעלת אוריינטציית היצוא היתה נפגעת, והמדינה היתה עלולה אפילו לאבד את סגולה יקרת-הערך ביותר ליוקרה בין-לאומית: הזכות לארח את המשחקים האולימפיים ב-1988. במקום זאת, בלחצה השקט של וושינגטון, הוליכו שליטי דרום קוריאה לקדם עידן חדש של דמוקרטיה. אם הכל יתבצע על-פי התוכנית, הרי כאשר יפרוש צ'ון בפברואר יתפוס את מקומו לא אחד ממקורביו הפוליטיים שנבחר על-ידו, אלא נשיא שיבחר על-ידי העם.

מובן שאין פירוש הדבר כי דרום קוריאה פרחה בן-לילה כדמוקרטיה לכל דבר. יש החוששים שצ'ון יחזור בו מהבטחתו לתמוך ברפורמות של רו. לבד מהקריאה לבחירות ישירות לנשיאות, כוללות רפורמות אלה את חופש העיתונות, אוטונומיה רבה יותר לקהילות ואוניברסיטאות דרום קוריאניות והנינה לכמה אסירים פוליטיים, בכללם קים דאי ג'ונג, ראש האופוזיציה הרשמית. יתר על כן, אין שום הראות כי הסטודנטים המפגינים אכן יקבלו את הפסקת האש ההדדית של הממשלה, או שראשי הצבא של דרום קוריאה יעמדו בחיבוק ידיים אם ייבחר לנשיאות אדם מהאופוזיציה.

בכל זאת זכה רו בפופולאריות מיידית בצעדו זה, והוא ממוקם היטב לקראת המירוץ לנשיאות. נראה שהוא כבר מכיר את כל הצעדים הנכונים ויודע מה לומר. "העם הוא אדוני המדינה, ורצון העם חייב לבוא לפני כל דבר אחר", אמר בשבוע שעבר.

מהות פיוס

כרגע נראה שמרבית הקוריאנים אסירי תודה לרו. ראשי האופוזיציה, מתמודדים ותיקים במאבק נגד המשטר, כשבעים ומגיבים מבולבלים, עסוקים בהיערכות לקראת הפסקת ההפגנות והתמודדות מזוגזגות. הם מנסים להבין. רבים חייבים בשקט. מאחורי, שלא בקפידה, יש אולי תהליך ... הסטודנטים נטו לקבל את הבטחותיו הדמוקרטיות של הנשיא בזהירות, אולם שני מנהיגי האופוזיציה הרשמית העיקריים, קים דאי ג'ונג וקים יאנג סאם, הגיבו בכינה של פיוס. לפחות אחד מאלה שני ה"קימים" גם יחד יוכל כנראה לבוא בבחירות לנשיאות. אולם שניהם שיבחו אותו על שפתח את הדרך לסוג הרפורמות הדמוקרטיות, שלמענן פעלו במשך שנים רבות של מאבק פוליטי.

רק סיים צ'ון לתת את הסכמתו לקריאתו של רו, וזה וקים יאנג סאם החלו להתנהג כאילו הם כבר נמצאים בעיצומו של מסע בחירות. בסיאול, עלה רו על קברו של אדמירל יי סון סין, גיבור ימי קוריאני מתקופת המאה ה-16. אחר יצא לנחם את אביו של סטודנט מפגין שנפגע בהמהומות ואושפז, והמצלמות הנציחו את ביקורו ליד מיטתו של שוטר פצוע. יומיים אחר כך ערך קים יאנג סאם, העומד בראש מפלגת האיחוד מחדש הדמוקרטית, מפלגת האופוזיציה הגדולה ביותר בדרום קוריאה, סיור דומה בבתי-החולים. רו הפגין פעם נוספת את כושרו לעלות לכותרות, כאשר ביקר ללא הודעה מוקדמת אצל קים יאנג סאם.

ביקור זה של רצון טוב בא כהפתעה גמורה לקים. למעשה, נאלץ רו להמתין 10 דקות במטה המפלגה בסיאול, עד שיכול היה מישהו להביא את קים ממשרדו הפרטי, הנמצא מרחק כמה גושי בניינים. השניים לחצו ידיים והחליפו חיוכים בלבביות. "היית צריך להודיע לי מראש", אמר קים. "באתי לכאן כדי לראות אותך ולעשות כל מה שבידי כדי לעזור לך", השיב רו. כדי להדגיש את מהות הפיוס אמר רו, כי מפלגת השלטון, מפלגת הצדק הדמוקרטית, "מוכנה להפוך למפלגת אופוזיציה" אם תפסיד בבחירות.

מוכן לקלוט רעיונות ליברליים

רו בן 54, בנו של איכר, היה חברו לכיתה של צ'ון באקדמיה הצבאית הקוריאנית. כאשר תפס צ'ון את השלטון ב-1979 הוציא הגנרל רו את כוחותיו מעמדה קדמית מול צפון קוריאה והביא אותם לסיאול, כדי לעזור לחברו לכיתה לשעבר לגבש את שלטונו. עד שרו התבטא בזכות דמוקרטיה בשבוע שעבר, ראו אותו קוריאנים רבים כלא יותר מאשר אחד ממרעיו הפוליטיים של צ'ון, שנבחר על-ידי זה האחרון להיות יורשו. העברת השלטון אמורה היתה להתבצע על-ידי חבר האלקטורים של קוריאה, המלא בעושי רצונו של צ'ון, שמונו על-ידו. עם זאת רו, אדם בעל קול שקט האוהב לשחק טניס, נחשב בעל מזג פחות אוטוריטרי משל צ'ון. הוא אולי גם היה מוכן יותר ממנו לקלוט רעיונות ליברליים.

שלא כצ'ון שעבר היישר מהצבא למען הנשיא, הבית הכחול, צבר רו ניסיון בעולם הפוליטיקה האזרחית. הוא החזיק בכמה תפקידים מיניסטריאליים והוא משמש יו"ר של מפלגת השלטון. יתר על כן, בנו הוא סטודנט באוניברסיטה הלאומית של סיאול, וחמיה למחאה ומרי נגד הממשלה. מובן אולי קנה האב תובנה לאנטיפתיה כלפי שלטונו האוטוריטרי של צ'ון, סלידה הרווחת כל-כך בקרב דרום קוריאנים. לא מכבר אמר רו שדרום קוריאה "היה בעבר [illegible] שאיפת העם לדמוקרטיה [illegible] אינו יכול להתעלם ממנה". [illegible] שיכלו להיות משפתיים גרידא, נעשה כורח פוליטי לאחר שהסטודנטים יצאו לרחובות.

צ'ון כבר הכשיר את הקרקע לעימות כאשר הודיע ב-13 באפריל, שהוא מפסיק את הדיונים עם מפלגת האופוזיציה על ניסוח חוקה חדשה. המהומות פרצו ב-10 ביוני, כאשר בישר צ'ון על בחירת רו ליורשו. כאשר גברו ההפגנות, החלו אישים בכירים רבים במעמד השליט לחוש, כפי שאחד מהם ניסח זאת, ש"אנחנו צריכים לעשות משהו כדי לשחרר את הקיטור ממצב זה העשוי כל-כך חומר נפץ". סיעה ליברלית יותר במפלגת השלטון קראה לצ'ון להסכים לדרישה לעריכת בחירות ישירות. צ'ון והאחרים מאנשי הקו הנוקשה התנגדו. ההפגנות הממושכות התפשטו והתפשטו דרומה עד לנמל פוסאן, העיר השנייה בגודלה בדרום קוריאה.

בפני צ'ון עמדו שתי ברירות, שאף אחת מהן לא היתה מלבבת מבחינתו: להסכים, או לפנות לכוח צבאי. לדברי מקורות פוליטיים ודיפלומטיים בסיאול, רו נטל את היוזמה בהעלאת מפלגת השלטון על הדרך לדמוקרטיזציה. תקוותו להיבחר לנשיא יכלה למלא כאן תפקיד. בעזרת יועצים פוליטיים וכמה חברי הפרלמנט הוזן הגנ צ'ו, בוגר בית-הספר למשפטים של קולומביה, פעל רו כדי להחזיר מבלי של צ'ון, במסגרת אסטרטגיה זו כבר חשב עוד קודם להרחיב את הדמוקרטיה, אך רק לאחר שיעלה לשלטון. אבל האירועים ברחובות היו מהירים מדי.

ב-15 ביוני, בעקבות הפגנת-שבת בת חמישה ימים בקתדרלת מיונג דונג בסיאול, זימן רו ישיבה של 29 חברי המועצה הפועלת של מפלגת השלטון. חברים אלה הורגלו להיות לא יותר מאשר אומרי-הן בישיבות. אלא שהפעם ביקש רו חילופי דעות בשאלה כיצד להתמודד עם המשבר. "בואו נהיה כנים", אמר.

אולם צ'ון בחר לגלות קשיחות כלפי המפגינים, ובכלל שההפגנות הסלמו נראה היה שהממשלה נתונה בסכנה רצינית. בפוסאן ביקשו השלטונות המבוהלים תגבורת צבא כדי לעזור למשטרה לדכא את המהומות. בסיאול ציינו פקידים בדאגה גוברת והולכת שרבים מבני המעמד הבינוני — בעלי חנויות, עובדים משרדיים, בעלי מקצועות חופשיים — מצטרפים למפגינים. כמה מוקני מפלגת השלטון קראו להסכים לבחירות ישירות. אחרים הציעו חנינה לקים דאי ג'ונג. צ'ון בחר במחוות קוסמטיות. הוא הזמין את קים יאנג סאם הנושא מתוך יותר מקום השני, לשיחות בבית הכחול — בפעם הראשונה אי-פעם — ושיחרר את קים דאי ג'ונג ממעצר-בית. אולם לא היה די בכך. תנועת המחאה תיכנה מצעד שלום ברחבי המדינה. המהומות שב התלקחו, נפוצו השמועות שצ'ון עומד להכריז על משטר חירום.

בשלב זה קראו מחוקקים שונים בדרום הקוריאנית לצ'ון להושיט עלה זית. עוזר שר החוץ האמריקאי גאסטון סיגור, שנשלח לסיאול כיועצו המיוחד של רייגן, אמר במרכז פגישת עיתונאים כי התנגדות ארצו למשטר חירום "צעד כבדולה". הקרדינל של קוריאה, סטיוון קים סו הואן, קרא לצ'ון להיענות לשאיפת העם לבחירות ישירות. אנשי עסקים ותעשיינים הזהירו מהסכנה הנשקפת לתעשיית היצוא. ולדברי מקורות פוליטיים ודיפלומטיים אמרו הגנרלים של קוריאה בשקט לצ'ון להימנע מהתערבות צבאית. רו ששהה בביתו בסוף השבוע שלפני האחרון, זימן לדברי עוזריו את עוזרו המבצעי הכתיב לו את הנאום שאמור היה לעשות היסטוריה. ביום שני ה-29 ביוני הופיע רו בפני מצלמות הטלוויזיה וקרא את ההכרזה, שקיבלה למעשה את כל דרישות האופוזיציה. כמה מהר [illegible] לא ברור היה [illegible] מידה קיבל רו [illegible] פקידי מפלגה הדגישו כי השניים לא היו צריכים להתייעץ, כיוון ששניהם יכולים לקרוא כל אחד את המתרחש במוחו של השני". רו עצמו הודה שהוא אישית מעדיף "שיטת קבינט פרלמנטרית" של שלטון. "אולם", הוסיף, "אם רוב העם אינו רוצה בה, אפילו השיטה המעולה ביותר תרחיק מעליה את הציבור".

כעת, לאחר שהסכימו לבחירות נשיאותיות בנוסח האמריקאי, חייבים רו ותומכיו להוכיח, כי הם מסוגלים לנצח בבחירות כאלה. אפשר כי המערכה תצטמצם בסופו של דבר למירוץ בין רו לבין קים יאנג סאם. כאשר שוחרר ממעצר הבית הגיש קים דאי ג'ונג, כי אין הוא רוצה להיות מועמד לנשיאות. לדברי דיפלומט מערבי בסיאול, קיימת "האפשרות שרו יהיה למעין גיבור חצי לאומי", אף כי הוא עדיין מעניק לקים יתרון של 60-40. השלטון הנוכחי יכול לקוות כי שני הקימים יוליכו לרוץ, ויפצלו כך בכל הנראה את שורות האופוזיציה. וכי הישגים הכלכליים של דרום קוריאה בשלטון צ'ון ישכנעו מצביעים כי המנהיגות הנוכחית היא בעלת הכישורים הטובים ביותר לנהל את המדינה. מכל מקום, מפלגת השלטון לא תוכל יותר להעביר את המועמד שלה באמצעות חבר בוחרים צייתני. "אני חושב שיהיה עליהם לנצח בבחירות, לא 'לארגן' לעצמם ניצחון בדרכים המקובלות של העבר". כעת כשמפלגת השלטון מכריזה על עצמה כתומכת בדמוקרטיה, עלולות מפלגות האופוזיציה בקוריאה להתקשות במציאת אסטרטגיה של ניצחון. מפגן האחדות שלהן היה במידה רבה נישואי נוחות. קים דאי ג'ונג עלול לחזור בו מהבטחתו, לא לרוץ בבחירות אם יופעל עליו לחץ חזק דיו מצד תומכיו. במקרה זה עלולים הוא וקים יאנג סאם לפצל את האופוזיציה, כפי שקרה ב-1980. צ'ון אמנם תפס את השלטון שנה קודם, אך הוא העלה את האווירה הפוליטית המתוחמת ואת הסכנה של "תוהו ובוהו חברתי", כאמתלה לדכא את האופוזיציה.

מכל מקום, אם קוריאה אמורה להיכנס לעידן חדש, עשויים המצביעים להחליט כי הם זקוקים לאנשים חדשים. אחד הסטודנטים תיאר את שני הקימים כמנהיגים טובים בתקופה של סכסוך פוליטי, אך הוא הוסיף "אני חושב שצ'רצ'יל ודה גול היו מנהיגים טובים במלחמה, לא כל כך טובים בתקופת שלום". הסטודנטים עצמם מוסיפים להציב במידה מסוימת סימן שאלה. בסוף השבוע האחרון התאספו כ-20 אלף מהם בקאמפוס בסיאול ואיימו לחדש את ההפגנות. גם המתונים יותר מביניהם חשים איבה וחשדנות עמוקים כלפי משטרו של צ'ון. "עד שלא נראה את סוף הממשלה", אמר ז סאנג הו, יו"ר התאחדות הסטודנטים באוניברסיטת יונסאי, "לא נוכל לומר שהצעתו של רו היא ניצחון לנו". לדעת זו ואחרים אסור בכלל למפלגת השלטון להשתתף במירוץ לבחירות לנשיאות. לנוכח עמדה כזו הסימן הקל ביותר של נסיגת צ'ון מרפורמות דמוקרטיות יכול להוציא שוב את הסטודנטים לרחובות.

אולם סימן השאלה הגדול ביותר הוא איך יקבלו ראשי הצבא במדינה את הדמוקרטיה. קרוב לוודאי שלא יהיו בעיות אם רו יירש את צ'ון בדרך החדשה, היינו אם ייבחר. אבל הצבא עלול להיות חסר מנוחה אם איש אופוזיציה ייכנס לבית הכחול. בעיקר משום שכה לא פופולרי בקרב קציני הצבא כמו קים דאי ג'ונג. רו אמר ל"ניוזוויק" כי אנשי הצבא הקוריאניים, כמו בוחרים אחרים, "רשאים לשפוט לשלילה פוליטיקאים שונים, כולל קים דאי ג'ונג". אבל, הוסיף, "הצבא הקוריאני יקבל את כל מי שהעם יבחר". סיכויי הדמוקרטיה בדרום קוריאה מוסיפים להיות בעייתיים. נושאים שנויים במחלוקת עדיין מפלגים את המפלגה השלטת והאופוזיציה, כולל השאלה כמה מבין יותר מ-1000 האסירים הפוליטיים ישוחררו. אך [illegible] קל לצ'ון לחזור בו. כל ניסיון למנוע מהעם לזכות לדמוקרטיה לאחר שהובטחה כי תינתן, יצית בוודאי גל חדש של הפגנות ומהומות אלימות, ועשוי מאוד כי יביא להטלת משטר חירום. יתר על כן, עם התקרב המשחקים האולימפיים עלול צ'ון לחוש לחץ מכל העברים להסתיר את האגרוף הברזלי ולשחק את תמונת הלבבי של העולם. ביצוע הרפורמות הדמוקרטיות יהיה ללא ספק קשה. דרוש יותר מאשר נאום כדי לשנות שיטה פוליטית. אך דרום קוריאה נראית לבסוף כערוכה להגיע לבגרות פוליטית המתאימה להצלחה הכלכלית היוצאת דופן.

הכפילות המסוכנת

בעידן האיידס, הביסקסואלים המבקשים ליהנות מכל העולמות נעשים למנודים הגדולים

שרות
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

בהתייחסות אל הביסקסואלים כמו גם בכינויים שהם זוכים להם שורה לא אחת נימת גבוות. דעה נפוצה בקרב תראפיסטים למיניהם ופעילים הומוסקסואלים היא שביסקסואלים אינם אלא הומוסקסואלים המוליכים את עצמם שולל, "יושבים על הגדר" שאינם מוכנים להתמודד עם העדפתם את בני מינם. הטרוסקסואלים נוטים לחשוב על ה"ביס" כעל המופקרים ופורצי הגדר העליונים, אלה הנחושים יותר מכל "ליהנות מכל העולמות". כפי שניסח זאת פעם ביסקסואל: "מדוע צריך למנוע אותנו מלשכב עם מחצית המין האנושי" כעת ניתנת תשובה קצרה לשאלה זו, מלה גסה אחת המסבירה מדוע הופכים הביסקסואלים למנודים הגדולים ביותר של שנות ה-80: איידס.

מעט מאוד ידוע על מספרם, הרגליהם של ביסקסואלים — בעיקר גברים המסתירים את פעילויותיהם הכפולות מבנות-זוגם. אבל העדות הקיימת מורה שביסקסואלים-גברים אלה עלולים לייצג מימד חדש במגיפה הקטלנית. רופאים רבים רואים אותם כגשרים עם המעבירים הפוטנציאלים ביותר של מחלת האיידס להטרוסקסואלים. עד כה אין שום סימן לכך שביסקסואלים מעבירים את המחלה מהומוסקסואלים להטרוסקסואלים בשיעור שניתן לראותו כגבוה. כ-2% עד 3% מחולי האיידס הם נשים, שעל-פי הסבירה נדבקו מהמחלה מבעליהם גברים, וכמה מאותם גברים הזריקו לעצמם סמים. אך החששות בנושא הביסקסואלים אינם נטולי יסוד. להלכה, יכולים בעלים ודוקים ביסקסואליים להפיץ את המחלה התוקפת בסופו של דבר את נשותיהם וילדיהם או את חברותיהם ההטרוסקסואליות, העלולות בתורן להעביר אותה לבני-זוג אחרים.

כמה מתים הביסקסואלים? שום מחקר מקיף בנושא ההרגלים המיניים לא נערך מאז פירסם אלפרד קינסי ב-1948 וב-1953 את הסקר שלו על התנהגות הדו-מינית של זכרים ונקבות (לבנים). במקום להתמקד על קטגוריות מוצקות, הציב קינסי סולם התנהגות הטרוסקסואלית עד הומוסקסואלית בעל שש דרגות מ-0 עד 6. 0 ציין הטרוסקסואליות בלעדית ו-6 הומוסקסואליות קיצונית. לדעתו, מרבית האנשים כלולים בקטגוריות שבין 1 ל-5. המחקר גם מצא ש-18% מהגברים היו מעורבים ביחסי מין עם גברים ונשים כאחד במשך שלוש שנים לפחות בין הגילים 16 ו-55, ו-13% נוספים נטו להיות הומוסקסואלים יותר מהטרוסקסואלים. אצל נשים הנתונים המספריים היו כמחצית הנתונים של הגברים.

חסך באהבת אב

אולם בנושא הביסקסואלים בעידן האיידס אומרת בפשטות ד"ר ג'ון ריינייש, המנהלת הנוכחית של מכון קינסי, ש"אין לנו די נתונים". החוקרים מתחילים רק עכשיו לקבל מושג התחלתי כלשהו על היקף האוכלוסייה הביסקסואלית, בגלל המספר הגדל של אנשים הפונים בבקשת עזרה לאחר שהתגלו בגופם נוגדני איידס. במינסוטה מעריך משרד הבריאות כי 35% מחולי האיידס במדינה הם גברים ביסקסואליים. בשיקגו אומרים פקידי בריאות כי הסיכויים שביסקסואל ייחשף לאיידס עלולים בקרוב להיות בגבול 50-50.

ממחקרים מעטים אלה ברור, שמרבית הגברים הביסקסואליים עדיין מסתירים בכל הנראה עובדה זו ומתלבטים בשאלה מה עליהם לעשות. מומחים חוששים שבגלל היעדר קשרים ארגוניים בין ביסקסואלים לבין עצמם ובגלל פחדם לאבד את נשותיהם וילדיהם, הם יהיו הקבוצה הקשה ביותר ליצירת מגע עמה ולשכנע מבין קבוצות נושאי איידס פוטנציאליים. אומרת ג'ון אוסבורן, דקאנית בית-הספר לרפואה ציבורית באוניברסיטת קליפורניה בסאן פרנסיסקו: "אנשים אלה אינם מוכנים בשום תנאי להתייצב ולהזדהות".

רק עכשיו אנחנו מתחילים להבין כיצד מתפתחת הביסקסואליות. זיגמונד פרויד האמין אמונה איתנה ב"ביסקסואליות המקורית של הפרט". כולנו מתחילים את דרכנו עם פוטנציאל ביסקסואלי, כתב. כילדים אנחנו "סוטים רב-צורתיים" שאיננו מבדילים שום מושאים מיניים. השאלה לאן אנו פונים מנקודה זו יכולה להיות תלויה באיכות היחסים עם ההורה, האב או האם, או עם אובייקטים מוקדמים אחרים של אהבה.

בעשורות השנים מאז העלה אבי הפסיכואנליטיקה רעיונות אלה, לימדנו שבדומה לכמה הומוסקסואלים, מספרים לא אחת גברים ביסקסואליים על אבות שנהגו בהם בריחוק ובחוסר אהדה. "ג'יימס", מביע קהילתי בלואיזיאנה שהתנסה בביסיונו ההומוסקסואלי הראשון שלוש שנים לאחר נישואיו, זוכר שהרגיש כי לא נאהב דיו על-ידי אביו. כשהיה עדיין נשוי החל לקיים יחסי מין עם בני-זוג שמצא בבתי מרחץ ובשירותים של תחנות דלק, והמשיך בחיים אלה במשך 12 שנים עד שאשתו גילתה את הדבר והעמידה בפניו אולטימטום. ג'יימס חושב כי פעל במידה מסוימת כתגובה נגד אביו. "אני זוכר שחרקתי הרבה בשיניים", הוא אומר.

לא כל הביסקסואלים מרגישים כך. פרנסיס ג'יאמברה, פסיכותראפיסט מבוסטון האומר כי טיפל במאות ביסקסואלים, מחלק אותם לשלוש קטגוריות. "סוג אחד", הוא אומר, "הוא זהה, בתקופת מעבר. הוא הומוסקסואל ביסודו אך נזקק להגדיר עצמו ביסקסואל כדי שיוכל להיחשף לאחרים. הקטגוריה השנייה כוללת מאות גברים ונשים הנמשכים באמת מבחינה ארוטית ורגשית כאחד לשני המינים". קבוצה שלישית, הוא מוסיף, חשה משיכה מינית לבני מין אחד ומשיכה רגשית לבני המין השני. אחרים מסכימים כי המרכיב הרגשי חשוב בהבנת המבנה הפנימי של אנשים המוצאים עצמם נמשכים לבני שני המינים.

ביסקסואליות תחילתה בדמיון. "כאשר יש פנטסיות שבהן מעורבים שני המינים, בין אם פנטסיות רומנטיות ובין אם מיניות", אומר התראפיסט ביל האריץ ממנהטן, "זו בעיה לחשוב על כך במונחים מיניים בלעדיים, בעוד שלמעשה מעורבים מרכיבים רגשיים ורומנטיים לא פחות מאשר מיניים".

אצל "הנרי", תראפיסט מניו-יורק המטפל בהומוסקסואלים רבים, פעלו שני המרכיבים. אף כי אהב את אשתו השנייה, הוא חש כי רגשותיו הארוטיים כלפי בני מינו כה חזקים, עד כי תקופה מסוימת קיים יחסי מין אנונימיים וחשאיים עם גברים. לבסוף סיפר לאשתו, שלא רצתה לאבד אותו. הנישואים החזיקו מעמד והוא מצא מאהב שיחסו אליו כה חזק עד כי הוא מכנה אותו "בן זוג שני". שנים לאחר מכן הוא עדיין מחלק את זמנו בין בת-זוגו ובן-זוגו, שהסכימו למצב.

"רציתי יחסים עם גבר", הוא מסביר. "זה לא היה רק עניין מיני, לא משהו שאפשר לספק במין ללילה אחד. הדבר היווה עבורי צורך רגשי רחב יותר, שהמין שימש לו רק ביטוי".

המרכיב הארוטי לבדו יכול להיות מכריע ועובר על הכל. "אפילו לנוכח אפשרות של מוות, איום, הדחף המיני הוא דחף חזק", אומר אדם אחד מוואשינגטון שהחל שוב ביחסי מין הומוסקסואליים לאחר 30 שנות נישואים הטרוסקסואליים. למרות כל הדיון הציבורי על איידס, נוטים גברים ביסקסואליים לקיים יחסי מין עם אנשים רבים. לא אחת מגיעים הדברים לכדי מפגש מיני מבלי שאפילו החליפו מלה עם בן הזוג. "אדם יכול לצאת מהבית כדי לקנות עיתון, לקיים יחסי מין ולחזור לאשתו", אומר גרי דרייק, תראפיסט הומוסקסואל בברוקלין שבמסצ'וסטס.

גברים ונשים ביסקסואליים כאחד מדברים לעתים קרובות על הגירוי ה"עז", "ההתרגשות השונה" שהם מתנסים בהם עם בני מינם. ג'יימס זוכר ש"זה היה כמו צלילה מהשמים. זה היה משכר, זה היה 'היי'".

נשמות מיוסרות

ביסקסואלים רבים נראים כבורחים או בלתי מסוגלים לשלול מעצמם את הצד השני, האקזוטי, של המין. הזכות ליהנות משני העולמות היתה נושא חוזר ונשנה בכנס שנערך לא מכבר על ביסקסואליות. משתתפים מ-16 מדינות בארצות-הברית הגיעו לסדרה בת שבוע של סדנאות בניו-יורק. ביטאה את הרעיון המרכזי הזה מגי רובנסטיין, אחות ויועצת בת 56 ואם לשני ילדים מבוגרים, המשמשת מעין אפוטרופסית ואשת-סוד של הקהילה הביסקסואלית בסאן פראנציסקו. "אני באה לאהוב את שני המינים", היא אומרת. "העולם אומר שאתה חייב לבחור, אך אף פעם לא עשיתי זאת".

על אף ניכרת הביטחון העצמי הכללית בכנס, היו עדויות בשפע שהצביעו על הדאגה הקיימת כעת בנושא האיידס. לצד סדנאות על "דימויים ארוטיים", נערכו סדנאות בנושאים כמו "שכמות המין הבטוח" ו"רבנית המערכת החיסונית שלך". המודעות לאיידס נותנת על ביסקסואלים בעוצמה גדלה והולכת. "אלה הן נשמות מיוסרות במצב אומללי", אומר ד"ר תומאס ווייז מבית-החולים פיירפאקס שבצפון וירג'יניה. "הם חייבים להבטיח שלא ידביקו את האשה או להסתכן בגילוי מלא של חייהם הכפולים".

רופאים מנסים תחילה לעזור לחולים כאלה לדבר עם נשותיהם על הצורך בבדיקת איידס לשני בני הזוג. הצעד הבא הוא לנסות לפתח יחסי תמיכה בין השניים באמצעות תראפיה זוגית. אבל "כאשר האשה נדבקה אף היא, אנחנו חייבים גם להתמודד עם הזעם שלה. אם שני בני-הזוג נדבקו ויש להם ילדים קטנים, המצב מדאיג עוד יותר". הוא מתאר תסריטים עוד גרועים יותר. למשל, כלה צעירה שנדבקה מבלי שידעה על כך מחתן ביסקסואל לפני נישואיה, שאז מדביקה את בעלה ובו בזמן מתעברת ומסכנת את הוולד שלא נולד.

לנוכח סיפורי זוועה כאלה מנסים יותר ויותר ביסקסואלים להשתנות. ד"ר מארק שוורץ, יועץ בשיטת מאסטרס וג'ונסון המנהל מרפאת מין טיפולית בניו אורלינס, אומר כי בשנה האחרונה הוכפל מספר פניות ביסקסואלים שקיוו כי יוכלו להיהפך להטרוסקסואלים בלעדיים. ביניהם רופאים, עורכי-דין ופקידים בכירים". הוא טוען כי היה לו שיעור הצלחה בן 70% עם מטופלים כאלה.

טענות כאלה על הצלחה בשינוי האוריינטציה המינית מעוררות מחלוקת עזה. אנשים רבים בקהילה הפסיכיאטרית מאמינים כי האוריינטציה המינית של אדם כבר קבועה ומבוססת בהגיעו לגיל בגרות. "אין שום עדות לכך שצורה כלשהי של טיפול שינתה אי-פעם את אובייקט התשוקה", אומר מייקל שארנוף, תראפיסט בניו-יורק. "תראפיסטים חושבים שהם מצליחים כאשר המטופלים מסוגלים להפסיק מגע מיני עם בני המין השני, אבל את הגירוי הבסיסי המיני כלפי בני מינם הם אינם יכולים לשנות".

תראפיסטים העובדים עם ביסקסואלים מצליחים, אם לא על שינוי אזי לפחות על "גילוי לב". אם לביסקסואלים אין אפשרות בחירה, הם מוכנים, לפחות לבני-זוגם חייבת להיות. ביסקסואלים מתמודדים במידה גדלה והולכת עם חובה זו. אילן קראגז, בת 47, אם לשני ילדים החיה בסאן פראנציסקו, אומרת כי אף שכמעט לא ידוע על מקרים של לסביות המעבירות איידס זו לזו, היא מגלה כעת לכל בן-זוג מיני אפשרי כי היא ביסקסואלית. והיא גם אומרת אם היא מעורבת באותו פרק זמן ביחסים עם אדם אחר. "אני מצפה לקבל אותו דבר בתמורה", היא אומרת. "אנחנו מדברים על חיים ומוות ולא על מחלה קטנה אישית".

יתוש באיידס

בדיוק כאשר נראה שהציבור השתכנע שאיידס אינה מחלה שקל להידבק בה, טען מאמר ב"אטלנטה קונסטיטושן" בשבוע שעבר כי היתוש המצוי יכול להעביר את נגיף האיידס. הסיפור התפשט ברחבי ארצות-הברית כשפעת. במוקד הדיון חוקרים בביוטכיקס ושאריך, מעבדה פרטית ברוקוויל, שהאכילו יתושים בדם נגוע בנגיף האיידס. יומיים לאחר מכן הם מצאו שהנגיף עדיין היה בקיבותיהם של כמה מהיתושים. המשקל הרב שיוחס לידיעה נבע מהעובדה, שמהכתבה השתמע כי ד"ר רוברט גאלו ממכון הסרטן הארצי, אחד החלוצים המובילים בחקר האיידס, עמד בראש המחקר. "אני כועס על שנעשה בשמי שימוש כזה", אמר גאלו והוסיף, שהוא רק סיפק דגימות של דם נגוע באיידס ושירותי מעבדה [illegible] של מכון הסרטן הארצי עם ביוטכיקס.

למעשה נערך המחקר ביוזמת ד"ר מארק וייטסייד וד"ר קרוליין מקלויד מהמכון לרפואה טרופית, גוף פרטי בצפון מיאמי. וייטסייד ומקלויד הם התומכים העיקריים בתיאוריה של העברת נגיף האיידס על-ידי יתושים. הם מבססים את טיעונם במידה רבה על בל גלייד שבפלורידה, יישוב חקלאי בן 20 אלף איש שבו קיים שיעור חולי האיידס הגבוה ביותר בארצות-הברית, 375 על 100 אלף תושבים.

מומחים מתנגדים אלה, הם טוענים, אינם הומוסקסואלים או בני קבוצות סיכון גבוה אחרות. לדעתם תנאי המצוקה הקשים במקום, הכוללים חשיפה ליתושים וחרקים אחרים, מעודדים את ההידבקות.

רוב חוקרי האיידס חולקים על דעה זו. הם מעלים בהקשר זה את מתכונת התפשטות האיידס באפריקה. [illegible] עברת על-ידי יתושים, הלא על כל קבוצות הגיל. אך שיעור האיידס בקרב ילדים וזקנים באפריקה הוא נמוך למדי. מקרי איידס בקבוצות גיל אלה נגרמו בגלל מחטים מזוהמות ועירויי דם נגוע.

חוקרים מהמרכזים האמריקאיים לבלימת מחלות שחקרו את המצב בבל גלייד הגיעו זה מכבר למסקנה, כי האיידס שם נגרם מקיום יחסי מין ללא הבחנה ומהזרקת סמים לתוך הווריד. יתר על כן, ספק ברור אם הפיסיולוגיה של היתוש מאפשרת לו להעביר איידס. במחלות כמו מלריה היתוש מכניס לקיבתו את הטפיל הגורם כאשר הוא ניזון מקורבן, ואז מחזיר אותו לקורבן הבא באמצעות רוק, כאשר הוא ניזון ממנו כמה ימים לאחר מכן. אבל מומחה אחר אומר בעניין בטוחה "זה פשוט לא קורה עם האיידס". מחקרים במעבדות [illegible] לא הצליחו להראות שנגיף האיידס מתרבה בתוך היתוש, אמר.

או שאתה מזריק לו
או שאתה "מיישן" אותו

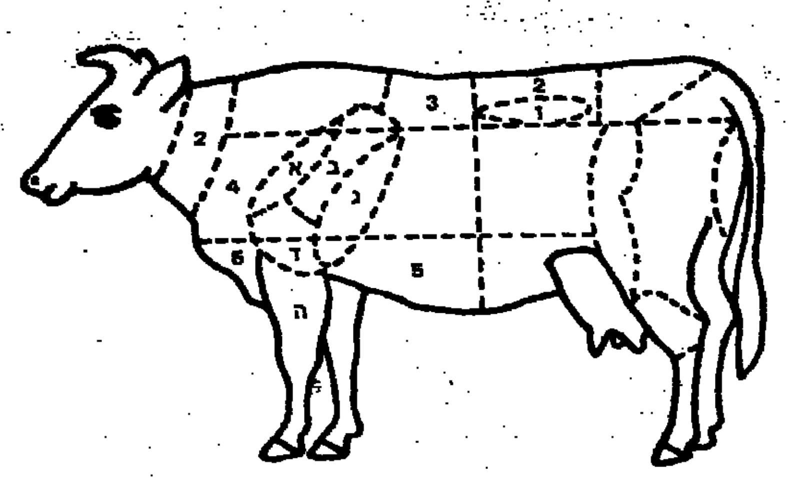

אין דרך אחרת. חייבים לעבד את הבשר כדי שיהיה רך ומוכן לאכילה.
אפשר כמובן להזריק לבשר. כפי שנהוג ברוב המקומות. זה זול יותר. מהר יותר. קל יותר. אבל...
אתה יודע מה זה. כימיקלים וכאלה.
וישנה דרך נוספת: ל"יישן" את הבשר. שיטת טיפול מיוחדת שנהוגה במקומות מסויימים שבהם יש יחס רציני לבשר. ועוד יותר רציני לאלה שאוכלים אותו.

ב"וויט הול" בחרנו בשיטת היישון.
את הבשר אנחנו תולים במקרר מיוחד השומר על טמפ' קבועה של 0°, לתקופה של שבועיים עד חודש, בהתאם לנדרש לחלק המסויים של הבשר.
וכך, חומצת החלב הנמצאת בבשר, מתפרקת ומרככת את הבשר בתהליך טבעי לחלוטין.
זהו אמנם תהליך ארוך ויקר. אבל...
את ההבדל בטעם מרגישים כבר מהנגיסה הראשונה.

steak house
WHITE HALL
רח' מנדלי 6 תל-אביב. טל. 03-249282

נגיסה אחת תשכנע אותך

קהיר "הלא רשמית"

אלפי פולשים בונים את בתיהם ללא רשיון או סיוע ממשלתי על קרקע שאינה שייכת להם. כך צצים רובעי עוני מן הגרועים ביותר

מאת הנרי טנר
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

קהיר

קהיר בולעת את אזורי הכפר מסביב. בגדה המערבית של הנילוס נהפכו שדות החיטה שהשתרעו לפני 10 שנים מהפרברים בגדי הנהר עד לפירמידות, לשטח עירוני ענק וצפוף. פרבר של המעמד הבינוני צומח על גבעת אל מוקאטאם המפרידה את העיר מהמדבר במזרח. בערוצים היבשים של הגבעה ובאתר של מגלה עתיקה לשעבר, אלפי פולשים בונים את אחד מרובעי העוני הגרועים ביותר. מאחורי שדה התעופה במדבר, שם באמצע שנות ה-70 היו סימני החיים היחידים עקבות גלגלים של משאיות צבא ועמודות-עמודים ריקות, משתרעים עכשיו קילומטרים של רחובות הדמים ובניינים.

במצב שבו העיר גדלה ב-300 אלף איש נוספים מדי שנה — כיום היא מונה למעלה מ-10 מיליוני תושבים — המשימה לספק דיור זול נותרה במידה רבה בידי הפולשים. אלה בונים את בתיהם ללא רשיון או עזרה מהממשלה על שטח שאינו שייך להם. המלה העקיפה של הביורוקרטיה בהקשר זה היא בנייה "בלתי רשמית". כך נבנו כ-75% מהדירות שהוקמו בקהיר בעשרת השנים האחרונות, על-פי מחקר שנערך באחרונה מטעם מכון עירוני מצרי.

שכונת בולאק אל דאקרור היא אחת השכונות "הלא רשמיות" הגדולות ביותר. היא שוכנת ממערב לנילוס, במרחק פחות מקילומטר במעלה הנהר מהשגרירות הצרפתית ומכמה מבנייני הדירות ה"רשמיים" המהודרים ביותר בבירה. שכונה זו היא ביתם של 800 אלף איש.

לממשלה אין סמכות

על-פי הנתונים הסטטיסטיים, צפיפות המגורים בשכונה היא 4.5 אנשים לחדר. לפני 15 שנה היו כאן ערוגות ירקות. כיום היא מבוך של בתים בני שלוש וארבע קומות, הבנויים משני עברי סמטאות שרוחבן כמעט שאינו עולה על שלושה מטרים ועל הרוב נופל מכך. אין רחובות, אין בתי-ספר או בתי-חולים ממשלתיים, אין מגרשי משחקים או שטחים פתוחים ואין תחנת משטרה. אמבולנסים, משאיות אשפה, מכוניות כיבוי-אש אינם יכולים להיכנס לסמטאות אלה.

במקום יש מסגדים רבים והמוני ילדים. המסגדים הניצבים בכל פינה שלישית ורביעית הם מבנים קטנים, שרק אורות הניאון הירוקים בערב וציורי הצבע שלהם מבדילים ביניהם ובין בתים רגילים. רבים מהם מנהלים בתי-ספר ומרפאות. רוב הילדים המשחקים בסמטאות המאובקות נראים בני שמונה או תשע או צעירים יותר. כמה מהאנשים שנידונו על רצח סאדאת ב-1981 בילו חלק מחייהם בשכונה זו הצפופה כשפעייה.

הבתים הוקמו על-ידי שלוש או ארבע משפחות שבבעלותן הדירות. הכסף בא מבני משפחה העובדים במפרץ הפרסי. דירה עולה כ-5000 לירות מצריות (בסביבות 2,500 דולר). אלה הם אנשים בעלי הסכנות, והמקום שבו הם גרים הוא רובע עוני רק משום שהשירותים הבסיסיים ביותר חסרים. עובד סוציאלי ששימש מדריך לאורח שביקר לא מכבר באזור אמר, כי לממשלה שלא סיפקה שום תשתית לפני בוא הפולשים אין סמכות בעיר "לא רשמית" זו. "ממשלה שאינה מפקחת על התחלת הקמתו של דיור בסיסי, אינה מפקחת על שום דבר. הסמכות היחידה כאן היא המסגדים". שני אנשים סימנו שטח קטן לא סימטרי בשולי הרובע. הם תקעו יתדות עץ באדמה וחיברו אותן בחבל לבן — האקט הראשון של הקמת בית "בלתי רשמי".

לקהיר, "עיר 1000 צריחי המסגדים" כפי שנודעה זה מאות בשנים, יש גיאוגרפיה דתית משלה, כפי שלערים אחרות יש מפות חברתיות או גזעיות. זן תוקפני של הפונדמנטליזם האיסלאמי מרוכז באזורי השוליים העניים ביותר כמו גם בעיר העתיקה, הסובלת לא פחות מצפיפות-יתר והתמוטטות, אומרים מומחים. התחושות האיסלאם במעמד הבינוני ובשכונות אמידות מושפעת הרבה פחות מזן זה.

כאשר באחד מימי שישי האחרונים התאספו המתפללים לתפילות הצהריים במסגד מוסטאפה מחמוד ברובע העשיר מוהאנדסין, היתה האווירה שלווה ושאננה כמו בכל שכונה של מעמד עליון באירופה או אמריקה בבוקר יום ראשון. מטרונות בגיל העמידה בבגדי יום שישי הטובים ביותר שלהן הופיעו עם צעיפים על ראשיהן, לבושות שמלות עד לקרסוליים, מחויטות היטב אם גם לא במודגש, רבות מהן עשויות משי ירוק מבהיק ורבות יקרות בבירור. כמה הגיעו במכוניות, אחרות הוסעו על-ידי בעליהן שהורידו אותן בכניסה לנשים ואז הלכו לפארק הסמוך, לפני שפנו לאגף הגברים במסגד.

צעיר לבוש חולצת גולף אדומה הגיע על קטנוע. הוא נעצר די זמן לאפשר לכלתו או אחותו, הלבושה שמלה האמורה להיות מוסלמית צנועה, לגלוש מהמושב שמאחוריו, ואז יצא שוב לדרכו, יש להניח לעיסוקים חילוניים יותר. כמה מהגברים לבשו גלימות לבנות אדוקות, רבות מהן בעלות מראה עירוני מובהק הדומות יותר ללבוש הסעודי מאשר לגלביות המסופסות בהרבה שלובשים ברחבי כלל המצרים.

המסגד קרוי על שמו של ד"ר מוסטאפה מחמוד, הרופא העשיר שהקים אותו לפני כמה שנים. מחמוד, מרקסיסט לשעבר שנעשה מוסלמי אדוק, נהפך לדמות רבת-השפעה בקהיר באמצעות תוכנית הטלוויזיה הקבועה שלו בנושאים איסלאמיים. אחד הנושאים שהעלה היה, שכל המדע והטכנולוגיה המודרניים מתיישבים עם האיסלאם. מאחורי המסגד, בבניין בצבע חום מדברי המוקף עצים, הקים ד"ר מחמוד פארק קטן, מרפאה ובית-ספר לתושבי הרבעים העניים מסביב. במרפאה המצויידת כמבטאר המודרני היקר ביותר עובדים הרופאים בהתנדבות וגובים מחולה 25 פיאסטר, מחירה של כוס תה בבית-קפה צנוע.

בית-הספר מעניק לימוד חינם לסטודנטים באוניברסיטאות, שירות שערכו לא יסולא בפז במערכת חינוך הסובלת ממחסור כזה במורים, עד כי לסטודנט שאינו יכול להרשות לעצמו שיעורים פרטיים אין סיכוי. מסגדים במספר גדל והולך בקהיר, אפילו הקטנים ביותר, מתחילים לארגן שירותים כאלה. דבר זה נחשב גורם רב-עוצמה בהתפשטות השפעתם.

למוסד ממלכתי
דרושה בשכירות
בעיר חיפה
דירה בת 4-5 חדרים + טלפון
(באות בחשבון 2 דירות קטנות צמודות)
ללא דמי תווך
בהצעות נא לפנות טל: 03-205256

חברת בניה
מחפשת לקניה במזומן בתל-אביב
מגרש לבניית שטח משרדים
של 800 עד 1000 מ"ר בנוי
אפשרי גם בנין ישן לשיפוץ
מתקבלות הצעות גם מתווכים
לפנות לטלפון: 229528

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES
It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 262 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

רק ב"לוח העיר" תקבל
מודעה באחריות
לא מבנות-לא שילמת
קבלת מודעות
מ-8:00-20:00
03-371261

חריקות / זאב יפת

משרד הבינוי: בית ספר לשחיתות

דוד אפל היה עסקן בציר לי. בשנים שלפני מהפך 1977 בעסקי תיירות, אך ההצלחה לא האירה לו פנים.

שלום גניש, קבלן, לפני המהפך שותף של בצלאל מזרחי בחברת הבניה ש.ב.ג. עיקר עסקיהם היה בבניה ציבורית. כשדוד לוי נתמנה לשר השיכון, גניש מינה את אפל למנכ"ל חברת הבניה שלו, למרות שלא היה לאפל כל ניסיון או ידע קודם בענף הבניה. לתדהמה הפלא הוכרה עבודה מכשרד השיכון.

במשך שנים פורסם באמצעי התקשורת כי חברת גניש זוכה ליחס מועדף במשרד הבינוי. אך צמרת המשרד בראשות דוד לוי התעלמה מהביקורת הציבורית.

מבקר המדינה פרסם שוב ושוב דברי ביקורת חריפים על טיב ההתקשרויות של המשרד עם גניש. כך למשל קבע המבקר, כי גניש זכה בהתקשרויות גדולות עם המשרד ללא מכרז. המשרד קנה ממנו עשרות דירות ללא כל הצדקה הגונה.

שילם תמורתן במזומן אף קיבלן כאיתור של שנים.

גניש את אפל המשיכו להיות בני בית במשרד הבינוי גם כאשר הודשע. במהלך השנים בפלילים. גניש נשלח למאסר בגין עבירות מס"ח, בגין עבירות מס ובפעם השלישית בגין הפרת צו איסור בניה. מס הכנסה הטיל עיקול על כספיו בסך 950,000 שקל בגין חוב. דוד אפל נשלח למאסר בגין הפרת צו הפסקת בניה. הוא אף נעצר באחרונה ושוחרר בערבות, כחשוד שסיפק טובות הנאה לפקיד מס הכנסה שהעביר לו מידע סודי.

כיום אותו דוד אפל, שהיה מחוסר אמצעים כספיים לפני המהפך, כפי שהוא עצמו העיד בפני חוקרי מס הכנסה, מתגורר באחת הווילות המפוארות (המסעדות) בת"א, ואילו גניש שהפך אף הוא למיליונר (בדולרים) החל באחרונה להעביר את עסקיו לארה"ב.

השנה, גם בדו"ח השנתי האחרון של מבקר המדינה, שפורסם בשבוע שעבר, שבו המבקר ניתן לומר במעט רוקן קבע) לעסוק בארוכים גניש את אפל. אגב, הדו"ח עוסק גם בשר הבינוי עצמו, כפי שכבר פורסם, קובע כי לשני עוברים בחברת

הבניה הממשלתית שיכון ופיתוח "קידמה משפחתית לשר הבינוי והשיכון. מינויים אלה נעשו משיקולים זרים ולא עניינים".

בדו"ח זה, בפרק המוקדש למשרד הבינוי, חושף המבקר את העבודה "בהתגרבות", ללא תמורה, של חברת גניש במהלך השנים 1985-85 בפינוי תושבי מעברת באר־יעקב.

גניש כפי שסיפר הוא עצמו בראיונות לעיתונות, אוהב להסר בכתי הקזינו בלאסרוגאס ובמונטה קרלו. גם בפרשת מעברת באר־יעקב הוא "הלך על כל הקופה", אך הפעם לא הימר. מדו"ח מבקר המדינה עולה, כי הזכיה היתה מוגות מראש.

תנולת משרד הבינוי החליטה לפנות את אחרוני התושבים שהתגוררו במעברת באר יעקב. הגוף שהיה אמור לטפל בנושא היה החברה הממשלתית לפיתוח אזור לוד־רמלה (לוד"ם). בפועל, כמצוין בדו"ח, התגרבה חברתו של גניש לסייע ללוד"ם ללא תמורה, ועד מהרה השתלטה לוד"ם מתמונה וחברת גניש השתלטה על מלאכת הפינוי.

המדובר ב-15 בתי אב שפונו, לאחר שמשרד הבינוי אישר

להם כ-50 הלוואות ומענקים, למשפחות וליחידים. מבקר המדינה בדק ביסודיות 21 תיק זכאים מתוך 50 התיקים ומצא "נוחר בידי חברת הבניה סכום השווה ל-500,000 דולר. יתרה זו היא לאחר כיסוי מחיר הדירות החילופיות והפרשה להחזר ההלוואות. נוסף לכך היה לחברה רווח ממכירת דירות שהיו לה בגלאי למתפנים, שאת תמורתן קיבלה במזומנים".

השאלה היא איך אפשר לעבר מהתגרבות, ללא תמורה, בפינוי מעברה ובאותו זמן להרוויח חצי מיליון דולר רק מ-21 זכאים לדמי פינוי. יש להניח שאם כל 50 התיקים היו נבדקים, היה הסכום עובר את מיליון הדולר. כבראה שמה שהי קובל בסעודיה, בטורקיה או בארצות דרום אמריקה, מקובל גם בישראל, באחריות של משרד הבינוי.

דו"ח המבקר חושף אחת לאחת את טכניקת גריפת הכספים מהעבודה ההתנדבותית. מסתבר שבפועל הפכה חברת גניש לנציגת המפנים. היא הגישה למשרד הבינוי את תיקי המתפנים שהסכנו עלילדה, לרבות קביעת דמי הפינוי המגיעים להם, ומכרה למתפנים דירות שהיו בגלאי שלה והמתפנים ייפו את כוחה לקבל בשמם את ההלוואות והמענקים.

מתברר שמופסי הבקשות – הבסיס לאישור הזכאות, מולאו בצורה מהירה. לרוב לא נמצא אימות הפרטים של המבקש ובני משפחתו וכשנמצא בטפסים אי-מות הפרטים, הרי החותם היה איש חברת גניש... לא נערכה חקירה אם אין למבקשים דירות אחרות או אם לא קיבלו בעבר סיוע.

כך נתגלה בביקורת, כי אושרו דמי פינוי גדולים גם לאלה ששמם לא נכלל ברשימה המקורית של תושבי המעברה. עוד נתגלה כי במרבית התיקים אושרו דמי פינוי בזריזה גדולה, בסדרי גודל של עשרות אלפי דולרים, מהסכומים שנקבעו על פי טבלת הסיוע הרשמית.

המבקר קובע כי משרד הבינוי הרג בידיעין מנהלים שהוא עצמו קבע, ולמעשה נתן לחברה יד חופשית בפעולותיה, ללא כל בקרה וללא כל פיקוח. המבקר מנה שורה ארוכה נוספת של חריגות מסדרי נהל תקין. התוצאה ברורה: "החברה קיבלה בשם המתפנים סכומים גבוהים בהרבה ממחירי הדירות החילופיות שנרכשו, והעבר ל־מותר על פי הקריטריונים של המשרד". כך שילשלו מנהלי החברה לכיסיהם חצי מיליון דולר רק מאותם 21 תיקים מבין 50 התיקים, שנבדקו.

שאלתי את אמנון אשורי, ראש אגף איכלוס במשרד הבינוי, מהמהתגות, ...ביום הגבוה ... לפעול "בהתנדבות" על כל התוצאות שבשבוע מכך ומבצא בר־טיין בדו"ח המבקר, המדוע לא ניסה לעניין גם חברות אחרות. ראש אגף האיכלוס הסביר, שאנשי המעברה איבדו אמונם במיססר וכי הם האמינו רק לדוד אפל שהתרוצץ בשטח, רכש את אמונם וייצג אותם. הוא הוסיף כי היו גם פניות לחברות בניה אחרות שיעזרו בהתנדבות, אך הן סירבו, כפוד שדוד אפל שיש לו אמנם קופה של שר־צים, אם כי איני יודע מה נכון ומה לא נכון", הסכים לעזור.

בניגוד לדברים אלה נאמר בדו"ח מבקר המדינה, כי המשרד לא המציא כל מסמכים מהם ניתן ללמוד שאכן היו פניות לחברות אחרות לשם שילובן בהפעלת הפינוי.

"עובדה היא", אומר אשורי, "שהמעברה חוסלה, ולא רק בבאר יעקב. גם ברמלה היתה מעברה שחוסלה. עובדה, דוד אפל עשה את זה".

ומדוע, לדעת מר אשורי, התנדב אפל להקדיש ימים כליל לות, במשך שבועות ארוכים, לשכנע את אנשי המעברה להתפנות? לדעת המנהל הי שיקול של אפל היה ללמוד איך לפנות תושבים שאיבדו אמונם במימסד. "התכנון שלו לעתיד הוא שהחברה תתמחה בפינויים". בפועל כרוד שגניש את אפל מתכננים לא רק את העתיד אלא גם את ההווה. ההתנדבות שלהם שווה מיליון דולר. כספים אלה הוצאו, בדרכים שפורטו, ממשרד הבינוי והיו מיועדים למפנים אך הגיעו, כפי שקבע בדו"ח מבקר המדינה, לכיסי השניים. ומה נפלא יותר ממיליון דולר במזומן בתוספת שבחים חמים מבכירי משרד הבינוי, על ה עבודה ההתנדבותית הנפלאה שעשו.

שלום גניש: מיליונר

דוד לוי: שר

דוד אפל: בעל וילה

רצח אופי במשרד הבינוי

שרי הממשלה אינם אוהבים את דו"ח מבקר המדינה. הם תורקים שיניים, אך בדרך כלל שומרים על כללי המשחק ומב־הירים: חלק מהליקויים תוקן, חלק יתוקן בהקדם.

המשרד היחיד המגנה להפר את כללי המשחק הוא משרד הבינוי. כשנודע לבכירים במשרד שאני מתכוון לכתוב בעניין הקבלנים אפל וגניש, אמרו לי כי משרד מבקר המדינה טעה לכל אורך הדרך, והדף את המשרד ללא הצדקה, הציעו לי חומר שהיה בו כדי לבצע רצח אופי כלפי האחראי מטעם משרד מבקר המדינה על משרד הבינוי. כשדחיתי את ההצעה ניסו לעניין עיתונאים אחרים.

כל־זאת כאשר סיומת הדו"ח נמסרה, כמקובל, למשרד ניתנה לו אפשרות להגיב על הממצאים ולהעיר הערותיו. התגובות נבד־קו ביסודיות והתוצאה הסופית היא הדו"ח המוגמר כפי שפורסם רשמית.

דיון מביך בוועדת האתיקה

הדיון בוועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין במחוז ת"א היה מביך. הוועדה דנה אם יש להביא את עניינו של עו"ד שמואל ברזל בפני בית הדין של הלשכה, כדי שזה יחליט אם יש מקום לפתוח בהליכים להשע־ייתו (איסור לעסוק בעריכת דין ולהשתמש בתואר עו"ד) עד תום משפטו הפלילי באשמת מירמה, הפרת אמונים וגניבת מיליוני דולרים מבנק צפון אמריקה.

דיון מסוג זה מתקיים בוועדת האתיקה לאחר שמוגש לבית ה־משפט כתב אישום. כנגד אחד מחברי הלישכה, וכתב האישום כמרגם חומר הראיות מצביעים לכאורה על ביצוע עבירה פ־לילית.

את עו"ד ברזל מייצגים בפני ועדת האתיקה עורכי הדין הג־בוה (?) כספי ויגאל ארנון. הם ניסו לשכ־נע את חברי ועדת האתיקה שאין כל מקום לפתוח בהליכים כנגד עו"ד ברזל.

דיונים מסוג זה מתקיימים מדי פעם בוועדת האתיקה, אלא שהפעם ידעו הנוכחים כי בתוך זמן קצר ימצאו עצמם עורכי הדין כספי וארנון במצב דומה לזה של ברזל, ועניינם יתברר בפני אותם חברי ועדה. שהרי רק בשבוע שעבר הודיע היועץ המשפטי לממשלה, כי החליט להעמיד לדין את כספי וארנון, כמרגם את הו"ב שלמה עסר ואחרים, באשמת הפרת אמונים ב־סיבות מחמירות. בעצם ימים אלה מסיימת הפרקליטות הכנת כתבי אישום שיוגשו לבית המשפט.

עו"ד עמוס נצר, ראש ועדת האתיקה, עד לעניין זה, אך הוא מציין שבכוון להכריע בעדין הע־גשו נבב.השפגט. כתבי אישום. וכי כל זמן שלא נשלל רשיונו של עו"ד, הוא רשאי לייצג את מרשו.

פורמאלית עו"ד נצר צודק, כמובן, אך שלא לציטוט אמר לי אחד מחברי הוועדה כי עוד זכורות לו היטב ההתחייבויות לתקשורת, של כספי וארנון בדבר העלילות שנרקמו נגדם, וכי הם חפים מפשע ואין להגיש כנגדם כתבי אישום. והנה, לאחר שיקול דעת מעמיק איפין היועץ המשפטי לממשלה חוות דעת של חמישה מבכירי ה־פרקליטות, שקבעו פה אחד שיש להעמיד את השניים לדין. עתה מופיעים שני הפרקליטים, באותו להם, בענינו של ברזל. כדי למנוע מצב מביך בוועדת האתיקה וכדי שיחזור הוועדה לא יעורר גיחוכים בקרב ה־ציבור הרחב, על המוחים ה־מתאים בלשכה לקבל החלטה, שאין ...לאפשר ...שירות... עו"ד בוועדה כאשר תכרז בשמו כי הוחלט להגיש נגדו כתב אישום פלילי.

משגעים את הסטודנטים לראיית חשבון

כאילו לא די לסטודנטים העומדים בתום לימודיהם, במס־לול מכשולים בלתי אפשרי בב־חינות הגמר של מועצת רואי החשבון, עתה נוספה להם צרה חדשה — על פי התקנות החדשות של מועצת רואי ה־חשבון, נבחן להסמכה כרואה חשבון יוכל לגשת באופן רצוף למועדי הבחינות רק חמש פעמים. מי שייכשל בפעם החמישית ייאלץ להמתין שלוש שנים בטרם יוכל לגשת לב־חינות חוזרות.

שאיפתה של גילדת רואי החשבון לסגור, עד כמה ש־אפשר, את השורות מובנת, אך דומה שבהחלטה זו הגזימה ה־מועצה את הקווים האדומים.

כידוע, סטודנטים שסיימו לי־מודיהם באוניברסיטה חייבים לעמוד, לאחר שתי שנות הת־מחות, בשתי בחינות הנערכות מטעם המועצה. במשך שנים רבות כשהמקצוע לא היה מ־מוסר פאקדמיה, הסבירו רואי החשבון את האחוז הגבוה של הנכשלים בבחינות בכך ש"יש צורך לשמור על רמה נאותה במקצוע". כיום יש לרואי ה־חשבון בעיה. האחוז הגבוה של הנכשלים מורכב מבוגרי אוניברסיטה, וממילא אין רלוונטיות לטענה שיש לשמור על רמה נאותה של המקצוע. ד"ר דן

גבעולי, מרצה בחוג לחשבונאות באוניברסיטת ת"א אומר, שאין זה מתקבל על הדעת שסטודנטים שסיימו את האוניברסיטה בציונים גבוהים נכשלים שוב ושוב בבחינות המועצה.

האמת היא שהודיע המקצועי של הסטודנטים המסיימים תוך לימודיהם אף המוכשלים בב־חינות המועצה, רב יותר מזה של רואי החשבון רבים, שהרי ה־מקצוע עבר בשנים האחרונות מהפכה גדולה. בניגוד ל־חשבונאות ההיסטורית, כיום ה־חשבונאות חייבת לתת ביטוי למערכת הכלכלית אותה היא משרתת, לא פעם בתנאי אינפ־לציה קשים.

רואי חשבון רבים שקיבלו רשיונותיהם בעבר הרחוק נותרו מנותקים מהמציאות העכשווית. אך דווקא אלה הם הניצבים בראש קבוצת הלחץ הפועלת לדבר על הצורך בש־מירת רמה נאותה ועל הצורך בצמצום השורות, וכל זאת בני־גוד לאינטרס הציבורי.

אחד מאלה הניצבים בראש ה־מאבק נגד גילדת רואי החשבון הוא רמי מנוחה, שסיים תוך לימודיו, עובר בנציבות מס הכנסה. אף הוכשל בבחינות למועצה. הוא גילה פגמים יסו־דיים בכל הליכי בדיקת מחברות המבחנים ואף עתר לבג"צ

וביקש לחייב את המועצה להציג בפניו את מחברות הבחי־נים שלו, לאפשר לו לערער על תוצאות הבדיקה ולחייב את המועצה להעביר את הבדיקה לבודק מקצועי בלתי תלוי במועצה.

בכל שהדבר יישמע בלתי הגיוני, הרי דווקא בכל שגדל הלחץ הציבורי על המועצה להוזיל מהכשלת חלק האריה של הסטודנטים במבחנים הסופיים, כך מתקשחת המועצה בעמדתה. עתה כאמור, שוב הכבידה המועצה ידה על הסטודנטים. ה־תקנה החדשה מוסברת בכך כי מאות נכשלים ניגשים לבחינות פעם אחר פעם, ובהם אלה משנים לדעה את התחנות.

הסטטיסטים לגבי אחוז המצליחים בבחינות, זו גם תשובתו הרשמית של אריה ליס, חבר המועצה מטעם משרד המשפטים. הוא עוד מסיף בעוות מצה ואומר, כי מוטב לסטודנטים קיום תקנה זו. לפיה עליהם להמתין שלוש שנים בטרם יגשו פעם נוספת לבחינות, מאשר תקנה שתאסור עליהם להמשיך ולהיבחן.

במקום שגילדת רואי החשבון תתמודד עם בעייתאמת של אחוז גבוה של נכשלים בבחינות, ביניהם סטודנטים שסיימו תוק לימודיהם בהצטיינות, היא מוד ליסה למנוע מהם אפשרות להור־סיו ולהיבחן.

מעקב

ארגון הנכים איל"ה

איל"ה הוא ארגון התנדבותי שמטרתו לעזור לנכים. יו"ר הארגון הוא יונה קילשטיין. בדצמבר שנה שעברה הבאנו במדור זה את סיפור עלילותיו של אותו קילשטיין (הטוקין הישראלית, שבשעתו הורשע

ב-25 תיקים פליליים בעבירות מירמה, משיכת שיקים ללא כי־סוי והגניבת רכוש. קילשטיין נידון לשנת מאסר בפועל. בנוסף, דיווחנו על תימרוני הנפתלים של היו"ר בעסקי קרקעות ליד ארמון הנציב בירושלים, וכיצד הוליך שולל את משרדי הרווחה והבריאות.

למורת הפרסום התלונן ב־משטרה ישראל גלובוס, מנכ"ל ארגון הנג של הנכים כנגד קי־לשטיין. כעבור זמן קצר התלונן במשטרה גם ארגון הנכים "אי־לך". גם בתוך הארגון עצמו התעוררה תסיסה. שני חברי הנהלה, אלי צח וציפורה ארבלי, הופתעו, לדבריהם, מהסיפור ש־פורסם ודרשו הסברים מהיו"ר. תשובה עניינית לא קיבלו, אך היו"ר ניסה לסלקם מההנהלה, איים עליהם עד כי השניים נאלצו, גם הם, להתלונן ב־משטרה.

במשטרה, כמתבקר, הכל מת־נהל על מי מנוחות, שום דבר אינו בוער. חלפה למעלה מחצי שנה והכל לא ברור אם ה־משטרה החלה בחקירה. יו"ר הארגון, שהתעודד מאוזלת ידה של המשטרה, קיים בסוף חודש מאי בחירות כלליות תוך שהוא מנטרל את שני חברי ההנהלה שהודיה. היו"ר זכה ברוב קולות, אלא שקבוצת חברים גדולה פנתה לבית המשפט המחוזי ועירערה על תוצאות הבחירות. השבוע פסק בית המשפט על ביטול תוצאות הבחירות, קבע כי תתקיימנה בחירות חדשות בפיקוחו של נאמן, שיפקח על מהלך ההצבעה.

מסכם את המצב, נכון להיום, אלי צח חבר ההנהלה: "נדמה לי שבקרוב יתחילו מתלוננים ל־הפש פרוטקציה כדי לגרום שמישהו במשטרה יתייחס בר־צינות לתלונותיהם".

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, אריה לביא

בעל הבית השתגע

העובדה שמחירי הדירות ב־ת"א עלו בחודשים האחרונים, איננה בגדר סוד. מה שעדיין לא ידוע הוא השתוללות מחירי השכרת הדירות.

ב-1 ביוני החליט לשחרר את תעריפי שכר הדירה מפיקוח ול־קבוע כי המחיר לדולר שכר דירה הוא 1.6 שקל לדולר, במ־קום 1.23 שקל לדולר כפי שהיה מיולי 1985.

בעלי דירות רבים ניצלו זאת, והעלו את שכר הדירה בשיע־רים שבין 50-100 אחוזים. דוב־מאות אחרות: בעל דירת שנים וחצי חדרים ברחוב ארלוזורוב בת"א שגבה עד כה 250 דולר לחודש, החליט להעלות את שכר הדירה ל-450. בעל דירה אחרת החליט להעלות את התש־לום עבור דירת שלושה חדרים מ-300 ל-500 דולר.

גורמים בענף הבניה מעריכים כי המדובר בעליות מחירים חד־גות, וכי בקרוב צפויים המחירים לרדת עקב הירידה בביקוש לדירות בחודשי הקיץ (התופעה באוניברסיטאות, נסיעות לחו"ל).

העסקה הטובה ביותר בעיר

המסעדה היקרה ביותר בארץ מסתתרת לה בקומה שניה של בית מגורים ישן במרכז תל־אביב. מבחוץ אינך יכול לנחש מאומה. לוחצים על הפעמון, נפתחת דלת, עולים במדרגות. בקומה השניה יש 8 שולחנות לא גדולים המספיקים ל-30 איש בלבד. מיזוג האויר מלא, כמה תמונות על הקיר, מפה וכ־לים לבנים, כסאות נוחים, מלצר תרישי ומנומס. הוו־לאגרין ממש.

אם מגיע לשם זוג לארוחת ערב, הוא לא ייצא בלי להשאיר 150-200 שקל. ההפתעה היא בסודיים. ארוחה עיסקית לעילא ולעילא, כולל יין, מתבצבת בלא יותר מ-40 שקל, כולל טיפ. קשה־להאמין, הרי בסוריאבה או באולימפיה או אפשר לסיים ארוחה כזו בפחות מ-60 שקל.

למה אין אנו מפרסמים את השם המפורש השביעו אותנו לא לעשות זאת, כי או יוצף המקום. ליודעי חן, יש מספיק רמזים בסיפור.

מסעדה: סיפור עם רמזים.

ניכיון שטרות בבנק המזרחי

מבצע ניכיון השטרות עליו הודיע השבוע בנק המזרחי, נראה כדאי לבעלי עסקים. לפי דברי הבנק, יוכלו בעלי עסקים שברשותם שיקים דחויים מלקו־חותיהם, לקבל אשראי על סמך ניכיון שיקים אלה, בריבית של 2.5 אחוזים לחודש. ריבית זו זולה לעומת הריבית בשוק האפור.

כרישי השוק האפור גובים על ניכיון שיקים ריבית חודשית של 3.5-4 אחוזים לחודש, אך שם הניכיון נעשה על 100 אחוז מסכום השיקים.

בבנק המזרחי לא נותנים את ההלוואה על מלוא סכום ה־הפקדה. מרווח הביטחון נקבע על פי טיב השיק וזמן פרעונו. מרווח הביטחון הממוצע נע בין 15-20 אחוז.

היזהרו מ"שיק טובה"

ככל שהולכת ומתפשטת פרשת התמוטטותם של האחים הנ־וביץ, כך הולכים ומתגלים התרגילים של השוק האפור. אחד הטריקים הוא "שיק טובה".

הסיפור הולך כך. אם ברצונך לבצע ניכיון שיקים, אך אין בר־שותך שיק להפקדה, וכי מצבך העיסקי קשה, אתה יכול לפנות לאחד מהגופים העיסקיים איתם אתה בקשר, ולבקש ממנו שיק על סכום גבוה. אתה מספק שהשיק יועד רק לצורך שיפור הביטחונות בבנק, ונשבע ב־נקיות הפץ שלא תשתמש בו בדרך אחרת.

כדי להעביר את המהימנות, אפשר להפקיד בידי נותן השיק שיק נגדי עצמי. כמובן שעם קבלת השיק אתה רץ ומנכה את השיק בשוק האפור. כל עוד העסק ממשיך להתגלגל טוב ויפה — עד שהסיפור מתפוצץ.

קו מנחה — חלק ב'

בשבוע שעבר כתבנו כאן על עלילות "קו מנחה". בתגובה, קיבלנו מכתב ממר רונן קרמר מתל־אביב:

"הרומן שלי עם "קו מנחה" החל לפני כחודשיים. קיבלתי חוברת ובה תיאור הישגים של החברה בשוק המניות" מתחילת שנה זו (1987). היות שהם כתבו שיש מניות מסוימות שהתשואות להרוויח בהן היא 100%, ויש אפשרות לעשות בבורסה "כסף קל", החלטתי לבטוח בהמלצות החברה.

"בתאריך 10.6.87 קניתי 38 מניות ע"נ שטרסל ב'. השער באותו יום היה 13,150 וסכום השקעתי היה 5,000 ש"ח. שער שטרסל ב' — ש"קו מנחה" כתב שההסתברות להרוויח בה היא 100% — עומד היום על 8,700, ולי נותרו רק 3,200 ש"ח מתוך ה-5000. פשוט לא ייאמן.

"אני כותב לכם מכתב זה בעיקר משום שאני בטוח שיש עוד רבים כמוני, אנשים פשו־טים שהתפתו תימנה. אולם לאור תחזיותיהם האופטימיות כל כך ב"קו מנחה" קשה היה שלא להתפתות."

וכל המוסיף גורע.

הלוואה לביטוח רכב

חברות הביטוח שאולצו על ידי המפקח על הביטוח להימנע, ממתן הנחות חריגות בביטוח רכב, מצאו לאחרונה פטנט חדש איך למשוך אליהם את ה־לקוחות.

הפטנט אינו חל בדרך כלל על המבוטח הקטן, אלא על חברה המבוטחת מספר רב של כלי רכב. את הביטוח עושים על פי התקנות במחירים שאושרו על ידי המפקח, אך מאחור יותר, במסמך אחר, בלי קשר לפוליסת הביטוח, מחליטים לתת למבוטח הלוואה בריבית נמוכה: 7 אחוזים צמוד למדד, במקום 11% כ־מקובל. כך נהנה המבוטח וגם חברת הביטוח, והמפקח יכול להמשיך ולפקח.

את השתיה קונים לבד

פרופ' איתן ברגלס, נשיא איגוד הבנקים, נתקע השבוע כאשר נמסר לו המחיר שמלון קירלטון דורש עבור בר משקאות באסיפה הכללית של איגוד הבנקים. ההליש שאפשר ל־הסתדר בלעדיו, ולהסתפק רק בארוחות צוהריים.

עבור הבר שאמור היה להיות מורכב ממשקאות תוצרת הארץ בלבד, דרש המלון 8 שקל לאיש. מחירם של רוב ה־משקאות תוצרת הארץ מגיע בדרך כלל ל-4-5 שקל לבקבוק, מה שהופך את הרווח של המלון לשערורייתי ביותר.

יש לכך פתרון המקובל בעולם הרחב. המזמין משלם עבור הארוחה, ומי שרוצה מזמין משקאות חריפים, ומשלם עבורם מכיסו.

בהמתנה לאמישרגז

כאשר אינך מרוצה משירות מסוים אפשר לעבור למתחרה. לא כך הדבר כשמדובר בהספקת גז מרכזית. כאן אינך אדון לגורלך, אלא שבוי בידי פקידי החברה.

מעשה בבעויה שהזמינה ריוח גז בביתה. היא ביקשה שטכנאי יגיע לבדיקה. מועד מדויק סירבו לקבוע אך הבטיחו שבין 12 ל-4 יגיעו. ב-12 בדיוק התיצבה המנויה בביתה ושם מצאה הודעה שהטכנאי היה והיא לא היתה בבית. למחרת נקבע תור חדש. הפעם דאגה המנויה להגיע 15 דקות לפני הזמן, אך שוב מצאה את הפתק המבשר שהטכנאי היה.

בתור ברירה הפעילה המנויה קשרים עם צמרת אמישרגז.שם התנצלו והבטיחו שהפעם ייקבע מועד מדויק ולא יהיה צורך להמתין שעות.

כעבור יומיים אמנם התקשרו מחברת הגז והודיעו: נא להיות בבית בין 12 ל-4. המשך יבוא.

Hotel waldhaus Dolder Zürich

מלון הדירות שלך בציריך. מוקף בפרקים ויערות. כל החדרים מצויידים במטבחון, מירפסת, רדיו, טלוויזיה, נוף מרהיב, בריכת שחיה, סאונה, סולאריום, מסאג', מסעדות, באר עם ארוחות קלות, אזור קניות, תחבורה מהמלון לעיר.

מחירים סבירים. הנחה בת 10% על מחירי החדרים לתושבים ישראלים (לתשלום במזומן)

מלונם מאז ומתמיד של ישראלים בציריך.

The traditional hotel for Israelis in Zurich.
Kurhausstrasse 20 CH-8030 Zurich
Telefon 0041/1/251 93 60 Telex 816 460
Telefax 0041/1/251 00 29

למוסד ממלכתי
דרוש בשכירות
בית בודד
דירת 3־4 חדרים חד קומתית + טלפון
באזור קרית אונו, קיראון
בהצעות נא לפנות 03-205344, 03-205504
ללא דמי תווך

יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

שרות קייטרינג במימד חדש.
מסיבה? קבלת פנים? ארוע משפחתי?
בטייסט אוף סצ'ואן ערוכים לכל אירוע.
חגיגה לחיך ולעין.
הרמה של טייסט אוף סצ'ואן מכפר שמריהו אצלכם בבית
או בכל מקום שתרצו.
קייטרינג ללא מתחרים.

כי יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

מרכז מסחרי כפר שמריהו טל': 052-70448

יש המון סינים אבל רק טייסט אוף סצ'ואן אחת!

מהדורה חדשה

מדריך בזק לארצות הברית וקנדה

כל מה שרצית לדעת על אמריקה

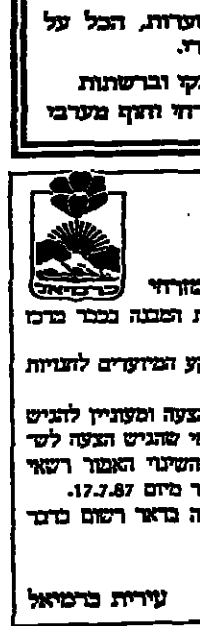

★ מסלולי טיולים באיזורים חדשים
★ ערוך בידי סוכן נסיעות ותיק ד"ר יצחק זקס
יועץ משרד החוץ במגמת התיירות
★ פרוט והסברים
ניו יורק — ניו־אורלינס
אטלנטה — סאן־דייגו
בוסטון — סאן־פרנציסקו
ושינגטון — פילדלפיה
שיקגו — מונטריאול
לוס־אנג'לס — טורונטו
לאס־ואגס — ונקובר
★ מפות דרכים AAA
★ העולם היהודי בארה"ב
★ כ־800 עמודים בעברית
★ מחירים מעודכנים של מלונות ומסעדות, הכל על חוזה, מסעדות כשרות (מעודכן) בלעדי.
★ מומלץ ע"י מ.ב.ס.ו. מופץ ע"י סטימצקי וברשתות מובחרות — 2 כרכים, תוף מזרחי ותוף מערבי

עירית כרמיאל
מכרז מס' 5/87
השכרת חדרים בבנין מרכז מזרחי

עירית כרמיאל מודיעה בזאת על שינוי בתכנית המבנה בכבר מרכז אזרחי.

השינוי נועד להגדלת שטחי חדרים בקומת קרקע המיועדים להצעות להשכרה.

כל מי שרכש את מסמכי המכרז אך לא הגיש הצעה ומעוניין להגיש הצעה לשכירות חנות לאור השינוי האמור. וכל מי שהגיש הצעה לשכירות חנות ומעוניין לשנות את הצעתו לאור השינוי האמור רשאי להגיש הצעה ולמסרה בגזברות העיריה לא יאוחר מיום 17.7.87.

לכל מי שרכש את מסמכי המכרז תשלח הודעה בדואר רשום כדבר השינוי האמור ובנוגע לאופן הגשת הצעתו.

אין שינוי ביתר תנאי המכרז.

עירית כרמיאל

קבלת מודעות ל"לוח העיר"
מ־8.00־20.00

"פרסום פון"
אשראי מיוחד!!!
03־735588 03־738707
לבעלי כרטיסי אשראי

תרבות וספרות

ראובני: אל מול פני ההיסטוריה

עד ירושלים
מאת אהרן ראובני
ערך והוסיף אחרית דבר: יגאל שוורץ
הוצאת הקיבוץ המאוחד ו"כתר", 1987,
408 עמ'

מאת דן לאור

מרחק של שבעים שנה בדיוק מפריד בין הופעתו המחודשת של הרומאן "עד ירושלים" בשלמותו, לבין זמן תחילת כתיבתו של הרומאן: בהרצאתו על תולדות יצירתו, בטקס חלוקת פרס ביאליק בשנת תשכ"ט ציין אהרן ראובני כי החל לכתוב את החלק הראשון של הרומאן עוד בחורף של שנת תרע"ז, היינו בסמוך מאוד למאורעות המסופרים בספר. אף שהרומאן החל להידפס (בחוברת "האדמה", בעריכת י.ח. ברנר) רק כעבור שנתיים, שני חלקים אחרים של הרומאן — שאת כתיבתם השלים ראובני לאחר סיום מלחמת־העולם־הראשונה — יצאו לאור במחצית הראשונה של שנות העשרים. מאז חזר והופיע הרומאן — שזכה לימים לכינוי "הטרילוגיה הירושלמית" — בשתי מהדורות נוספות: ב־1944 הופיע הספר בשלמותו, ואילו ב־1969 התפצלה הטרילוגיה, כאשר שני החלקים הראשונים רואים אור כיחידה אחת במסגרת בית־הוצאה אחד (תחת הכותרת "על ירושלים"), בעוד שהחלק השלישי הופיע כספר העומד בפני עצמו במסגרת בית־הוצאה אחר. כך או כך, המהדורה שלפנינו, המצרפת מחדש את הטרילוגיה על כל חלקיה, היא למעשה הרביעית במניין, וכשלעצמה היא מעניקה הזדמנות לעוד דור של קוראים לבוא חשבון עם יצירה־מופת זו.

שכן אהרן ראובני — שהוא לדידם של קוראים רבים שם בלתי ידוע לחלוטין — היה, לדעת ראשונים ואחרונים, אחד הפרוזאיקנים הבולטים שקמו לנו מבין הסופרים בני העלייה השנייה. בן דורם (אף אם לא בן גילם) של ברנר ועגנון, הגיע ראובני לארץ ב־1910, לאחר שקודם לכן עבר גלגולים הרבה: הוא נסע מרוסיה מולדתו לארצות־הברית, לאחר מכן שב לרוסיה (עם מהפכת 1905), הוגלה לסיביר בשל פעילות פוליטית, נמלט משביו בסיביר, ולבסוף עשה דרכו לארץ דרך המזרח־הרחוק. ראובני החל את דרכו כסופר אידיש, רק לאחר מכן פנה לכתוב סיפורת עברית — הרומאנים "עד ירושלים", "עיצבון" (שראשית כתיבתם באידיש), ו"גלגול נשמות", וכן מספר ניכר של סיפורים קצרים. בנוסף לזה חיבר ראובני שירים, היה פובליציסט פורה (תחילה בעיתונות תנועת הפועלים, בעיקר "האחדות", לאחר־מכן בעקבות מהפך רעיוני ופוליטי בעיתונות הימין האזרחי), כתב ביקורת ספרותית, עסק בתרגום, וכן פרסם מחקר על תולדות העמים בארץ־ישראל בתקופת המקרא ("שם, חם ויפת") שבו הציג תפישה היסטורית פרוטו־כנענית, הקרובה לזו של היסטוריונים כמו נחום סלושץ ועדיה גורביץ. האמת ניתנת להיאמר, כי ראובני מיעט בכתיבת פרוזה סיפורית מאז שנות השלושים, ולבד מן הרומאן המוזר, הנוטה אל הפנטאסטי, "גלגול נשמות" (שפורסם באמצע שנות הששים) הפנה את מרצו לפרוזה הגותית ופוליטית. מכאן שעיקר יצירתו לא כל שכן המיטב שבה — הוא פרי שלב מוקדם יחסית בקאריירה שלו כסופר.

חרף זאת, מי שחוזר וקורא ברומאן הזה (שבכתיבתו החל ראובני בגיל שלושים ואחת) נוכח בעליל כי היצירה שלפניו היא פרי־עטו של סופר מנוסה, בעל תודעה ברורה ביחס לאמנות הסיפור שלו, המיטיב לבצע את תכניתו הכוללת עד לפרטי הפרטים. לא במקרה חלק ברנר שבחים לראובני וראה בו סופר בעל יכולת המיטיב להביא "תמונות מן החיים", על־פי מיטב המסורת הריאליסטית שעליה היה אמון (כקורא — ברוסית, ככותב — באידיש), ואת מתוך ראייה ביקורתית של המציאות. נמנע מגילויים של "רגשנות מופשטת ופסיכולוגיה פורחת באוויר", ומן הנטייה לזיוף והסוו שהיתה רווחת כל־כך, לדעתו, אצל הסופרים בני דורו. עוד ב־1914, בעקבות פרסום סיפור קצר משלו, קובע ברנר בהתפעלות כי ראובני מראה לנו "עד כמה אפשר הסיפור הריאלי עוד לא נתיישן כלל וכלל, כאשר ידעו רבים ועד כמה עוד כוחו של צורה סיפורית זו לעשות רושם". פסיקה זו של ברנר נראית תקפה גם היום:

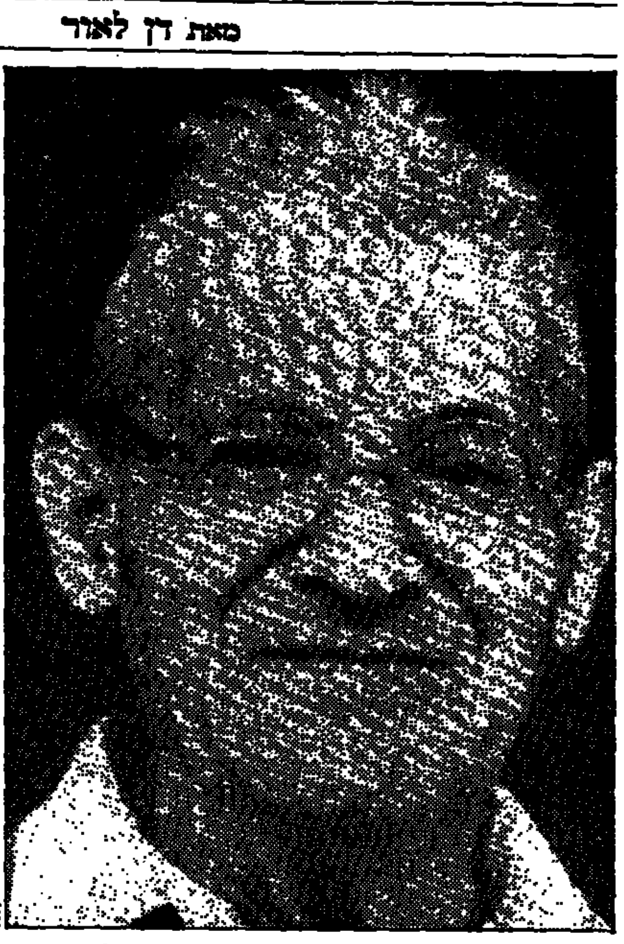

אהרן ראובני הוא, לדעת רבים, אחד הפרוזאיקנים הבולטים שקמו לנו מבין הסופרים בני העלייה השנייה. בדורו י"ח ברנר חלק לו שבחים עוד ב־1914 וראה בו סופר בעל יכולת המיטיב להביא "תמונות מן החיים", מתוך ראייה ביקורתית של המציאות.

הצמידות להווה, הדחף האקטואלי, הנאמנות לעיקרון המימטי (ומכאן גם האמינות בתיאור הזמני כמו גם הפסיכולוגי), הלשון המדויקת, ה"מדעית", הנקייה ממליצה, רוחב היריעה, הגישה האנאליטית של המציאות המעוצבת — כל אלה הן סגולות המוטבעות ברומאן שלפנינו, והן שמקנות לו חיוניות, כאז כן עתה.

"עד ירושלים", המוגדר כטרילוגיה, הוא בעצם מחזור של שלושה רומאנים שלכל אחד מהם יש, לכאורה, קיום עצמאי ונפרד לעצמו: בין החלקים לא קיים קשר עלילתי כלשהו, ורפרטואר הדמויות מתחלף כמעט לגמרי בין רומאן לרומאן, וגם ה"נוסח" הסיפורי איננו אחיד.

החלק הראשון, המכונה "בראשית המבוכה" (ראובני קרא לו "בראשית המהומה", וברנר אינו־הטעם תיקן את הכותרת) הוא מעין רומאן חברתי, המעוגן — מבחינת הרצף ההיסטורי — בתחילת ימיה של מלחמת־העולם־הראשונה (תורף, 1914), והוא מציג את ההלם שפקד את היישוב בארץ עם פרוץ המלחמה. המחבר מתמקד במגזר של היישוב החדש, וליתר דיוק בקבוצה מקרב האינטליגנציה של בני היישוב החדש, המאוגדת סביב העיתון הפוליטי־ספרותי "הדרך". אף שהרומאן מעמיד מגוון רחב למדי של דמויות, תוך בחינת תגובתן לאירועי השעה — חלקן דמויות המוצגות כאליטה הפוליטית־אינטלקטואלית של היישוב החדש — הרי שמוקד הפרסונאלי של הסיפור הוא דווקא בשוליים, בדמותו של מנהל החשבונות (ה"בוכהאלטר") של העיתון אהרן ציפרוביץ, מעין אנטי־גיבור, דמות אנטי־הרואית מובהקת, שמוסף האירועים חושף את חולשותיה האנושיות, בעיקר את אי־יכולתה לנקוט עמדה ולקבל על עצמה הכרעה מחייבת כלשהי נוכח מצב העניינים, עד שהוא נפלט, כמעט בעל כורחו, ממעגל ה"היסטוריה". מבוכותיה הן מבוכות הטעונות תוכן ציוני — זיקתה הרופפת לארץ־ישראל בשעת מבחן איננה עומדת במבחן — אך יש בה כדי לממש קוד אנושי־כללי: שכן על־ידי הצגת התנהגותה הרופפת, החמקנית, נטולת האומץ המוסרי והאישי — הבאה לידי ביטוי גם ביחסו לבחירת לבו, גם לאנשים הסובבים אותו — מודגם המפגש שבין "האדם הקטן" לבין ההיסטוריה: לא בחיל, לא בכוח, אף לא ברוח.

החלק השני — "האביות האחרונות" — מתקרב לתחומו של הרומאן האמן, שכן כאן מרוכזת תשומת־הדעת של המחבר באופן בלעדי בדילמות של הסופר (גדליה ברנצ'וק, לדעת רבים בדמותו של ראובני עצמו), תוך התמודדות רציפה, בגלוי ובסמוי, עם שאלת "הספרות והחיים". מבחינת תולדות התקופה מתרחש חלק זה בפרק זמן מאוחר יותר: המבוכה הראשונה כבר חלפה, האוריינטאציה הפוליטית של הסוחרים במלחמה כבר הוכרעה, חיי הציבור בארץ נכנסו לשגרה מסוימת. הסופר ברנצ'וק מנסה, אפוא, לנצל את פסק־הזמן שנברשתו כדי להשלים את הרומאן הגדול שאותו הוא כותב. דומה שבחלק הזה — שבו קרוב ראובני יתר־על־המידה אל עצמו — לא עלה בידו לתאר בצורה נאותה ממש את מכלול היחסים המורכבים, בעיקר בעתות מלחמה, מבוכה פוליטית או מתח היסטורי בין הסופר והחברה.

הרבה דברים נותרים בלתי מותרים, כגון מהו בדיוק נושא הרומאן של ברנצ'וק, האמנם יש בו נגיעה ישירה אל הזמן והמקום אם לאו. עם זאת ניתן להבחין בקו הכללי שנוקט ראובני: הוא מציג את ברנצ'וק כאישיות אגוצנטרית, המפוקרת כל כולה בייעוד האמנותי האישי שלה. העולם כמריקות, אולם ברנצ'וק מסתגר בביתו כדי לעמוד במשימה שנטל על עצמו להשלים את הרומאן. הוא מתבונן במציאות שסביבו כדי להזין, אולי, את דימויו האמנותי, אולם הוא נמנע במודע מלהיות מעורב בה באופן ממשי. לפרשה זו יש סיום אירוני: משנשלמת מלאכת הרומאן מחליט ברנצ'וק, כמו ציפרוביץ, להציל את עורו ולהימלט מן הארץ. בפרק־סיום מוזהר של החלק הזה מתאר ראובני כיצד לכדו הסורקים את ברנצ'וק וסיכלו את תכנית הבריחה שלו. אירוע זה חושף את הסופר לראשונה למגע בלתי־אמצעי ומתמם עם ממסד פוליטי עוין, ערמומי ואלים. יש לדברים גם המשך, אבל מהלך העלילה עשוי להצביע — מנקודת־המבט של המחבר עצמו — על מידת האחריות של האמן כלפי החברה שאליה הוא משויך, ויש בה כדי להשמיע ערעור על עצם זכותו המוסרית לברוח תרשישה מפני ה'.

ב"שמות" — הרומאן השלישי במחזור שלפנינו, שהוא מיטבה של הטרילוגיה — נודד ראובני מן היישוב החדש אל היישוב הישן, ובכך הוא משלים, בצורה נאה, את הפנוראמה החברתית הכוללת אותה הוא מבקש להעמיד בסיפור. בתוך כך נשלם גם הרצף ההיסטורי, שכן הרומאן זה מתמקד בשלב שלישי, מאוחר יותר בתולדות המלחמה, שלב שבו עצמת המלחמה, כמו גם עצמת הדיכוי של השלטון העותמני, מגיעים לשיאם. "שמות" הוא למעשה רומאן משפחה, המציג את קורותיה האומללים של משפחת וסטפין, תושבת אחת השכונות החרדיות של ירושלים: הבן נלקח לצבא, עורק משם, ומידרדר לעסקי סרסורות ופליליים; האב נלקח אף הוא לצבא לפרק זמן קצר, אך בשובו מתערערת בריאותו והוא נפטר; האם מתוארת כמי שנוטלת ממחלה קשה. המחלה בתוקף הנסיבות הסביבתיות; אחת הבנות נגררת — בעיקר בשל המצוקה הכלכלית שבה נתונה המשפחה — לעסקי זנות הברחות; הסבא — ראש המשפחה — הוא כמלה ההדי של התמוטטות המשפחה, וקנתה נפולת ההדר היא אות וסימן כי כבר כלו כל הקיצין.

בקיצור, זו תמונת הסכול והכשלון (קשה שלא להבחין גם בהשפעתו של ברנר) של משפחה אחת, שהוא המיקרוקוסמוס המעקם, כצפוי, את המאקרוקוסמוס.

(הסוף בעמוד 23)

המערב בלב המזרח

משקוף בכניסה לכנסיית־הקבר בירושלים — כולל תאור הסעודה האחרונה

פיסול צלבני, מוזיאון רוקפלר, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

"שמע ושקול איך העביר האלוהים בימינו אנו את המערב למזרח, כי אנו שהננו מערביים נעשינו מזרחיים. מי שהיה רומאי או פראנקי, הריהו עכשיו גלילי או ארצישראלי. מי שהיה אורח ריימס או שארטר, עכשיו הוא אורח צור או אנטיוכיה וכבר שכחנו את מקומות הולדתנו... יש שלקחו לעצמם כאן נשים לא מבני עמם, אלא מבנות סוריה או ארמניה, ואפילו בנות ערב שקיבלו את חסד הטבילה... שפות שונות נעשו אחת והיא ידועה לשני הגזעים, והאמונה מאחדת את אלה שאבותיהם היו זרים... ומי שהיה גר נהיה עכשיו לתושב. יום יום באים ומצטרפים אלינו הורינו וקרובינו כי שהם עוזבים, אף אם בהיסוס, את אשר להם... ראו אפוא אל נכון שנס גדול היה פה, נס אשר ירהים את העולם כולו, ונשמעה כזאת מעולמה." מובאה זו המיוחסת לצלבן פולשר משארטר, 1120 לערך, והמצוטטת בספרו של פרופ' יהושע פראוור, מבטאת את שיא ההתלהבות מניצחון הצלב וכמו מתמצתת את רוח מעשי הפיסול הצלביים המוצגים בתערוכה החשובה שנפתחה השבוע במוזיאון לארכאולוגיה ע"ש רוקפלר, לציון מלאת 800 שנה למפלת הצלבנים בקרב קרני חטין ולרגל הכנס הבינלאומי השני לחקר מסעי הצלב הנערך בירושלים.

בתערוכה 55 שרידים פיסוליים בעלי חשיבות ראשונה במעלה, מן התקופה הצלבנית שנשמרו עד כה, מיעוטם במחסני אגף העתיקות ורובם במרתפי כנסיות, והרי הם מוצגים לראשונה לפני הציבור למשך ארבעה חודשים בלבד, באדיבותם של הפטריארך היווני דיאודורוס, הפטריארך הארמני ירדוניאן וראשי המסדר הפראנציסקני.

עם החשובים במוצגים נמנה ארון קבורה עשוי שיש של המלך־הילד, באלדווין החמישי, אחרון המלכים הפראנקים של ממלכת ירושלים הצלבנית, אשר מת בשנת 1186, חודשים ספורים לפני היגוף הצלבנים בפני צלאח אדדין ביולי 1187. הארון הוצג בארובת הפטריארכיה היוונית־אורתודוכסית, שוחזר במעבדות המוזיאון בהדרכתו של החוקרת הזהבה יעקובי מאוניברסיטת חיפה שגילתה חלק משבריו במחסני הפטריארכיה ועל־פי ציורו של הנזיר הפראנציסקני אלעזר הורן שביקר בירושלים במחצית הראשונה של המאה הי"ח. שכן ככל הנראה עד לשרפה הגדולה של כנסיית הקבר ב־1808 הארון נשמר בקאפלה שבה נקברו המלכים הפראנקים. רוב התיאורים נושאי המסר המשמעות מתרכזים בחזית הארון. במרכז הרגיסטר העליון נראה ישו פנטוקראטור (שליט העולם), משני צדיו גומחות מקושתות, ובמרכז — גוזל נשר המסמל את "הנער באלדווין שרמו רם מלכים והגוזל נטלו מעולם זה בתחילת ימיו כפי שיזכה בגן העדן", כפי שהיה חקוק על מכסה הארון.

מוצגים, בין השאר, משקופי הכניסה המפוסלים לכנסיית הקבר, המציגים את שיא הפיסול הצלבני בארץ־ישראל. אלה הוסרו מעל השער הכפול בחזית הדרומית של הכנסייה, והועברו למשמרת במוזיאון רוקפלר על־ידי שלטונות המאנדאט בשנות השלושים. המשקוף המערבי, השמאלי, מתאר אירועים מחיי ישו, כמו פגישתן של מרים ומרתה עם ישו ובקשתן להחיות את אלעזר, החייאתו של אלעזר, כניסת ישו לירושלים והסעודה האחרונה. משקוף זה התנשא מעל הדלת שהובילה לקבר הקדוש ולמקום התחייה. הוא מסמל את הישועה הניצחון ומתווה את הדרך הנבונה שעל המאמינים ללכת בה.

המשקוף המזרחי, הימני, עשיר במוטיבים צמחיים ובדמויות אדם, ציפורים וחיות דמיוניות, הנראים כולם כאוחזים בתוך סבך הצמחים המשתרגים. תיאורי הלחות המרכיבים משקוף זה מסמלים את החטא והפיתוי, מוראות הגיהנום ואת גורלם המר של החוטאים.

עוד בתערוכה גילופי־אבן מעניינים, כמו חלק מאפידיון מזבח מן המאה הי"ב, המוצג בארובות הפטריארכיה הארמנית, דמות מלאך באבן שהיה כנראה מקישוטי שער הכניסה לכנסייה במבצר כוכב הירדן, עיטורי כותרות עמודים ואבני מפתח, כולם נראים את תיאוריהם המייצגים של השליחים. השור, האריה והכו הכולם כאחד מביאים את יופיו של הפיסול הרומנסקי הגותי אל תוככי המזרח.

ואלזר: מנה גדושה של שלווה

עוזר לכל עת
מאת רוברט ואלזר
תרגמה מגרמנית והוסיפה אחרית־דבר
אילנה המרמן
הוצאת עם עובד, ספרייה לעם, 207 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

שוויץ היא ארץ שבה כותבים בגרמנית דברים מאוד לא גרמניים, כתב פעם תומס מאן אגב עיון באחת מיצירותיו של גוטפריד קלר (רומני). יש להבין את ההערה הזאת מתוך ההבנה שמאן כורך ב"דברים גרמניים" מושגים של גדולה או יומרה־לגדולה של שאפתנות ושל יוהרה או ביטחון עצמי. הערתו של מאן עולה על הדעת ביתר־תוקף תוך קריאה בכתבי המספר השוויצי המאוחר מקלר, הוא רוברט ואלזר, מן המיוחדים והמופלאים שבסופרים כותבי־גרמנית מראשיתה של המאה העשרים. כל כתיבתו היא "אנטי־גרמנית" (אמנם, רק במובן הנ"ל של המושג. מבחינות אחרות היא מאוד מסורתית־גרמנית, ועל כך להלן). הזעיר, השקט והעידה השוליים הם בלבד שהעסיקו את השוויצי הזה בן העיר הקטנה ביל שבקרבת ברן, וכל כתיבתו היא כה לא יומרנית, כה צנועה, כה "נמוכה מיני עשב", עד שאפשר מהסס לכנותו "סופר גדול". שהרי לכינוי כזה נקשר מיד איזה ממד של יומרה ושל תפארת, של כל מה שרחוק לחלוטין מעולמו של ואלזר. ואף־על־פי־כן הוא היה סופר גדול מאוד, גדול באותה אהבה שהקדיש לכל מה שקטן, באותה "יראה בפני הזעיר" שבה הצטיין אחד ממבוריו העיקריים בספרות, אדלברט שטיפטר האוסטרי, בעל הביטוי הזה "יראה בפני הזעיר" (בעצם, דבריו של מאן ניתנים להשאה, במידת מה, גם על הספרות האוסטרית וגם על הספרות הגרמנית־צ'כית שקאפקא הוא הנודע במייצגיה — הם נבדלים ביחס לכל תגודת השפה הגרמנית המקיפה את גרמניה עצמה). באותה אהבה אל המיניאטורי, אל המינורי, ואלזר הוא בלי ספק שוויצי מאוד, מעלה על הדעת דימויים קלישאיים קמעא של השוויציות: מנגנונו של השעון, השלמות הזעירה של בובת הילדים העממית וכיו"ב, ועל מישור גבוה יותר — ציור של פול קליי. ומובן שהטבע השוויצי, הכפרי במיוחד, תופס מקום ראשון במעלה בכתיבתו של ואלזר, בעל האידיליות בפרוזה המקסימות ביותר בספרות המודרנית (אידיליה פירושה "תמונה קטנה").

אני פותח כמעט באקראי את "העוזר" שראה עתה אור בתרגומה המקסים של אילנה המרמן וקורא את המשפטים הבאים המספרים על הגיבור ש"שוטט שעה קלה, גילה גיא מיוער קטן וצר שמים זורמים בו, והוא הטיל את עצמו בפשטות על הקרקע הרכה והתרווח לו בנחת. כה נחמד היה מלמול הנחל. ומבעד לעלי האשורים הגבוהים נצנצה השמש, כה מתוקה, כה ענוגה. הירוק העסיסי כמו עטף את הגיא בצעיפים עדינים, נחמדים" (עמ' 67). נדמה שכך לכתוב במאה העשרים יכול היה רק רוברט ואלזר. המלה שהוראתה "נחמד" או "ענוג" מופיעה בכתיבתו על כל צעד ושעל, ונדמה שהוא כולו — כמו שאומר על עצמו גיבור אחת הפרוזות הקצרות שלו "הגאוף" — עשוי שוקולדה ובכלל. אומר "הגאוף" בפאוזה אירונית מקסימה זו "הריני אחד האנשים הענוגים ביותר באירופה". אכן, לא רק כל מה שעולה מתוך דמיונותיו, אלא גם כל מה שידוע על גורלו ועל אופיו האישי של רוברט ואלזר, מאפשר לומר שהיה זה אולי־כן אחד הסופרים הענוגים ביותר באירופה, אולי הסופר הענוג המוזהר של אירופה.

על האיכות השוויצית לעילא של הכתיבה של ואלזר עמד ולטר בנימין באחת המסות המוקדמות שהקדיש לסופר הנידון (1929). בנימין קושר שוויציות זו בסגולות של חייסנות ומתינות, או חסכנות, ומביא מעשייה להדגמת האופי השוויצי הוואלזרי הזה. מעשה בצייר ארנולד בקלין ובנו קארלו וידידם גוטפריד קלר שישבו יום אחד בפונדק, גומעים משקה ושותקים שעה ארוכה, כדרכם. "חם", שבר קארלו את השתיקה, ומקץ רגע ארוך השיב בנבדו אביו: "ושקט לגמרי". עבר עוד רגע ארוך והנה קם קלר מאצל השולחן ואמר בזעם תרישה: "הוי, איני יושב עם פטפטנים", ופנה מהם והלאה.

אלא שואלזר איננו, כמובן, הסופר האידילי התמים או הסנטימנטאלי, שאילו היה כזה ודאי שלא היה נהפך לאחד הגילויים הגדולים של העשורים האחרונים. ואולי לא היה נעשה בזמנו לאחד הסופרים האהובים ביותר על פראנץ קאפקא. האידיליה של ואלזר היא אידיליה אירונית, מין אידיליה אשר לה בטנה הסמוכה בערכים אנטי־אידיליים. זו אידיליה אימתנית כמעט, אידיליה "שחורה", אשר אמניה הגדולים היו שטיפטר והשוויצי ירמיהו גוטהלף, בעל היצירה שהיא מופת לז'אנר הזה של האידיליה השחורה, הוא הסיפור "העכביש השחור". על המסורת הזאת של הספרות המתנחה לאידילית — מסורת שוויצית ואוסטרית — מצטרף ואלזר ומביא אותה לפסגת האמנות שזו השיגה. בכל כתיבתו גדושת תיאורי הנעימות השלווה מצויה מעין תחתית שנייה, מעין טקסט סמוי הנלווה לטקסט הגלוי, וממנו עולה ים הפחד והאימה. זו מושגת לעתים באמצעים תחביריים גרידא, אמצעים של משורר. וכבר העירו רבים על הקרבה של הטכניקה של ואלזר אל האכספרסיוניזם. לי מזכירה האווירה של כתביו את שיריו של גאורג טראקל, את העירוב המכשף המצוי בהם של האימה והשלווה.

עירוב היסודות הזה מצוי אצל ואלזר בכל, והוא הנושא המוביל של הביוגראפיה המרתקת שלו שאילנה המרמן משרטטת בקצרה תוך פסיחות הכרחיות, באחרית־הדבר שלה ל"העוזר". נדמה שבעשוריו אמנם הגיעה אותו מעין אמביציה כמעט "גרמנית". לא בכדי עקר לברלין, ולא בכדי הקדיש שם את מיטב כוחו לכתיבת רומאנים — שמונה במספר, שמתוכם שרדו רק ארבעה (והשאר אבד בנסיבות שונות, לרבות כתב־יד שאותו איבד המו"ל שהוא הגיה אצלו). מקץ שנים ארוכות, כעשרים שנה אחרי מותו של ואלזר בשנת 1956, התגלה כתב־היד הזה והיא אף בברלין. הרומאן הראשון של ואלזר, "השודדים" שמו. עד מהרה התייאש מאפשרות ההצלחה בעיר הגרמנית הגדולה, והוא שב אל עירותו ביל. את שיבת הבן האובד הזאת תיאר באחת הפרוזות הקצרות היפות ביותר שלו "הכניסה" (או "הנסיעה") משנת 1913. אחר כך כמו הולכת האמביציה שלו וקטנה ומצטמצמת בעליל: הוא פונה אל הפואמה בפרוזה, אל המיניאטורה התיאורית או המאפיינת, אל השירה, אל האנקדוטה נוסח קלייסט (סופר אהוב עליו במיוחד). בתחום זו נוצרות היפות שביצירותיו. וכמו באורח המובן מאליו מובילה אותו דרכו אל השתיקה המוחלטת.

כמעט שלושים משנות חייו האחרונות מוקדשות בעליל לאמביציה־השתיקה הזאת, גם היא שוויצית לעילא. "אני כאן לא בשביל לכתוב, אני כאן בשביל להיות משוגע", ענה פעם לקארל זאליג, מי שעתיד להיות עורך כתביו והמו"ל שלו, כשזה הפציר בו לכתוב באחת הפגישות שלהם לאחר השתתקותו של ואלזר. וקשה לא לחשוב בהקשרה של השתיקה האחרונה והנצחת הזאת על העשורים האחרונים בחייו של הלדרלין. בכלל, האסוציאציות הקושרות את מקומו של ואלזר בספרות הגרמנית מפנות את המעיין אל שמות של המשוררים הגדולים, אל הלדרלין על תיאורי הנוף המפעימים שבשירה, ואל טראקל, אמן הנוף האידילי־האימתני.

אילנה המרמן פותחת את אחרית־הדבר שלה בציון הזיקה הנודעת שהיתה לקפקא אל הפרוזה של ואלזר שאותה אהב אהבה גדולה, ושבינה לבין כתיבתו שלו גיבורים מיני דמיון כה מובהקים, עד שאין פלא בכך שרבים חשבו את השם פראנץ קאפקא לפסוודונים של רוברט ואלזר, כשהופיעו ביכורי כתיבתו של קאפקא בדפוס. על מלוא זיקתו של קאפקא לוואלזר, ובייחוד לרומאן "יאקוב פון גונטן", יכולים היו להעמידנו המכתבים אל אחד המנהלים של קאפקא בחברת הביטוח שבה עבד, המתורגם איננו, שהם מעין מסות זעירות על ואלזר, עשירות בהבחנות מעולות. היום מכונסים מכתבים אלא בקובץ של איגרות קאפקא "מכתבים אל ידידים ובני־משפחה", לראשונה פרסם אותם קארל זאליג שהיה ידידו ועורכו של ואלזר.

בצד הייחוד השוויצי שלו קיים אצל ואלזר גם קשר חזק מאוד אל מסורת גרמנית מובהקת, המסורת הרומאנטית הגדולה. הגיבור האופייני של ואלזר, שיוזף מארטי, העוזר, הוא המגלם אותו בשלמות יתרה, הריהו "הלא יוצלח" הצעיר, החולמני, טוב־הלב, השוטה משהו, הטעון כל־כולו ב"מנה גדושה של שלווה" ("באתי לעולם מצויד במנה גדושה של שלווה..."), חושב על עצמו יוזף מארטי, (עמ' 38), בחיי העולם הזה הצעיר הזה הוא לא־יוצלח גמור, הוא "חסר תריפות, העזה, יומרה", כפי שמאפיין את עצמו יוזף מארטי במונולוג הפנימי הנ"ל. הגיבור הזה, המוכר מן הנובלה הגרמנית הרומאנטית — לקורא העברי הוא מוכר אולי עוד יותר מן הכתבים המוקדמים של דוסטויבסקי שנזקק הרבה לספרות הרומאנטיקה הגרמנית — מקבל אצל ואלזר אותנטיות מוחשית ממש, אולי מפני שהוא קשור קשר אמיץ כל־כך אל הביוגראפיה של הסופר, המודעת לו עד מאוד. "הלא יוצלח" הזה — הופעתו הרומאנטית הנודעת ביותר היא בנובלה של אייכנדורף — טוען במיני כוחות מיסטיים המקשרים אותו אל הטבע ואל ההוויה של האדמה, ומעל לכל אל עולם הילדות שממנו לא נפרד בעצם. ממילא הוא tiefsinnig — זו המלה הגרמנית שקשה לתרגמה, המבדירה בו בזמן את חולמניותו, את המימד הדוזי של הגיבור האנטי־גיבורי הזה, וגם את הטמטום הגלוי שלו (ייתכן שתרגומה הטוב הוא "שקוע בהרהורים" במובן האירוני שיכול להיות למליצה הזאת בשימושה בעיברנו העברי המודרני).

ואלזר: הלא־יוצלח כגיבור

ב"העוזר" (תרגום השם כ"עוזר לכל עת" בא אל נכון למנוע כפילות בין הספר הזה ולספר בעל שם דומה שראה אור ב"ספריה לעם") מעוצב הצעיר החולמני, הלא־יוצלח הזה, יוזף מארטי, עם המעביד שלו, האדון טובלר. לכאורה, רק לכאורה, טובלר הוא היפוך הגמור של מארטי, הוא היזם המובהק, בעל ההמצאות, איש העסקים, בכאוס שהוא נושא בשעת חינגה בביתו, הוא אומר: "מה מועילים לעולם מחזות הריפים החיים להם בסתר...". הוא איננו של הנסתר הסמוי מן העין, כלומר כל מה שמתגלם ביוזף מארטי, שכל חייו האמיתיים הם "חיים בסתר". אבל — זה ההיפוך האירוני האופייני לוואלזר — בעיצומו של דבר גם טובלר הוא "לא יוצלח", אולי לא יוצלח גדול יותר מיוזף מארטי התמים. כל עסקיו הם עסקי־אוויר, והוא נכשל בחייו היומיומיים, "הבוזן רישיים". מכלל הדברים עולה גינויה של היומנות הזאת, של השאפתנות. בגודיה של הברית טובלר בסיום הספר, אל מארטי, הוא מיטיבה לבטא גם את הרגשת הקורא שגורלו של מארטי הוא השפיר יותר. מארטי עצמו, המשתמש המצטיין במודעות עצמית גבוהה, מבין את כוחו הטוב "אני מעז להשיר מבט אל חיי הבור, מבט עמוק, שלו ותמים. יש לי אמת כן במעט הבחה שבי, והרי זה שווה יותר ממי שיש לו עגלות שלמות עמוסות כוח ואמצים ברושים בשרהנות, אבל איך הוא מאמין בכוחו וכו'" (עמ' 195—196). מכלל הספר עולה שבחו של העולם האותנטי על־פני בעל החלומות הומרגיים הנגסים. ועם זאת גם לטובלר מסר אנושי מלבב, ומארטי אוהב אותו אהבת־נפש. ובתוך הגיבור הזה מצויה הצלע השלישית גברת טובלר, הדמות מן הבאלאדה, "האשה הלא־מאושרת", בעלת החוש הבעי. המבכה היורדת על הבית כולו נדמית כבין עונש על שהגברת טובלר לא אהבה את אחת מבנותיה, הילדה סילבי. העולם הזה, כמובן וכמתבקש מן המסורת הרומאנטית, מגן גדול של הילדים, ומעל לכל הילדים המעוותים, הלא־אהובים.

וברקע העמוק עוד יותר עומדת דמותו של וירדיש, קודמו של יוזף מארטי בתפקיד העוזר. גם הוא בציגה של הלא־יוצלחות בגילויה האחר, האומלל, הנסער, המורק. הופעותיו הלא־צפויות והמגונה־גורליות לאורך כל הספר הן המקנות ליצירה — ביחד עם סגולות מגנטיות ותכניות אחרות — אופי של אגדת־עם, של באלאדה רומאנטית. אמנם, כתיבתו של ואלזר מתקשרת מעל לכל עם מסורת אגדות־העם הגרמניות (ואפילו הגרמאניות — ולטר בנימין טען במסתו על ואלזר שמסורת הלא־יוצלח אופיינית ומשותפת לעמים הגרמאניים בכללם), והוא הביא את קמנו המסון כמי שמיטיב יותר מכל לייצגה בשעתו — דבריו נכתבו, כאמור, בשנת 1929, השנה שבה התיישב ואלזר סופית בבית לחולי־רוח. אך אולי מעל לכל הסגנון הוא שמקבע את ואלזר במסורת סיפורי־האגדה העממיים. ולא ייפלא כלל, שואלזר עצמו הוא מחבר נוסחים מיוחדים מאוד של אגדות נודעות כמו "השלגייה" ו"לכלוכית".

רוברט ואלזר הוא, כפי שמציינת אילנה המרמן בדבריה בסיום הספר, גילוי גדול של שני העשורים האחרונים. ספרים ומאמרים על אודותיו יוצאים בקצב לא פוסק, ואפשר לשער שהמהלך ילך ויגבר. ואלזר יהיה בסוגות הקלאסיקות של הספרות הגרמנית של המאה העשרים — מהתעלמות (כמעט) גמורה עד לסופר האהוב המוקיר ביותר. כזה הוא בכך שהוא יכול לדבר אל לב הקורא הפשוט ביותר ואל דעתנותו של החוקר כאחד. שניהם ימצאו בספרים הללו, שהם מין קטעים של ספר גדול אחד — קטעים של וידוי גדול של הלא־יוצלח המקסים ואלזר — על ריבוי הסוגים שלהם, שגם הם בסופו של דבר רק סוג אחד, סוג השירה העמוקה האותנטית, הטבעית במלוא מובנה של המלה הזה סבב.

זכור לי מלפני שנים, כיצד מבלי לדעת כלל על אופנת ואלזר ועל הגילוי המחודש של יצירתו בידי מחקר־הספרות, "גיליתי" לעצמי את הסופר השוויצי, שבדרכו מבחר הפרוזה שלו משנת 1960 ("פרוזה", זורקאמפ) התגלגל לידי בדיוק כשהייתי זקוק לטקסטים קצרים בשלו במסגרת לימודי גרמנית גלהבים. מאז לא נפרדתי מן הספרון הזה, וראשית דעת ואלזר שלי. אף הוספתי והיפכתי ספרים נוספים שלו. לימים אף הגעתי אל העיירה ביל (ביין) שעל גבול שוויץ הגרמנית והצרפתית, והבאתי את רוחו של ואלזר במקומות הולדתו ועיצובו המוקדם. כבאבי קורא משהו משלו נדמה לי שאין סופר האהוב עלי יותר מואלזר. ברור לי, בכל מקרה, שהוא מעניק את החוויה העמוקה ביותר ואת הביטחון העמוק ביותר שיכולה לתת יצירת־ספרות. אני מעדיף קצת את "יאקוב פון גונטן" על פני "העוזר", אבל למעשה הכל אצל ואלזר טבוע בחותם כה אישי ומיוחד כלו כאין כלל נפקא מינה. הוא תמיד הוא; המקסים, האהוב.

ממילא נדמה לי שהופעת יצירתו הראשונה בתרגום עברי — ועוד איזה תרגום! — הוא מאורע גדול ממש. קודם לכן ראו אור בעברית רק כמה פואמות בפרוזה קצרות שלו, בעמוד המוסף הזה לפני שנים כבר, בתרגומה של גילי מירסקי, וכן גם הפיסוד־מסה המקסים "קלייסט בתון", בתרגום צבי טבנאום. אילנה המרמן היא אמנית תרגום מן המדרגה הגבוהה ביותר, וב"עוזר לכל עת" בא לידי ביטוי מלוא כוח היצירה שלה בתרגום. נדמה שאבל הוגע כאן, ניתן הוצרך המלא לסגנונו הפיליגראני המופלא של ואלזר. מעברית מלוא יפעתו ומלוא שלוותו הגדושה של המקור.

ילדות בטלאים

לשוט בקליפת אבטיח
מאת אהוד בן עזר
הוצ' "הבעלר ושות'", 1987, 222 ע'

מאת ענת לויט

"אין צורך להיות סופר או מבקר־ספרות כדי להבין שיום־הולדה הוא מה שקוראים בשם סיפור־מסגרת אשר באמצעותו רציתי לספר על עולם־הילדות שלי". אמנם כן, אירועי יום־הולדה המתרחש ביום קיץ אחד, שלהי מלחמת העולם השנייה, על גדות הירקון, ובו משתתפים שלושה: אורי, צבי וגיורא, יוצקים את לכבי המסגרת הסיפורית, כאשר בתוך המסגרת עצמה, מפליג המספר אורי אל אירועי ילדות ונערות המצטרפים לצירת תמונת־עולם אותנטית והיה כאוה, תמונה שלא־מיתו אבדה מן העולם זה מכבר.

ניחוחן הנשכה של סיגריות בטוסיאן, גילוי סליקים של ה"הגנה", הופעת הספר "שמונה בעקבות אחד" והשפעתו על דמיון ילדי אותה תקופה, ה"כלניות" הבריטיות, ריחם של תפוחי הוואלנסיה והשאמוטי, מעקבים אחרי נאצים בתחום ליהודים, השמועות על הבריגה בדרך — כל אלה מהווים רקוויזיטים בהצגה, אשר זה מכבר הפכה נחלתם של ספרי ההיסטוריה היבשים, עוד כמעט חלף יובל שנים.

ובקדמת הבימה של ההצגה הזו, שורת אירועים, הפורצים באופן ספונטאני מתוך זיכרונו של המספר, המשחרר אותו מן הצורך לסדרם על־פי כרוניקת הזמן העוקבת כבה התרחשו במציאות. כל אחד מארבעים ואחד פרקי הספר סובב בעיקר סביב ציר התרחשות אחת, כמו סיפור אהבתו הבוסרית של אורי לנלי, הילדה האריסטוקראטית של המושבה, שתיקרא ברמת הימים שהתחתנה; הזרם על הילד פוליק שוסרון, שאביו התאבד בבית־הבאר שבפרדסו, ואילו פוליק עצמו יהרג בשנת 1961 בתאונת־אימונים מחוה בעת שירות מילואים; הנסיעה ללארדשות בקרונית שנועדה להוביל ארגזים מן הפרדסים אל הרכבת "הגדולה" — נסיעה שכמעט נהפכה לאסון; הניסיונות הכושלים של חבורת הילדים־הגיבורים לייצר אבק קרצה מסוכן, פרטאם וגפרית; כאבקיו של אורי הילד בצינוי המבמר הציגולי, והיינו הכאורים, הניסיונות הכושלים של הוריו למצוא עבודה מבנית שתמגע את הפיסתו ברמת הימים לספר־פרידים, הדרכים העקלקלות שעושה אורי בתוך אירביותו, כדי להשתתשיר כמה מחברו צבי מכבה רגש הבוחיות שלה. ועוד התרחשויות ההופכות את "לשוט בקליפת אבטיח" מספר הרפתקאות תמים לסיפורי־ציבות מתוחכם למדי.

הספר עשיר — כהודאת המחבר עצמו — בטלאים־טלאים. אך עד לחלקיו האחרונים נתפרים הטלאים זה לזה בחוטים עדינים, המונעים את התחושה שיצירה זו עתידה להזרקם בלבו של הקורא, כי עלילת "לשוט בקליפת אבטיח" מתפוררת לנגד העיניים. בקטעים האחרונים נדמה כי יד האמן של בן־עזר שמכה למעט את התפרים העיניים. עד כדי כך שההתנצלות על "ציונות הכמבה" הנפריעות, נהפכת בפשוטה, כהפרעה למהלך הסיפורי־אבטיחי הכלם.

אורי, כפי שמגדירו אהוד בן־עזר, הוא בדמותו, "אבל לא כל מה שקרה לו — קרה לי, ולהיפך, כי הרבה דברים ציופתי המצאתי ושיניתי לצורך הסיפור הזה". אפילו טעורות אלו מצויות כבעם כביטוי של הספר, לכל אורכו נוגד באמת הדיכם כי "לשוט בקליפת אבטיח" ברובו הוא אוטוביוגראפיה, כנה והיסטורית ברוב חלקיה, ולעתים אף קנטרנית, שנועדה "לסגור חשבון" עם כמה דמויות או כמטרים שהכביעו את הדיתמם, ולאו דווקא לטובה. על דרכו של אהוד בן־עזר בספרות העברית. פעמים רבות בספר הוא נבצא בתרים נגד האופן שבו נתפס סופר, בעיקר בסביבתו הקרובה, כאדם עצל, שאינו מכובד כיו לעבודה של ממש, בריעה זו. כמוה אורי־אהוד־בן־עזר. הוא נאלץ להתמודד כבר בילדותו, כאשר העדיף לקרוא ספרים ולכתוב שירים, פיליטונים וסיפורים על פני עבודה בשדה.

את דבריו על המבמר הספרותי הוא מיצלב, כדרכו בספר זה, בגיסה הבודריסטית המגלה טפחיים מן הכאב הנצור בנפשו. הקטע הבא כדוגמא: "כבר יותר מכד שהיית משוקק בכדורגל כמו גיורא. כך אבא, אילו היה צריך לעבוד לפרנסתו — כך אבא, ואילו קרוב־הבישוף הזה, ידידים ושכנים, התחילו להתלהם או — 'אורי נעשה קצה לארגונואלי. נער כוחו ובינבורה. הרי הוא היה ילד נחמד כל־כך'. התגובות הללו נמשכות בעצם עד היום. כבעם אחרי כל ספר חדש שאני מוציא, אנשים אומרים לי: 'איך אדם שקט ומנומס כמוך כותב ספרים נוראים כאלה?' כאילו באה להרתיח שלך כל הנוהבה הזה! זו לא ספרות. אין שום תג בחיים שאתה כותר. שום רמות חיוביות" בתשובה לשאלות כעין אלה ראוי לו לבן־עזר להגיש את "לשוט בקליפת אבטיח" שהוא חגיגת חיים אמתית.

"לשוט בקליפת אבטיח" מתאר את תבונת ילדותם של גיבורים ודון־קישוטים, שמלחמתם העיקרית בבוראת נגד פיכחון מן הסוג שבו שרוי הנוער של היום. אפילו, ואולי בעיקר לכך, שכמותו, לא חווה בעוטל את כשוקי הילדות של אותה תקופה, קשה שלא להתנגע אל האופי התמים, המיוחד בגיתו, כאפיין את אותם משחקים. גם הדרך בה מתפכחים שליחת הגיבורים כן הסיפור על הוסירה שכביאה במקורה ילדים לעולם. כי אילו השתגעה לבלי הכר בכמהלך הרורה הלא רבים, שהבדיר זה את זה כאז ועד היום.

את הפרק האחרון של "לשוט בקליפת אבטיח" בגדוזה רשימה שפרסם בן־עזר במוסף הספרותי של "הארץ". את הרשימה "כבעם דתים כבדים" הוא פותח בטורת: "למקומות לא היה לי מעולם יחס, אלא אם כן הדתה בהם התרחשות כלשהו, ביחס לאנשים, לעלילות ולמשחקים. כך שמבחינה מבריכה נותרות יחידי נורדאשר ההיסטוריה של פתח־תקוה ושל ארץ־ישראל במדאה השנים האחרונות היא לו כיקום כבושי יותר כאיזה בית או כקום שגר בו כימיו".

אכן, בית זה עבור אהוד בן־עזר אינו כעייר כו הרגשות נוסטאלגיות־סנטימנטאליים עקרים. כיסבת ילדותו וגיבוריה היו לו בית מרח לאבלם וגם להזין את הגיונו הספרותי.

אריה זקס / קין

קין בלי בריחה,
מזנח, מתענה,
אך תמיד מגונן ביד הזהב:

צללית ענקית מתהפכת מעליו,
מעבירה עליו קשת, רוכבת משמים

אל מיתתו פנה, להתחנן:

"קין, שוא שוא,
זה בסדר, לא סוף,
רק כמעט, כמעט".

העורך: אברהם דמון

שבוע של ספרים

מאת בני ציפר

מקור

דפנה ויולה, שתי נובלות
מאת נורית זרחי־כהן
הוצאת זמורה, ביתן 1987, 182 ע'

הפנטאסיה פורצת לתוך הריאליזם הפמיניסטי של זרחי בטבעיות של סיפור לילדים, אך באופן לא צפוי. דוגמה: החתולת־הבית השחורה מרכזת פתאום ונהפכת לדמות מרכזית הסיפור. או בסיפור למבוגרים, הגיבורה דפנה, הנבלעת בתוך כיס המעיל הישן של בעלה ומגלה בתוכו ארץ פלאות. הקורא מתבקש לקבל את התעודבה הזאת איך שירצה. זרחי אינה כופה עליו דבר ומכירה בכך את הספר היפהפה "דיאלוגים של היות" של קולס, שבו תולים מדברים בלשון בני־אדם. קל לראות את ההומור שבתחבולה הספרותית הזאת. על ידי ההומור והשימוש בתחבולות של ספרות הילדים מורידה זרחי את העלילה הפמיניסטית המקובלת של דיכוי האשה על־ידי מסגרות המשפחה, מן האולימפוס של רצינותו ומוסיפה לו ממד של עליצות צינית.

לולא ההומור הזה, לפחות הנובלה הראשונה שבספר לא היתה שונה מעלילות באנאליות דומות הגודשות את הספרות הקרויה "ספרות נשים". דפנה היא משוררת שאינה מצליחה להתפרסם ולהתבטא ונתונה להשפעתו המרכאת של אורי, בעלה, המזלזל בכשרונה ומרדבן אותה להיות עקרת־בית מסורה יותר. זרחי מתארת בהומור את האוטוכאוטיות של חיי אשה הנקרעת בין הדרישות, עד שהיא מוצאת לעצמה חברות טובות המוציאות אותה ממבוכתה. דפנה, נבוכה המפורות, מתפשת דרך אל המוסף הספרותי של העיתון. היא מתאהבת. היא חוזרת לבעלה. המתה היא אב־טיפוס של חמות והבת הקטנה היא אב־טיפוס של בת קטנה. התגובה להפלה שהיא עושה היא תגובה טיפוסית למקרים כאלה. נרמה שזרחי נמנעת בכוונה מלהיות מקורית ודראמאטית ושומרת את הסיפור על אשיקטנה של יומיומיות.

הסיפור השני, "יולה", מצוק הרבה יותר, קטוע יותר. הוא הרפתקה של כתיבה. יולה, ילדה בקיבוץ בשנות החמישים־שישים נקלעת למסכת של יחסים מוזרים עם צייר רכמו ב' הרוצה בה כבמודל־עירום, שוכב אתה ומכאן ואילך היא דבקה בו ונענית למשוקיו בגופה במארזוביום גלוי. אולי מפני שאין כאן הרקע המרגני הרגיל המאפיין עד לזרא סיפורים פמיניסטיים (את תפקיד הסביבה העוינת ממלאות נשי הקיבוץ הבכורות והמוסריות), הגיעה בו זרחי למקוריות גדולה יותר מאשר בסיפור הראשון. אין זה סיפור המבקש לפתור בעיות של מצב האשה אלא תיאור של פקעת נפשית של בחורה מתבגרת המותרת בסיום יפהפה. ב' המאהב נהרג ואת מקומו תופס בחור דרמיני הנמשך אל יולה במשיכה הומוסכסואלית־למחצה. "תראי, אנחנו ממש דומים", אומר הבחור לקראת סיומה של הנובלה. והשניים מתכסים בשמיכה צבאית מחוררת.

שירה

שירים אחרונים
מאת דן פגיס
ערך והוסיף אחרית דבר: שמעון זנדבנק
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1987, 77 ע'

גודל קסמם של שירים מהעיזבון, יהא ערכם אשר־יהא. שבעתיים גדול קסמם אצל דן פגיס, שמותו בטרם עת שיווה לו הילה של קדוש, קדוש־ספרות שהוי תמיד קצת רחוק מן הצעקנות והעסקנות הספרותית. בעצב ובעלבון שבשיריו משנות השישים־שבעים יש כבדות גלותית, פסימיות נוצרית. הוא היה שנון, תרבותי, דבר שלעצמו אינו חזון נפרץ בין משוררים ישראלים.

בשירים שכאן, מן העיזבון, הוא כמו המשורר של ורלן, שעבר את שלב החטא, את שלב התשובה והובמה. ובשירים האחרונים הוא משתעשע, משחק מתגב כביכול במלים ובצורות ספרותיות מתוך לעג לספרותי כמוסר וכאידיאולוגיה. בשירים שכלל זנדבנק בחלקו השני של הקובץ ובהם "מוסף לספרות" ו"אתי דיזנגוף" מתבטאת רוח זו בשנינות יתרה. אלה שירי לעג אפיזוניים, גלגול של שירי־הלעג של שירת תור הזהב הספרדי ושירת השירה העברית של ימי הרנסאנס, שפגיס התמחה במחקרה. פגיס מפנה את ארסו הרעדן תמיד כנגד המשורר זהולב (מיהו אל נבון), כנגד המוספים הספרותיים, וכנגד אותה "חשיפה" הפפוצה והולכת של הסופר־בעל־בית, שאינה אלא פוזה מזויפת. בפארודיה על אופנת הכתיבה על הכתיבה מביא פגיס שיר היתולי בפרוזה, כעין אודה לעט, לנייר ולמעבד התמלילים. ריש עוד ועוד. צריך רק לדפדף ולצחוק, לפעמים בקול. כגון בשיר המצחיק "למשאל ספרותי", שבו מתאר פגיס מתכון של דירקטורים העשויה מיץ בצל.

כל אלה שירים לעת־מצוא במכובם היותר נעלה. לצדם, אניגמה צורנית נוספת שפיתח פגיס בשנותיו האחרונות ברמות השירה־כפרוזה לאצר נדיר בספרות העברית, שלא היתה אף פעם פנויה הרבה לתהות תהוות שמתוקם הצורות הספרותיות, תמיד הסכיעה את עצמה בריבנות התהומית של שאלות הקיום הלאומי והפרטי. פגיס משתמש בלאצר השיר כפרוזה באר־אודתו־רוכסיות בלפת. השיר כפרוזה הוא בשבילו מפלט מנוקשותה הצורנית של השירה, כעין מגרש־משחקים בלב עיר צפופה. לפעמים משמשת אותו פרוזה קטנה זו לטראנסקריפציות של חלומות מוזרים ולפעמים לעקיצות ספרותיות. פעמים זה רישום מהיר של מצבים אנושיים. ולפעמים יש תחושה שלקח שיר הכתוב בשורות קצרות ורוחס אותו לתבנית של שיר־פרוזה לשם הגיסין שבדבר. פגיס, גם אחרי שירי העיזבון, נשאר אנימה.

כתב־עת

פרוזה — הירחון לספרות ולאמנות, 96—95
עורכים: יוסי קריץ, עליזה ציגלר
יוני 1987, 87 ע'

פרוזה חורג הפעם ממנהגו הערטבייתי ומביא גיליון מגובש וחשוב המוקדש ברובו לבימאי־הסופר־המשורר האיטלקי פייר פאולו פאזוליני. שלל נקודות המבט על האיש המקולל והגאוני הזה מגוקדות ברובן בסרטו "אדיפוס רקס". עפרה בר־עמי תרגמה את הנוסח המלא של התסריט. דיון מאלף־באמת, בשונה מדיונים עקרים על עיני השעה שכתבי־עת ספרותיים מאוהבים בהם, מתנהל לאחר מכן, בהשתתפות של נסים קלדרון, המתאהרחים בו, דבורה גילולה, יצחק לאור ויגאל תומרקין, מושכים כל אחד לכיוונו ויוצרים פקעת מעניינת של דעות על האינטרפרטאציה של פאזוליני למיתוס של אדיפוס. גילולה מייצגת בקפדנות חינגית את הראייה של איש הקלאסיקה, הסבור שאת סופוקלס לא עבר איש, ותוקפת את פאזוליני על שעשה "פסטיזר אמנות". תומרקין, האנטי־קלאסי כל כך משיב מלחמה שערה בתוקפנות, ואילו לאור מנסה להרחיב את הדיון לצורים השיריים והלשוניים של הסרט. בשתי מסות כשולי הדיון, מסביר לאור ביתר פירוט את גישתו: מדוע יש ב"אדיפוס" של פאזוליני בה מעט מלים הוא עיניה של המסה הראשונה. המסה השנייה מקשרת את פאזוליני לישראל: בשנת 1963 בִקר הבימאי בארץ כדי לבדוק מקומות אפשריים לצילומי "הבשורה על פי מתי". התרשמותו הקצרה והאימפולסיבית משהו מן הארץ מוצאת ביטוי בשיר ארוטי־הומוסכסואלי בירושלים, ובקטעים שונים המצוטטים במאמר. לאור מגבש מהם את התמונה האפשרית שהיתה לפאזוליני על הארץ, על יהודים וערבים ועל הרוחייה שהיתה לו, בסופו של דבר, גם מאלה וגם מאלה.

אגב מיתוס אדיפוס, כותב מנחם צור, מלחין ומרצה למוסיקה, על יצירתו של סטראבינסקי בשם זה. תומרקין מביא רשמים ממסע שעשה למרוקו בעקבות פאזוליני (שצילם את "אדיפוס" בצפון אפריקה) ועמינדב דיקמן מביא קטע של תרגום מ"אדיפוס" של סנקה. ברוך אסוציאטיבית־למחצה מתרוב המעגל, מרדכי גלדמן מביא שיר ורשימה על אנדי וורהול, המתקשר אל פאזוליני דרך מאמר שכתב האחרון על וורהול (בתרגומה של תמר פריין), הכסוף השרשרת אריקינג של נסים אלוני, ה"אדיפוס" הישראלי.

מחוץ למעגל האדיפאלי מביא דן דאור מדורון קסן של ניתוח מורפולוגי: שירים של המשורר היהודי־הודי נסים אזקיאל וסיפור מאת הסופר הסיני המודרני שן צנגוון בתרגומה של אמירה כץ.

עיתון 77 — הירחון לספרות, חברה, חינוך, תיאטרון, אמנות, ביקורת, גיל' 88—89
העורך: יעקב בסר
מאי־יוני 1987, 54 ע'

ההצצה אל עולם הספרות העברית החדשה לאחר מלחמת העולם השנייה היא דבר בעתו. משהו "זז" ביחסים עם מזרח־אירופה, בעיקר בכך שאיננו רואים עוד בדרך סטראוטיפית כל־כך את מה שמתרחש מעבר למסך הברזל (עד מנה סטראוטיפי). אך האמנם גם שם השתנה משהו בתחום חופש היצירה, או שמא הסופר כותב עוד לפי הצרכים של נותן־לחמו, הלא היא המדינה, ורק השחואה השתנתה?

קשה ללמוד את התשובה מן האסופה. השירים ודברי הפרוזה שתורגמו ברובם בידי איתמר יעודקסט מברתבים סביב תימות שיש להן נגיעה מעטה בלבד למציאות התגרית עכשווית. חלק מהשירים עוסקים בטראומת הפאשיזם והשואה, חולתם באהבה לצורותיה: לשון מכובחת מאוד, וגם כשהיא תוקפנית, מכוונת התוקפנות אל עוולות של העבר, אל משטרים שהיו.

מדור נוסף מוקדש לשנת ה־20 למלחמת ששת הימים, ויש פינה יפה לזכר אברהם חלפי במלאת שבע שנים למותו ובה תרגם יעקב בסר שירים שחלפי כתב ברוסית. הרבה ביקורת ספרים, צרור שירים יפים ואניגמאטיים של גבריאלה אלישע, ושלוש אלגיות של גלי זק"ש המתורגמות כמה שקודי כאן בכורה עולמית (הם תורגמו מכתב־היד) בידי ידידיה פלס.

מעולם הספרות והאמנות

חיים ב"עיר זכוכית"

שרלוט ברונטה על גבול ההזיה

גברת גאסקל, הביוגראפית הראשונה של שארלוט ברונטה, תיארה את כתבי־הנעורים הילדות של גיבורתה כ"מבלול אויר של כתבי־יד במרחב קטן להחריד: סיפורים, מחזות, שירים, רומאנסות, כתובים בעיקרם על־ידי שארלוט בכתב־יד שכמעט אינו ניתן לפענוח ללא עזרתה של זכוכית מגדלת". המעט שהצליחה גאסקל לקרוא הבהיל אותה. "כשברונטה נכנעה לכוחות היצירה שלה", כתבה גאסקל, "דמיונה ולשונה התפרעו, לעתים הגיעו עד לגבול ההזיה".

היא כתבה על כך באהדה, בהבנה ובידידות. האמנם, כאשר מקץ 80 שנה החלה פאני ראצ'פורד לחקור את כתבי־הילדות של שארלוט ברונטה, מצאה כתב־יד מיוחד במינו, בן מיליון מלים לערך, על ממלכה דמיונית באפריקה — ממלכה הוויתית שבה "התאחה" שארלוט מגיל 13 ועד 23. הארץ נקראה "גלאסטאון", עיר הזכוכית, והיתה פרי המצאתם של שארלוט ובראנוול אחיה, ועלילותיהם של תושביה חסרי המוסר הרומאנטיים היו מציאותיים יותר ליוצריהם מבית הכומר היורקשירי. הזוג כתב ביחד עד שהידרדרותו של בראנוול והרס האחריות הריאליזם של שארלוט גרמו לה להבין את הסכנות של מה שתיארה כ"אותו אקלים להוט שבו בילינו זמן רב מדי". אבל תושבי עיר הזכוכית שרצו בדמיונה שנים כה רבות, עד כי התקשתה להיפטר מהם. ואף בהיותה בת 37, בבריסל, עדיין היה לה קושי שלא לחמוק שוב ושוב אל "העולם הפנימי". אין ספק שהיתה ל"עיר הזכוכית" השפעה הרסנית עליה, אבל בה בעת היא גם שימשה תרגיל ספרותי מיוחד במינו. שארלוט שכתבה בצורה קולחת, ערכה ניסויים בכתיבת סיפורת, כשכתבה בפרוטרוט את סיפורי החיים של גיבוריה השונים תוך חיקוי הסופרים החביבים עליה, כשהיא שמה ללעג את טעמו הקודרני של אחיה ונטיית־לבו אחר המשוררים הרומאנטיים נבאי־הרוח. בעיקר בא הדבר לידי ביטוי במחזה בן שש המערכות "המשורר הקלרקלי" שהיה חיקוי לבן ג'ונסון. כבר בת 14 הכיתה מקצועיות ומיומנות של כתיבה. לא זו בלבד שכתבי־הנעורים הם רה"ח יוצא־דופן על התפתחותו של סופר, אלא שהם גם בעלי חשיבות בגלל הפרטים הביוגראפיים שהם מסגירים, שהרי הרבה לא ידוע על כך ממקורות אחרים.

כתבים אלה הופיעו עתה בספר תחת הכותרת "הכתבים המוקדמים של שארלוט ברונטה 1826—1832" בעריכת כריסטין אלכסנדר, אשר השיגה הגדול בכך שהצליחה לאסוף ולקבץ את כתבי־היד הללו שהיו פזורים לכל רוח. במהלך עבודת האיסוף שלה גילתה אלכסנדר סיפורים שלא פורסמו מעולם. הכרך מקיף את כל מה שכתבה שארלוט ברונטה עד גיל 16, ולמרות שהיתה "גאונה" — כדברי מבקרת "סאנדיי טיימס" — אין למצוא בו שום "ג'יין אייר" חדשה.

The Early Writings of Charlotte Bronte 1826–1832 edited by Christine Alexander, Basil Blackwell, 40.

תערוכות

בין צורה לתוכן

תערוכה קבוצתית, גלריה שלוש, רח' שלוש פינת שבזי, תל־אביב.

מאת נסים מבורך

הבעייתיות המעוגנת במערכת הזיקות שבין צורה לתוכן מתעוררת בפעם נוספת למראה מוצגי התערוכה הנידונה, המוקדשת כולה לציורי טבע דומם.

לסוגי התכנים שניתן להעמיסם על צורות הלקוחות מעולם הדומם אין כמעט גבול. אפשר להעביר בעזרתן, למשל, מיני מסרים פובליציסטיים, או לעצב מחברים סוריאליסטיים, חשודים יותר או חשודים פחות מצד הכנות, או לחילופין, לתת ביטוי ליחס אישי מסוים להפוך או חפצים כלשהם, כגון לכאלה היוצרים תחושה של המימות ביתית. באלה, האחרונים, התמזו, למשל ציירים הולנדיים מתקופת הבארוק ושארדין הצרפתי. בציוריו עוצרי־הנשימה של שארדן ניתן אמנם לאתר שפע של דוגמאות לאותה בעייתיות, וזה בזכות התמיכה המושלמת שמעניקים בה זה לזה היבטים התכני והצורני.

גם בתערוכה הנידונה מצויות דוגמאות יפות לתמיכה כזאת, כגון בעבודותיה של ליליאן קלאפיש, בציורים מחוי־הפורמאט של יהושע גרוסבארד, בתמונת שמן־על־נייר של בני זילברמן, אשר אווירתה האפרורית חזקה מאוד, וכן באקוורל של שמעון אבני, בשמן מעודן ומובנה בקפידה של פימנת, ובחומר המלאבולי הסיפוסי של אודי שטטנר. לעומת זאת יאן רייכווהגר וכן בני זילברמן, הנזכר בעבודה אחרת שלו, מסתבכים בצבעוניות זרכמת, הפוגעת באפשרות להשיג את התמיכה ההיא בין תוכן לצורה, וכך גם מעוללת הכוונת המוגזמת, שיתכן ויש בה שמץ של מציירים דראמאטי למוצגיו של אנטולי בסין, הגם שמצויים בהם ערכים אסתטיים ולידיים מסוימים.

בעבודות המוצגות כולן ניכר גם, אצל מי יותר ואצל מי פחות, השימוש שעושים האמנים ברומם־כמין אמצעי בעל אופי של אמתלא לבנייתן של מערכות חזותיות לשמן, וזה במקום לפנות אל המופשט הצרוף. מסתבר שאת הסף, אשר מעבר לו משתרעים המרחבים הבלתי־מוגבלים של העשייה האבסטראקטית, לא קל לעבור, והדבר גם אינו הכרחי. כך, למשל, פיקאסו מעולם לא חצה את הגבול הזה, אם כי ייתכן שהיה לו רצון לכך. וכך הם ככל הנראה פני הדברים במקריהם של משתתפי התערוכה הנסקרת, או לפחות, אצל רובם.

ליליאן קלאפיש: המרחבים שמעבר לסף

פאזוליני: העוז והסטייה

מותו של במאי הקולנוע פייר פאולו פאזוליני נחשב בשעתו כקרבן־דמים לרוח הריאקציונרית ההומוסכסואלית הפוליטית של איטליה הדימוקראטית־נוצרית. אמנותו, סגנון חייו והוויכוחים שעורר, הפלו עליו את זעם הנשמות הנקמניות של הממסד, שעדיין לא טיהר עצמו מפאשיזם צבוע. פאזוליני אמר על עצמו שהוא "זאמבו ללא כשרון". האנגלים עשויים לראות בו מעין אוסקר ויילד, שכשרונו אינו מוטל בספק, אבל שהומוסכסואליות שלו גבלה בעוות־מצח. הוא היה אתאיסט בגלוי וראה בישו מתקן חברתי, מהפכן גדול, אבל לא כבר־אלהים.

באיטליה נודע פאזוליני קודם כל כמשורר, סופר ופובליציסט. לא מכבר נרפסו ב"קוריירה דלה סרה" כמה ממאמריו הישנים על הסמיוטיקה של השיער הארוך והג'ינס, על ההכרח בביטול חינוך־חובה מעל לגיל בית הספר היסודי ועל ההכרח לבטל את הטלוויזיה. כמשורר עשה פאזוליני משהו שחייב אומדלב. הוא כתב בניב הפריולי שהוא ניב מתוז אודינה, ברוך דומה שבה יד מקורמיד בכתב סקוטית. כלומר, יותר כפילולוג מאשר כדובר הניב.

דברים אלה ואחרים מסופרים בהרחבה בספר "פאזוליני" מאת אנצו סיציליאנו, שראה אור בתרגום אנגלי בהוצאת "בלומסברי".

כשפאזוליני היה מורה בקאסארסה הואשם על־ידי המשטרה בפיתוי קטינים ונמלט על נפשו עם אמו לרומא. שם התפרנס למחייתו בקשיי מכתיבה, ואילו אמו עבדה כעוזרת־בית. ברומא כתב בשפת הרחוב הרומאי. כשפרסם את הרומאן שלו "ראגאצי די ויטה" עורר שערורייה מפני שתיאר בפרטי פרטים את שולי החיים ואת הצד האחר של החיים ברומא. עם קאלווינו ומוראביה יצר את הפרוזה האיטלקית החדשה כבלי רגיש חסכני לביטוי המידי.

פאזוליני נכנס לתחום הקולנוע משום שרצה, כמו קוקטו, ליצור שירה חזותית. בסרטו "לה ריקוטה" עשה סרט שתיאר עשיית סרט על ישו שבו אחד השחקנים החובבים, ששיחק בתפקיד אחד הגנבים שנצלבו בצד ישו, מת באמת.

בסרטו "תיאורמה" מפתה ילד, ש"הוא באמת אלוהים". משפחה שלמה התפך אותה לקדושה. בסרטו "אדיפוס המלך" שאב פאזוליני מייסוריו הפרוידיאניים. אביו, קצין צבא ששתה לשכרה עד מוות, היה לאייס קלאסי, ואילו אמו שהיתה בת למשפחה מיוחסת היתה יוקסטה נערצת.

באיטליה חייבים האינטלקטואלים להיות בעלי מחויבות פוליטית, ופאזוליני הגדיר עצמו כמארכסיסט. הוא נרדה על־ידי המפלגה הקומוניסטית בגלל סטייתו המינית, אבל גם לו היו סיבות משלו לדחות את הקומוניסטים. אחיו, לוחם פרטיזן, נורה על־ידי בני־ארצו. פאזוליני היה קיצוני מבחינה פוליטית משום שהזדהה עם סבלם של בני־השוליים. זה היה בלתי מקובל על הקומוניסטים. הוא היה אדם נואש, בעל נטיות התאבדות ומבולבל למדי. כאינטלקטואל התבטא בדרך האופיינית לתרבות האיטלקית־צרפתית במעין לדנגן פילוסופי־סמיוטי, ודגן אופייני גם לביוגראפיה המצוינת שכתב אנצו סיציליאנו.

לדעת אנתוני ברג'אס, הכותב על ספרו של סיציליאנו ב"אובזרוור" הלונדוני, לא היה פאזוליני במאי סרטים גדול. הוא הגבל, לדעתו, על־ידי חוסר מקצועיות ועל־ידי שחקנים חובבים. את כתיבתו יוכלו להעריך רק האיטלקים, אשר בשבילם יישאר דמות של קונפליקט מרירי, פוליטי ואסתטי.

Pasolini by Enzo Siciliano. Bloomsbury, 20

הבלה"ה: רות אלמוג

ראובני: אל מול פני ההיסטוריה

(סוף מעמוד 6ב)

מוס. בצומת חיי המשפחה ניצב דיוויד־המשנה שלה, מאיר פנק, שהוא הניצוץ המאיר את החשכה. פנק הוא יהודי רוסי צעיר, נגר במקצועו, נאה במראהו וגם יפה־נפש. הממשש — במסכת הרומאן — את הקוד הראוי: הוא אינו עוזב את הארץ, הוא גם לא מתרכז בתוך עצמו — הוא יוצא מעצמו אל הזולת, מנסה לגאול את המשפחה ממצוקתה, נושא לאשה את הבת אסתר בעיצומן של הפרעות ומקים לו בית, ואף מתייצב לשירות בצבא התורקי — כמתחייב. התאבדותו בשדה המערכה, נוכח זוועות המלחמה, מוצגת גם כן כ"סטה אבירית של אישיות שאינה יודעת פשרות, והיא מעמידה את פנק — בסיכומו של דבר — כגיבור של ממש, גם אם גיבור טראגי.

עם זאת, חרף הקיום האוטונומי של כל אחת מן היחידות המרכיבות את הטקסט, דומה שאי־אפשר שלא לראות כיצד מצטרפים שלושת הספרים שנזכרו לכדי מבנה אמנותי רציף, הגיוני ושלם. שכן שלושת חלקי הטרילוגיה — אשר נוצרה, באופן יחסי, בתוך פרק זמן קצר — מונחים על־ידי תפישה אחידה, אסתטית ואינטלקטואלית, והיא זו שמתנה את אחדות היצירה ואף מקנה לה את רחובותה, את התנופה הגדולה המצוינת אותה ואת שלמותה הפנימית.

אחדות זו היא, בראש ובראשונה, פונקציה של גורם הזמן. שכן הזמן — תקופת מלחמת־העולם־הראשונה על שלביה השונים — איננו רק "רקע" לסיפור. אלא הוא הסובסטאנץ שלו, שכן תוספי המציאות בת־הזמן המחלחלים אל רקמת הרומאן הם הם שמכתיבים את מהות האירועים, את התפתחות העלילה ואף את גורלותיהם של היהודים. ניכר היטב שראובני מכיר את המציאות המתוקה לפרטיה, יש לו בה בהחלט עניין אוביקטיבי, והוא שוקד להקנות לה ממשות בפרטי העיצוב של הרומאן. לא בכדי נשתגר הביטוי "רומאן על תקופה" כמטבע לשון כמעט קבוע בביקורת על הספר, שהרי חיי היישוב והעיר בשנות האימה של השלטון העות'מאני — ההתרחשויות הפוליטיות (להתעתמן או לא להתעתמן), הגיוסים לצבא התורקי, גירוש תושבי הארץ שבו זרים, הניתוק בין הארץ לגולה, שיתוק הפעילות המוסרית של היישוב, הקשיים הכלכליים ובעיקר הרעב, התלות המוחלטת במשטר התורקי המושחת והדורסני — מציאות זו נבנית ברומאן חלק אחר חלק, פרק אחר פרק, דף אחר דף, והיא זו שקובעת, בכלות הכל, את המהות הפנימית של העולם המסופר. בעניין זה מאמת הספר את הטענה הידועה של אריסטו בדבר עדיפות הספרות על פני ההיסטוריה במובן זה שבאמצעותה התיאור הספרותי של דמויות או מצבים קונקרטיים המתוארים כמי שמופעלים על־ידי נסיבות היסטוריות מוגדרות היטב, מוקנית לנו, הקוראים, ידיעה של ממש לגבי אחד הפרקים המהותיים, הנעלמים מעט יחסית, בתולדות היישוב היהודי בארץ־ישראל בזמן הזה.

הוא הדין גם לגבי המקום, היינו ירושלים. כבר כותרת הרומאן מרמזת לכך אם בגרסתה המקורית ("עד ירושלים") ואם בגרסת הביניים שלה ("על ירושלים"). אל הכותרת המקורית אף נלווית ציטטה מתוך ספר מיכה, המשמשת כמוטו לספר, והמתארת עד כמה "אנושה מכותיה" של העיר ירושלים. ואכן, ירושלים איננה סתם נקודת־ציון במרחב: שכן עיר זו היא בראש ובראשונה צומת פוליטי וחברתי, נקודת הוויכוח הלוהטת שבין הממשל לבין הנתינים, בין הלאומים השונים באימפריה (יהודים, ערבים, יוונים וכו') או בין סקטורים שונים ביישוב היהודי ("יישוב ישן" מול "יישוב חדש"). בתור שכזאת ירושלים היא החלק (היינו העיר) שבא לייצג בצורה קונקרטית ומוחשית את גורלו של השלם (הארץ, היישוב כולו). אולם גם לנוף הירושלמי יש פונקציה ברומאן — ההרים שמסביב, הנוף הסלעי, ואף יותר מזה המרקם הפיסי של העיר עצמה (בתי האבן, החצרות הסגורות, הסמטאות וכיו"ב) מקנים למרחב אווירה ואולי סמליות מיוחדת במינה, המעשירות את תחושת הבלהה, הרדיפות והקלאוסטרופוביה הנבנים ברומאן. על כל אלה אופפת ירושלים המיתית־היסטורית, שסבלה וחורבנה הם בבחינת מצב ארכיטיפי, הזוכה עתה — בתוקף הנסיבות העכשוויות — למימוש חדש. בעניין זה מהווה הרומאן רכיב חשוב ב"מסורת" הסיפורית העברית שבה שמור לעיר ירושלים תפקיד ייחודי כפואטיקה שלה — החל בעגנון הכורר, המשך בהזז, ועד למספרים מאוחרים דוגמת דוד שחר, עמוס עוז וחיים באר.

לשלושת חלקי הטרילוגיה, חרף שונותם, יש גם תבנית אחידה: במרכז כל אחד משלושת החלקים מוצבת, כפי שראינו, דמות מרכזית שלה אישיות אינדיווידואלית הזוכה לאפיון פסיכולוגי מלא ואמין, בצד פונקציה חברתית מוגדרת היטב. דמות זו, שניתן לתארה כהולם כ"טיפוס" במובן המסורתי של המושג — היא הצומת של כל אחד מן הרומאנים המרכיבים את הטרילוגיה, היא נועדה להציג "מקרה" המשמש את הדגם הכללי המוצג ביצירה בכללותה, והנובע באופן ישיר מן היעד העיקרי של המחבר לכתוב "רומאן על תקופה": דמויות אלה (ציפרוביץ, ברנצלוק ופנק) מקיימות, כל אחת בדרכה שלה, מערכת יחסים דינאמית עם סביבתן, וגורלן האישי הוא במידה מכרעת פונקציה של המפגש החד־פעמי שבין המבנה היהודי שלהן לבין התנאים ההיסטוריים והאוביקטיביים שמוגנת להם התקופה. הבחירה הארכיטקטית של שלושת הסיפורים נועדה, אפוא, לצרף את שלושת הרומאנים השונים, כביכול, לכדי מבנה פאראדיגמאטי, המדגים אלטרנאטיבות שונות של יחסי יחיד־היסטוריה בהקשר של תקופה היסטורית נתונה. השילוב של שלושת הרומאנים במבנה רציף אחד יוצר, כמובן, מערכת יחסים מורכבת בין החלקים השונים וכן גם בין הטיפוסים השונים — דוגמת היחס האנאלוגי שבין החלק הראשון והשני (ציפרוביץ וברנצלוק כתקבולת משלימה), לעומת היחס האנטיתטי שבין החלק הפותח לבין החלק הסוגר (ציפרוביץ ופנק כתקבולת ניגודית). דינאמיקה זו היא שקובעת, במידה רבה, את המשמעות הכוללת של הרומאן.

ומכאן להיבט הפילוסופי, או ליתר דיוק לאידיאה של המחבר, המשמשת גם היא כגורם מכנה משותף לחלקים השונים של הטרילוגיה: "עד ירושלים" הוא בבסיסו רומאן של "כאן ועכשיו", המתאר את תולדות ירושלים בימי מלחמת־העולם־הראשונה. אולם מעבר לתוקף האקטואלי שבו, מודקר הרומאן על כל רכיביו כטקסט המציג תפיסה ברורה של המחבר ביחס למשמעות ההיסטוריה. אותה הוא בוחן, או מרגיש, בתוך הקשר מאוד ספציפי של מציאות של־עורף בעידן מלחמה. ראובני הוא אמן בעל תפיסה היסטוריוסופית, המבחין היטב ביצר התמורות ההיסטוריות — במישור הפוליטי הגלובאלי — פעולות ברמות השונות של הקיום האנושי, הוא עוקב אחרי השלכותיהן ברמה החברתית, הכלכלית, ועד לרמה המוסרית הפסיכולוגית. ההתנסות הקונקרטית של ירושלים במלחמה זו, ואולי גם של היישוב הצעיר, הנאבק על ביסוסו הראשוני, מתפרשים — הודות לאינטלקט ההיסטורי המרקי של ראובני — כמשל מטה־היסטורי המדגים, יותר מכל, את הזיקה ההדוקה שבין המצב הפוליטי — במובן העמוק של המושג — לבין גורלו של האדם. כך מצטיירת מלחמת־העולם־הראשונה, דווקא בעורף, דווקא בשוליים, דווקא בתבל ארץ שבפאתי הפרובינציה, כתהליך של הרס וחורבן המעורער להולחין את חיי הפרט והקהילה — מכל היבט שהוא — כפי שאלה נתגבשו, או התייצבו, בערבה של אותה מלחמה. בהצגת עמדה זו יש, כמובן, משום ויכוח עקרוני, פילוסופי אך גם אסתטי, עם הספרה המטומלת על־ידי דמותו של הסופר ברנצלוק, המשלה עצמו, משום מה, כי לפחות לאמן — לאחר שהשלים את מלאכתו — יש לאן לברוח.

כל דור ודור — טוען ת.ס. אליוט במסתו הידועה "המסורת והכישרון האינדיווידואלי" — קובע מחדש את הערכתו ואת יחסו אל נכסי העבר הספרותיים של תרבותו הלאומית. ואכן, פרסומם המחודש והמתוקן של טקסטים נשושים או שכוחים מימים עברו המהווה, כשלעצמו, ביטוי להערכה מחדש של העבר — משמש בראש ובראשונה אתגר המצב בפני קהיליית הכותבים והקוראים, הנקראים לעריכת חשבון־נפש לגבי מעמדו של הסופר המסוים, ביחס לשיטתו האמנותית ואף באשר למידת הרלוואנטיות של יצירתו לגבי העשייה הספרותית המתהווה.

הפרסום של "עד ירושלים" מעלה, בוודאי, את ראובני מתהום הנשייה ומקנה לו, ביתר תוקף, את המעמד הראוי לו בשלשלת ההוויה הגדולה של הספרות העברית החדשה. חרף החולשות שיש בו (בעיקר בחלק השני) ולמרות העובדה שאין החלקים מגיעים לאותה רמה של מתח ספרותי (החלק השלישי טוב מקודמיו בשיעור ניכר), אין ספק כי "עד ירושלים" הוא אחד הרומאנים המשובחים והמשמעותיים ביותר שנוצרו בספרותנו בתקופה הארץ־ישראלית: רחוב היריעה, העיצוב הריאליסטי, האמין כל־כך, של התקופה, העמדת הטיפוסים הבלתי־נשכחים, היכולת הקומפוזיציונית הנגלית במבנה הכולל של הטרילוגיה (בעיקר ביחס שבין השלם לחלקיו) — כל אלה עושים את הרומאן לנכס־צאן־ברזל. בתוך כך ראוי היטב לשקול מחדש — נוכח הפגישה החוזרת עם הרומאן הזה — את הדרך של הריאליזם החברתי כאופציה ממשית העומדת כיום בפני הרומאן הישראלי. שמא ניתן לשוב אל המודל הזה, שננטש מסיבות מובנות לפני הרבה שנים, ולהשתמש בו כמצע לגיטימי לרומאן הנכתב היום. אחרי שחווינו בחריפות את המודרניזם, ועתה המצוקות של הפוסט־מודרניזם, יש בהחלט מקום לבחינה שקולה אם לא הגיע הזמן לנסות ולכתוב שוב "רומאן על תקופה" מתוך היענות לפחות לחלק מן העקרונות הפואטיים של המסורת הספרותית שראובני נמצא מייצג אותה כאן באופן נאמן ואפקטיבי.

בצד הלקח הספרותי, ישנו גם לקח חברתי. "עד ירושלים" מציג, כאמור, את אחת השעות הקשות בתולדות הארץ בדורות האחרונים. עולה לנגד עינינו תמונה של יישוב קטן ודל, נתון לשליטה מוחלטת בידי מעצמה זרה, מאוים על־ידי הערבים המקיפים אותו מכל עבר (ראה תמונת הפרש הערבי בחלק הראשון), מעורב עד־צוואר במלחמה לא לו, שרוי במשבר כלכלי נורא וגם נעדר כל מנהיגות פוליטית ומוסרית שתתווה לו את הדרך (ראה בהקשר זה את "בגידת האינטלקטואלים" הנגזרת ברנצלוק הסופר או סולוווזכין המבקר). אין תימה, כי בשעה זו שרויה הציונות — זו האידיאולוגיה המוסכמת על היישוב מזה מאה שנה — במשבר חמור, והכל מהרהרים על ירידה. וכאן כך עתה, "אמריקה" היא מלת הקסם. מול העמדה התבוסתנית הזו, המובלעת בשני החלקים הראשונים של הטרילוגיה, מציב ראובני נורמה אלטרנאטיבית. זו של מאיר פנק, המגשים מתוך אינסטינקט אנושי בריא את ה"ערך" התמדתי המוצג על־ידי העסקן חיים רם (לדעת הכל — דמות־מפתח של יצחק בן־צבי, אחיו של המחבר): "להסתתר באמריקה לא יהיה כדבר הזה פה נישאר — עד הסוף..." מאיר פנק עצמו — כמו גיבוריהם של ברנר ועגנון — הוא קורבן־עולה של מציאות החיים בזמנו. אולם הוא זה שמסמן את הדרך לצמיחה חדשה: מעמד הסיום של הספר, הרווי סימבוליקה נוצרית, מציג את תמונת־האשה של התינוק הקטן, בן הנגר, המובל על־ידי אמו, אשת מאיר פנק, ברחובותיה של ירושלים. הפירוש למעמד זה לא מאחר לבוא: "הנה צצים ועולים חיים חדשים... לעולם יציצו ויעלו חיים חדשים..." — אומר פקיד הבנק אנולמוס מאייר, המתבונן מן הצד. וכמו תמונת הזקן הילד, "נעורי הקדצים", המוצגת בסיום הרומאן הקודר כל־כך של ברנר "מכאן ומכאן", או תמונת הגשם הראשון בסיום "תמול שלשום" של עגנון — מסתיים רומאן זה, המסכם תקופה של עד משבר, בנימה אופטימית רבת־עצמה, שהרף הסמליות האוניברסאלית המשתמעת ממנה אי־אפשר שלא לראות בה הד הבכנא אמונה באשר לסיכויי ולעתידו של המפעל הציוני.

ספרים טובים

התבהרות חצות / ויליאם וארטון

בימים אלה רואה אור בעברית ספרו המעולה של ויליאם וארטון, שם־עט של צייר אמריקאי החי בפאריס. הספר מעלה התרחשות פנטסטית בצרפת, בחזית הארדנים, בדצמבר של שנת 1944. קומץ חיילי תגבורת אמריקאיים צעירים נתקלים ביחידה של ותיקי ורמאכט עייפים; אלה ואלה מנותקים מגייסותיהם; אלה ואלה מחפשים מגע, מתקרבים בהיסוס, מסלקים מחסומי חשדנות, נפגשים, מבקשים לרמות את מכונת המלחמה האטומה ובלבד להישאר בחיים. זהו ספר המעלה זכרונות אסוציאטיביים ל"במערב אין כל חדש" של רמארק, ומהווה ציון דרך בולט בקלאסיקה של ספרות האדם במלחמה.

ציפורי / ויליאם וארטון

בתא אטום בבית־חולים צבאי, לאחר תום מלחמת העולם השנייה, כורע ציפורי ופעם בפעם מנתר על שתיים בברכיים צמודות ובזרועות מנפנפות. הפסיכיאטרים המטפלים בו מזעיקים את חברו מילדות, שגם הוא פצוע וחבוש, כדי שינסה ליצור קשר עמו. "ספר מופלא, מקסים, מחשמל. הוא קורן בזכרונות נעורים ותשוקה... הוא גם מספר על חלום וידידות, מדע וטבע, משחקים ואמת, זהות ומין, חירות ושיגעון" (ניו יורק טיימס). "ספר שממריא למרומים" (טיים);

אבא / ויליאם וארטון

צייר אמריקאי מבוגר נקרא לשוב מפריס לקליפורניה בגלל התקף לב של אמו, אך בבואו הוא מגלה כי אמו התאוששה וחזרה להיות שתלטנית ועצמאית כמקודם, ואילו אביו החולמני, הרגיש, המאבד מגע עם המציאות, הוא הזקוק לעזרתו. דמותו הפיוטית של האב, שהסביבה הקרובה חושבת אותו לכשלון, מתוארת בריאליזם נוקב ובליריות עדינה כאחד. העלילה המלאה והעשירה גדושה הומור וחריפות, והיא ממחישה את הגדרתו של וארטון לאהבה באופן החודר הישיר אל הלב.

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

יד־טבנקין

פרסומים חדשים ב"יד טבנקין":

– **חקלאי יהודי בשדות ארגנטינה.** ברוך ראניק. המחיר: 10.70 ש'.
– **החקלאות לקראת שנת 2000.** חוברת עיון ס'ה. המחיר: 3.10 ש'.
– **התנועה הקיבוצית** – סקירה ונתונים. יוסף לניר. מחיר: 3.10 ש'.
– **הוראת נושא הקיבוץ** – רשימה ביבליוגרפית. הכינה: פנינה דורון. המחיר: 22.80 ש'.
– **ילקוט למחשבה סוציאליסטית** – מעתונות העולם, מספר 10, יוני 87'. העורך: אשר מניב. מחיר: 5 ש'.
– **"ההתפוטרות"** – מדוע נמנע ממפקדי הפלמ"ח להשתלב בפיקוד צה"ל ב־1949. חוברת מחקר י"ז. אורי ברנר. המחיר: 4.40 ש'.

הזמנות ומכירות: "הפצה" יד טבנקין־אפעל 52960 טל. (03)344367 ובחנויות הספרים.

מוזיאון תל אביב
מחלקת החינוך
השתלמויות מורים תשמ"ח

עיוניות: מגמות באמנות מודרנית, תמונות בתערוכה, מאמנות יהודית לאמנות ישראלית
מעשיות: ציור, פיסול, וידאו, הדפס, רישום ועוד.

פרטים והרשמה בביתן הלנה רובינשטיין, רח' תרס"ט 6, תל אביב, טל' 299־750 או טל' 196־287.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למדע המדינה מ.א. במינהל ציבורי — מחלקת מינהל תלמידים המשרד לקבלת תלמידים

נמשכת ההרשמה ללימודים לקראת התואר "מוסמך" במינהל ציבורי לשנת תשמ"ח

תכנית הלימודים במינהל הציבורי מיועדת להקנות לתלמידים ידע וכלי ניתוח בתחומים השונים של המינהל הציבורי ולהכשיר מנהלים לדרגים בכירים בשירות הממשלתי, ברשויות מקומיות ובארגונים ציבוריים.

לתכנית יכולים להתקבל בעלי תואר בוגר בציון "טוב" ומעלה. מספר קטן של מלגות יינתנו לתלמידים בעלי הישגים גבוהים בלימודי הבוגר.

פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות החוג למדע המדינה, בנין בלקנפלד, חדר מס' 3314, טלפון 883060/883058, ירושלים.

הרישום לשנת הלימודים תשמ"ח ימשך עד 31.8.87

مطابق للأصل

[illegible]

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

הג'יהאד של גורן

איש השבוע שלי הוא הרב שלמה גורן. בימים האחרונים, רעם קולו והדהד שוב ושוב ברדיו ובטלוויזיה. אם משתוקק מישהו לשיעור בדמגוגיה טהורה, עליו רק להאזין ולצפות בגורן. הוא משחק את עצמו בגדול. שש אלי קרב ואלי מיקרופונים, זיקוקים ומצלמות, מלהיב ומשלהב את עצמו. הוא רואה עצמו כנביא ושופט. כנראה לא איכפת לו כלל מה יאמרו עליו. העיקר שיאייתו את שמו נכון. ובכל שידור לאיזון, הרי זה משובח.

הפעם, ב"ערב חדש", הוא פתח דווקא בטונים נמוכים. לא עוברות דקות אחדות והנה הוא מרעים בקולו, זקנו הלבן מתנפנף, עיניו כיריות מתחזקות. הוא מתעלם משאלותיו של רפי רשף ובוחר לנקוט לשון של אשמות.

כולם אשמים, חוץ מן הרב גורן עצמו — המואשם בעבירה על החוק. אבל מה הם חוקים בלהט הדיבורים הקולחים של משתפכים מפיו "זו תכנית מרושעת", הוא צורח, בהתייחסו לתביעתה של עיריית ירושלים נגדו. דובר העירייה, רפי הברה, הופיע בתכנית לפניו השבוע כליל. גורן מגייס לעזרתו את כל היהודים הדתיים, שלדבריו, מתנכלים להם ושונאים אותם. הוא מופיע עתה כנציגם של כל השנואים האלה. הגם אין די ביהודים הדתיים בישראל, הוא מגייס לצדו גם את יהדות העולם מקוסט לקוסט; ("מחוף אל חוף", מסייע לו בתרגום רפי רשף, וכבוד הרב מניע בראשו להסכמה, זו הפעם האחת היחידה.

ניצולי שואה וסתם יהודים טובים, שיבואו לירושלים לג'יהאד על טדי קולק, לקול קריאתו של הרב גורן, למען האנדרטה שלו, יידעו שאין זו סתם אנדרטה, אלא נרות נשמה שהרשעים רוצים לכבותם. לפתע נהפכים "נרות" אלה למקור דשים: "שום שופט בישראל לא יכבה את זכר השואה", מזהיר הרב גורן ומקים את פני הרשת. ובתוך כך, הוא מכיר שהמים אינם זורמים עוד, הזיק האש דולקת ומאירה. אין הוא יודע מה רוצים ממנו. הרי שאל את טדי קולק ארבע שאלות, והלה השיב בחיוב. אלא שכאן משום מה עומד רשף על שלו, ואינו מניח לרב לפרש מה היו הקושיות הנכבדות הללו.

אלמלא נקט הרב גורן לשון דמגוגית של המערה האיום, היה אפשר אולי להשתכנע כי יש בפיו גם טיעונים ממין העניין. הרי ראוי להסביר את פשר השתתפותו של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, בטקס לרגל חנוכת המנורה, ואת הדברים שנשא באותו מעמד. או כבר ידע שהמנורה הוקמה שלא כחוק ובניגוד לכללי הבנייה ליד הכותל המערבי. אולי נפל גם עליו מוראם של הרב גורן ויעקב אגם, ששיתוף־הפעולה ביניהם עלול לשתק אפילו את קולק.

הרב גורן ממשיך בנריחותיו ואיש אינו מסוגל עוד להפסיק את הטירארה הזאת. הזיקוקים, המצלמות והביקורות נותנים לו השראה לג'יהאד שלו. מי יודע, אולי עוד יצליח להגשים את דברי־האיום שלו.

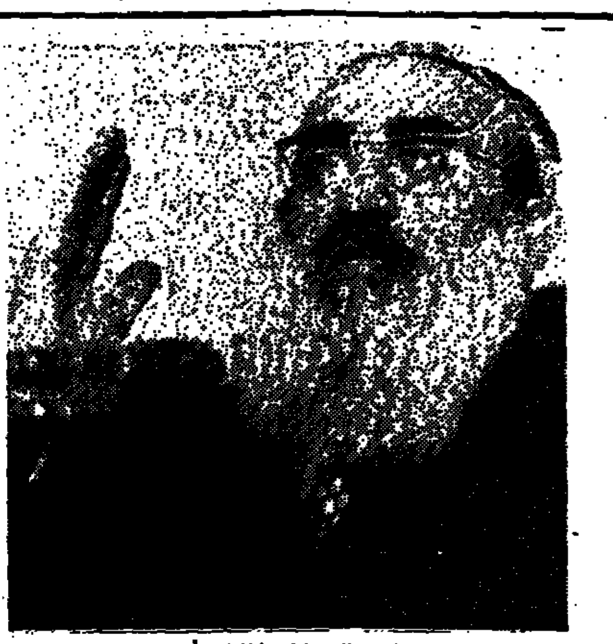

הרב גורן: מה הם חוקים בלהט הדיבורים?!

המיתוס הפוליטי של קרב קרני־חיטין

ההיתפסות לאנלוגיה המפורסמת עם ממלכת הצלבנים מקבלת כעין משנה־תוקף, במלאות שמונה מאות שנה לקרב הגורלי בקרני־חיטין. זה הקרב שהחלה בו נפילת ממלכת ירושלים הצלבנית. המנצח, צלאח א־דין נעשה הגיבור המפורסם ביותר בהיסטוריה הג'יהאדית של האיסלאם, סמל ומופת לדורות. כיום הוא מסמל את התקווה לסופה של ממלכת היהודים, המזוהה לערבים, ובמיוחד לאינטלקטואלים שבהם, עם ממלכת הצלבנים.

"היהודים הם האימפריאליסטים החדשים", אומר ילד ערבי, בבית־ספר בשכם. בתוך ילדותו, תמים, כובש לב. אין בלבו שום ספק שסוף הישראלים יהיה כסוף הצלבנים. ולא רק הילד הערבי, שמוחו נשטף. האנלוגיה עם מדינת הצלבנים נעשתה במורשת. השגיאה אופנה רבה דווקא בין אינטלקטואלים ישראלים. אלה מתהדרים בה במין יאוש מלומד־כאילו, אם כי מנקודות־ראות הפוכה.

הסופר והמשורר אהרן אמיר, השותר בקטעות אבאוונגרדיסטית על שרידי האידיאולוגיה הכנענית בנהדתה, יוצא־נגד "היסוד הגיטואי בדיונ". הוא קובע שאם נתמיד בורוחנו באיזור, יהיה גורלנו כגורל הצלבנים.

לעומתו, אינטלקטואלים מן השמאל, המתנבאים בנבואות ייאוש וחורבן, אף הם מתנבאים באותה רוח ובאותו סגנון, הופכים את מדינת הצלבנים לסמל.

באים המלומדים, ומפריכים את האנלוגיה, — שיש בה קסם ספרותי רב. הפרופסור עמנואל סיון, שספרו "קנאי האיסלאם" הוא ספר חובה לכל מי שמבקש לדבר על האיסלאם המלחמתי, טוען שאנלוגיות מבטן שטק מפוקפקות. שכן הן מבוססות על הנחות אידיאולוגיות. הוא מפקפק בתיאוריות היסטוריות. אין הוא הולך שולל אחר המיתוס הפוליטי של קרב קרני־חיטין, שביסודו המאבק העכשווי של עמי ערב נגד הכוחות המערביים.

הפרופסור יהושע פראוור, המומחה החשוב ביותר לתולדות הצלבנים בארץ־ישראל, שעשה לו מוניטין בינלאומיים, כבר עייף כנראה מלהפריך את האנלוגיות. הפעם, בתשובה לשאלתו של יעקב אחימאיר, הוא רק אומר שבניגוד גמור לצלבנים, לנו יש שורשים ואחיזה בארץ־ישראל. היצירה היהודית הרבנית היא החשובה ביותר — התנ"ך — שורשיה והוויתה כאן. אצלנו, הוא קובע, קיימת הזהות לארץ אבות. אנחנו חלק מן המורשת. עניין זה לא תפס האיש תופס בנצרות. הזיקות המיוחסות לנו היא שטות גמורה, אומר הפרופ' פראוור בקוצר־רוח ניכר. הוא מעדיף להתרכז בבנייה הצלבנית בירושלים.

בכתבה מרתקת ממש, שעלה ממנה ריח ההיסטוריה הרחוקה והקרובה, בעלת אופי ספרותי — יעקב אחימאיר מוחיר אותנו למעיינות ציפורי שליד טבריה, מבחיש לנו את קרב הצרידים בשטח הצחיח, בחום יולי הלוהט, לפני שמונה־מאות שנים, כאשר לפתע אחזה האש בסבך. הוא מפגיש את הנמטים עם ארכיאולוגים החופרים בשטח ומנסה לעמוד על אישיותו המורכבת של צלאח א־דין, שראה בג'יהאד שליחות עליונה. ההיסטוריה לובשת לפתע פנים מוחשיות. האש שאחזה בסבך, בקרב קרני חיטין, לגזרות כל האנלוגיות הבטלות — דומה שעדיין היא מאיימת גם עלינו.

אחימאיר: כתבה מרתקת

זרע הפורענות

רמת עמידר וגני תקווה, בכתבתו המאופקת של גיל סדן (יומן של ליל שבת האחרון) הן כאות וסימן לבאות. דווקא בשל האיפוק העצייני בדיווחו של סדן על מה שקרה, הוא מצליח להביא אל חדרי המגורים שלנו, את תחושת הסכנה. גני־תקווה ורמת עמידר מצטיירות, לפי סדן, "גל חדש של אלימות נגד ערבים". דומה שגחלי אש השנאה להתפשט בנושאי בכל מקום. לפתע, מסיבה זו או אחרת, מתלקחת הלהבה, נעשית אש גדולה מכלה. אש זו מכלה את שרידי אשליותינו על דו־קיום והרמוני, על חיים ביחד, ועוד מיני מליצות שנעשו חלק מן המילון הפוליטי שלנו, בלא שנוצר יסוד ממשי לקיומן.

המציאות בגני תקווה ורמת עמידר באה הושפת על פנינו. האש חושפת את זרע הפורענות. יש היגיון כלשהו בטענתם של אנשי רמת עמידר, המתמרמרים על שדווקא אותם ציירו כברברים. הרי אינם שונים מאחרים. האש התלקחה במקרה שם ולא במקום אחר, מפני שהיתה לה קרקע טובה להתלקחות.

תחושת עלבון ובושה תוקפת אותי לשמע הדברים בפיהם של פועלים, ערבים העובדים בישראל. אלה אנשים שאנו פוגשים מדי יום ביומו מתוך אדישות גמורה. הנימה הבולטת היא נימת הפחד. אמנם אחד מהם אומר ש"זה לא עניין של פחד", אבל הוא "רוצה שקט כאוברדאטי. לכן, לדבריו, הוא נמנע מפגיעה לארצותיה עם אנשי מעמד הגבה: "אז הוא הם כ"חפץ חסד" ואין הוא רוצה להיפגע, מבקש כך.

חיים תבבכו אנשים המהלכים בחרובות, מביטים בפחד לכל עבר, ואין הם יודעים מניין תבוא הרעה. אין הם רוצים שירגישו בהם ויזהו אותם. הם מעמידים פנים ומשנים את שמותיהם לשמות עבריים, זו אשכה שהוזתה בהם ברמת־עמידר. הם נראים כאילו טבעו בהם חותם. החותם הזה הוא אות־קין לגולה, למתפרעים ולמתעללים באחד.

כתמיד, בכל מצב טרגי, יש מי שמבכים לטבינה נימה קומית של בדיחות הדעת, שלא מדעת. הפעם זה ח"כ דב שילנסקי. חברי ועדת הפנים של הכנסת נראים מורגבים אחריו, בבואם לביקור ממלכתי ברמת עמידר. שילנסקי מסייר בחרובות ובדירות השרופות, כמין "שריף" מקומי שבא לפקד את נתיניו. אין ספק את מי הוא מעודד. אמנם הפעם אין הוא מלווה משמר צמוד של מאות שוטרים ואנשי משמר־הגבול המסובבים עליו. אבל הוא רואה עצמו כמלך בגדוד, מעודד דברי חכמה, מחייך מפה לאוזן, דווקא מרגיש טוב מאוד.

אבוי לנו אם מפנו המדוניה אמורה לבוא הישועה. אלמלא היה המראה מגוחך ומבחיל כל כך, היינו צריכים לבכות את מר גורלנו.

מצב רוח משופר במקצת

לאחר כמה תכניות חסרות אפי וצורה, ולמרות מאמצי הגיבורים לעין של יהודה לונדון, "מצב הרוח" משופר במקצת. לא מנותי את הטלוויזיה אף לא הסתכלתי כדרכי בבראות החולפים, בעין אחת, תוך כדי קריאה להנאתי. ובכל זאת, עדיין אני מפקפקת אם תצליח תכנית מסוג זה. הספיקות הם דווקא בשל השיטה המגוונת והמיוחדת הניתנת לאירועים אקטואליים, תרבותיים ובידוריים. חשיפה זו גורמת שתאבד אמות הביקורתית, ועקב כך, אמות המידה הסלקטיבית.

עם זאת, בתכנית האחרונה של "מצב הרוח" היה כדאי לצפות — ולא בזכות שירה רבין, כנרית צעירה, מלאת חן וקסם אישי. אין היא רק מוסיקאית מחוננת, הנחולה הצלחה רבה, אלא תענוג להביט בה. עדיין לא איבדה את תמימותה. אפשר להתקנא בתמיה.

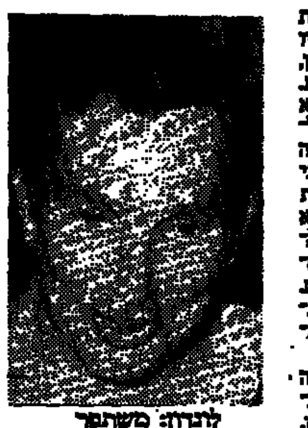

לונדון: משתפר

לונדון בחר באנשים הנכונים לדון ב"נפוליאון" סרטו של אבל גאנס. הפרופסור מיכאל הרסגור הוא היסטוריון בעל דיעות וגישה מקוריות. כושר הביטוי שלו יפה לטלוויזיה. אף אין הוא חושש להפריך דברים של לונדון, המטיל בדרך־כלל יראה ופחד על מרואייניו.

הרסגור אומר שנפוליאון היה מי שהמהפכה היתה זקוקה לו. היא היתה בתהליך שקיעה וחיפשה לעצמה גבול. אבל אילו למד נפוליאון היסטוריה, היה יודע שאת רוסיה אין לכבוש, ובמיוחד לא בחורף, הוא עשה את השגיאה שעושים כל הכובשים: איבד כל חוש מידה. עדיין הוא נערץ על הצרפתים, משום שהביא לצרפת את ה"תהילה". אי־אפשר להבין את ההיסטוריה התרבות הצרפתית, ללא התייחסות למושג "תהילה".

לצד הרסגור, מבקר הקולנוע נחמן אינגבר. לדעתי זה אחד הידענים האינטליגנטים ביותר בין מבקרי הקולנוע בארץ, לא רק מפני שלפיו רוב דיעותי כדעתו. ניסוחיו והידע הקולנועי שלו אינם גולשים מבקרים רבים.

מסע בארץ רפאים

אילולי כתבתי כבר השבוע (ב"משקפי קריאה") על הספר "ליד כפרים שקטים" — 12 ימים של מסע בפולין, בעיני הסופרת יהודית הנדל, אין ספק שהייתי מאריכה בדברים על הפרק השני של "על נהרות תבל". יהודה קווה ראוי לשבחים רבים על תכנית תעודית מרגשת ועשויה במיומנות רבה. קווה הוא נכס של הטלוויזיה לשמור עליו.

המסע בפולין, כפי שהשתקף בשני פרקי הסדרה, הוא מסע בארץ רפאים, רוחותיהם של היהודים המתים — בפולין ללא יהודים — שורות בכל מקום. תכניתם של קווה ואסתר טופר, מפיקת התכנית, ממחישה מה שקראנו ושמענו: הנה וארשה, שהיתה בה הקהילה היהודית הגדולה ביותר אחרי ניו־יורק. והיא עיר חדשה ללא יהודים. הנה הגיטו שאיננו עוד, ורק האנדרטה והכיכר מעידים שכאן לחמו ומתו יהודים.

אחד מאלה, סטפן גראייק החוזר לשם, אינו מוצא אפילו זכר ושריד למה שאירע לו ולמה שהתחולל במקום זה. הוא איש זר במקום זר. אם הטיפוסים אינם מוקירים את קבוצת היהודים הצעירים, מבני האינטליגנציה הפולנית, הרוצים מגלים לפרטה הפלא אין יהודים, את שיירותם ההתורית הפולנית בם ירד.

הפנה הפולני שלקח עליו לשמור מצבות יהודיות, דומה שיק המצבות שטרוד מיוחות פולין — המצבות, בתי הקברות, השרידים, הגשמים בוקעים עד צבה הנופית.

מכתבים למערכת הארץ

אפשר לקחת דוגמה מבלגיה

אני דוחה את כל החישובים הנימוקים של פרופ' ארנון סופר בעניין המצב הדמוגרפי בארצנו. אסור להתעלם מן הסבירות הגבוהה כי הערבים יהוו רוב מוחלט גם בתוך גבולות מדינת ישראל (הקו הירוק) בשנת 2050 — לכל המאוחר.

קיימת דרך אחת ויחידה לצאת מן המבוי הסתום שנוצר עקב קוצר הראייה של הפוליטיקאים הישראלים מיום קום המדינה — והיא: ייסוד מדינה דו־לאומית. שני העמים, היהודי והפלשתיני, לא יצטרכו או לוותר אף על שעל מאדמת הארץ אשר שניהם טוענים לבעלות עליה.

אין חשש מאובדן הצביון היהודי של התושבים היהודים במדינה כזאת. הדוגמה היא בלגיה, שהיא מדינה דו־לאומית שחיים בה שני עמים, הפלמי והוולוני, השונים אחד ממשנהו בדתם, בשפתם, בתרבותם ובאורח חייהם וכל אחד שומר את צביונו למעלה מ־1500 שנה.

בנית מז
תל־אביב

ה"טרנספר" כבר החל

הכוונה איננה לטרנספר המוצע על־ידי רחבעם זאבי אלא להיפוכו של טרנספר מבית מדרשם של מאיר כהנא וזאבי. 400 אלף הישראלים אשר היגרו מכאן אל מעבר לים הם הוכחה לקיום טרנספר בלתי פוסק של יהודים ישראלים אל מדינות זרות. סיבות רבות — ביניהן גם מאוד בלתי מבוררות — לתופעה המבצעת של הגירה, אך הכינוי "נפולת נמושות" אינו הולם את כלל ציבור המהגרים, ובוודאי לא את המדענים הצעירים והמדענים הבכירים אשר עזבו את ישראל בשנה האחרונה.

סקרים של השנתיים האחרונות מצביעים על נטייה/נכונות גבוהות בסגים רובים ומגוונים — במוצא, בהשכלה ובמעמד בחברה — להגר. נראה, כי לסיבות הרבות הידועות מכבר כמניעים להגירה יש להוסיף את המועקה האוירה הקשה משמאות השתוללות הלאומנות והכפייה הדתית. "המנונה הלאומי" וקיצוניות המתנחלים הפכו מדינה וטריטוריה לערך עליון.

אהבת האדם וכבודו, הסובלנות, ציוויי המוסר במסורת ישראל — כל אלה מוחזרים מול הכוונות של עם כובש השולט בעם אחר, גם תוך הפרת מוסכמות בינלאומיות.

ניתן רק לקוות, כי אלה אשר יטשו את הטריטוריה של המדינה ישמרו נאמנות למולדת. מדינה היא טריטוריה, מולדת — לאו דווקא.

משה בר אילן
תל־אביב

שנות חייה של קולט

בעניין רב קראתי את מאמרו של יורם ברונובסקי "ילדת הפלא הגברית של הספרות" ("הארץ" תרבות וספרות 3.7) לרגל תרגומם לעברית של שני ספריה של קולט "הולדת יום" ו"סידו".

הערה שולית: ברונובסקי הוסיף לסופרת המהוללה שלוש שנות־חיים שלא הקציבו לה מלמעלה כאשר ציין שקולט נפטרה בגיל שמונים וארבע. קולט נולדה בשנת 1873 ונפטרה בגיל שמונים ואחת בשנת 1954.

יצחק שלום
ירושלים

בר־לב צריך להסיק מסקנות

יישר כוחו של העיתונאי האמיץ שוקי בכתבת תחקיר ב"הארץ" (26.6) את התנאים המיוחסים שלהם זוכים פושעים ורוצחים בבתי־כלא בארץ. הדברים מדהימים ומקוממים. מה שמדהים לא פחות הוא היעדר התגובה הציבורית, בין של כלי התקשורת ובין של הכנסת ומוסדות הביקורת שלה.

מה עוד צריך להתרחש בשירות בתי־הסוהר כדי שהשר בר־לב יסיק מסקנות? אם הוא ידע שראשי המשק עושים בבתי־הכלא ככל העולה על רוחם, הרי הוא שעליו להתפטר, ואם לא ידע — על אחת כמה וכמה.

דני בוק
קריון

חייל בגופייה עם כתובות קעקע

כקצין צה"ל הנני מסכים לקביעתו של רס"ר ויקטור ששון ("הארץ" 28.6) כי נשיאת כומתה הינה נדבך חשוב במשמעת הצבאית ההכרחית. בשנים האחרונות הננו עדים במקומותינו לחיילים הסובבים כעולים בעלי ספורט, כפתורי חולצותיהם פתוחים ומתוכן בולטות גופיות בצבעים רועשים. אנכי אף "זכיתי" לראות חייל בגופייה המקושטת בכתובות מקועקעות בשלל צבעים.

הדבר לא היה מטריד אלמלא ראיתי במו עיני בלבנון חיילים ואף קצינים הסובבים במהלך פעילות בלא אפודי מגן וכובעים בבסיס הקרבי בלא קסדותיהם.

מי יאזור אומץ לומר למשפחה שבנה נפגע פגיעה מיותרת בעטיה של משמעת לקויה כי המנהל החל מן הראש — תרתי משמע?

נתן לזר
תל־אביב

ועד ראשי האוניברסיטאות

האוניברסיטאות בישראל מודיעות על
המשך הרשמה לתארים מתקדמים
ורישום מאוחר לתואר ראשון
לשנה"ל תשמ"ח
ההרשמה תימשך בתחומים המפורטים להלן כל עוד יוותרו מקומות, אלא אם מצוין אחרת.

אוניברסיטת תל-אביב
הרישום המאוחר לתואר שני יסתיים ב-31.7.87

האוניברסיטה העברית בירושלים
הרשמה לתואר ראשון ("בוגר")
תימשך בתחומים הבאים כל עוד יוותרו מקומות
(מומלץ למעוניינים להזדרז ולהירשם)
הרשמה לתואר שני ("מוסמך" ותעודה)
תימשך עד 31.8.87
רשימות חוגים מפורטת - ראה ב"מדריך לנרשם".

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מודיעים על המשך ההרשמה לקראת התארים M.Sc.; Ph.D.
ההרשמה תסתיים ביום ב' 31.8.87

אוניברסיטת חיפה
במשכת ההרשמה המאוחרת לתואר ראשון, שני, שלישי ולימודי תעודה בחוגים המפורטים כדלהלן:
לימודי התואר הראשון (B.A.)
לימודי התואר השני (M.A.)
לימודי התואר השלישי (Ph.D.)

מדרשת פיינברג של מכון ויצמן למדע
ההרשמה ללימודים לתואר מוסמך (M.Sc.) תסתיים ביום 15.7.87
ההרשמה ללימודים לתואר דוקטור לפילוסופיה (Ph.D.) נמשכת לאורך כל שנת הלימודים

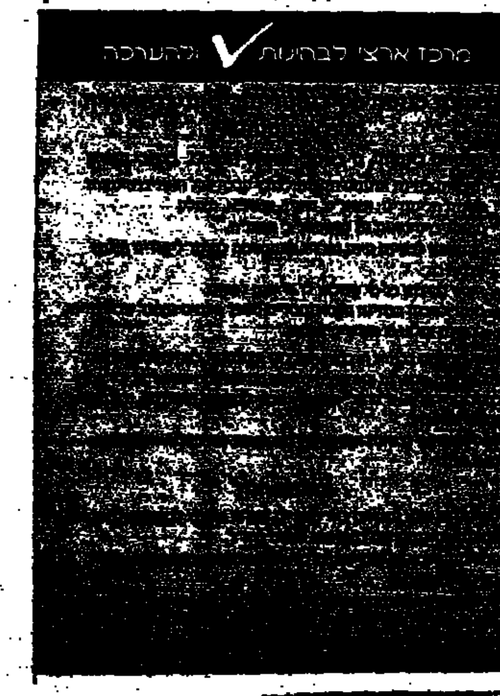

הטכניון
לימודי הסמכה לסמסטר החורף תשמ"ח
בית הספר ללימודי מוסמכים
ההרשמה עד 15.7.87

אוניברסיטת בר-אילן
השלוחות: אשקלון, צפת, עמק הירדן
תואר ראשון (ב.א.)
תואר שני (מ.א.)
תואר שלישי
המעוניינים בהרשמה מאוחרת מתבקשים לפנות אישית למזכירות ההרשמה.

הלוח הארצי
הארץ חדשות

הארץ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הדרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
8.75 ש"ח כולל מע"מ

דירות למכירה

קבלנים מציעים

וילות ובתים

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

3.5–3 חדרים

1–1.5 חדרים

2–2.5 חדרים

4 חדרים ויותר

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

מכוניות

אודי

אינוצנטי

● לרגל נסיעה, אינוצנטי, 1984, ראשונה, 40,000 ק"מ 342185 (6818)

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולבו

טלבוט

מורדים

טריומף

● טריומף 1300, 1970, מרוטא, ראשונה. טסט לשנה, 1300 ש"ח. (0077) 522961

לנציה

מכוניות גרר

● גרר פורד 9–10 ממצב תקין, כושר גרירה 2.5 טון (5716) 712231

מסחריות

סובארו

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

סימקה

● 1100, 1976, טסט לשנה, מצב טוב. (0037) 688555

סוזוקי

סאאב

פולקסוואגן

פורד

פוז'ו

פיאט

هكذا صدر الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ירושלים

פיאט

קרוונים

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

משרדים

הלוואות

מחסנים

אולמות

מבני תעשיה

מגרשים

מציעים למכירה

מקררים

מושבים

מכירות

מכונת כתיבה

פיזיו

פרקטים

כלי נגינה

כלי עבודה

מזגנים

משקים

בעלי חיים

בריאות

רהיטים

וידאו

ריפוי ועיסוק

שונות

שיעורים

פסנתרים

ציוד בנין

ציוד תעשייתי

קיים ונופש

מפואר

עזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

חבר

תינוק

חנויות

עסקים

קיים ונופש

תנורים

מזגנים

בורסה

צילום

ריפוי והרזיה

שידוכים

הברזיות

קורסים

לוח קיר

אמבטיות

בעלי חיים

פלאפונים

כלי נגינה

מוצרי חשמל

מכונות כביסה

מכונות כתיבה

מקררים

פילים

רהיטים

שונות

שעונים

חוגים

דירות למכירה

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3 — 3.5 חדרים

2 — 2.5 חדרים

מכוניות

אאודי

אופל

לנציה

סובארו

טויוטה

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

קונים

קורת גג

קייטנות

שידוכים והיכרות

חברה טובה

עבודה פרך

שיעורים פרטיים

הלוח הארצי — כאן דרום — אזור הדרום

פיז'ו

רנו

מסחריות

אופנועים

הצעות עבודה

קיים ונופש

עוזרות ומטפלות

חנויות

משקים

מכירות ושירותים

למרכז שיקומי ברעננה
דרושים
1. פסיכולוג/ית שיקומי/ת או קליני/ת עם נסיון
2. עובדת סוציאלית למילוי מקום בחצי משרה
טלפונים 052-910871 או 052-910134

למערכת עיתון דרושה
גרפיקאית מבצעת
עם נסיון של שנתיים בעיתונים
טל' בשבת: 03-428326
במשך השבוע: 03-615538

לחברת קוסמטיקה בין לאומית דרושות לאזורים: גבעתיים, רמת-גן, בני ברק
יועצות יופי — נשות מכירה
* העבודה באזור מגוריך בשעות הנוחות לך
* הכשרה תינתן למתאימות
נא לפנות לרכזת האזור יהודית 03-304836

לחברה ארצית לאביזורי-רכב
דרושים
טכנאים מנוסים
להתקנת רדיו-טייפים ומערכות אזעקה לרכב
03-338711-4

למלון רויד
דרושים
פקידי קבלה
בעלי נסיון מוכח.
בדבר פרטים נא לפנות בטלפון 03-523121
ולבקש את יצחק או מאיר

דירות למכירה

וילות ובתים

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

קבלנים מציעים

איזור השרון

4 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

3—3.5 חדרים

1—1.5 חדרים

חולון ובת"ים

גוש דן

תל אביב

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל 03-235924
ZAMLER

משהב
חברה לשכון
בנין ופתוח בע"מ
03-664631

בהרצליה — בשכונת מגורים חדשה, מרכזית ושקטה — דירות גדולות ומרווחות 5, 4 חדרים, בסטנדרט גבוה.

ברעננה — דירת 5 חדרים 531 מ"ר ברחוב שברץ לדתיים

בכפר־סבא קוטג'ים 6 חדרים ברחובות עצמון ויבנה

בהרצליה קוטגים מפוארים 5 + מרתף $122,000 מ.ע.מ.

ויצמן 52
כפר סבא
052-32343
85

- להשכרה קוטג' בכפר סבא כניסה מיידית 650$ לחודש
- בכפר־סבא שיכון ותיקים בית+מגרש 400 מ"ר 14,000
- כפר־סבא, 3 לאומת צעירים באזור טוב מסודרת ומושקעת
- כפר־סבא — פנטהאוז, 5 כניסה מאי 88, צופה לפארק, בבניין 9 דיירים
- כפר־סבא — דירת 5 חדרים מתאימה לרופא כניסה מיידית
- בכפר־סבא דירת 4 חדרים באזור טוב

מבצע
מדהים!!!
ב"אלום
טיב"
מתקני תצוגה
מודולריים
לפי מידה
וצבע
* לחנויות
* משרדים
* בתי עסק
* חוגים ביתי
ועוד....
אולם תצוגה
ומשרדי רח' הרצל
101 ת"א טלפון:
03-827155

תווך
לעם

- בלב ת"א!!! ברחוב מעולה 3 יפהפיה השקטה + אינט-רקום
- לנהורדי הולכתו 3 בסר־יסון ק"ב (4 כיווני) 83,000
- בהזדמנות בלידרת ביהודה הלוי 2 (תמורה ק"ב לתיוג — 47,000
- ברחוב תקלרים 2, מרווחת 44) מרפסת) ערפית — 72,000
- 2 בבגרשוב־70 (ליד בורות ים — מוארת ומאוורת 62,000
- בגרשוב דירת חדר יפהפית, ערפית + תוספות 37,000

בוה העיר
"לא מכרת
לא שלמת"
קבלת מודעות
לבעלי
כרטיסי אשראי
☎
290697
293648

לא מכרת
לא שילמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל 03-219149
03-218713
נשמח
להישמע

טוביה לשם
רח' קהילת
סלוניקי 7 ת"א
03-481387

- בסביון — למכירה וילות מפוארות 5 דונם — 8 חדרים
- בסביון — למכירה וילות 5 חדרים, מגרשים 1250, 1500 מ"ר. 275,000 דולר.
- בני יהודה — למכירה, נחלה, 20 דונם מטעים ובית.
- בגבעת סביון למכירה, קוטג' קרקע פרטית 5,400 חדרים.
- בשיכון צנחנים — למכירה, בית בודד, 4 חדרים, מגרש 400.
- בשיכון דן — תל־ברוך — אפקה — וילות, 6 חדרים, קרקע פרטית.
- בקרית אונו — מעוניינים לקנות בית בודד עם מגרש 350-500 מ"ר.
- בתל־אביב — למכירה, בדוד המלך, דירה מיוחדת, ק"א. 240,000 דולר.
- בתל־אביב — חדר יוסף — רמת החיל — להשכרה משרדים. מ־100 עד 1200 מ"ר
- בטבריה — למכירה, באזור מלון כינרת, מגרשים לבניה של 136-32-8 דירות ומרכז מסחרי.

מרצפות
שוהב
מרצפות שיש
צפוי קירות
מדרגות
מרצפים בשיש טבעי!
טל 03-9221653

هكذا صدر الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

2—2.5 חדרים

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

מכוניות

[illegible]

דירות בדמ"ב

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

לא מכרת
לא שילמת
ועוד מבצעים +
פרסום רק
ב"לוח העיר"
379־379
8.00־24.00
בכרטיסי
אשראי

4 חדרים ויותר

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

שכיה

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

ראשל"צ

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

שותף/שותפה

[illegible]

ביהוש דירות

[illegible]

אאודי

[illegible]

אוטוביאנקי

[illegible]

אוסטין

[illegible]

אופל

[illegible]

אינוצנטי

[illegible]

אלפא רומאו

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

ב.מ.וו.

[illegible]

ג'יפים

[illegible]

דייהטסו

[illegible]

נ.ס.או.

[illegible]

סאאב

[illegible]

סובארו

[illegible]

וקסהול

[illegible]

מלבום

[illegible]

פריוסף

[illegible]

לנצ'יה

[illegible]

מוריס

[illegible]

מיני מיינור

[illegible]

מרצדס

[illegible]

מודעה באחריות
רק ב"לוח העיר"
קבלת מודעות
מ־08.00־20.00
03־371261

מודעה באחריות
כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה. המבצע חל לגבי פרסום בלוח העיר בלבד ולגבי נכס אזור ת"א, גוש דן והשרון. במקום החזר כספי ניתן לפרסם את המודעה חודש נוסף. בקשות לביטול מודעה, החזר כספי או הארכה לחודש נוסף במקום החזר כספי, יתקבלו במשרדי הלוח בימים א'־ד' בין השעות 08.00־15.00 עד שבועיים מתום 4 שבועות פרסום.
לוח העיר רח' הנגב 4 ת"א טל: 03־371261

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשירותך 24 שעות ביממה

03-38 38 38

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

פיז'ו

משאיות

מרקורים

קרוואנים

אופנועים

מסחריות

מורדים

רנו

פיאט

מבצע מדהים!!! ב"אלום" טיב:

מתקני תצוגה מודולריים לפי מידה וצבע

* לחנויות
* משרדים
* בתי עסק
* ריהוט ביתי

ועוד...

אולם תצוגה ומשרד: רח' הרצל 101 ת"א טלפון: 03-827155

סוזוקי

סוסיתא

סיטרואן

סימקה-קרייזלר

פולקסוואגן

סיאט

קבלת מודעות

לא מכרת-
לא שלמת!
03-380644

לבעלי כרטיסי אשראי

صورة عن الأصل

...الأصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

הצעות עבודה

[illegible]

הנהלת חשבונות

[illegible]

חרטים/מסגרים

[illegible]

חשמל / אלקטרוניקה

[illegible]

מכונאים / רתכים

[illegible]

יהלומים

[illegible]

מוכרים/ות

[illegible]

נהגים

[illegible]

ספרים/ות

[illegible]

עובדי מתכת

[illegible]

מוכרות

[illegible]

אחיות

[illegible]

גזירה ותפירה

[illegible]

סוכנים/ות

[illegible]

שרטטים וגרפיקאים

[illegible]

מחסנאים

[illegible]

נערים

[illegible]

רפואת שיניים

[illegible]

דפוס

[illegible]

עובדי סגר

[illegible]

מורות ומטפלות

[illegible]

פועלים/ות

[illegible]

פקידים/ות

[illegible]

מקדמי מכירות

[illegible]

חינוך

[illegible]

נפח

משאבי אנוש

[illegible]

שליחים/ות

[illegible]

ביקוש רכב

[illegible]

חלפי רכב

[illegible]

לקליטה בקיבוץ מתארגנת קבוצת רוקחים/ות בעלי השכלה ומקצוע בגילאי 32-20 מצרפים סטודנטים שנה אחרונה
03-435450
03-262521
מיום ראשון

דרושים:
בת"א:
[illegible]
בראשל"צ
[illegible]
אי.אמ.אס בע"מ
ז'בוטינסקי 65
ראשל"צ

פרסומאית ואשת יחסי ציבור בעלת נסיון רב מעוניינת בתפקיד מעניין/ פרוייקטים/יעוץ.
10.00-15.00 א"ה
03-546118 בערב
03-771667

מעון [illegible]
טל. 614067
מודיע על
פתיחת קייטנה לגילאי 5-3
21/7-12
שעות 7.30-16.00

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981:
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

קבלת מודעות
ללוח העיר
21.00 — 08.00 מ'
פרסום [illegible]
אשראי מיוחד!!!
03-738707, 03-735588/9
03-727630, 03-735590

המשך ת"א גוש דן והשרון

עמידה ואבטחה

ביקוש עבודה

עסקים

זוסמן נתן
ניהול חשבונות
ועיבוד נתונים
בע"מ
ניהול חשבונות
לחברות
ועצמאים.
חיסול פיגורים
טיפול שוטף.
רחוב אלנבי 112 ת"א.
טל: 03-611479
03-625649

מבחר מכשירים
מתוחכמים
★ הגנה אלקטרונית
★ מידע עסקי
★ סודיות בטלפון
★ האזנה מרחוק
03-448699, 03-443914
"אונים"
פתרונות אלקטרוניים

בתי מלאכה

מחסנים

משרדים

אולמות

חנויות

מכירות ושירותים

חקלאות

בתי אבות

מציעים למכירה

מבני תעשיה

מגרשים

Sansui
FISHER
National
מעבדת שרות מרכזית
גורדון 17
פינת בן יהודה ת"א
טל: 03-227034
שעות 9:30-17:30

הלוואות

אותיות דביקות

קופות רושמות

מוצרי חשמל

ריפוי והדרה

צילום

ניגון

בריאות

ניקוי ופוליש

חיפוי והדברה

נפט וקיים

שיפוצים

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

ציוד אלקטרוניקה

מעבדות שרות

שיעור

מבצע
מדהים!!!
ב"אלום"
טיב
מתקני תצוגה
מודולריים
לפי מידה
וצבע
* לחנויות
* משרדים
* בתי עסק
* חוזים בוני...
ועוד...
אולם תצוגה
ומשרד: רח' הרצל
101 ת"א טלפון:
03-827155

ספרים

מקרר

רהיטים

כלי נגינה

יש חדש
בטייסט אוף סצ'ואן
שנים סינים
עם תפריט גדול
מטעמים מיוחדים בסגנון סיני מקורי
מעשה ידיו של צוות סיני מקורי
הענוג להיך ולעין
מעכשיו בשתי מסעדות יוקרה
טייסט אוף סצ'ואן בכפר שמריהו
מרכז מסחרי כפר שמריהו
טל' 052-70448
טייסט אוף סצ'ואן בסקאלה
מרמורק 10 מול היכל התרבות
טל' 246000, 225007
כי יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

حكة امنة الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

קשר אסטרולוגי

יצירת קשר בין בני-מזלות מתאימים לפי מפתם האסטרולוגית. לקבלת פרוספקט הדף השתתפות כתוב/י לת.ד. 7004, ירושלים. טל: 02/720429.

בהתכתבות בכל הארץ.

קשר

עלון הפנויים והפנויות בישראל

קבל/י לביתך שפע הצעות מפורסמות ביותר עם כתובות או טלפונים לקשר ישיר. התקשר/י להצטרף למפרסמים/ות

03"733994

04"446023

העלונים נשלחים במעטפות ללא תו זיהוי השולח

עלון דוגמא למוזמנים בפעם הראשונה

אסטרולוגיה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

מלוויזיות

מדיחי כלים

סירות

רוצים לקנות

מוני אויר

וידאו

ציפורי אמבטיות

זיפת גגות

שיעור

אמנות

אבדה

שידוכים

מחשב

חיות בית

חוגים

הברזיות

ברזוג

בריזוג

אלקטרוניקה מתקדמת

מאזין סמוי לטלפון

מטרידים אותך בטלפון?

מה קורה בבית בהעדרך?

בעיה משפחתית כאובה זקוקה להוכחות?

03-443914 03-445699

"אנחנו" — להיות בעניינים

הלוח הארצי — הלוח הבטוח — חיפה והצפון

4–4.5 חדרים

5 חדרים ויותר

דירות למכירה

ביקוש דירות

קבלנים

הזדמנות טובה

דמ"פ

וילות ובתים

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

קריות

וילות ובתים

1–1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

5 חדרים ויותר

4–4.5 חדרים

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

דירות בשכ"ח

גליל

וילות ובתים

דירות בשכ"ח

דירות למכירה

נצרת

וילות ובתים

דירות למכירה

עסקים

חנויות ועסקים

מגרשים

משרדים

מבני תעשיה

הלוואות

הצעות עבודה

חוק הדרכונות שנחקק בעסקירתה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור למרוב לקבל אדם לעבודה כאשר מיזם אינו מיוחד לכך...

המשך חיפה

[illegible]

מכוניות

אאודי

[illegible]

אוטוביאנקי

[illegible]

אוסטין

[illegible]

אופל

[illegible]

אלפא רומאו

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

ב.מ.וו.

[illegible]

דייהטסו

[illegible]

וולוו

[illegible]

מלבוס

[illegible]

מיני מינור

[illegible]

מרצדס

[illegible]

סובארו

[illegible]

טויוטה

[illegible]

סוזוקי

[illegible]

סיאט

[illegible]

סימאורן

[illegible]

פולקסוואגן

[illegible]

פורד

[illegible]

פיאט

[illegible]

פיז'ו

[illegible]

רנו

[illegible]

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920

במחלקה לעליית ילדים ונוער
דרושים/ות

במחוז תל־אביב והדרום

מפקח/ת חינוכי/ת

מסי משרה — ח/219/87

תיאור התפקיד

1. בקורת חינוכית על מוסדות הקולטים חניכי עליית הנוער באיזור הדרום והמרכז.
2. נסיון ניהולי ארגוני.
3. בצוע וארגון הדרכות והשתלמויות לעובדים החינוכיים והדרכת מנהלי מוסדות.
4. טפול ומעקב אחר החניכים.
5. קיום קשרים עם משרד החינוך וגורמים ממשלתיים וצבוריים אחרים.
6. הכוונה והנחיה של הפעילות החינוכית בפנימיות.

הכישורים הדרושים

1. תואר שני (או לימודים לתואר) בחינוך או מדעי החברה והרוח.
2. 10 שנות נסיון בחינוך ובהוראת נוער במיוחד נוער טעון טיפוח.
3. כושר הבעה גבוה בכתב ובע"פ בעברית, ידיעת אנגלית ואחת משתי השפות צרפתית או ספרדית — רצויה.
4. עדיפות למועמד/ת הגר/ה בדרום הארץ.

הדרגה המוצעת:
בדרוג עובדי הוראה בתוספת גמול פקוח.

ביחידה לייעוץ לנוער עולה בבאר שבע

פסיכולוג/ית קליני/ת
(בחצי משרה)

משרה מס ח/217/87
העבודה ביחידה היא קלינית — חינוכית קהילתית.
עדיפות לדובר/ת שפות זרות (ביחוד ספרדית)
נא לפנות טלפונית
057-31571, 057-31610
או בכתב, רחוב ההגנה 38, באר שבע

בכפר הנוער רמת הדסה בטבעון

מדריכים/ות חינוכיים/יות אמהות בית — מדריכות

שכר לפי דרוג עובדי הוראה
נא לפנות טלפונית ל 04-934343
או בכתב לרמת הדסה — קרית טבעון

מועד אחרון להגשת מועמדות
לכל המשרות 19.7.87

למפעל ד.ג.ג.
דרושה
מזכירה
לניהול משרד מנכ"ל
כ"א, חשבונות, יוצאת צבא, בעלת יוזמה ונסיון. הופעה נאה.
שעות עבודה 17-8.
למתאימה עתיד ואפשרויות קידום. סודיות מובטחת.
טל. 02-914851

דרושים בנצרת עלית
איש ניהול מכירות ציוד טכני
מנהל/ת חשבונות
נגרים ועוזרים לנגרים
פקידה
לפנות לטלפון
06-552888 06-554208

מקידה בתכונת
אנגלית, עברית
לסוכנות יבוא/יצוא
13.00 שישי 9.00-17.00
03-661178 9.00

דרושים
למעטפות הדרים
מגבת למעטפות
במשטבה־הרצליה
ודירה בקומת קרקע למעטפות
[illegible]

למפעל באזור תעשיה עכו
דרוש
מפעיל מלגזה 8 טון
נסיון קודם הכרחי
טל. 916377-8

יזם
לאום ומנוע בע"מ
לעבודה בחיפה
דרוש
מהנדס מכשור ובקרה
עם נסיון רב בתעשיית הכימיה והאנרגיה
טלפונים: 04-243330,
04-258435

מינה ברושתרמת
התכנון סביבתי בע"מ
דרושים
1. **אדריכל נוף**
2. **שרטט/ת**
בעלי נסיון יפנו
03-216131

לחברת יבוא ושיווק
דרושה:
פקידה/מזכירה
עם ידע בהנהלת חשבונות
להתקשר בשעות העבודה
04-724317

"המבריא"
מועדון למבוגרים
כפר־סבא
לקראת פתיחת מחלקה סיעודית
דרושים/ות
אחיות מטפלות בת־עזר
נא לפנות למשרד
052-26131

בעלת נסיון
בשיווק, פרסום ומכירות השתה בשנים הקרובות באזור"ב. שפת אם אנגלית. מעוניינת בהצעות מתאימות.
ת"ד 2004 הרצליה פיתוח. מיקוד 46120 עבור
יעל צייטלינג.

דרושים
אנשי מכירות
למוצר כדרש
טלפון 04-571915
להתקשר ביום שבת
בין השעות 9.00 — 13.00

למפעל בשטח המגוונת המתבשישים לתיירים
דרוש
איש מכירות
לאיזור הצפון
עדיפות לתושבי חיפה
רכב הכרחי
לפנות בטלפון ל־03-9267460 ובערב ל־03-7523918

דרוש
מהנדס בניין
לניהול הביצוע ופיקוח
טלפונים בערב
380449, 383228

כימוביל
דרושים
נהגי סמיטריילר
מגורים: חיפה, מפרץ, עכו
• יוצאי צבא
• וותק בהנהגת סמיטריילר
לפנות טלפונית 04-722237 לטופל

לכתר פלסטיק:
דרושים/ות:
אנשי מכירות
בשטח מוצרי הצריכה.
לפנות:
לטל. 04-521396

ל"כוונת" — קידום מכירות ויחסי ציבור
דרוש/ה
★ **אשת יחסי ציבור מנוסה**
(נסיון בעבודה עם חברות עתירות ידע — יתרון)
★ **מעבדת תמלילים עברית־אנגלית**
רק פניות בכתב הכוללות תולדות חיים ופירוט נסיון בעבודה הנ"ל. "כוונת"
פיירברג 22 ת"א 63827

בפתח־תקוה
לסוכנות
ביטוח
בע"מ
דרושה
פקידה
עם
נסיון בביטוח
טלפונים:
03-918933,
03-915818

לעבודה משרדית
בעלת אתגר
בגרות חובה
וידיעת אנגלית
ברמה גבוהה 04-729452
ת.ד. 33997, חיפה

למלון הולידיי טבריה
דרוש/ה
מציל/ה מוסמך
לפנות לסימונה טל. 06-721001

לבית הספר התיכון המקיף
ע"ש יגאל אלון ברמת־השרון
דרושה
מורה למכירות, בתבות והתכתבות עברית
לשנת הלימודים תשמ"ח
נא לפנות לטלפונים:
052-33397, 03-403528, 03-473296

לבית החולים תל־אביב
מרכז ספרים שיקום והכוונה
כבוד שזיל
דרושה
מזכירת אגף תרבות
היקף משרה: 25 שעות שבועיות (2/3 משרה)
אם את צעירה אחרי צבא, בעלת נסיון מסויים בארגון אירועים וניהול משרד, יוצרת קשר טוב עם אנשים, מדפיסה ברמה סבירה, בעלת כשרון גרפי וגם מוכנה לעבוד בשעות גמישות (בעיקר אחה"צ)
פני בכתב לבית החולים
רח' שרשרת 49 אפקה תל־אביב מיקוד 61392

לבית אבות אקסקלוסיבי
דרושה
אחות
★ **אחראית מחלקה — בעלת נסיון**
03-778052/3

למועדון בריאות
נהר הירדן טבריה
דרושה
1. **פקידת קבלה** מנוסה
2. **מנהלת בר**
לפנות לטלפון 06-792950
לבקש מועדון בריאות

מכון לחקר תנועות הנוער
בגבעת־חביבה

למחקר תנועת השומר־הצעיר בפולין בניהולו של פרופ' ישראל אופנהיים
מבוקשים חוקרים

בעלי תואר שני ושלישי במדעי־הרוח והחברה
רצויה ידיעת שפות: פולנית, אידיש, גרמנית.
נא לפנות אל: פרופ' אופנהיים, אוניברסיטת בן־גוריון באר־שבע או למכון לתעוד וחקר גבעת־חביבה, ד.נ. מנשה מיקוד 37850

לבית חולים אלישע הר־הכרמל, חיפה
דרושים/ות
☆ **אח/ות מעשי/ת**
☆ **אח/ות מוסמך/ת**
לקביעת ראיון נא להתקשר לאחות הראשית שושנה, טל. 04-389121

☆ **טכנאית רנטגן**
בעלת נסיון של 4-5 שנים;
נא להתקשר לאסתר במכון הרנטגן,
טל. 04-389121
המשרות הן מלאות או חלקיות
סודיות מובטחת

מגן דוד אדום בישראל
MAGEN DAVID ADOM IN ISRAEL
מודיע
על פתיחת קורסים להכשרת מועמדים לתפקידים הבאים:
★ **חובש/ת נהג/ת אמבולנס**
★ **חובש/ת עובד/ת מוקד**
★ **חובש/ת מתרים/ה דם**
★ **חובש/ת הדיאה בכיר** (פרמדיק)
המועמדים המתאימים יכשרו ע"י מד"א ויועסקו בכל סניפי מגן דוד אדום בארץ
הכישורים הנדרשים:
• חובש/ת צהלי או תפקיד פרא־רפואי דומה (יתרון)
• רשיון נהיגה סוג ב' 4-5 שנים או סוג ג' 3 שנים (מנוייחס לנהגי אמבולנס בלבד)
• פרופיל רפואי 72 לפחות לאחר שרות צבאי מלא
• למתאימים שיועסקו במד"א תקופת ההכשרה תחשב כתקופת עבודה
נא לפנות טלפונית לסניף מד"א הקרוב לאזור המגורים או למרכז מד"א מחלקת כוח אדם טל. 03-302222

למתקן בטחוני באיזור כרמיאל
דרושות
עובדות ניקיון
עד גיל 45

תנאי שכר מצויינים
+ הסעות + כלכלה
שבוע עבודה בן 5 ימים

וועדת קבלה
תתקיים במשרד חב' השמירה בע"מ
רח' בן עמי 44 עכו ביום ב' 13.7.87
בין השעות 11.00 עד השעה 18.00
טל. 919693 917915

לקופת חולים מאוחדת
לסניפים ברמת־גן
דרושים/ות
1) רופאי/ות שיניים
★ בעלי נסיון של שנתיים לפחות
2) רוקחים/ות
3) עוזרי רוקחים
★ בעלי רשיון
המעונינים מתבקשים לפנות
למנהל סניף רמת־גן
רח' נגן א/6 03-734196

לחברה בתל־אביב, המייבאת ומשווקת חומרי גלם לתעשייה הפלסטית המייצגת מפעלים וחברות בחו"ל דרוש
מנהל
• רק בעלי נסיון מוכח וקשרים בענף מתבקשים לפנות דחוף, בכתב יד ולפרט נסיונם, קורות חייהם ודרישותיהם
לת"ד 4333 תל־אביב 61042 למס' 286

עירית כפר־סבא
מכרז למשרות פנויות
2. חשמלאי מוסמך
בהיכל התרבות העירוני ובבית ספיר

הכישורים הדרושים:
חשמלאי מוסמך. בוגר בית ספר מקצועי. בעל ידע במקצועות אלקטרוניקה, חשמל, מיזוג אויר.
עיקרי התפקידים: הפעלת ותאורה במופעים, הפעלת מערכת שמע, עבודה בתחזוקת צנרת, במסגרות ובביצוע תיקונים שונים.
דרגת המשכורת: עפ"י כישורי המועמד
על המועמדים בעלי הכישורים הדרושים להגיש מועמדותם בכתב למזכיר תוך ציון קורות חיים, נסיון במקומות עבודה קודמים והמצאת העתקי תעודות והמלצות לא יאוחר מ־27.7.87
עמירם מילר מנכ"ל העיר

מדריכים לחוגי סיור
(סטודנטים סמס׳ ד'-ראו)
רקע בנושאי טבע וידיעת הארץ. בעלי נסיון בניווט. נסיון בהדרכת נוער (רצוי). העבודה בחוג היא חלקית ומתאימה גם לסטודנטים. המתקבלים יעברו הכשרה לפני תחילת העבודה וכן השתלמויות במשך השנה.
לפרטים נוספים נא לפנות תל־אביב
חולון, בת־ים טל. 03-811151 בימים
ד', ה' 15-16/7/87 10.00-16.00
פתח־תקוה, כפר־סבא, הרצליה, רעננה,
רמת השרון, הוד השרון, רמת־גן,
קרית אונו, גבעתיים טל. 03-900936
החברה להגנת הטבע

לעיתון העיר
דרושים/ות
נציגי מכירות
המעוניינים/ות יפנו
לטל. 651131 לצימור

דרוש
מומחה למבלטים
תכנון יצור ואחזקה
יכול להיות פנסיונר
לפנות בצרוף קורות חיים
לת.ד. 5166
חיפה 31051

חברת שיווק גדולה מחפשת
★ **מנהל מדור קרור**
נסיון בשיווק בשר וקפואים
מזון חובה
נסיון ניהולי — יתרון
★ **מנהל מדור עץ**
נסיון בשיווק מוצרים
חובה
נסיון בשיווק עץ יתרון
★ **מכונאי דיזל**
סוג 2 ונסיון חובה
נא לפנות
לת.ד. 45008 חיפה
• סודיות מובטחת •

طبق الأصل

هكذا في الأصل

הכוח האדם הארץ חדשות

דרוש

למפעל מזון באזור עפולה והעמקים

מנהל מחלקת חשמל

★ מהנדס חשמל
★ נסיון במיכשור ובקרה תעשייתים
★ נסיון של לפחות 5 שנים בנהול מערכת אחזקת חשמל במפעל תעשייתי.
★ כושר ניהול צוות הנדסאים טכנאים וחשמלאים
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
★ יתרון לנסיון במתח גבוה.

יתרון למתגוררים בסביבות המפעל או למוכנים להעתיק מגוריהם לאזור זה.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ואשורים על השכלה ונסיון לת.ד. 4496 חיפה 31044
(בציון ע"ג המעטפה מס' 50)
סודיות מובטחת, תנאים טובים למתאימים
המודעה מיועדת לגברים ונשים

נשיונל סמיקונדקטור National Semiconductor

הצטרף לצוות המייצר את המעגלים המשולבים של דור העתיד. לנו דרוש:

מפעיל/ת מערכות מידע בייצור

משרה מס' 8107

תאור התפקיד:
- תפעול ותחזוקת מערכת המידע של מערך הייצור.
- פעילות שוטפת של משרד היצור במפעל, הפקה וריכוז דוחות מערך הייצור.

כישורים נדרשים:
* בוגרי 12 שנות לימוד ומעלה
* נסיון במערכות מידע ממוחשבות - יתרון
* ידיעת השפה האנגלית כולל הדפסה באנגלית
* נסיון בעבודות משרדיות

תתקבל מועמדותם של הנדסאי תעשיה וניהול מתחילים

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור א.ס. בע"מ ת.ד. 619 מגדל-העמק 10556 עבור בחלקת כח אדם. לציין את מס' המשרה וטלפון להתקשרות.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

פרסום שפי

לבית גימלאי אגד בחיפה
דרושים

1. מנהל מזון ומשקאות.
2. אם בית.
3. מנהלת משק.
4. אחיות.
5. עובדים/ות סוציאלים.
6. מזכירות.

הכישורים הנדרשים:
• נסיון מוכח בעבודה.
• נכונות ויכולת לעבוד גם מחוץ לשעות המקובלות.
• יכולת עבודה בצוות.

המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 45516 חיפה.
לציין "עבור בית הגימלאים"

"לדמנה וויסמן את לביא" בע"מ
חברה לעמילות מכס
דרושה:

פקידה למח' יבוא

דרושה ידיעת הדפסה בעברית-אנגלית
טל. 04-514251,2 04-518929

לגני יום לימודים ארוך ברעננה דרושות
מבשלות לשעות הבוקר
גננות ועוזרות גננות לשעות 12.30-16.00
טל: 052-451870, 052-23203

למשרד עורכי דין בצפון ת"א
דרוש

עורך-דין צעיר

לעבודה בתחום האזרחי-מינהלי
טלפון: 5463335

דרושים/ות:

אנשי מכירות

אם אתם בעלי פוטנציאל + מרץ והתמדה
ושואפים להתקדמות והכנסה גבוהה
התקשרו לטל' 04-706191, 04-448903
החל מיום א'

המלונאי בע"מ

ההנהלה לשתף כח אדם בתיירות

דרושים

★ מלצרים/ות מקצועיים
★ טבחים מקצועיים – לאזור ת"א והרצליה
★ מפקחות קומה – לאזור ת"א והרצליה
★ פקיד/ת קבלה – לאזור ת"א והרצליה
★ קצב – מנוסה
★ מחסנאי מזון
★ שף למלון בירושלים

לכל המשרות חובה נסיון מלונאי

מלונאי!!!
מעוניין לשמוע הצעות נוספות?
פנה אלינו בכתב בצרוף קורות חיים והמלצות. "המלונאי" סניף ת"א:
דיזנגוף 177, טל': 03-237457 (24 שעות ביממה).
"המלונאי" סניף ירושלים: ת.ד. 2764 מבשרת ציון ירושלים מיקוד: 90805

בוא נדבר "מלונאית"

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש:

מסגר/ מכונאי

בעל ידע ונסיון במסגרות מכניקה, פנאומטיקה והידראוליקה
נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 5194 חיפה (31051)
או לטלפון 04-236146 לחיים.
• סודיות מובטחת •

מפעל מזון מתפתח באזור הצפון בעל היקף מכירות של כ-$10,000,000 זקוק ל-:

1. מנהל/ת מפעל
2. מהנדס/ת מפעל
3. טכנולוג/ית מזון

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 695, קרית-אתא, 28000, ולציין ע"ג המעטפה את התפקיד.
מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון.

לביא בע"מ
חברה לעיבוד פח
דרושים

מזכירת מפעל

כשורים:
גרמנית (אנגלית) ברמת שפת אם נסיון של 3 שנים לפחות בנהול משרד (לא צבאי).
12 שנות לימוד, הדפסה לעוזית עברית, בעלת יחסי אנוש מעולים.
שעות עבודה 8.00 — 15.00

מנהל מכירות

כשורים:
גרמנית ברמת שפת אם, נסיון במכירות 3 שנים לפחות, רצוי בחו"ל.
גיל 35 ומעלה
רקע טכני מכני
יתרון רקע בעיבוד פח
5 ימי עבודה בשבוע; עבודה דינמית ומעניינת
תנאי שכר טובים
סודיות מובטחת
לפנות בכתב יד ובצירוף תולדות חיים ונסיון קודם והמלצות לת.ד. 10233
מפרץ חיפה: 26111

דלק חברת הדלק הישראלית בע"מ לסניף חיפה והצפון
דרוש/ה

פקיד/ה

הכישורים הדרושים:
– בעל/ת תעודת בגרות מלאה (השכלה נוספת – יתרון)
– ידע בהנהלת חשבונות כולל הנהלת חשבונות ממוחשבת

הענות על הדרישות הנ"ל, יפנו בכתביה, בצרוף קורות חיים לת.ד. 629 חיפה 31006 עבור מר המבנמן.

SOS כח אדם

רח' קיש לוי 2 ק. מגדלון טל. 04-702721

1. מהנדס/הנדסאי
2. טכנולוג מזון
3. מהנדס / הנדסאי מכונות
4. מהנדס מכונות
5. מהנדס בטיחות רצוי מהנדס כימיה / חשמל / מכונות
6. מנהל מפעל מהנדס מכונות / אלקטרוניקה
7. הנדסאי מחשבים
8. טכנאים אלקטרוניים

תעסוקה מושלמת ב SOS

דיפסי בגדי ים אשדוד

דרוש

גזרן

בעל נסיון בגזירת בגדים

פרטים נא לפנות
055-35132
055-25549

מועצה מקומית
טירת הכרמל
דרושים

עו"ס — משפחה, נוער

0.75 משרה

עו"ס קהילתי

משרה מלאה
לעובדים מובטחת
עבודת צוות והדרכה ברמה מקצועית גבוהה
טלפון: 04-574241
גבי כרמי

דרושים

מרכיבי תקרות אקוסטיות מחיצות גבס ומדביקי שטיחים

בעלי נסיון לעבודה באזור חיפה והצפון
טל 04-247017

מנהל/ת אדמיניסטרטיבי

★ נסיון מוכח של שנתיים לפחות
★ תואר אקדמאי
★ רשיון נהיגה + רכב
★ נכונות לעבודה בשעות לא מקובלות.
★ יכולת ניהול משא ומתן מסחרי

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 4496 חיפה
(בציון המס' 900 ע"ג המעטפה) סודיות מובטחת

שרד

החברה שלך לאיתור רכב

לסניפנו בקריות
דרושה

אשת מכירות

• צעירה נמרצת ודינמית
• תושבת הקריות
• הבנה בסיסית בהנה"ח
• ידע בהדפסה

לפנות בכתב יד
לשרה השקעות בע"מ
רח' העצמאות 104 חיפה 33411.

R.Z. ר.צ.

"נוקדן" בע"מ
יצור תבניות ומבלטים
דרושים לצורך הגדלת ייצוא תבניות לחו"ל

משחיז כלים מדוייקים להשחזת שטח ידי להשחזות עגולות — פניםי וחיצוני

כרסם כלים מיומנים לכרסום רגיל לכרסום ותכנות C.N.C

מבלטן לתבניות ומבלטים מדוייקים לעבודות ליטוש והתאמת חלקי תבניות

מפעילי מכונות E.D.M. (ארוזיה) למכונות ארוזיה רגילות ולמכונות ארוזיה C.N.C

הנדסאי מכונות לתכנון ותיכנות תבניות וחלקיהם. שרטוט טכני רגיל וממוחשב

טכנאי מכונות למשרד טכני

איש אחזקה לאחזקת מכונות וציוד לעיבוד שבבי.

לפנות בכתב בלבד, בצירוף קורות חיים ונסיון מעשי. נוקדן בע"מ — איזור תעשייה צפון, נהריה

למכון תערובת בנהלל
דרושים עובדים

בייצור סבלות ואחזקה

06-586095 אדי
06-586314 אליעזר

לעבודה בחב' חשמל
דרושים:

1. מסגרים
2. עוזרי מסגרים
3. רתכי ח"5

יוצאי צבא בלבד
טל. 04-711130 04-702934

תלם בע"מ
שרותי כוח אדם

מורה לאנגלית

בחיפה
להוראה בתעסוקת הקיץ
משרה חלקית
• שנתיים נסיון לפחות
• נא לטלפן בשעות אחה"צ בלבד 04-667277

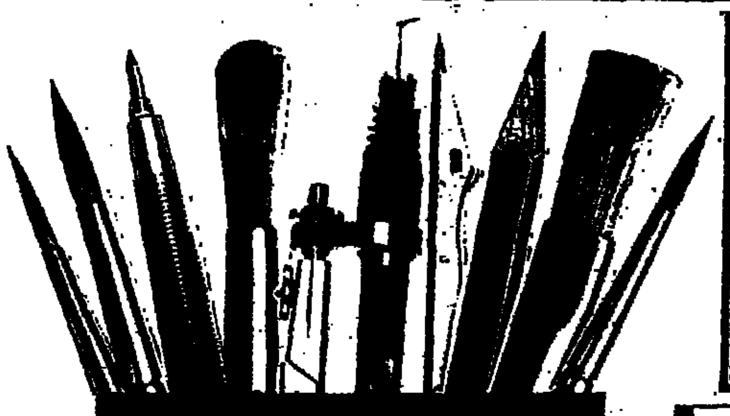

ל דחף חיפה
דרושים

מעצב/ת

בעלי נסיון בפרסום, בעיצוב מודעות, אריזות, כרזות, קטלוגים ומסעי פרסום.

ביצועיסטית

זריזה, הרבה יוזמה ורצון להתקדם.

המשרות פתוחות לאנשים מתאימים מכל חלקי הארץ
לתאום פגישה רחל 04-645333

מפעל עתיר ידע הנמצא בשלבי פיתוח והרחבה
מחפש

★ מזכירה עב/ אנ מנוסה
הדפסה + מעבד תמלילים חובה
שליטה מלאה באנגלית יתרון
★ מנהל/ת חשבונות
סוג 2 או 3
נסיון במפעל תעשייתי חובה
רצוי ידע בהנה"ש ממוחשבת

נא לפנות לת.ד. 4171 חיפה
• סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה
דרוש

מהנדס תעשיה וניהול

* רצוי בעל נסיון של 2-4 שנות עבודה
* ידיעה טובה באנגלית

בפרטים נא לפנות אל ת.ד. 4868 חיפה עבור משרה 709.

למפעל תעשייתי מבוסס באיזור חיפה
דרושים/ות
בעלי מקצוע מעולים ליחידת המחשב

★ מהנדס לארגון ושיטות

בוגר הנדסת תעשיה וניהול, רצוי במסלול מערכות מידע, בעל 3-4 שנות נסיון רצוי בתעשיה.

★ מנתח מערכות

בוגר קורס דו-שנתי ומעלה, בעל נסיון של 3-4 שנים רצוי בתעשיה, הכרות עם מחשב HP-3000 — יתרון.

★ מתכנת

בעל הכשרה מתאימה ונסיון בשפות R.P.G-COBOL
הכרות עם מחשב HP 3000 — יתרון.
אפשרי בוגר קורס הסבה לאקדמאים.

מכל המועמדים ידרש להתגורר באזור חיפה
התפקידים יהוו אתגר מקצועי.

בעלי כשרים מתאימים מתבקשים לכתוב בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4496 חיפה מיקוד 31044
(בציון המשרה המבוקשת ע"ג המעטפה).

כלבו
מ ח פ ש

"צוות לעניין"

לניהול משא ומתן עם בתי עסק לקידום המכירות באמצעות הפרסום

כישורים נדרשים:
★ יכולת מכירה וכושר שכנוע.
★ זיקה והבנה מיידית בפרסום.
★ הופעה ייצוגית ואמינה.
★ חריצות ושאיפה להישגים

העבודה מתאימה גם לחיילים משוחררים, מורות ואחיות המעוניינות בהסבה מקצועית

העובדים המתאימים יזכו ממשכורת מובטחת בחודשי העבודה הראשונים, יעברו הדרכה מקצועית ברמה גבוהה
עדיפות לתושבי חיפה ולבעלי רכב פרטי
נא לפנות לתיאום ראיון: 670918 לדרור
המודעה מיועדת לגברים ולנשים כאחד
סודיות מובטחת

זמיר
שרותי כח-אדם בע"מ

למשרדנו בחיפה ובקריות
דרושים/ות

כתבניות אנגלית מעולות

לאזור חיפה והקריות אפשרי לשעות גמישות רצוי תחקיר במחוני.

מזכירה כתבנית

אנגלית עברית מעולה למשרה מלאה בלבד, דרוש נסיון מוכח.

מנהל/ת חשבונות מנוסה

סוג 3, 2 נסיון בתעשיה רצוי ידע באנגלית למשרה מלאה.

חיפה - החלוץ 3 טל. 04-670373
ת.ד. 44971 חיפה 31448

קביעות בזמניות של זמיר

דרושה

פקידה

למחלקת האספקה
של מפעל תעשייתי גדול בחיפה
התפקיד — טיפול בחשבונות לקוחות
רצוי ידע בהנה"ח
אפשרות לחצי משרה
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 4364 חיפה
ולציין על המעטפה: "עבור פקידה"
סודיות מובטחת

קליל

קליל תעשיות בע"מ דרוש:

הנדסאי/ טכנאי ייצור
מ ת ח י ל

לעבודה במחלקת הנדסת ייצור
המעונינים יפנו בכתב, בפירוט קורות חיים, אל:
דוריה ישראלי, ת.ד. 210, קרית-מוצקין 26114

עמידר החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ מחוז הצפון
דרושה

מנהל/ת חשבונות

כישורים:
סוג 1, 2, 3 בהנה"ח, שליטה טובה בעברית
עדיפות לבעלי ניסיון
המעוניינים יפנו בכתב למזכירות מחוז הצפון
רח' מאיר 2 חיפה

אלסינט

להטיבת היצור ולמטה החברה בחיפה דרושים

קניין

מס' משרה 713138

לרכישת רכיבים אלקטרוניים בארץ ובחו"ל
• נדרש נסיון בניהול מו"מ
• ידיעת השפה האנגלית
• רקע באלקטרוניקה - יתרון

חשמלאי

מס' משרה 843215

ליחידת המנהלה המרכזית של החברה.
• בעל תעודה חשמלאי מוסמך או ראשי
• נסיון של 3 שנים לפחות בפקוד ובקרה במכונות לעיבוד שבבי

מזכירה

מס' משרה 870112

• בעלת נסיון במזכירות דו לשונית (עברית אנגלית) תוך ידיעה טובה של השפה האנגלית
• נסיון או ידע בעיבוד תמלילים - יתרון
• תיבדק בחיוב אפשרות העסקה בטווח אחה"צ
מזכירה המעוניינת בכך, עליה לציין זאת במפורש בפניה

אנא פנה בצרוף קורות חיים ת.ד ומס משרה
למדור גיוס ת.ד 550 חיפה 31004
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

אלקטרוניקה בשרות הרפואה

קונצרן שטראוס
מחלבות נהריה שטראוס בע"מ -
גלידות שטראוס עכו בע"מ
גלידות ויטמן 79 בע"מ

למפעלינו המייצר ומוכר מגוון מוצרי גביעות מעדנים וגלידות בהיקף גדול בארץ ומעסיק מאות עובדים
דרוש

מתאם מחסנים קונצרני

לפיקות תאום ארגון מערך המחסנים של הקונצרן.

הכישורים הדרושים:
* ניסיון קודם של 5 שנים לפחות בניהול מערך מחסנים.
(עדיפות לבעלי מסיון בתעשיית המזון).
ניסיון קודם בתכנון ותפעול פונקציונלי של מחסנים ובתכנון מלאים
יכולת טובה לעבודה ולניהול צוות עובדים.
עדיפות לבוגרי טכנאי/הנדסאי תעשיה וניהול ובעלי רקע בתפעול.
אפשרי קציני צה"ל לשעבר בעלי רקע בתפקיד דומה.
מקום העבודה עכו נהריה.

אם אתה מחפש אתגר ועניין הצטרף אלינו

נא לפנות למחלקת כ"א ת.ד. 5 נהריה
ולציין עבור מתאם מחסנים קונצרני.

לחברת ביטוח בחיפה
דרוש/ה

פקיד/ה

למחלקת ביטוח חיים

דרישות:
★ השכלה תיכונית מלאה.
★ רצוי בוגר/ת מכללה לביטוח או ניסיון בבטוח חיים

נא לפנות בכתב לת.ד. 238 חיפה
עבור ביטוח חיים

בי"ס מקיף העירוני
בשיתוף רשת עמל נהריה

מורים לחטיבה העליונה

★ ספרות
★ מתמטיקה ★ מכניקה
★ אנגלית ★ מהנדס מחשבים

לפנות טלפונית 04-927292

למחסן קרור הגליל
דרוש

מנהל חשבונות

★ סוג 3 ומעלה
★ נסיון של 5 שנים לפחות
★ ידע בנהול מלאי ומחשב
★ גיל — מעל 40
★ מגורים באזור קרית-שמונה

מועמדים יפנו לגיוני בטל' 06-594594

משרד הבריאות
לשכת הבריאות הנפתית עכו
דרושות:

אחיות מוסמכות

דוברות ערבית
לעבודה בבריאות הציבור בכפרים בסביבות כרמיאל ובאזור סחנין.

המעונינים יפנו לאחות המפקחת לשכת הבריאות
רח' דוד גוי 17 עכו טל. 915801, 04-911586

לתעשיות "פרנץ לוי בע"מ" במפרץ חיפה
דרוש
למחלקת הנדסת ייצור

מהנדס/הנדסאי ייצור

בעל ניסיון וותק של 4-5 שנים
נא לפנות לטלפון 04-721131
או בכתב לת.ד. 787 חיפה מיקוד 31007

איתנית
מוצרי בניה בע"מ

למפעלנו בנהריה
דרושים
חשמלאים תעשייתים מוסמכים
בעלי רשיון יוצאי צבא ובוגרי בי"ס מקצועי
רצוי ידע וניסיון במערכות חשמל
במפעל תעשייתי
העבודה במשמרות
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות
לטלפון 04-924141 אל אגף כח-אדם

יותר טוב מנפאואר
לסניף חיפה המח' הטכנית

■ **מרכיבות/מחווטות/ אלקטרוניקה**
נסיון בהרכבת במעגלים מודפסים לפי שרטוט, הכרת רכיבים אלקט' והלחמות
לפנות לגלה.

המחלקה המשרדית
■ **מנהלי חשבונות** מנוסים. סוג 3 ומעלה מאזור מגדל העמק, חדרה, בנימינה
■ **קלדניות** מנוסות
לפנות ליהודית
■ **כתבניות אנגלית** מנוסות
■ **כתבניות ע/א** מנוסות
■ **מעבדות תמלילים** מנוסות
לפנות לברוריה

עבודה מיידית ממושכת, תנאים סוציאלים כחוק, משכורת גבוהה משולמת פעמיים בחודש, המתאימים ישובצו מיד לעבודה
העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה • באר-שבע • רחובות

בית אסטרא, רח' טשרניחובסקי 35 חיפה 35709
שחף מחשבים
דרושים/ות
לפרויקטים ארוכי טווח בסביבת זמן אמת
מהנדסי מחשבים
בוגרי מדעי המחשב
עדיפות לבעלי נסיון בפסקל או PLM
תחקיר בטחוני תקף הכרחי
נא לפנות בכתב יד בלבד לשחף מחשבים
בית אסטרא, רח' טשרניחובסקי 35 חיפה 35709

קליל
קליל תעשיות בע"מ
דרוש
איש מכירות
בעל רקע טכני
הכישורים הדרושים:
• נסיון מוכח במכירות
• רקע טכני (עדיפות בענף אלומיניום)
• ידע בפרסום ובעיצוב
• כושר התבטאות בכתב ובע"פ
• יחסי אנוש טובים
המעונינים יפנו בכתב, בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה אל דורית ישראלי, ת.ד. 210 קרית מוצקין 26114.
סודיות מובטחת

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרושים יזמים חברתיים
לתפקיד
מנהלים
למתנ"סים
למתנ"סים בפתח תקוה [illegible]
דרישות התפקיד:
• השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות) • תנתן עדיפות לבוגרי תכנית עוזרי • נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב • יועדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים • נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות • מגורים במקום תנאי הכרחי.
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב, החברה למתנ"סים, גבעת מינץ ירושלים 91034.
על הפניות, בציון המקום המבוקש, להגיע עד ל-21.7.87
ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

למועצה מקומית מעלות תרשיחא
דרוש
מנהל מחלקת חזות העיר
דרישות התפקיד:
★ 12 שנות לימוד ומעלה
★ בעל רקע טכני
★ ניסיון בניהול צוות עובדים גדול
★ יכולת לנהל מו"מ עם גורמי פנים וחוץ
★ עדיפות לבעלי ניסיון, לבעל תעודות תברואן מוסמך
★ מגורים במקום חובה
לפנות טלפונית 04-979403 למנהל כח אדם

לסמפו תעשיות בירה חיפה
דרוש/ה
קופאי/ת
• בוגר/ת בי"ס תיכון בעל/ת רקע בעבודה כסלר בבנק.
• ניסיון בעבודה על מחשב י.ב.מ. און ליין.
• יום עבודה במשרה מלאה.
• אחרי שירות צבאי.
מועמדים מתאימים תושבי חיפה והקריות מתבקשים להתקשר טלפונית ל-04-724184 724544 מיום א' בשעה 09.00 ולבקש את מוטי סלע

לחברה בענף המחשבים והבקרה
דרושים:
טכנאי מחשבים
I.B.M., P.C. והתואמי I.B.M/P.C
לעבודת מעבדה ושירות שטח
לכל איזור הצפון
בעלי ניסיון קודם
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 34201 חיפה
עבור "אמפלי"
סודיות מובטחת

לבי"ס ישראלי לאנגלית
דרושים/ות מורים/ות לאנגלית
באזור חיפה והצפון
הכישורים הדרושים:
• נסיון בהוראה בבי"ס יסודי (א'-ח')
• נכונות לתוכניות לימוד בלתי שגרתיות
★ צוות מורי ביה"ס הינו מהשורה הראשונה
★ העבודה [illegible] בשעות אחה"צ
★ תנאים טובים למורים/ות המתאימים/ות
נא להתקשר 04-717340 04-737159

אלאל
מיכשור ומערכות (א.מ.מ.) 1985 בע"מ
דרושים:
מהנדסי/ות שיווק (שתי משרות)
לתכנון והחדרת מוצרים לשווקים חקרי שוק תוך מעורבות בניהול פתוח. מהנדסי אלקט' תואר שני — M.B.A נסיון עסקי שיווקי כושר ניהול וארגון, מומחיות בתחום המקצועי הנדרש:
א. תחום המיקרוגל R.F — משרה א'
ב. תחום רכיבי תקשורת דיגיטלית מתקדמים CODEC VITERBY — משרה ב'

מבקר/ת איכות אלקטרו-מכני + אלקטרוניקה
לביקורת בקו היצור של: הרכבה ואינוך P.C.B. חיווט צמות ואשיות צבדים, הרכבות מכניות — לפי דרישות צבאיות ו/או אזרחיות. נסיון 3 — 2 שנים לפחות.
השכלה: טכנאי מכשור ובקרה עם נסיון באלקטרוניקה לאחר שירות צבאי.

מרכיב/ה אלקטרו-מכני
בוגר בית ספר מקצועי במגמת מכשירנות או מיכשור ובקרה. הבנת שרטוטים מכניים ואלקטרונים. בעל יוזמה ויכולת לפעול לבד ובצוות טכנאים ומהנדסים. לאחר שירות צבאי

מחסנאי/ת אלקטרוניקה
אלקטרונאי/ת עם נסיון בקיוט (מפ"ט יתרון) נכונות לעבודה בשעות נוספות, נסיון עם מערכות ממוחשבות יתרון
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כ"א, "אלאל" בע"מ, ת.ד. 494 כרמיאל מיקוד 20101
פרטים נוספים ניתן לקבל טלפונית 04-902966/7 מח' כ"א !
סודיות מלאה מובטחת

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה:
כתבנית מדעית
(משרה מלאה ומשרה חלקית)
הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית מלאה.
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית — רצוי שפת אם אנגלית.
★ הדפסה מעולה בשפה האנגלית.
★ רצוי ידע בהדפסה על מעבד תמלילים.
★ רצויה ידיעת הדפסה בעברית.
★ נסיון בהדפסת פרסומים מדעיים ומאמרים
מספר המשרה: מה/191
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 12.7.87
אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

בסמ"ת
בית הספר להנדסאים וטכנאים
הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
דרוש(ה)
מהנדס(ת) מכונות
להוראה עיונית במקצועות תיכון ופרקי מכונות
אפשרות למשרה חלקית
מועמדים(ות) מתאימים(ות) מתבקשים לפנות בכתב יד להנהלת בסמ"ת, ת.ד. 4651 חיפה 31046

רשות שדות התעופה בישראל
לעבודה
בנמל תעופה בן גוריון
דרושים
בחורים
לעבודת פריקה וטעינת מטוסים
בתנאי שכר טובים
על המעונינים לפנות לאגף כח אדם, בנין הטרמינל קומה ג' חדר 321 ביום א' בין השעות 08:30 - 12:00

חיפה כימיקלים
רכז/ת מידע חקלאי
כישורים נדרשים:
★ תואר I או גבוה יותר בחקלאות או לימודים מקבילים.
★ ידיעת אנגלית על בוריה ושפות נוספות - יתרון.
תאור התפקיד
★ עבודה משרדית הכוללת:
איסוף מידע מדעי ומסחרי אגרונומי.
★ עריכה וכתיבה של ספרות מקצועית.
★ מגורים באיזור חיפה והקריות.
נא לפנות בכתב יד בצירוף פרטים מלאים ונסיון, למח' כ"א ת.ד. 1809 חיפה ולציין עבור רכז/ת מידע חקלאי.

רשות שדות התעופה בישראל
נמל התעופה בן-גוריון
דרושים
בחורים/בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן-גוריון
העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לתקופה מינימלית של שנה. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית. (לסטודנטים)
תנאי קבלה
★ לאחר שירות צבאי
★ 12 שנות לימוד לפחות
★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך בשפה האנגלית)
★ מצב בריאותי תקין
★ מגורים באיזור גוש דן - חובה לתקופת ההוראה
★ במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת על פי הצורך
★ למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות
למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים ועדת קבלה במינהלת נמל התעופה בן-גוריון, בבנין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס), בתאריך 13.7.78 יום ב'
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 07:00 עד השעה 09:00
מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הוועדה
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות

המשטרה אתגר
דרושים
למחלקה לזיהוי פלילי
1. ראש מעבדת מסמכים:
כישורים נדרשים תואר שני, ידע בדפוס ו/או גרפיקה, יתרון לבעלי נסיון בבדיקת מסמכים וידיעת שפות
2. מומחה או מתלמד לזיהוי פורנסי של כלי נשק:
כישורים נדרשים תואר ראשון במדעי הטבע או הנדסה, הכרת סוגי נשק, ידע באנגלית טכנית, רצוי נסיון בעבודה עם מיקרוסקופ
3. צלמים בעלי נסיון, עדיפות לבוגרי בית-ספר לצילום
4. למעבדת טביעות אצבע— בוגרי מדעי הטבע:
מקום השירות ירושלים
על המועמדים להיות בעלי בריאות תקינה, לאחר שרות צבאי, גיל עד 35
המעוניינים יפנו בכתב ויצרפו קורות חיים למען:
המחלקה לזיהוי פלילי, המטה הארצי, משטרת ישראל, ירושלים לידי עוזר ראש מז"פ
סודיות מובטחת

למשרד עורך-דין בתל-אביב
דרוש
עורך-דין צעיר
בתחום האזרחי
טל: 03-252993

לחברת קבלנית
דרושים
נהגים
מפעילים למיכליות שאיבה ושטיפה
בעלי נסיון מאזור פתח-תקוה.
טל: 03-9221017

תלם בע"מ
שרותי כוח אדם
דרושים/ות לנו:
● מכבשן לכיבוש כותרות בעובי פח 4 מ"מ. לעבודה במפרץ חיפה, תנאים טובים למתאים.
● איש מכירות צעיר ונמרץ בעל נסיון בענף החשמל לעבודה קבועה בחיפה.
● לפף מנועים מנוסה לעבודה במפרץ חיפה. תנאים טובים למתאים.
● צבעי והסיס מנוסה לעבודה באזור המפרץ, 5 ימי עבודה בשבוע.
● נגר מנוסה, אחראי על מחלקת מכונות נגרות לעבודה במפרץ 5 ימים.
● מנהל ייצור למפעל מתכת ועבודות פח בעל ניסיון רב בפח ייצור מבלטים ונוהל צוות עובדים.
● מזכירה עב/אנג' רצוי שפת אם אנגלית למשרה מלאה וקבועה, תנאים טובים 5 ימים, הסעות + ארוחות.
● מנהל חשבונות מנוסה סוג 3, נסיון בהכנת שכר, תנאים מצויינים למתאים.
● מהנדס מכונות ידע בעיבוד שבבי, אבטחת איכות אנגלית + אנגלית טכנית, רצוי תושב כרמיאל
● מהנדס מכונות ידע בענף המתכת. פנוי לחוץ למשרה לעבודה במפרץ חיפה.
● טכנאי מוסמכים יוצא ח"א רצוני ללמוד מקצוע אלקטרוניקה. אפשרות לעבודה בשבת ובשעות נוספות.
● הנדסאי מכונות ידע וניסיון קודם במפעל למוצרי אלומיניום, 5 ימי עבודה הסעות + ארוחות.
● מסגר רתך אמפור ללא נסיון מעשי רב לעבודה במפרץ חיפה.
● חשמלאי מוסמך לעבודה כאיש אחזקה, תנאים טובים למתאים.
● איש אחזקה למגרגות העולה מכבות ומכבשים רצוי תושב כרמיאל.
● עובדי ייצור לעבודה ב-2 משמרות, תנאים טובים למתאימים.
תלם מקצועיות לכל מקצוע
דרך עכו 14, קריית ביאליק טל' 04-711130, 04-702934

SOS
כח אדם
דרושים לנו:
● מסגר אחזקה למפעל מסודר באזור נהריה
● נהגי סמיטריילר לעבודה קבועה.
● אחראית משק בית לעבודה בבה"ח מאזור חיפה.
● מזכירה, הדפסה עברית למפעל מסודר באזור נהריה.
● מזכירה, הדפסה אנג' למחלקת רכש
● מזכירת עב'/אנג', סלקט וקסי למשרה מלאה באזור חיפה.
● פקידה ידע בהנה"ח ובהנהלת עבוד תמלילים ודוח דפוסת באזור המפרץ.
● מחסנאי. ידע בהנה"ח סוג 2, ורשיון נהיגה.
● נהג למפעל רשיון ג' הכרחי.
● אחות וכח עזר לעבודה בבי"ח בחיפה.
● חשמלאי מוסמך / עבור ונהריה למפעל מסודר.
● רתכים, מסגרים, ועוזרי מסגרים
● מנהלי משמרות אחרי צבא מאזור עכו ונהריה.
● מכונאי אחזקה. תנאים מצויינים לאזור נהריה.
● צבעי מזוגה למפעל תעשייתי אזור נהריה עכו.
● **עובדי ייצור לעבודה במפעל מסודר הסעות, פרמיות וארוחות אחרי שרות צבאי**
רח' קדיש לוז 3 קרית מוצקין טל: 754513, 762721, 04-762848
תעסוקה מוצאים ב SOS
משרדי החברה פתוחים ברציפות מ-08.00 עד 7.00 בערב

למשרד מהנדסים אזרחיים בירושלים
דרוש/ה
מהנדס/ת לתכנון כבישים
(רצוי עם נסיון)
פרטים בטל: 02-815576, 02-810255

לכל בו נווה אביבים
פקידת חשבונות
עם ידע כללי בחשבונאות (סוג 1,2) + פקידה כללית וקופאיות
03-411236, 03-419608
לרחמים

דרוש/ה
גרפיקאי/ת מנהל/ת מחלקת גרפיקה
להוצאה לאור של מדריכים טכניים באנגלית
למשרה מלאה
02-228453-4

לחברת קוסמטיקה בינלאומית
דרושות
לאזורים: רחובות, יבנה והסביבה
יועצות יופי — נשות מכירה
★ העבודה באזור מגוריך בשעות הנוחות לך
★ הכשרה תינתן למתאימות
נא לפנות לרכזת האזור קטי 08-451195

דרוש
מנהל אדמיניסטרטיבי
בעל נסיון למוסך באשדוד
לפנות לרפי
055-22470

פקידה ליום מלא
5 ימים + רשיון נהיגה, הדפסה טובה בעברית יכולת הדפסה באנגלית
053-556070

לחברת סנפרי בע"מ
דרושים
מקדם מכירות
סוכן מכירות
בעל נסיון מוכח
על המתאימים לפנות לטל: 02-761789

למערך הייצור של קבוצת עיתוני
הד הקריות
דרוש
מנהל ייצור מסדרה
תאור המשרה:
* אחראי על הקמת מערך סדר צילום ממוחשב
* אחראי על כל מערכי הייצור צילום, גרפיקה עריכה, סדר והבאה לדפוס
הכישורים הנדרשים:
* ידע בהפעלת מערכת מחשב רב משתמשים "דיגיטל"
* נסיון ניהולי קודם על צוות של כ-40 איש.
* בעל נסיון בתכנון הקמה הפעלה ואחזקה של מערך דומה — יתרון.
* המועמד המתאים יעבור הכשרה והכנה להכרת כל תחנות מערך הייצור כולל דפוס.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בפירוט קורות חיים ונסיון מקצועי קודם לת.ד. 1046 קרית מוצקין נא לציין על המעטפה עבור משרה 2 לידי: מנכ"ל עתונות מקומית צפון

ג'נרל מיקרוויב ישראל
GENERAL MICROWAVE ISRAEL
למעבדת המיקרואלקטרוניקה
דרושים/ות
מחווטים
לעבודות חיווט עדינות ומדוייקות.
הכישורים: נסיון קודם בעבודות הרכבה אלקטרוניות עדינות
עובדי הרכבה
(גם ללא ניסיון קודם)
להרכבת מעגלי מיקרואלקטרוניקה מיקרוסקופיים.
הכישורים: התמדה, דיוק, נקיון, קואורדינציה.
העובדים יוכשרו במסגרת קורס הסבה שיערך במפעל.
המעונינים מוזמנים להתקשר ליואל גנור 02-720925, בימים א—ה בין השעות 16.00—18.00
חדשנות בתדירות גבוהה

יותר טוב מנפאואר
לסניף באר-שבע
רמב"ם 31, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 057-79523
דרושים
* **כלכלן**
* **מהנדס כימיה**
* **מהנדס מכונות**
* **הנדסאי/טכנאי/ לבורנט כימיה**
לבעלי ניסיון בתעשייה הכימית – יתרון
* **פקיד יבוא**
בעל ניסיון ושליטה בשפה האנגלית
* **חשמלאי ראשי**
* **חשמלאי מוסמך**
* **מפעיל מתקנים כימיים**
* **טכנאי / הנדסאי מכונות**
ניסיון בתעשייה כימית אנגלית טובה למשרד אחזקה – לתקופה ארוכה
* **אחות**
פנו את מנפאואר בהקדם – זה משתלם!
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה • באר-שבע • רחובות

אורט ישראל
דרושים
מהנדסים, מורים ומדריכים
אילת
לביה"ס העל-יסודי המקיף ע"ש גולדווטר,
טלפון 059-72105/6/7
* מורה לאנגלית
* מורה לאלקטרוניקה
* מורה לביולוגיה
* מורה לחשבונאות
* יועץ/ת חינוכי/ת

בת-ים
1.
למרכז חינוך אורט, רח' ניצנר 13 א'
טלפון 03-589186
* מורה לחשמל
* מורה לאנגלית
* מורה למכניקה
* מורה למתימטיקה/ פיסיקה
* מורה לעברית
* מורה לפקידות

2.
לבי"ס תיכון טכנולוגי ע"ש מלטון, רח' הרב לוי 4
טלפון 03-5519943, 03-5510324
* מהנדס/הנדסאי חשמל (להוראת מקצועות החשמל)
* מהנדס/הנדסאי מכונות (להוראת שרטוט וטכנולוגיה)
* הנדסאי מחשב (להוראת מחשב – משרה חלקית)
* מורה לאנגלית (חצי משרה)

כרמיאל
לבית חינוך תיכון מקיף ע"ש הורוביץ, רח' צה"ל 103
טלפון 04-988804, 04-987888
* מורה לאנגלית
* מורה למזכירות ולמינהל
* מורה לניתוח-מערכות (שליש משרה)
* מורה לספרות
* מורה לכתבנות

חצור הגלילית
לביה"ס המקיף הכללי אורט ע"ש אברט
טלפון 937572, 06-937750
* מורה לפיסיקה
* מורה לגיאוגרפיה
* מורה לאנגלית
* מורה לשרטוט
* מורה לתנ"ך
* מדריך ש.ל.ח
* יועץ/ת חינוכי/ת (מנוסה)

مطابق للأصل

[illegible] الأصل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

עיריית אשקלון
האגף לחנוך ותרבות

לביה"ס המקיף יסודי "למדעים"
דרושים

מורה / מרכז למדעים
מורה / מרכז למחשבים

בעלי ידע בתחום התכנים והדידקטיקה של המקצועות הנ"ל יוזמה בפיתוח תכני לימוד חדשים

מועמדים מתאימים המעוניינים באתגר חינוכי יפנו למנהל מר ברוך קייזלר
טל: 051-889704, 33908

עבודה חינוכית עם אתגר ויחוד
דרוש/ה
גנן/ת לגן-ילדים חדש
שהולך ומוקם בהיברו יוניון קולג' – בית שמואל
ברוח היהדות המתקדמת
משכורת טובה למתאימים
לפנות לגדי, טל' 02-710083 מהצהריים

פילת
אגף מיון והשמה

למפעל גדול במפרץ חיפה
דרוש
גזבר החברה (צעיר)
כישורים דרושים:
* השכלה אקדמאית בכלכלה/מינהל עסקים.
* נסיון במערכות כספים גדולות וממוחשבות.
* הכרת שוק ההון בארץ ובעולם.
* נסיון בהשקעת כספים ובמשא ומתן עם גורמי חוץ.
* יכולת לנהל צוות ולתפקד באופן עצמאי.

נא לפנות בכתב-יד קריא, בפירוט מכסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, רח' ירושלים 24, חיפה, מיקוד 33131
נא לציין על המעטפה: גזבר החברה, מס' משרה 4080
סודיות תישמר בקפידה.

למפעל "ירוליץ" בע"מ
תשלובת מפעלי "פולגת" ירושלים
דרושה
מעצבת אופנה ראשית
לחולצות ושמלות בקו ספורטאלגנט
רצוי נסיון קודם
* משרה מלאה
* 5 ימים בשבוע
* תנאים טובים למועמדת המתאימה

נא לפנות בצירוף פרטים מלאים למנהל כח-אדם, ת.ד. 8199 ירושלים
סודיות מובטחת

לעיתונות מקומית בע"מ
(עיתון העיר)
דרושה
מזכירה
עם נסיון על מעבד תמלילים
לפנות לסמדר
03-651131
מיום א'

גילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
לעבודה במשרד החברה בתל אביב
דסקאית / רכזת משרד שווק עורפי
לאגף השיווק בחברה
המועמדת שתבחר לתפקיד תעסוק ב: טיפול שוטף בנושאי יצוא,
● קשר קבוע עם נציגי החברה בחו"ל ● מעקב אחרי משלוחי היצוא ליעדים השונים
דרישות התפקיד:
● שליטה בכתיבה ובהדפסת עברית ואנגלית.
● נסיון מוכח של פעילות דומה.
● היכרות, ידיעה ויכולת עבודה עם מחשב.
● יכולת עבודה ועמידה בתנאי לחץ
● סדר, דיוק וזיכרון מעולה
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב למנהל אגף כח אדם
"גילית" בע"מ, ת.ד 50276 תל אביב, 68152
סודיות מובטחת

הצטרף לנבחרת של מלון ספורט באילת.
דרוש:
מנהל קבלה
עם נסיון
המעוניינים יפנו למחלקת כח-אדם טל. 059-79102
ישרוטל ניהול מלונות בע"מ

לבית דפוס גדול באיזור תעשיה חולון
דרושים
מונטז'ר/ית
וצלם/ת אופסט
★תנאים טובים.
להתקשר: 03-805454 5564561-03 לפנות ללאוניד

ש.ח.פ. ישראלי בע"מ
דרושה
פקידה עם ידע באנגלית
+ רשיון נהיגה באיזור המרכז
טל: 08-234036

מדרשת עמליה - ירושלים
הפנימיה שליד ביה"ס התיכון תורני לבנות
דרושות לפנימיה לשנה"ל תשמ"ח
● **אם בית ראשית** (מגורים במקום). אפשר עם ילדים מעל גיל 15. בעלת כישורים בטיפול בבעיות משקיות וחינוכיות, עם תלמידות בגיל ההתבגרות.
● **מטפלות** (אין מגורים במקום). כישורים כנ"ל.
● **מדריכות חברתיות** (רווקות, מגורים מקום). בעלות השכלה והכשרה למילוי התפקיד.
בכל התפקידים הנ"ל העבודה היא גם בשעות אחה"צ
מועמדות מתאימות יפנו מייד
לטלפון: 02-787913 או 02-286822

מרכז להכשרה מקצועית בית אלישבע
לשנת הלימודים תשמ"ח
דרושים
מורה לצרפתית
מורה למקצועות העברית
מורה למתמטיקה וחשבון
★ התוראה בשעות הבוקר
לפרטים טלפון: 02-635880

למפעל תכשיטים בירושלים דרושים/ות
צורפים ומשבצים
ברמה מעולה
טל: 02-721058

Maquette LTD מקט
Leather Fashions
למפעלנו בעכו דרושים
מזכירה בכירה
דרישות התפקיד: ★ ניהול המשרד באופן עצמאי ★ קשר עם ספקים, לקוחות חוץ ★ אירגון אירועים טיפול בקניינים מחו"ל.
כישורים: ★ נסיון 5 שנים בניהול משרד ★ ידיעת עברית (רצוי הדפסה) ★ ידיעת אנגלית — יתרון.
כלכלן/ית
דרישות התפקיד: ★ תחשיבים ובדיקות כלכליות, תיקצוב, תמחיר ובקרה, הכנת סקרים דו"חות ומעקבים
כישורים: ★ נסיון 5 שנים בתעשיה ★ תאר אקדמאי.
טכנאי-הנדסאי "ייצור
דרישות התפקיד: ★ תכנון קווי ייצור ★ ארגון תיקי מוצר ★ מדידת זמנים.
כישורים: ★ נסיון של 3 שנים בתפ"י (רצוי בטקסטיל) ★ בוגר שנקר — יתרון.
תנאים טובים למועמדים מתאימים
סודיות מלאה מובטחת
נא לפנות 04-919321
או בכתב בפירוט נסיון לת.ד. 2226 עכו.

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער וחלוץ
דרושים
חובשים:
ללווי טיולים של בני נוער וסטודנטים מחו"ל בקיץ תשמ"ז 1987 בחודשים יולי—אוגוסט.
הכישורים הדרושים:
בוגרי קורס חובשים קרביים בצה"ל
ידיעת שפה זרה (אנגלית, צרפתית)
נא לפנות אישית למחלקת הנוער והחלוץ, רח' קרן היסוד 19 א' ירושלים, בצירוף צילום, תעודת חובש, או טלפונית 9-208548, 02-208511

למוזיאון ישראל. ירושלים
דרושים
אחראי משמרת ומאבטחים ליחידת הבטחון
העבודה המוצעת היא במשמרות על בסיס שעות ומתאימה לסטודנטים.
הכישורים הדרושים
קציני צה"ל משוחררים יוצאי יחידות שדה.
השכלה תיכונית מלאה.
כושר בריאות תקין.
המעוניינים בעלי כישורים מתאימים יפנו ליחידת הבטחון במוזיאון ישראל ירושלים בין השעות 09.00-14.00
נא להצטייד בתעודות צבא ותעודות שחרור מצה"ל, פנקס מילואים, קורות חיים ושתי תמונות.

לפתע בטתה דרוש מנהל!
לחנות טתה ברמת-גן
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת גברים
למתאים - תנאים טובים.
נא לפנות למנהל החנות מר ויקטור, טל': 03-719698.
טתה
אופנה למשפחה ולבית.

למלון בלו ביי נתניה
דרושים
* אחראי/ת משמרת קבלה
* חשמלאי מוסמך
* גנן מוסמך
* טבח בכיר – אחראי משמרת
* טבחים מקצועיים
* עוזר למחסנאי
* צוות למחלקת הבידור דוברי שפות

(בעלי כישורים בתחום הבידור: ארגון תוכניות, פעילות ספורטיבית, אירובקה וכד')
תנאים טובים למתאימים
פרטים במחלקת כח אדם טל. 053-337131

למכירה בקרית מלאכי
חנות איפליץ
במרכז המסחרי אחרי קולנוע ביזור
★ 2 מקררים להקפאה
★ 1 מקרר ופריזר לבשר טרי 3 מ'
★ משקל אלקטרוני מסוג מעולה
★ קופה רושמת
★ משקל מאזניים
★ משקל לקרטונים
★ מכונת [illegible] 3 פאות
★ משור תוצרת חוץ 3 פאות
★ ציוד נלווה לאיפליץ

המעוניינים יפנו למר מסעוד לב טל 055-82392

U-MAN
עבור אחד מלקוחותינו מפעל ותיק ומבוסס בתחום המזון
דרוש:
נציג מכירות
לאזור ירושלים
★ בעל נסיון במכירות לתפקיד עצמאי ומעניין שבצידו הכנסה בטוחה.
★ כושר ניהול מו"מ, חוש מסחרי מפותח, גיל מעל 25 ורכב – הכרחיים.
אתגר רב והמשכת מסורת רבת שנים בענף ואפשרות להכנסה נאה הכוללת משכורת בסיס + עמלות + אחזקת רכב.
לפנות לדניאלה 03-295694 משרה 892

לש. שבת שירותים
דרושים
מאבטחים
* יוצאי יחידות קרביות * גובה 1.80 לפחות * עבר ללא דופי
ראיונות יתקיימו ביום א' 12.7.87 בין השעות 9.00-11.00 14.00-17.00 במשרדינו ברח' העצמאות 25 קומה ג' חיפה
נא להצטייד: פנקס מילואים + תמונה
תנאים טובים למתאימים

למוסד ממלכתי בחיפה
דרושות:
ארכיבאיות
★ בוגרות תיכון
★ לאחר שירות מלא בצה"ל
★ תושבות חיפה והסביבה

מועמדות מתאימות תפנינה לת.ד. 2133 חיפה מיקוד 31020 ויציינו קורות חיים ופרטים מלאים (כולל מספר ת.ז. וטלפון)
פונות מתאימות ייענו

גרילון מפעלי טכסטיל בע"מ
דרושים
1. חשמלאי תעשייה
2. עוזר מחסנאי
3. עובדי יצור
4. עובדים למטבח צבעים

לפרטים נא לפנות לזאב טל. 055-32132-4

לחברת יבוא מכוניות
דרוש
איש מכירות משאיות
★ כושר ניהול משא ומתן
★ שליטה מלאה בעברית, ידיעת שפה נוספת – יתרון
★ נסיון קודם במכירות – עדיף בענף הרכב
★ הבנה טכנית והכרת ענף המשאיות

מועמדים בעלי כישורים מתאימים המוכנים לעבודה קשה ומעניינת יפנו בפרוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 9083 ת"א 61091
סודיות מוחלטת מובטחת

עליית הנוער
הדסה-נעורים
בית-ספר תיכון חקלאי ואכסניה טפולית
דרוש
מינהלן בית-הספר
★ עם נסיון מוכח של 5–10 שנים בעבודה מינהלית.
נא לפנות בכתב-יד בצרוף קורות חיים לפי הכתובת: מחלקת כח-אדם "הדסה-נעורים" דואר נעורים 40298. טלפון: 053-96831

דרושים בחכתשים:
למפעלינו בבאר-שבע וברמת חובב
הנדסאים/ טכנאי חשמל
חשמלאים
בעלי רשיון "חשמלאי מוסמך"
רצוי נסיון
של שנה אחת לפחות
בעבודה במפעל תעשייתי
שליטה במערכות פיקוד
(רצוי PLC)

מכ

למפעל תעשייתי במרכז הארץ
העוסק בפיתוח ויצור של מערכות בטכנולוגיות מתקדמות
דרוש:
מהנדס מכונות / אירונוטי
לתפקיד מנהל אבטחת איכות
הכישורים המבוקשים:
נסיון מוכח בעבודה בתחום אבטחת של יצור / הרכבה / בחינה ונסוי של מוצרים תעופתיים.
נסיון בעבודה עם חברות אמריקאיות ביישום תכניות אבטחת איכות, AUDITS וכו' יתרון.
נסיון בהפעלת MIL-Q-9858.
נסיון מוכח בנושאי אבטחת איכות לגבי יצור ותהליכים הקשורים בחלקים מכנים מדויקים.
שליטה בשפה האנגלית.
תעסוקה רבת אתגר, תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד לת"ד 18098 תל-אביב מיקוד 62338

משען MISHAN
דרושה
מרכזת שרות סוציאלי
בבית אבות חולון
נא לפנות בין השעות 8.00-14.00 טל: 03-248261 בשעות הערב טל: 052-85929

היפרכל גבעת שאול ב' ירושלים
דרוש
עובד מחלקת בשר
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל
טל' 02-533959. אוטובוס מספר 11
מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

לרשות הגנים הלאומיים
דרושים
טלפונאית — כתבנית
הכישורים:
השכלה תיכונית
שליטה מלאה בעברית
נסיון בהדפסה
מגורים באזור המרכז
מקום העבודה בקריה בתל-אביב שעות העבודה 7.30-15.30. על המועמדות להיות אחרי שירות צבאי
לקביעת ראיון נא לפנות למיכל 03-252281

לחנות גדולה למוצרי אלקטרוניקה ואביזרי-רכב
דרוש
מוכר מנוסה
במכירה קימעונאית
03-338711-4

בראשל"צ
לעיתון ערים דרושים
1. רכזת למחלקת מודעות לפנות ליעל
2. גרפיקאים בעל ניסיון בעבודה בעיתון לפנות לצביה
3. כתבים/ות ברחובות נס ציונה וראשון לציון לפנות לעידית
4. קלדנית במשרה מלאה לפנות ליעל

לפרטים: 902/03-993424, 03-993431

לעתון הארץ
דרושים
1. סוכנים עצמאים
להחזקת מינויי בוקר לבתי מינויים באזור המרכז המועמדים יידרשו ערבויות
2. מחלקי עיתונים בעלי קטנועים
להחזקת עיתוני בוקר לבתי מינויים בשעות הבוקר המוקדמות באזור תל-אביב והסביבה
המעוניינים יפנו למר מאיר דיש
טל: 5121336

ב.נ. שרותי ניהול
מידע על משרות ועובדים בכירים
למפעל מתכת גדול ומתקדם בת"א
מנהל ייצור
לניהול הייצור, הנדסת הייצור, לוגיסטיקה וכ"א במפעל
דרוש מהנדס ייצור/מכונות מנוסה בניהול ייצור מוצרי מתכת/חשמל
5 י"ע, שכר הולם ורכב חברה
נא לשלוח קורות חיים
סודיות מובטחת
ת"א, ארלוזורוב 198 ב' 03-260143/4
ת"א, ארלוזורוב 198 ב' 03-260143-4

Budget rent a car
לסניפנו במרכז הארץ
דרושים/ות
נהגים/ות
כישורים נדרשים:
★ מינימום גיל - 21.
★ רשיון נהיגה בתוקף מעל שנה.
★ ידיעת שפות - יתרון.
★ ידע במכונאות - יתרון.
★ נסיון קודם בהשכרת רכב - יתרון.

המועמדים מתבקשים לפנות לטל' 03-336115 לאיציק ברחוב רח' דרך פ"ת 74, תל-אביב

ADOR אדור
מקלחונים ואמבטיונים להרכבה עצמית
דרוש מרכיב מקלחונים
לעבודה קבועה, בעל רשיון נהיגה, רצוי עם נסיון. תנאים טובים למתאימים.
תפוצות ישראל 2, גבעתיים. טל. 03-768368

דרוש
מפ"ט למחסן טכני
עבודה ב-3 משמרות נסיון קודם כמפ"ט הכרחי.
תנאים טובים.
טלפון: 03-9225321 כח-אדם מיום א' בבוקר.

להפצת מוצר יחודי
דרושים:
סטודנטים בעלי רכב
לעבודה קבלנית כל הארץ
03-9223113, 03-9234326

דרושה
מזכירה
ידיעת שפות:
אנגלית — צרפתית
שכר בהתאם לכישורים
לפנות: לטל 03-803216

לאולפן לבגרות דרושים
מורים
להכנת כיתות
לבחינות לבגרות בשעות הערב:
בתל-אביב: (03-5460618): מתמטיקה, אנגלית, ספרות עברית וידיעת העם והמדינה.
בירושלים: (02-222375): מתמטיקה, תנ"ך, אנגלית
בחיפה: (04-641040): מתמטיקה, אנגלית
בבאר-שבע: (057-71690): מתמטיקה, לשון, תנ"ך, גאוגרפיה ואנגלית
רק מורים בעלי נסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות.
תנאים טובים למתאימים.